

การแพร่กระจายวัฒนธรรมการแสดงรำโทน จังหวัดลพบุรี

นางรวีทิวา ไวยนันท์

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

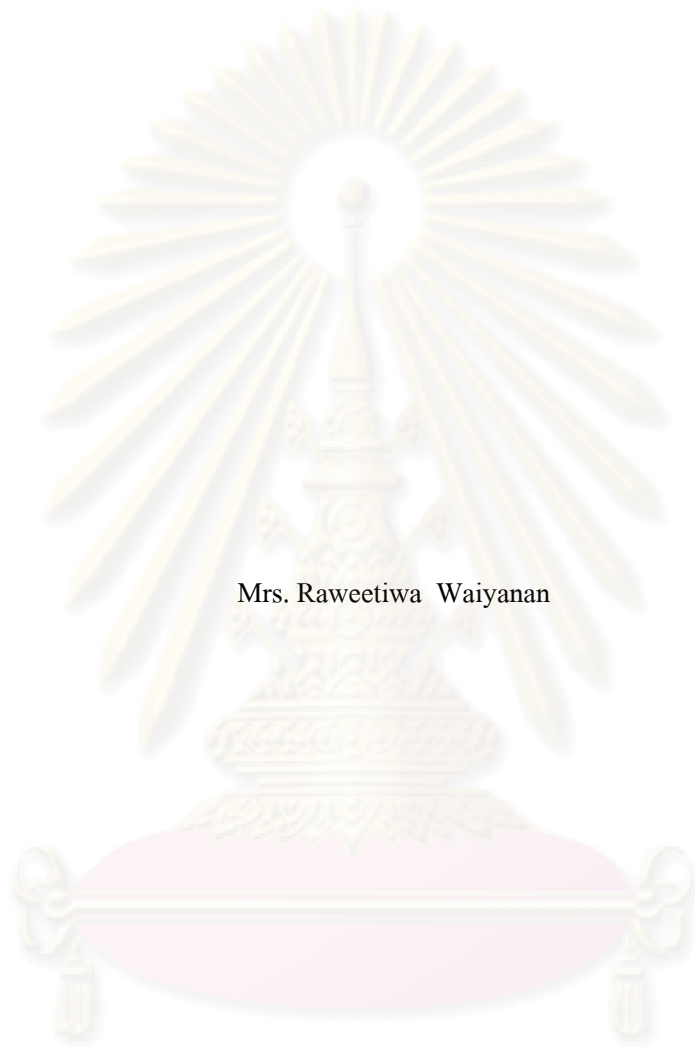
สาขาวิชาดุริยางค์ไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CULTURAL DISSEMINATION OF RAM TONE DANCING
IN LOPBURI PROVINCE

Mrs. Raweetiwa Waiyanan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of The Requirement

For The Degree of Master of Arts Program in Thai Music

Department of Music

Faculty Fine and Applied Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2009

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การแพร่กระจายวัฒนธรรมการแสดงรำโทน จังหวัดลพบุรี

โดย

นางรวีทิวา ไวยนันท์

สาขาวิชา

ดุริยางคศิลป์ไทย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุภกรณ์ ดิษฐพันธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุษกร บินทสันต์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ จำคม พรประสิทธิ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรวดี ภูชฎาภิรมย์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ พิชิต ชัยเสรี)

4887042635 : MAJOR THAI MUSIC.

KEYWORDS: CULTURAL DISSEMINATION / RAM THONE DANCE

RAWEETIWA WAIYANAN : CULTURAL DISSEMINATION OF RAM TONE
DANCING IN LOPBURI PROVINCE. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. PAKORN
RODCHANGPUEAN, 240 pp.

Ram Thone is a kind of folk amusement particular to the central region of Thailand. It is an ancient dance form; however, it became most popular during World War II. Based on field data collection, the six Ram Thone groups in Lop Buri can be divided into two sub-groups, namely Thai Beng and Thai Pak Klang. The former consists of the Ram Thone groups at Baan Nong Yai To, Baan Bua Choom, Baan Maha Po, and Baan Kok Saloong. The latter is comprised of the Ram Thone groups at Baan Yang Tone and Baan Laem Fa Pha.

The research results show that this type of dance was done on two occasions: 1) during festivals and New Year celebrations and 2) during free time (so that young adults could gather together). Although there were no special rituals, some steps of the Ram Thone dance can be identified as follows. First, those who had a "thone", a kind of Thai drum-like folk musical instrument, collected at a courtyard in the evening. After that, the people who hit the thone sat at the edge of the courtyard and started to hit it to attract young adults to join them. Then, when there were enough participants, the group began to sing and dance. These activities were done until late, when the participants parted and went home.

As regards the cultural dissemination of the Ram Thone dance, the Thai Beng group was influenced by the Korat Thone and songs through the soldiers constructing the road to Petchaburi during World War II. However, the members of the group also composed some songs themselves. In comparison, the Thai Pak Klang group received an influence from Thone Chatri, cymbals, and central Thai folk songs. The songs were made known to the group by Bangkokians who escaped from the war to the countryside. Similar to the Thai Beng group, the Thai Pak Klang group also composed their own songs. With respect to spreading an awareness of the Ram Thone dance in Lop Buri, it was found that the provincial council helped to support financially, provide the musical instruments and costumes, and take performers to shows at various places. Also, primary schools invited guest speakers to teach the dance to their students. Finally, the College of Dramatic Arts in Lop Buri gathered the songs for the Ram Thone dance and standardized the dancing postures in order to guide educational institutions of different levels in practicing and sustaining the dance.

Department.....Music.....

Field of Study.....Thai Music.....

Academic Year.....2009

Student's signature

Advisor's signature

รวิทิชา ไวยนันท์ : การแพร่กระจายวัฒนธรรมการแสดงรำโทน จังหวัดลพบุรี

CULTURAL DISSEMINATION OF RAM TONE DANCING IN LOPBURI PROVINCE

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน, 240 หน้า.

รำโทนเป็นการละเล่นของชาวบ้านทั่วไป โดยเฉพาะในแถบภาคกลาง ที่มีมาแต่โบราณ และได้รับความนิยมมากที่สุดในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม กลุ่มรำโทน ทั้ง 6 ตำบล ในจังหวัดลพบุรี พบว่าการเล่นรำโทนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มไทยเบ็ง ได้แก่ บ้านหนองยายโดีะ บ้านบัวชุม บ้านมหาโพธิ์ บ้านโคกสูง และกลุ่มไทยภาคกลาง ได้แก่ บ้านยางโทน บ้านแหลมฟ้าผ่า

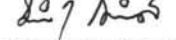
ในการเล่นรำโทนของชาวบ้านนั้น พบว่ามีโอกาสในการเล่นอยู่ 2 โอกาส ได้แก่ เล่นในงานเทศกาล ตรุษ, สงกรานต์ งานประเพณีต่างๆ และเล่นในยามว่างงาน เพื่อเป็นการพักผ่อนพบปะกันของหนุ่มสาว การเล่นรำโทนนั้น จะไม่มีพิธีกรรมโดยมีลำดับในการเล่นคือ เวลาถ้าใครมีโทนก็ถือมารวมกันที่ลานบ้าน พวกคนตีโทน ตีจังหวะ คนร้องนั่งอยู่ริมขอบลาน เริ่มตีกลองเรียกคนเพื่อให้หนุ่มสาวมา รวมกันที่ลานบ้านเมื่อคนมาพอสมควร แล้วก็เริ่มรำขณะรำคนร้องก็ร้องเพลงต่อกันไปเรื่อยๆ เมื่อตีกลองมากแล้ว ก็แยกย้ายกันกลับบ้าน

ในส่วนของการแพร่กระจาย วัฒนธรรมการแสดงรำโทน กลุ่มไทยเบ็งจะได้รับอิทธิพลจากรำโทนโคราชและเพลงโคราช โดยได้รับอิทธิพลทางบทเพลง จากทหารที่ทำถนนไปจังหวัดเพชรบูรณ์ ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 และแต่งขึ้นเองบ้าง สำหรับกลุ่มไทยภาคกลางได้รับอิทธิพลจากรำโทนชาติรี รำมะนา และเพลงพื้นบ้านภาคกลาง โดยได้รับอิทธิพลทางบทเพลงจากชาวพระนครที่อพยพหนีสงครามมาอยู่ตามชนบท และแต่งขึ้นเองเช่นกัน การอนุรักษ์ การสืบทอด และพัฒนาการเผยแพร่การแสดงรำโทน จ. ลพบุรี นั้นพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ช่วยสนับสนุนงบประมาณ จัดหาเครื่องดนตรี เครื่องแต่งกายพร้อมทั้งพาไปแสดงตามที่ต่างๆ และ โรงเรียนระดับประถมได้เชิญผู้ที่เล่นรำโทนไปเป็นวิทยากร สอนให้กับนักเรียน สำหรับการพัฒนาการเผยแพร่ วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรีได้รวบรวมเพลงและปรับปรุงทำรำให้เป็นระเบียบแบบแผน เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาระดับต่างๆ ใช้เป็นตัวอย่างในการฝึกเพื่อการสืบทอดการเล่นรำโทนให้คงอยู่สืบไป

ภาควิชา.....ศรียางคศิลป์.....

สาขาวิชา.....ศรียางคไทย.....

ปีการศึกษา....2552.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์จากอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีพระคุณหลายท่านที่เมตตาให้ข้อมูล ความรู้ ข้อชี้แนะ ตลอดจนให้กำลังใจ สนับสนุนผู้วิจัย เป็นอย่างดีมาโดยตลอด หากงานวิจัยฉบับนี้ก่อเกิดประโยชน์ต่อวงการดนตรีไทยแล้ว ขอคุณความดีและกุศลผลบุญส่งถึงคุณครูทางด้านดนตรีไทยทุกๆ ท่าน ที่ล่วงลับไปแล้ว รวมทั้ง คุณพ่อพยัคฆ์ และคุณแม่สุภาพ บุญมาก ผู้ให้กำเนิดและให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา ทั้งกราบขอบพระคุณบุคคลผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิอันได้แก่ รศ.พิชิต ชัยเสรี รศ.ดร.บุญกร บินทสันต์ ผศ.ดร.ภัทรวดี ภูชฎาภิรมย์ ผศ.ดร.พรประพิตร ฝ่ำสวัสดิ์ รศ.จำคม พรประสิทธิ์ และคณาจารย์ผู้เป็นวิทยากรพิเศษทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยในครั้งนี้

กราบขอบพระคุณ ผู้เล่นรำไทونทั้ง 6 ตำบลในจังหวัดลพบุรีที่ถ่ายทอดวิชาความรู้ ให้ความช่วยเหลือ สาธิต และให้กำลังใจในการทำวิจัยด้วยดีเสมอมา

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยครั้งนี้ ที่ให้ความกรุณาให้ความรู้ในการทำวิจัย ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

กราบขอบพระคุณ อาจารย์ขุน พงษ์ผล อาจารย์อารี เฟื่องพงศา อาจารย์ลัดดาวัลย์ ทนุโวหาร อาจารย์พรทิภา ผลโพธิ์ ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา ดนตรีไทย - นาฏศิลป์ไทยให้เป็นครั้งแรก

กราบขอบพระคุณ คุณक्रमัณทนา อยู่ยั้งยืน ที่กรุณาสอนและแนะนำวิธีการขับร้องเพลงไทยให้ด้วยความรักและเมตตา ขอบคุณอาจารย์พิมพ์ฉัตรภรณ์ ดวงสร้อย และดร.สุรชัย สีนุปผาศรีวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี ที่ช่วยลงเก็บข้อมูลภาคสนาม จนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอบคุณ น.ต.สมชาย - อ.ภาภัส กิตติโสภิทร, พ.ต.ท.สุทธิพงษ์ - คุณยอดตะวัน บุญมาก, พ.อ.ชนินทร์ - อ.ศิรินทร์ ดันสุวรรณรัตน์, กำนันอดิศักดิ์ - คุณเพชรพรรณ มาตรศรี, คุณเพชรพร บุญมาก และหลายๆ ท่านที่คอยให้กำลังใจ

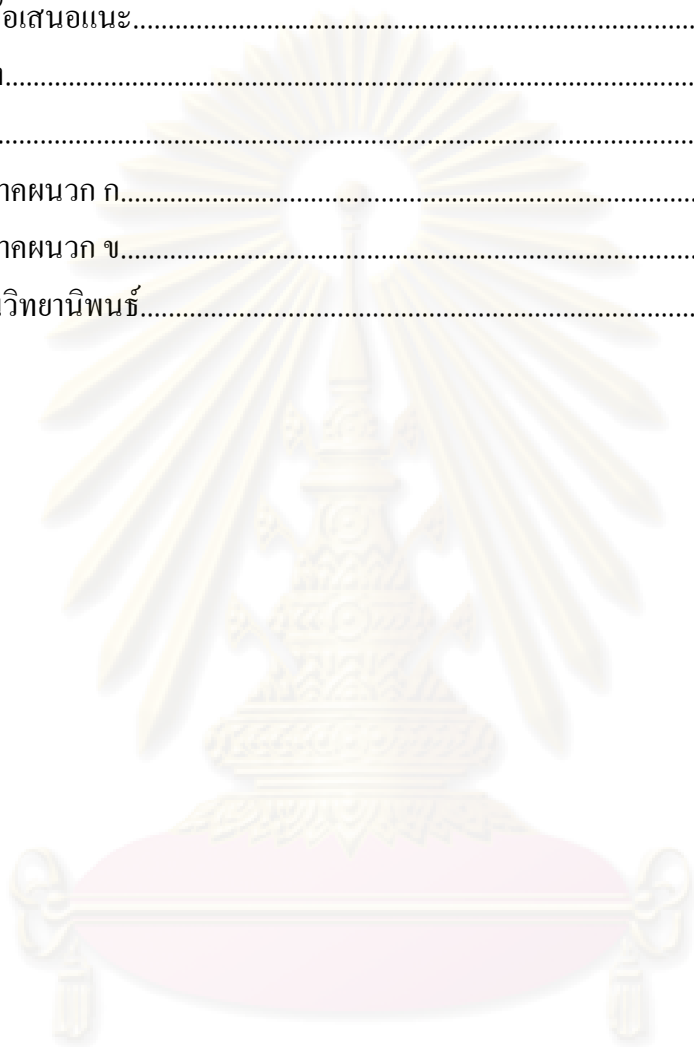
ขอบคุณ คุณนิตยา อ่อนทอง ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา อำนวยความสะดวกในการจัดทำงานวิจัย จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอบคุณ อ.กฤษฎางค์ ไวยนันท์ นายกฤษณ์วี ไวยนันท์ นางสาวกณิณีนาฏ ไวยนันท์ และนางสาวกฤตยา ลิมกุลาคมน์ สามิ, ลูก และหลานอันเป็นที่รักยิ่งที่คอยช่วยเหลือกำลังทรัพย์ แรงกาย และแรงใจทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
หน้าอำนวยการ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	2
นิยามศัพท์.....	2
วิธีดำเนินการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
บทที่ 3 ภูมิหลังร้านค้าในจังหวัดลพบุรี.....	10
ภูมิหลังจังหวัดลพบุรี.....	10
ร้านค้าของบ้านยายโต๊ะ ตำบลหนองยายโต๊ะ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี.....	13
ร้านค้าของบ้านบัวชุม ตำบลบัวชุม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี.....	22
ร้านค้าของบ้านมหาโพธิ ตำบลมหาโพธิ อำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี.....	31
ร้านค้าของบ้านยางโทน ตำบลยางโทน อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี.....	36
ร้านค้าของบ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี.....	43
ร้านค้าบ้านแหลมฟ้าผ่า ตำบลบางพิง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี.....	49
บทที่ 4 การแพร่กระจายวัฒนธรรมการแสดงร้านค้าในจังหวัดลพบุรี.....	57
การแพร่กระจายวัฒนธรรมการแสดงร้านค้าโดยทั่วไป.....	57
การแพร่กระจายวัฒนธรรมการแสดงร้านค้าในจังหวัดลพบุรี แบ่งเป็น 5 ระยะ.....	60
การแพร่กระจายวัฒนธรรมการแสดงร้านค้า ในจังหวัดลพบุรีทั้งหกตำบล.....	66

	หน้า
บทที่ 5	
สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	185
อภิปรายผล.....	188
ปัญหาและอุปสรรค.....	189
ข้อเสนอแนะ.....	189
รายการอ้างอิง.....	191
ภาคผนวก.....	194
ภาคผนวก ก.....	195
ภาคผนวก ข.....	235
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	240

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ภาพแผนที่ตำบลหนองยายโตะ.....	14
2 ภาพศาลพ่อปู่ประจำหมู่บ้าน.....	15
3 ภาพร่างทรงพ่อปู่ ขณะเดินกินเครื่องเซ่น.....	15
4 ภาพร่างทรงพ่อปู่กำลังรับเครื่องเซ่น.....	16
5 ภาพร่างทรง ร่ายรำตามจังหวะโทน.....	16
6 ภาพนางวาน อินน้ำเงิน.....	17
7 ภาพผู้วิจัยสัมภาษณ์ นางวาน อินน้ำเงิน.....	17
8 ภาพผู้วิจัยสัมภาษณ์ นางวาน อินน้ำเงิน.....	17
9 ภาพโทน ของบ้านหนองยายโตะ ใช้ประกอบการรำโทน.....	18
10 ภาพพิธีกรรมกรเช่น พ่อปู่ประจำหมู่บ้านหนองยายโตะ.....	19
11 ภาพกลุ่มผู้เล่นรำโทนที่ยังสามารถรำโทน ได้เป็นอย่างดีของบ้านหนองยายโตะ.....	21
12 ภาพความนิยมในการใช้ยามของชาวไทยเบิ่ง.....	23
13 ภาพการแต่งกายของหญิงชาวไทยเบิ่ง.....	23
14 ภาพการแต่งกายของหญิงชาวไทยเบิ่ง.....	24
15 ภาพการแต่งกายของหญิงชาวไทยเบิ่ง.....	24
16 ภาพแผนที่ตำบลบัวชุม.....	24
17 ภาพบ้านลูกชายนายมือน อดีตหัวหน้าคณะรำโทนของบ้านบัวชุม.....	25
18 ภาพผู้วิจัยสัมภาษณ์นายชวย จันทร์เต็มดวง และรองนายก อบต.บ้านบัวชุม.....	25
19 ภาพผู้ร่วมคณะรำโทนสาธิตทำรำโทนของบ้านบัวชุม.....	26
20 ภาพลักษณะ โทนของบ้านบัวชุม.....	27
21 ภาพผู้วิจัยสัมภาษณ์ อ.บุญเทิด และ อ.ราณี วงษ์กาญจนศักดิ์.....	30
22 ภาพนายชวย จันทร์เต็มดวงและผู้ร่วมคณะรำโทนสาธิตการร้องและตีโทน.....	31
23 ภาพนายชวย จันทร์เต็มดวงและผู้ร่วมคณะรำโทนสาธิตการร้องและตีโทน.....	31
24 ภาพผู้วิจัยสัมภาษณ์นางเฉลิม ชอบคุษ หนึ่งในคณะผู้รำโทนของบ้านมหาโพธิ.....	32
25 ภาพผู้วิจัยสัมภาษณ์นางเฉลิม ชอบคุษ หนึ่งในคณะผู้รำโทนของบ้านมหาโพธิ.....	32
26 ภาพนางอี พุกชื่อ หนึ่งในผู้รำโทนบ้านมหาโพธิตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2.....	33
27 ภาพนางอี พุกชื่อกำลังแสดงทำรำโทนพร้อมทั้งร้องเพลงประกอบ.....	35
28 ภาพแผนที่ตำบลยางโทน	37

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
29 ภาพคณะรำโทนบ้านยางโทน.....	37
30 ภาพกลุ่มผู้สูงอายุของคณะรำโทนบ้านยางโทนในปัจจุบัน.....	38
31 ภาพโทนชาตรี ของบ้านยางโทนที่ใช้ในปัจจุบัน.....	39
32 ภาพการแสดงรำโทนของบ้านยางโทน ในภาพจะใช้รำมะนาตีแทนโทนชาตรี.....	39
33 ภาพคณะผู้รำโทนยุคแรกๆ.....	40
34 ภาพแสดงรำโทนของบ้านยางโทนที่มีโอกาสได้แสดงสู่ประชาชนในงานต่างๆ.....	42
35 ภาพนางชิติยา ศรีสกุล ผู้นำด้านการอนุรักษ์รำโทนของบ้านยางโทน.....	42
36 ภาพที่ตั้งพิพิธภัณฑ์ชาวไทยเบิ่ง ตำบลโคกสูง.....	43
37 ภาพชาวบ้านตำบลโคกสูง ให้ข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับหมู่บ้าน.....	44
38 ภาพการเลี้ยงทอยแบบ “บุญไข่”.....	45
39 ภาพการเลี้ยงทอยแบบ “บุญไข่”.....	45
40 ภาพนางมุล พูลหล้า ให้สัมภาษณ์เรื่องพิธีกรรม “บุญไข่”.....	46
41 ภาพลักษณะโคนที่บ้านโคกสูงใช้ในปัจจุบัน.....	47
42 ภาพรูปแบบการตั้งวงผู้บรรเลงนั่งตีโคนที่บนตั่งไม้ขนาดใหญ่รวมกันเป็นกลุ่ม.....	47
43 ภาพลักษณะบ้านชาวบ้านโคกสูง.....	48
44 ภาพคณะรำโทนผู้สูงอายุบ้านแหลมฟ้าผ่า แสดงการร้องรำโทน ณ สังกัดศาลา.....	49
45 ภาพนางทับทิม สารีดเปี่ยม ให้ข้อมูลเกี่ยวกับหมู่บ้าน.....	50
46 ภาพนางทับทิม สารีดเปี่ยม สาธิตการร้องรำโทนและการตีถึงน้ำมันแทนโทน.....	53
47 ภาพนางทับทิม สารีดเปี่ยม ผู้แสดงรำโทนของบ้านแหลมฟ้าผ่า.....	54

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การละเล่นพื้นบ้านของไทย ที่เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่นตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทยมีมากมาย มีรูปแบบการแสดงแตกต่างกันไปตามสภาพของท้องถิ่นและวิถีชีวิตของชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆ การละเล่นพื้นบ้านบางชนิดเน้นการแสดงเป็นเรื่องราว เช่น ละครชาตรี ละครนอก ลิเก โนรา ขณะที่ยังมีบางชนิดแสดงในรูปแบบของระบำรำฟ้อน เช่น รำกลองยาว ฟ้อนเล็บ เซิ้งกระติบ เรือมอันเร ร่องเง้ง บางชนิดแสดงในรูปแบบของการเล่นร้องเพลง เช่น ลำตัด หมอลำ เพลงซอ เพลงบอก บางชนิดแสดงออกทั้งการเล่นเพลงและทำรำประกอบกัน เช่น เดินกำรำเคียว หย่อย รำโทน ฯลฯ ที่แต่ละชนิดมีรูปแบบการเล่นที่มีศิลปะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ลักษณะทำรำของรำโทนจะมีลักษณะเฉพาะซึ่งเกิดจากภูมิปัญญาของชาวบ้านคิดสร้างสรรค์ขึ้น มีรูปแบบท่าทางท่วงทำรำตามเนื้อร้องของบทเพลงในแต่ละเพลงเป็นศิลปะประจำท้องถิ่นที่เล่นกันมานานตั้งแต่โบราณ และนิยมเล่นกันแพร่หลายมากขึ้นตามรัฐธรรมนูญ อันเป็นนโยบายที่จะรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมความเป็นไทยในยุคสมัยของรัฐบาลของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่ปลุกใจให้รักชาติ เชิญชวนให้ประชาชนปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล เชื่อผู้นำของชาติและยังให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินในการร้องรำ พร้อมกับเป็นการขำเฝื่อนในเรื่องของ“รัฐธรรมนูญ”(ศูนย์การทหารปืนใหญ่ฯ, 2540 : 406)

การรำโทนช่วงก่อนสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 และช่วงสงครามโลกจะเป็นการรำโทนที่มีลักษณะเด่น คือ ทำรำจะเป็นรูปแบบของการแสดงการรำใช้บทที่มีชาวบ้านอำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง ที่สืบทอดการและยังรักษารูปแบบการรำโทนแบบดั้งเดิมอยู่จนถึงปัจจุบัน

(อ้างในคมสันต์ วรรณวัฒน์ สุทนต์.2541) ส่วนในจังหวัดลพบุรี รำโทนของบ้านแหลมฟ้าผ่าและบ้านมหาโพธิ์ ก็มีรูปแบบการรำในแบบที่เรียกว่า “การตีบท” (สมจิตต์ เทียนศรี, สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2553)

การเล่นรำโทน จึงเป็นวัฒนธรรมด้านการละเล่นซึ่งนิยมเล่นอย่างแพร่หลายไปทั่วทุกภาคของไทยโดยมีต้นกำเนิดขึ้นในแถบภาคกลาง และเนื่องจากผลของการคมนาคม การค้าระหว่างภาคกลางไปยังภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามเส้นทางกรุงเทพมหานคร สระบุรี และนครราชสีมา จึงส่งผลให้เกิดการถ่ายทอดวัฒนธรรมการละเล่นรำโทนแพร่กระจายไปสู่ชุมชนท้องถิ่นต่างๆ ในแถบภาคกลางในหลายๆ จังหวัด ซึ่งลพบุรีก็เป็นจังหวัดสำคัญแห่งหนึ่งที่มีชื่อเสียงในเรื่องการละเล่นรำโทน เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากมีองค์ประกอบหลายด้านที่เป็นปัจจัยเสริมให้เกิดความนิยมไม่ว่าจะเป็นด้านการทหาร หรือมูลเหตุด้านชาติพันธุ์ของประชากรที่เข้ามาอาศัยในบางพื้นที่ และอีกหลายๆ ประการ จึงทำให้จังหวัดลพบุรีมีการเล่นรำโทนที่เป็นเอกลักษณ์ประจำ

ท้องถิ่นของตนทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษารูปแบบการเล่นรำโทน,บทร้อง และการแพร่กระจาย เพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมการเล่นรำโทนของชุมชนในจังหวัดลพบุรีและเพื่อเก็บข้อมูลที่เป็นประโยชน์ด้านศิลปการดนตรี ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนที่อาจมีความแตกต่างไปจากการเล่นชนิดเดียวกันของจังหวัดอื่นๆ เช่น นครราชสีมา กาญจนบุรี ฯลฯ จึงทำการศึกษา และเผยแพร่ให้เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษารูปแบบ บทร้อง และเครื่องดนตรี ของการเล่นรำโทนในจังหวัดลพบุรี
2. ศึกษาการแพร่กระจาย การสืบทอด และอนุรักษ์การเล่นรำโทนในจังหวัดลพบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตพื้นที่ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเล่นรำโทน กำหนดพื้นที่ในการสัมภาษณ์วิทยากรที่เป็นชาวบ้านในท้องถิ่นตำบล และอำเภอของจังหวัดลพบุรี ที่เกิดในช่วงระหว่างที่มีสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นผู้ที่สามารถรำโทนได้หรือเคยพบเห็นการเล่นรำโทน ในพื้นที่ดังนี้

- บ้านยายโตะ ตำบลหนองยายโตะ อำเภอชัยบาดาล
- บ้านบัวชุม ตำบลบัวชุม อำเภอชัยบาดาล
- บ้านมหาโพธิ ตำบลมหาโพธิ อำเภอสระโบสถ์
- บ้านยางโทน ตำบลยางโทน อำเภอหนองม่วง
- บ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม
- บ้านแหลมฟ้าผ่า ตำบลบางพิง อำเภอบ้านหมี่

นิยามศัพท์

การแพร่กระจาย หมายถึง ก.กระจายออกไป แพร่หลาย กระจายออกไปให้มากรู้ทั่วถึงกัน (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน) กระจาย คือ ก.ทำให้แพร่หรือแตกแยกออกจากกันไปในที่ต่างๆ, แพร่หรือแตกแยกออกจากกันไปในที่ต่างๆ,แผ่ซ่าน แพร่กระจาย จึงหมายถึง การทำให้ขยายออกไปหรือแพร่กระจายตัว งานวิจัยฉบับนี้หมายความถึง การแพร่กระจายรำโทนของจังหวัดลพบุรี ที่เผยแพร่ออกไป และการอนุรักษ์สืบทอดต่อกันไปในปัจจุบัน

การละเล่นพื้นบ้าน “การละเล่น” หมายถึง มหรสพ การแสดงต่างๆ เพื่อความสนุกสนาน ร่าเริง “พื้นบ้าน” หมายถึง เฉพาะถิ่น การละเล่นพื้นบ้านในภาพรวมของรูปศัพท์ หมายถึง การละเล่นที่มีรูปแบบเฉพาะถิ่น ที่มีความสนุกสนานทั้งนี้รวมถึงการละเล่นของเด็กและของผู้ใหญ่ การละเล่นพื้นบ้านในงานวิจัยนี้ หมายถึง การเล่น“รำโทน” ที่เป็นการละเล่นที่เล่นได้ไม่จำกัดเพศ และวัยของชาวบ้านในจังหวัดลพบุรี

อายุ หมายถึง เวลาที่ดำรงชีวิตอยู่, เวลาชั่วชีวิต, ช่วงเวลานับตั้งแต่เกิดหรือมีมาจนถึงเวลาที่กล่าวถึง อายุที่กล่าวถึงในงานวิจัยนี้หมายถึง อายุของวิทยากรผู้ให้ข้อมูลการรำโทนในจังหวัดลพบุรี

เพศ หมายถึง รูปที่แสดงให้เห็นว่าหญิงหรือชาย เพศในงานวิจัยเล่มนี้ หมายถึง วิทยากรที่ให้ข้อมูลรำโทนซึ่งมีทั้งเพศชายและเพศหญิง

สถานภาพ หมายถึง ฐานะ สถานภาพในงานวิจัยเล่มนี้หมายถึง ฐานะของวิทยากรที่ให้ข้อมูล ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา

รำโทน หมายถึง การละเล่นพื้นบ้านที่เล่นกันทั่วไป เล่นกันมากในภูมิภาคแถบภาคกลาง เป็นการจับคู่รำระหว่างชายกับหญิงในเชิงเกี่ยวพาราสิ รำเป็นวงกลมหลายคู่ เคลื่อนวงแบบทวนเข็มนาฬิกา ใช้โทน กรับ และฉิ่งตีประกอบจังหวะหลักในการรำ ผู้ตีโทนจะเป็นต้นเสียงร้องเพลงนำ มีผู้ช่วยและกลุ่มผู้รำร้องตามลักษณะของการรำเป็นการรำใช้บทหรือรำทำบท ตามเนื้อร้องในงานวิจัยเล่มนี้ หมายถึง รำโทนที่เป็นแบบฉบับของชาวบ้านเล่นกันในจังหวัดลพบุรี

บทเพลง หมายถึง คำประพันธ์สำหรับขับร้อง คำร้อง เนื้อร้อง หรือบทร้องตามความหมาย บทเพลงในงานวิจัยเล่มนี้หมายถึง บทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นเพื่อสำหรับร้องในการเล่นรำโทนของชาวบ้านในจังหวัดลพบุรี

การแต่งกาย หมายถึง การสวมเสื้อผ้าหรือประดับประดาร่างกาย การแต่งกายในงานวิจัยเล่มนี้ จะกล่าวถึงเฉพาะการแต่งกายของผู้รำโทนในจังหวัดลพบุรี

ดนตรีประกอบ หมายถึง โทน ฉิ่ง กรับ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการเล่นรำโทนของชาวบ้านในจังหวัดลพบุรี

การอนุรักษ์ หมายถึง การรักษาให้คงเดิม ในงานวิจัยเล่มนี้เน้นถึงการอนุรักษ์การรำโทนของจังหวัดลพบุรี ให้คงอยู่เป็นเอกลักษณ์ของการละเล่นพื้นบ้านของท้องถิ่นต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย “การแพร่กระจายของรำโทนจังหวัดลพบุรี” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนในการเก็บและรวบรวมข้อมูลเพื่อการนำเสนอ ดังนี้

1. ดำเนินการศึกษาค้นคว้าข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลจากวิทยากรในท้องถิ่นต่างๆ ของจังหวัดลพบุรี
2. ดำเนินการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสาร ตำรา หนังสือที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุด มหาวิทยาลัยต่างๆ สำนักวิทยบริการสถาบันราชภัฏเทพสตรี ห้องสมุดภายในศูนย์การทหารปืนใหญ่ ค่ายพลโยธิน อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี และหอสมุดแห่งชาติ
3. ใช้เครื่องมือช่วยในการเก็บข้อมูล เครื่องบันทึกเสียง และแถบเทปบันทึกเสียง เครื่องบันทึกวีดิทัศน์ และแถบบันทึกวีดิทัศน์ กล้องถ่ายภาพ จดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรจากการสังเกตและการสัมภาษณ์
4. จากการบันทึกวีดิทัศน์ นำข้อมูลมาบันทึกลงแผ่นซีดี เพื่อเป็นการเก็บรักษาข้อมูลไว้เป็นการถาวร และสามารถเผยแพร่ข้อมูลทาง INTERNET ได้
5. ถอดบทเพลงจากแถบบันทึกเสียง จัดพิมพ์ข้อมูลเพื่อเก็บเป็นลายลักษณ์อักษร
6. จำแนกข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ นำข้อมูลมาเรียบเรียงแล้วนำเสนอข้อมูลเชิงวิเคราะห์ในรูปแบบของการพรรณนาประกอบตารางภาพ

รวมทั้งไม่มีการบันทึกภาพไว้ ดังนั้น การสรุปข้อมูลบางครั้งต้องอาศัยเทียบเคียงจากบทเพลงหรือต้องตรวจสอบทางข้อมูลอื่นๆ ซึ่งอยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน เช่น เรื่องการแต่งกายของการเล่นรำโทน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลจากการศึกษาวิจัย สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาที่มาของการรำโทนในเชิงประวัติศาสตร์
2. ได้แบบอย่างการละเล่นพื้นบ้าน “รำโทน” อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าทางดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคกลาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษารวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงพื้นบ้าน เอกสารข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ให้ความหมายของคำว่า“รำวง”ไว้ว่า “การรำโดยมีผู้เล่นจับคู่รำตามกันเป็นวง แต่เดิมใช้โทนและร้องเพลงปรบมือให้จังหวะเรียกว่า ‘รำโทน’ ต่อมาภายหลังเพิ่มดนตรีประกอบด้วย” ส่วนความหมายคำว่า“รำ” อธิบายความหมายว่า“การแสดงท่าทางเคลื่อนไหวโดยมีลีลาและแบบท่า เข้ากับจังหวะเพลงร้อง หรือเพลงดนตรี เช่น รำฉุยฉายพราหมณ์ รำกฤดาภินิหาร รำสีนวล, ถ้าถืออาวุธประกอบก็เรียกชื่อตามอาวุธที่ถือ เช่น การรำดาบ รำทวน รำกริช, ถ้าถือสิ่งของใดประกอบก็เรียกชื่อตามสิ่งของนั้น เช่น รำพัด รำดอกไม้เงินดอกไม้ทอง, อาการที่แสดงที่คล้ายคลึงเช่นนั้น

จากนิยามและความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า“รำโทน” หมายถึง การละเล่น หรือการแสดงพื้นบ้านพื้นเมืองที่มีเนื้อร้องสั้นๆ และทำนองที่หลากหลายเพื่อประกอบการรำโดยมีเครื่องดนตรีให้จังหวะ คือ โทนหรือรำมะนา ฉิ่ง กรับ ฉาบ ลูกเข้ก

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลพบุรี (2548) รายงานการจัดเก็บข้อมูลภูมิหลัง ภูมิปัญญาด้านศิลปะการแสดง การแสดงพื้นบ้าน: รำโทนจังหวัดลพบุรี สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลพบุรีร่วมกับสภาวัฒนธรรมจังหวัดลพบุรี ได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านการแสดงรำโทนในจังหวัดลพบุรีเช่น เครื่องดนตรีที่ใช้ในการแสดง บทเพลงที่บรรเลงประกอบการแสดงทำรำ ระบบเศรษฐกิจของคณะ ความนิยมของประชาชน การสืบทอดศิลปะการแสดงไว้อย่างคร่าวๆ รวมถึงข้อมูลด้านลักษณะทางภูมิศาสตร์ การปกครอง ศาสนา ความเชื่อ ประเพณีของแต่ละหมู่บ้าน

สุมามาลย์ เรื่องเดช(2518: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของเพลงพื้นเมืองจากบ้านทวน ตำบลพนมทวน โดยศึกษาเฉพาะท้องที่ของหมู่บ้านทวน ตำบลพนมทวน อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เพราะชาวบ้านตำบลพนมทวนมีลักษณะทางวัฒนธรรมคล้ายคลึงกับชาวบ้านไทยในภาคกลาง สามารถเป็นตัวแทนหมู่บ้านชาวไทยในชนบทภาคกลางได้ ทั้งชาวบ้านยังรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีแบบไทยไว้หลายอย่าง ลักษณะของงานวิจัยเป็นงานศึกษาเชิงคติชนวิทยา หรือคติชาวบ้าน(Folklore) ศึกษาวัฒนธรรมและเรื่องเกี่ยวกับเพลงพื้นเมือง เพลงประกอบพิธีและเพลงเด็ก ที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความรู้สึนึกคิดและธรรมเนียมประเพณีเช่นไร ส่วนจุดประสงค์งานวิจัยนี้ เพื่อรวบรวมเพลงประกอบการละเล่นพื้นเมือง เพลงที่ใช้ประกอบพิธี เพลงเด็ก จำแนกรูปแบบของเพลงพื้นเมืองที่รวบรวมได้และวิเคราะห์ข้อมูลจากเพลงพื้นเมืองนั้นๆ เพลงต่างๆ มีจำนวน 161 เพลง แบ่งเป็นเพลงเด็ก 40 เพลง เพลงประกอบการละเล่น 55 เพลง ผลการ

วิจัยพบว่า “เพลงพื้นเมืองจากตำบลพนมทวนสะท้อนให้เห็นถึง แนวคิดค่านิยม และแนวปฏิบัติตนของชาวบ้านในตำบลพนมทวน ซึ่งมีอิทธิพลมาจากศาสนาพุทธ คำสั่งสอนของผู้อาวุโส สภาพของเหตุการณ์บ้านเมืองในสมัยนั้น เพลงพื้นเมืองจึงเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตคนในชนบท และข้อมูลที่ได้มักจะได้รับการถ่ายทอดจากท้องถิ่นใกล้เคียง”

ศุภัญญา สุจฉายา(2525: 23-24) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “เพลงปฏิพากย์: บทเพลงแห่งปฏิภาณของชาวไทย” เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับเพลงปฏิพากย์ มีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาและรวบรวมเพลงปฏิพากย์ของภาคกลาง ศึกษาพัฒนาการของเพลงปฏิพากย์โดยทั่วไปและศึกษาบทบาทของเพลงปฏิพากย์ ในฐานะที่เป็นภาพสะท้อนของสังคมไทยในอดีต ได้แบ่งประเภทของเพลงปฏิพากย์ ที่มีในภาคกลางออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. จำแนกตามโอกาสที่ร้อง เช่น เพลงที่เล่นหน้าตรุษสงกรานต์ ร้องเพลงประกอบการเล่นต่างๆ ได้แก่ เพลงระบำ เพลงพวงมาลัย เพลงระบำชาวไร่ เป็นต้น
2. จำแนกจุดประสงค์ในการร้อง เช่น เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดในการทำงานและให้เกิดจังหวะในการทำงานร่วมกัน ได้แก่ เพลงเกี่ยวข้าว เพลงพานฟาง เพลงชักกระดาน เป็นต้น
3. จำแนกตามลักษณะของเนื้อเพลง แบ่งเป็นเพลงปฏิพากย์ยาว และเพลงปฏิพากย์สั้น

ส่วนนักเขียนอิสระอย่าง อนุก นาวิกมูล (อ้างใน กฤษณะ วรรณศิริ 2551: 26) ได้รวบรวมเพลงพื้นบ้านภาคกลางไว้อย่างละเอียดไว้ในหนังสือ“เพลงนอกศตวรรษ” ที่มีเนื้อหากล่าวถึงประวัติความเป็นมาของเพลงพื้นบ้าน ลักษณะและคุณค่าของเพลงพื้นบ้าน ตัวอย่างของเพลง รวมทั้งเสนอภาพชีวิตทั้งของพ่อเพลงและแม่เพลงทั้งในอดีตและปัจจุบัน ส่วนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเพลงพื้นบ้านจากพนมทวน เมื่อครั้งไปสำรวจที่บ้านทวน ตำบลพนมทวนและได้กล่าวถึงประวัติของพ่อเพลงแม่เพลงคนสำคัญ คือ นายบุญชู และ นางทองเลื่อน คุณพันธ์ ในครั้งนั้นมีเพื่อนๆ ของนายบุญชู เช่น นางเป่า เสริมสุข นางป้อน(กิมฮุ้น)เห็นประเสริฐ นางแหนม โปธิทอง ร่วมทำการบันทึกเพลงต่างๆ ไว้หลายคนและภายในเล่มมีภาพประกอบการสาธิตการร้องและเล่นเพลงของพ่อเพลงแม่เพลง และได้ถ่ายภาพที่บ้านและศาลาวัดเมื่อ พ.ศ. 2524 ซึ่งพ่อเพลงแม่เพลงชาวบ้านทวนก็มาให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดีเพลงพื้นบ้านจากพนมทวนที่ปรากฏในหนังสือ“เพลงนอกศตวรรษ”(2527)ได้แก่ เพลงเหย่อย เพลงพวงมาลัย เพลงสงค่อลำพวน เพลงพานฟาง เพลงจากเพลงคล้องช้าง และเพลงร้อยพรรษา ซึ่งในบทเพลงต่างๆนั้น นอกจากบทร้องแล้วยังมีคำอธิบายประกอบ เช่น พ่อเพลงแม่เพลงที่ร้อง ลักษณะของเพลง วิธีการร้องหรือเล่นเพลงการเปรียบเทียบเพลงที่คล้ายหรือต่างกันของการละเล่นเพลงในท้องถิ่นอื่นๆ และประวัติความเป็นมาของเพลงนั้นๆด้วย”

แต่การเล่นรำโทนของชาวบ้านในจังหวัดลพบุรี ที่สมทรง กฤตมโนรณ(2536, 62-69) ได้รวบรวมและเขียนบทความไว้ ในเรื่อง“รำโทน” ที่เขียนขึ้นจากข้อมูลที่ได้จากชาวบ้านในท้องถิ่นตำบลบางพิง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ว่า“นิยมเล่นรำโทนกันบริเวณลานบ้านจะเป็นบ้านใคร

ก็ได้ ใครมีโทนกัถือติดมือมาแล้วมานั่งล้อมวงตีให้เกิดจังหวะครึกครื้นใคร ไม่มีโทนจะใช้รำมะนา ตะโพนหรือถั่งน้ำมันตีแทน โทน เสริมด้วยการตีฆ้องและกรับ แต่จะใช้กลองอะไรดีก็ยังคงเรียกว่า “รำโทน” การเล่นรำโทนจะมีการร้องเพลงแล้วจับคู่รำชายหญิง แล้วเดินรำเป็นวงทวนเข็มนาฬิกา ส่วนเพลงที่ร้องจะเป็นเพลงอะไรก่อนหลังก็ได้แล้วแต่จะมีผู้นำร้องบทเพลงที่ร้องมี 2 แบบ คือเพลงที่ชาวบ้านร้องกันเองในท้องถิ่น เนื้อหาของเพลงบอกถึงสภาพวิถีชีวิตเกี่ยวพาราณี อีกรูปแบบหนึ่งคือ เพลงที่เผยแพร่ทางวิทยุกระจายเสียงจากเมืองหลวง เนื้อหาของเพลงจะสนับสนุนการปกครอง และการปฏิบัติทางวัฒนธรรมสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ในสมัยที่ จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี เช่น เพลงแปดนาฬิกา เพลงหลวงพิบูล เพลงไตรรงค์ เพลงเชื้อผู้นำของชาติ และยังได้กล่าวถึงการรำโทนของไทยในขณะนั้น ที่ได้มีการพัฒนาเป็น 2 รูปแบบ คือ ช่วงรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่มีนโยบายปฏิบัติทางวัฒนธรรมและสนับสนุนการเล่นรำโทนให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เปลี่ยนชื่อใหม่ว่า “รำวง”อีกรูปแบบหนึ่ง คือ เป็นการรวบรวมกลุ่มของบุคคลตั้งคณะรำวงขึ้น และนำเอาท่วงทำนองเพลงทำเดินของต่างชาติมาผสมเป็นทำรำ เช่น จังหวะคองก้า ฮาวาย เป็นต้น”

ช่วงต่อมา วัฒนา โกศินานนท์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี (2537) ได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลการรำโทน ทั้งประวัติรำโทนและเครื่องแต่งกายในช่วงของการปฏิบัติวัฒนธรรมของจอมพลแปลก พิบูลสงคราม รวมทั้งข้อมูลประกอบการคัดเลือกเพลงรำโทน เพื่อนำเผยแพร่ในงานแสดงศิลปวัฒนธรรมของสถานศึกษา สังกัดกองศิลปศึกษา กรมศิลปากร

ผลงานวิจัยชื่อ “รำวงรำมะนาประกอบบทของ” อนุกุล โรจนสุขสมบูรณ์ (2539: 44-50) ที่ศึกษาการแสดงรำ รำมะนาประกอบบท ของหมู่บ้านห้วยกรด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาทว่า น่าจะมีรูปแบบการแสดงสืบต่อกันมานาน แต่เดิมเรียกว่ารำโทน ต่อมาได้มีการพัฒนามาใช้การรำตีบท คือใช้ทำรำตามความหมายของคำร้อง มีดนตรี ระนาด ปี่ และใช้โทนเป็นเครื่องประกอบจังหวะเป็นหลัก ต่อมาใช้รำมะนาตีแทน โทน ด้วยเหตุที่รำมะนามีเสียงดังเร้าใจมากกว่าจึงเปลี่ยนชื่อจากรำโทน มาเป็นรำวงรำมะนาประกอบบทในช่วงปี พ.ศ. 2490 ปัจจุบันมีการสืบทอดให้กับนักเรียนในโรงเรียนประจำตำบลเพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้านของท้องถิ่น

ณรงค์ชัย พิภูร์ชต์(2545: บทคัดย่อ) รายงานการวิจัย เรื่อง บทบาทและกิจกรรมดนตรี ในสังคมและวัฒนธรรมชาวกาญจนบุรี เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจและศึกษาข้อมูลภาคสนามในพื้นที่ศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลศิลปิน ข้อมูลดนตรี บทบาทและกิจกรรมดนตรีและกิจกรรมการศึกษาดนตรีในสถาบันการศึกษาผลการวิจัยข้อมูลที่ปรากฏจากรายงานการวิจัยพบว่า ในสังคมและวัฒนธรรมชาวกาญจนบุรีมีศิลปินนักดนตรี นักเพลงซึ่งมีความสามารถในการบรรเลงดนตรีและขับร้องเพลงพื้นบ้านจำนวนมากในพื้นที่ต่างๆ จังหวัดกาญจนบุรีข้อมูลดนตรีที่ปรากฏมี วงปี่พาทย์ไม้แข็ง วงปี่พาทย์นางหงส์ วงปี่พาทย์มอญ วงกลองยาว วงแตรวง ดนตรี

ทางเครื่อง เพลงร้องพื้นบ้าน สวดพระมาลัย แคนสำหรับบรรเลงเดี่ยว วงแคนวง ดนตรีมอญและดนตรีกระเหรี่ยงทางด้านบทบาทและกิจกรรมดนตรี พบว่าวิถีชีวิตชาวกาญจนบุรีมีความผูกพันกับพระพุทธศาสนา มีความเชื่อเรื่องปรากฏการณ์ธรรมชาติ และมีการปรับตัวให้เข้ากับสังคม และวัฒนธรรมปัจจุบัน บทบาทของดนตรีที่ปรากฏในกิจกรรมต่างๆ ที่ชาวกาญจนบุรีจัดขึ้น ทั้งงานมงคล งานอวมงคลและประกอบการแสดง ได้แก่ งานเทศกาลตามประเพณี งานที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา งานที่เกี่ยวกับความเชื่อและพิธีกรรม งานที่จัดขึ้นเพื่อการอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นต้น รูปแบบของกิจกรรมดนตรีดำเนินในลักษณะวงดนตรีบรรเลง การบรรเลงนำ ขวอนแห่ การร่วมเล่น-ร้องเพลงพื้นบ้าน การสวด และการเล่นดนตรีเพื่อนันทนาการด้านกิจกรรมการศึกษาดนตรีในสถาบันการศึกษา มีการจัดกิจกรรมดนตรีตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับชั้นเรียน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดชมรมดนตรี มีการนำศิลปินดนตรีมาร่วมจัดการเรียนการสอนในทุกระดับการศึกษา และมีการติดต่อเชิญศิลปินอาชีพมาแสดงดนตรีให้นักเรียนนักศึกษา

สุชาติ แสงทอง(2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีของเพลงปฏิบัติ จากเพลงพื้นบ้านจำนวน 8 เพลง ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีด้านทำนอง กลุ่มเสียง จังหวะ พื้นผิวและด้านรูปแบบ โดยใช้หลักการวิเคราะห์ตามมาตรฐานของทางดนตรีตะวันตก ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีพบว่า ด้านทำนอง มีทำนองเพลงลักษณะ 2 ท่อน 3 ท่อน และ 5 ท่อน ซึ่งประกอบด้วยประโยคเพลงตั้งแต่ 2-3 ประโยค ช่วงเสียงอยู่ระหว่างขั้นคู่ 3 - 10 ด้านกลุ่มเสียงเป็นกลุ่มเสียง 3-5 เสียงซึ่งระยะห่างของเสียงแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับระดับเสียงของผู้ร้องด้านจังหวะมีกลุ่ม 2 จังหวะ และกลุ่ม 4 จังหวะ ทั้งหมด 29 ชุด ด้านพื้นผิวมีลักษณะของพื้นผิวเดี่ยว และพื้นผิวหลายทำนอง เป็นการร้องรับ-ส่ง สอดทำนองซึ่งกันและกัน ด้านรูปแบบ มีรูปแบบในการร้องเป็นเพลง 1 ตอน 2 ตอน 3 ตอน และเพลง 5 ตอน

ศรีจันทร์ น้อยสอาด (2544 : บทคัดย่อ) งานวิจัยเรื่อง เพลงร้องพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี กรณีศึกษา : เพลงโนเนน เพลงลำภาข้าวสาร และเพลงระบำพื้นบ้าน เป็นงานวิจัยที่ศึกษาข้อมูลภาคสนาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และลักษณะเฉพาะทางดนตรี ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน เพลงโนเนน ใช้ร้องเล่นประกอบการทำโกลกแป้งขนมจีนหรือการลงแขกในการทำงานของชุมชน เป็นเครื่องบันเทิงและกระตุ้นความสามัคคีแก่หมู่คณะ เพลงลำภาข้าวสารเป็นเพลงร้องขอเรียไรรบจากข้าวสารเพื่อนำไปถวายวัด ในเทศกาลทอดกฐินทอดผ้าป่าของชุมชน เป็นสื่อสร้างความศรัทธาของชาวบ้านต่อพระพุทธศาสนา เพลงระบำพื้นบ้านนิยมเล่นในเทศกาลตรุษสงกรานต์เป็นเครื่องบันเทิงของชาวบ้าน บทร้องของเพลงทั้งสามสะท้อนภาพทางด้านวิถีชีวิตและสังคมชนบทของไทย ปัจจุบันเพลงร้องพื้นบ้านจังหวัดปทุมธานี ได้รับการอนุรักษ์ส่งเสริมจาก

หน่วยงานด้านศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดปทุมธานี แต่ไม่ได้รับความนิยมนเท่าที่ควร การวิเคราะห์ทางดนตรีวิเคราะห์ตามจุดประสงค์งานวิจัยด้านองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยกำหนด

สรุปว่า รำโทน ศิลปะของคนในท้องถิ่น สาเหตุที่เรียกว่ารำโทน ก็เนื่องจากใช้ “โทน” ที่มีลักษณะเป็นกลองหน้าเดียวเป็นเครื่องดนตรีหลักในการให้จังหวะ บางครั้งก็เรียกกันว่า “รำวง” โดยเรียกตามลักษณะการก้าวเท้าเคลื่อนย้ายตามกันเป็นวงของผู้รำและเมื่อชาวกรุงไปพบเข้าจึงเรียกการรำชนิดนี้ว่า รำวงพื้นเมือง การละเล่นรำโทนส่วนใหญ่ในเขตภาคกลางของประเทศไทยมีรูปแบบของการละเล่นที่คล้ายคลึงกันบ้าง แตกต่างกัน ไปบ้างในบางประการที่มีปัจจัยจากการได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมที่ต่างยุคต่างสมัยกันไป และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปตามข้อกำหนดของสังคมและกาลเวลา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ภูมิหลังรำโทนในจังหวัดลพบุรี

การเล่นรำโทน เป็นการละเล่นที่มีถิ่นกำเนิดในแถบเขตภาคกลางของไทย และได้รับความนิยมเล่นกันอย่างแพร่หลายไปแทบทั่วทุกภาคของประเทศ เนื่องจากมีปัจจัยหลายประการเช่น การคมนาคม การค้าขายระหว่างหมู่บ้าน เมืองหลวง หรือเมืองสำคัญๆ ทางด้านยุทธศาสตร์ ตั้งแต่สมัยโบราณและรวมถึงสภาวะทางการเมือง การปกครอง การพัฒนาบ้านเมืองไปตามกาลเวลาส่งผลให้เกิดการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมการเล่นรำโทนไปสู่ชุมชนในท้องถิ่นต่างๆ

ในบทนี้ผู้ศึกษา ได้ทำการศึกษาค้นคว้าการเล่นรำโทนในเขตชุมชนตำบล อำเภอต่างๆ ของจังหวัดลพบุรี คือ 1) บ้านหนองยายไต้ะ อำเภอชัยบาดาล 2) บ้านบัวชุม อำเภอชัยบาดาล 3) บ้านมหาโพธิ์ อำเภอสระโบสถ์ 4) บ้านยางโตน อำเภอหนองม่วง 5) บ้านโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม และ 6) บ้านบางพิง อำเภอบ้านหมี่ เนื่องจากชุมชนเหล่านี้มีการอนุรักษ์ พิธีฟูและสืบทอดการเล่นรำโทนมาจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งยังนำเสนอแสดงเพื่อเผยแพร่ในงานสำคัญต่างๆ เช่น งานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ซึ่งเป็นงานที่จัดประจำปีของจังหวัดลพบุรี งานแสดงศิลปวัฒนธรรมที่จัดขึ้นโดยองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ และเมื่อได้รับเชิญจากจังหวัดต่างๆ ซึ่งผู้ศึกษามีถิ่นกำเนิดที่จังหวัดลพบุรีจึงสนใจในเรื่องรูปแบบของการเล่นรำโทนรวมทั้งการนำอุปกรณ์แปลกๆ มาเป็นเครื่องดนตรีใช้ตีประกอบการเล่นในยามที่ต้องการผ่อนคลายเครียดในช่วงเกิด “สงครามมหาเอเชียบูรพา” ที่ถือว่าเมืองลพบุรีเป็นเสมือนจุดยุทธศาสตร์สำคัญในเหตุการณ์ครั้งนั้นว่าได้รับวัฒนธรรมการเล่น และมีการแพร่กระจายความนิยมมาจากถิ่นใดหรือไม่อย่างไร การศึกษาการเล่นรำโทนของจังหวัดลพบุรีครั้งนี้ ผู้ศึกษากำหนดหัวข้อ ดังนี้

- ประวัติความเป็นมาของการเล่นรำโทน 6 ชุมชน ในจังหวัดลพบุรี
- องค์ประกอบและการพัฒนาการของการเล่นรำโทน
- การดำรงรักษา และการแพร่กระจาย เพื่อสืบทอดวัฒนธรรม โดยมีรายละเอียด

ดังต่อไปนี้

1. ภูมิหลังจังหวัดลพบุรี

ลพบุรี เป็นเมืองเล็กๆที่เคยเป็นดินแดนเก่าแก่ และมีประวัติความเป็นมาตั้งแต่ ก่อนสมัยประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน ในราวพุทธศตวรรษที่ 12 พระยาภาววรรณดิศ ผู้เป็นโอรสพระยา กากะพัตรแห่งเมืองนครชัยศรีเป็นผู้สร้างเมืองลพบุรีขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 1191 และตั้งชื่อเมืองว่า “ละโว้” หรือ “ลวะปุระ” (ภาษาบาลี) ซึ่งตรงกับยุคทวารวดี ละโว้ในยุคนั้นมีฐานะเป็นศูนย์กลางทางด้าน

ศิลปวัฒนธรรมของแถบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา เนื่องจากมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สามารถติดต่อกับเมืองอื่นๆ ทั้งทางบกและทางน้ำ จึงทำให้ลพบุรีเป็นเมืองท่าที่สำคัญของการติดต่อค้าขายกับชาวต่างประเทศ และยังเป็นเมืองศูนย์กลางทางพุทธศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ติดต่อกับอาณาจักรขอม(กัมพูชา) ซึ่งเป็นศูนย์กลางแห่งอำนาจที่สำคัญในขณะนั้น ได้รับศิลปวัฒนธรรมของอาณาจักรกัมพูชาเข้ามามากมาย ส่งผลให้มีการพัฒนาในด้านต่างๆ จนทำให้เมืองลพบุรีกลายเป็นเมืองที่มีความเจริญรุ่งเรืองมากกว่าเมืองอื่นๆ ที่อยู่ในเขตลุ่มน้ำเจ้าพระยานอกจากนี้ในพงศาวดารเหนือได้กล่าวไว้ในปี พ.ศ.1788 พ่อขุนรามคำแหงราชโอรสแห่งเมืองสุโขทัยได้เสด็จมาศึกษาเล่าเรียนที่เขาสมคอนเมืองลพบุรี และหลังจากนั้นใน พ.ศ.1797 พ่อขุนงำเมืองราชโอรสแห่งเมืองพะเยาก็ได้เสด็จมาศึกษา ณ ที่เมืองลพบุรีแห่งนี้เช่นกันลพบุรีในยุคนี้จึงเป็นเมืองศูนย์กลางศิลปวิทยาการที่มีความสำคัญยิ่ง จนกระทั่งหลังจากยุคสมัยของสมเด็จพระรามาเมศวร เมืองลพบุรีจึงค่อยๆ เสื่อมความสำคัญลง จนถึงรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระราชวังใหม่ที่เมืองลพบุรี เพื่อใช้เป็นที่ประทับใน พ.ศ. 2209 เนื่องจากพระองค์โปรดที่จะเสด็จมาประทับที่ลพบุรีถึงปีละ 8 - 9 เดือน ถือได้ว่าช่วงนี้เป็นยุคสมัยที่ลพบุรีมีความเจริญถึงขีดสุด เป็นเสมือนราชธานีแห่งที่ 2 รองจากกรุงศรีอยุธยา

ต่อมาในรัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บูรณะลพบุรีขึ้นอีกครั้งใน พ.ศ. 2406 ทรงปฏิสังขรณ์พระราชวังซึ่งเคยเป็นที่ประทับของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช โดยโปรดให้สร้างหมู่พระที่นั่งพิมานมงกุฎขึ้นเพื่อใช้เป็นที่ประทับภายในบริเวณพระราชวังเก่าของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แล้วพระราชทานชื่อว่า “พระนารายณ์ราชนิเวศน์” จนกระทั่งในราว พ.ศ. 2480 หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้นได้ทำนุบำรุงเมืองลพบุรีโดยพยายามที่จะแยกเมืองใหม่ของลพบุรีออกจากเมืองเก่าให้ดูสง่างามกว่าเดิม อีกทั้งยังได้สร้างสิ่งก่อสร้าง อาคารต่างๆ ที่เป็นศิลปะแบบอาร์ตเดโคขึ้นมากมาย ซึ่งมีปรากฏจนถึงปัจจุบัน

ลพบุรีในปัจจุบันจึงเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ที่เต็มไปด้วยโบราณสถานและโบราณวัตถุมากมาย มีความสำคัญทั้งทางเศรษฐกิจ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการทหาร เนื่องจากลพบุรีเป็นเมืองที่มีหน่วยทหารเป็นหลักของประเทศที่มีกำลังทหารนับแสนคน อีกทั้งยังถูกขนานนามว่าเป็น“เมืองลิง” รวมทั้งผู้คนในจังหวัดลพบุรีก็จะถูกขนานนามเช่นกันว่าเป็นคนเมืองลิง ก็เนื่องจากมีลิงแสมจำนวนมากเข้ามาอาศัยอยู่ในบริเวณศาลพระกาฬ ที่ตั้งอยู่กลางเมืองลพบุรี ซึ่งเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์แห่งหนึ่งที่ประชาชนไทยให้ความเคารพ ศรัทธา นิยมมากราบไหว้บูชาเพื่อขอพรให้ได้ในสิ่งที่ปรารถนาอีกมากมาย ปัจจุบันจังหวัดลพบุรีมีความหลากหลายทางอารยธรรมที่ปรากฏเด่นชัด คือ บริเวณลุ่มแม่น้ำลพบุรีและลุ่มแม่น้ำป่าสัก ซึ่งทำให้ลพบุรีเป็นธานีแห่งอารยธรรมที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมมาจนทุกวันนี้

จากคำขวัญจังหวัดลพบุรีที่ว่า “วังนารายณ์คู่บ้าน ศาลพระกาฬคู่เมือง ปรางค์สามยอด ลือเลื่อง เมืองแห่งดินสอพอง เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์เกริกก้อง แผ่นดินทองสมเด็จพระนารายณ์” สามารถสะท้อนให้เห็นสิ่งสำคัญที่อยู่คู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดลพบุรี ซึ่งสอดคล้องกับตราประจำจังหวัด คือ พระรูปสมเด็จพระนารายณ์มหาราชประทับเหนือองค์พระปรางค์สามยอด อันมีความหมายถึง เพื่อให้ระลึกถึงองค์สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ผู้สร้างเมืองลพบุรีขึ้นใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2209 ส่วนพระปรางค์สามยอดที่ปรากฏในตราประจำจังหวัด ก็เป็นโบราณสถานที่เป็นสัญลักษณ์ของลพบุรีเช่นกัน

ตราประจำจังหวัดลพบุรี

ดอกไม้ประจำจังหวัด: ดอกพิกุล (Mimusops elengi)

ต้นไม้ประจำจังหวัด: ต้นพิกุล

คำขวัญประจำจังหวัด:

“วังนารายณ์คู่บ้าน ศาลพระกาฬคู่เมือง ปรางค์สามยอดลือเลื่อง เมืองแห่งดินสอพอง เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์เกริกก้อง แผ่นดินทองสมเด็จพระนารายณ์”

การเล่นรำโทนในจังหวัดลพบุรี

รำโทน จัดเป็นศิลปะพื้นบ้านของไทยที่มีความเก่าแก่มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาหรือก่อนหน้านั้น ซึ่งต้นกำเนิดน่าจะเริ่มจากภาคกลางก่อนที่อื่นเนื่องจากเป็นศูนย์กลางของชุมชนเมืองและกระจายตัวออกไปตามท้องถิ่นอื่นๆ ตามเส้นทางการค้า การคมนาคม รูปแบบการเล่นรำโทนเป็นการรวมกลุ่มกันเล่นอย่างอิสระตามลานบ้าน ลานวัดไม่จำกัดเทศกาล เพศ อายุ วัย และจำนวน เดินรำเป็นวงกลมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกัน ทำรำไม่กำหนดรูปแบบเพลงที่ใช้เป็นกลอนสั้นๆ ร้องซ้ำหลายเที่ยว บางครั้งแต่งขึ้นใหม่ตามแต่ผู้ร้องเล่นในขณะนั้นเพียงแค่ให้ลงตรงจังหวะ โทน กรับ ฉิ่งหรือเครื่องประกอบจังหวะอื่นๆ ที่ทำได้ง่ายตามท้องถิ่น (ปิ่นเกศ วัชรปทุม, 2543: 19)

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ผู้คนอพยพหนีภัยจากกรุงเทพฯ ไปยังชนบทตามจังหวัดต่างๆ ในภาวะสงคราม เวลายามค่ำคืนจะมีคิมิดไปทั่วทุกหนทุกแห่ง เนื่องจากรัฐบาลได้มีกฎหมายห้ามกระทำการหลายอย่างเช่น ห้ามจุดไฟ ห้ามมีการชุมนุมห้ามส่งเสียงดังและข้อห้ามอื่นๆ เพื่อความปลอดภัยเป็นผลให้ประชาชนเกิดความตึงเครียดและเหงา การสนทนากันเพียงอย่างเดียวไม่สามารถช่วยให้ประชาชนเกิดความผ่อนคลายได้จึงได้คิดและนำการเล่นรำโทนมาช่วยผ่อนคลายความเจ็บเหงาเพื่อให้เกิดความสนุกสนานขึ้น นอกจากร้องรำในหมู่บ้านแล้วทหารและข้าราชการก็นิยมเล่นโดยร่วมร้องเล่นกับชาวบ้านด้วยมีหลักฐาน พบว่า ทหารในจังหวัดสระบุรีร่วมเล่นรำโทนกับหญิงสาวชาวบ้านเมื่อรัฐบาลสนับสนุนให้มีการแต่งเพลงรำโทนและเผยแพร่ต่อไปยังทหาร ข้าราชการเพื่อส่งต่อไปยังชาวบ้านได้ผลเป็นอย่างดี หลังจากที่ทหารได้ปลดประจำการแล้วก็ยังนำเอาเพลงรำโทนไปเผยแพร่ต่อไปอีกด้วย (กรมศิลปากร, 2537: 3)

จากหลักฐานดังกล่าว จึงเป็นสิ่งที่ยืนยันได้อย่างแน่นอนว่า จังหวัดลพบุรีเป็นแห่งหนึ่งที่ได้รับเอาวัฒนธรรมการเล่นรำโทน ในรูปแบบของทหารและชาวบ้านในท้องถิ่นใกล้เคียงเข้ามาในวิถีชีวิตประจำวันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่รู้จักและยอมรับกันทั่วไป เอกลักษณ์ของการเล่นรำโทนในเขตพื้นที่จังหวัดลพบุรีที่มีปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนในปัจจุบัน ที่ยังมีการนำออกแสดงเพื่อเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักมีดังต่อไปนี้

1. รำโทนของบ้านยายโตะ ตำบลหนองยายโตะ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

สภาพสังคมและวัฒนธรรม

ประชากรตำบลบ้านหนองยายโตะมีวิถีชีวิตแบบชนบท ที่พึ่งพาอาศัยธรรมชาติประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำให้มีความอดทนต่อสภาพดินฟ้าอากาศ ผู้ใหญ่และเด็กมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันซึ่งสังเกตได้จากที่ผู้สูงอายุได้สอนรำโทนให้แก่เด็กๆ และทุกคนเข้าร่วมแสดงอย่างมีความสุข แม้แต่กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชาวบ้านก็ให้ความร่วมมืออย่างดี ในหมู่บ้านนี้มีผู้สูงอายุที่มีสุขภาพแข็งแรงเป็นผู้ที่มีอารมณ์ดี และมีความเป็นศิลปินอยู่ มีความสุขที่ได้มีโอกาสแสดงออก การดำรงชีวิตในครอบครัวเริ่มเปลี่ยนไป เยาวชนรุ่นใหม่เมื่อจบการศึกษาเริ่มมีการประกอบอาชีพในตัวเมือง และมีการย้ายออกจากหมู่บ้านไปสร้างครอบครัวใหม่

ลักษณะทางภูมิศาสตร์

บ้านหนองยายโตะ ตำบลหนองยายโตะ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี มีระยะทางห่างจากตัวเมืองลพบุรีไปทางทิศเหนือประมาณ 110 กิโลเมตร และมีเนื้อที่ประมาณ 155.44 ตารางกิโลเมตร

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลเกาะรัง และตำบลหนองรี	อำเภอชัยบาดาล	จังหวัดลพบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลซับตะเคียน	อำเภอลำสนธิ	จังหวัดลพบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลนาโสม	อำเภอชัยบาดาล	จังหวัดลพบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลบัวชุม	อำเภอชัยบาดาล	จังหวัดลพบุรี

การคมนาคมไปยังหมู่บ้านหนองยายโใต้ สามารถไปได้โดยรถส่วนตัวหรือรถโดยสารประจำทางซึ่งให้บริการวันละ 2 เที่ยว หมู่บ้านหนองยายโใต้เป็นที่ราบลุ่มและที่ราบเชิงเขา มีภูมิอากาศร้อน

แผนที่ตำบล

ภาพที่ 1 แผนที่ตำบลหนองยายโใต้
ที่มา : เว็บไซต์จังหวัดลพบุรี

ประวัติความเป็นมา

ตำบลหนองยายโใต้เป็นตำบลเก่าแก่ของอำเภอชัยบาดาล เดิมมีพื้นที่กว้างขวางมาก ปัจจุบันแยกเขตการปกครองตามประกาศกระทรวงมหาดไทย จากตำบลนาโสม และพื้นที่อำเภอลำสนธิทั้งอำเภอ ประชาชนในตำบลหนองยายโใต้ส่วนใหญ่มีการอพยพมาจากทางภาคอีสานเป็นจำนวนมาก

การปกครอง

ตำบลหนองยายโใต้แบ่งการปกครองออกเป็น 8 หมู่บ้าน มีประชากร 4,250 คน เพศชาย 2,035 คน เพศหญิง 2,215 คน

ศาสนา ความเชื่อ ประเพณีของหมู่บ้าน บ้านหนองยายโตะ

ชาวบ้านหนองยายโตะมีความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรมบูชาศาลพ่อปู่ประจำหมู่บ้านและเชื่อว่าการบูชามหาชาติ 1,000 พระคาถา จะทำให้ชีวิตมีสิริมงคลมีความเจริญรุ่งเรืองทำอะไรก็ประสบความสำเร็จในชีวิต

ภาพที่ 2 ศาลพ่อปู่ประจำหมู่บ้าน

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 23 มกราคม 2553

ภาพที่ 3

ร่างทรงพ่อปู่ ขณะเดินกินเครื่องเซ่น โดยมีการตีโทนประกอบกิริยาตลอดเวลา

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพเมื่อ 23 มกราคม 2553

ภาพที่ 4

ร่างทรงฟอปปู่กำลังรับเครื่องเซ่น
 ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพเมื่อ 23 มกราคม 2553

ภาพที่ 5

ร่างทรง ร่ายรำตามจังหวะโทน
 ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพเมื่อ 23 มกราคม 2553

ประวัติการก่อตั้งคณะรำโทน

การแสดงพื้นบ้านรำโทนของชาวบ้านตำบลหนองยายโตะแห่งนี้ เกิดมีขึ้นตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษที่มีสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจากการสัมภาษณ์นางว่าน อินน้ำเงิน อายุ 76 ปี กล่าวว่า “สมัยก่อนช่วงวันตรุษสงกรานต์หรืองานเดือน 3 ขึ้น 3 ค่ำจะมีหนุ่มสาวในหมู่บ้านออกมาเล่นสนุกสนานรื่นเริงกันในบริเวณลานวัดใกล้บ้าน จะมีการรำเป็นคู่แบบเกี่ยวพาราสีกันจนเกิดการรวมตัวกันตั้งเป็นคณะรำโทนของชาวบ้านหนองยายโตะ” (ว่าน อินน้ำเงิน, สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2553)

ภาพที่ 6

นางว่าน อินน้ำเงิน

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพเมื่อ 23 มกราคม 2553

ภาพที่ 7 - 8

ผู้ศึกษากำลังสัมภาษณ์ นางว่าน อินน้ำเงิน
เกี่ยวกับความเป็นมาของรำโทนบ้านหนองยายโตะ

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 23 มกราคม 2553

ความเชื่อเกี่ยวกับการแสดง รำโตนเป็นการละเล่นพื้นบ้านเชื่อกันว่าเมื่อได้เล่นรำโตนแล้วจะคลายเครียด และได้รับแต่ความสนุกสนาน ทำให้ลืมความกลัวในสงครามที่เกิดขึ้นเนื่องจากเมื่อ พ.ศ. 2484 - 2488 ซึ่งเป็นช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ประชาชนจึงคิดวิธีการผ่อนคลายอิริยาบถ

เครื่องดนตรี ที่ใช้ประกอบการเล่นรำโตนพบว่าเดิมมีเครื่องดนตรีเพียงประเภทเดียวคือ โทนซึ่งทำหน้าที่ประกอบจังหวะหน้าทับไม่มีการใช้เครื่องดนตรีกำกับจังหวะคงมีเพียงการใช้มือปรบเป็นจังหวะตามขณะร้อง ต่อมาจึงนำเครื่องประกอบจังหวะ เช่น ฉิ่ง ฉาบ เข้ามาประกอบ “ต่อมาลุงโร แก่เป็นคนปี่ก็เลยเอาปี่กับระนาดเข้ามาเล่นด้วย ทำให้สนุกยิ่งขึ้น”

(ว่าน อินน้ำเงิน, สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2553)

ลักษณะทางกายภาพของเครื่องดนตรี

โตน หุ่นกลองทำจากไม้เนื้อแข็งและดินเผา มีรูปทรงคล้ายคลึงกับทับ(โตน) ทางภาคใต้ และทับของวงกันตรึมทางอีสานใต้ จึงด้วยหนังสัตว์ เช่น หนังงูเหลือม หนังตัวเงินตัวทอง ใช้หวายตัดเป็นเส้นเล็กๆ โยงเส้นแทนหนังเรียกเพื่อให้เกิดเสียงดัง การนำเครื่องดนตรีมาบรรเลงประกอบการแสดง จากการสัมภาษณ์ พบว่าที่บ้านหนองยายโตะแห่งนี้ ชาวบ้านจะใช้โตนจำนวนหลาย ๆ ใบโดยใช้ผู้หญิงล้วนเป็นผู้บรรเลง(ซึ่งปัจจุบันสามารถหาซื้อได้เฉพาะที่บ้านด่านเกวียนอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาเพียงแห่งเดียวเท่านั้น ในราคา 2,800 บาท) ไม่ปรากฏว่ามีเครื่องกำกับจังหวะชนิดอื่นๆ นอกจากโตนเพียงชนิดเดียว

ภาพที่ 9

โตน ของบ้านหนองยายโตะใช้ประกอบการรำโตน

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพเมื่อ 23 มกราคม 2553

จากการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมสังเกตการณ์การประกอบพิธีไหว้ศาล
พ่อปู่ประจำหมู่บ้านในพิธีมีผู้เข้าร่วมพิธีประมาณ 30 - 35 คน ส่วนใหญ่เป็นสตรีมีอายุมากและเป็น
ผู้ร้องและเล่นรำโทนได้ ขณะทำพิธีใช้โทนตีประกอบการกล่าวคำด้วยภาษาพื้นบ้านเฉพาะพื้นที่
(ภาษาอีสาน) และมีผู้ตีโทนจำนวน 3 - 4 คน

ภาพที่ 10

พิธีกรรมการเช่น พ่อปู่ประจำหมู่บ้านหนองยายโตะ
มีผู้ตีโทนประกอบการรำของผู้สมมติเป็นพ่อปู่ จำนวน 3-4 คน (ไม่มีเครื่อง)
ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพเมื่อ 23 มกราคม 2553

รูปแบบการบรรเลงและการขับร้อง

จำนวนผู้บรรเลงและผู้ขับร้องในแสดงรำโทนของตำบลหนองยายโตะ สรุปดังนี้

- ผู้บรรเลงโทน จำนวน 6 - 7 คน
- ผู้ที่ไม่ได้แสดงจะร่วมปรบมือเป็นการให้จังหวะ เพื่อสร้างบรรยากาศให้เกิด
ความสนุกสนานมากขึ้น

ส่วนการตั้งวงดนตรีไม่มีแบบแผนที่แน่นอนตายตัว ผู้บรรเลงนั่งตีโทนบนเก้าอี้เป็นกลุ่ม
พร้อมกับร้องเพลงไปในตัวด้วย เนื่องจากการแสดงที่ในปัจจุบันจะจัดในช่วงเทศกาลสงกรานต์
และวันตรุษ โดยที่มีการนัดหมายก่อนเพื่อแจ้งให้ชาวบ้านมาทำการแสดงในช่วงเทศกาลที่กล่าว
ข้างต้น รูปแบบการแสดงจึงไม่มีพิธีไหว้ครุ มีเพียงการรอให้ผู้แสดงมาพร้อมกัน จากนั้นจึง
เริ่มการแสดง

การแต่งกายของผู้บรรเลงและผู้ขับร้อง

จากการเก็บข้อมูลพบว่า ผู้บรรเลงรำโทนตำบลหนองยายโตะ อำเภอลำดวน จังหวัด ลพบุรี แต่งกายดังนี้

- ชาย สวมเสื้อลายดอก กางเกงขายาว คาดผ้าขาวม้า
- หญิง สวมเสื้อลายดอก นุ่งโจงกระเบนดั้งเดิม สวมเสื้อคอกระเช้า คอพวงและ

ผ้ารัดอก คือ การห่มผ้าแถบคาดอก

ลักษณะเฉพาะของการแสดงจากการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากนางว่าน อินน้ำเงินหัวหน้า คณะรำโทนของตำบลนี้ให้ข้อมูลว่า “การรำโทนของบ้านหนองยายโตะจะสังเกตได้ว่ามีรูปแบบ การเล่นรำโทนโดยรำตามจังหวะโทนเป็นหลัก ไม่มีบทร้อง ทำรำจึงมุ่งเน้นที่ความสนุกสนานเพลิดเพลินของผู้รำเป็นสำคัญ ผู้ใดจะยกมือหรือเคลื่อนไหวร่างกายอย่างไรก็ได้ให้เข้ากับ จังหวะทำนองโดยไม่มีข้อกำหนดแบบแผนของท่ารำไว้” (ว่าน อินน้ำเงิน, สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2553) จึงนับว่ารำโทนของบ้านหนองยายโตะเป็นรำโทนเพื่อความบันเทิงคลาย ความเครียดจากสภาวะบ้านเมือง หรือหลังจากเลิกจากการทำนาให้สนุกสนานเพลิดเพลินเท่านั้น ต่อมาภายหลังรำโทนของบ้านหนองยายโตะ ได้มีการนำบทร้องเข้ามาประกอบทำนองดนตรี แต่ ลักษณะของการเล่นรำโทนก็ยังคงรักษารูปแบบที่เน้นความสนุกสนานเพลิดเพลินไม่ได้กำหนดท่า รำที่เป็นแบบแผนไว้ดั้งเดิม

กลุ่มชาวบ้านที่เข้าร่วมคณะรำโทนของบ้านหนองยายโตะ

นางว่าน	อินทร์น้ำเงิน	นางเป่า	แพ้วขุนทด
นางกลุ่ม	ปิ่นเกิด	นางโปรย	ลิละบุตร
นางละม่อม	แก้วแสง	นางเบ้า	เมารณู
นางจิบ	นาสวัสดิ์	นางนวย	กลขุนทด
นางออง	สุขนา	นางพรหม	ศรีดารานนท์
นางปิ่น	รู้การนา	นางสด	สวัสดิ์รักษา
นางเย็น	หนูน้อย	นางเสาะ	แพ้วขุนทด
นางเหมือน	คุ่มเพชร	นางปอ	พรมสวัสดิ์
นางอรชร	เข้มขุนทด	นางสาย	ลิละบุตร
นางขวย	เปี่ยมคลัง	นางปี	พูลทรัพย์
นางแบ่ง	เข้มขุนทด	นางอวน	คุ่มเพชร
นางเอย	นาทอง	นางม่วง	จันโพธิ์งาม
นายเสริม	พูลทรัพย์	นายแก	โล่สำราญ
นายปรุง	แก้วแสง		

ระบบเศรษฐกิจของคณะ

เนื่องจากศิลปะการละเล่นรำโทนของกลุ่มบ้านหนองยายโตะ ตำบลหนองยายโตะ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ไม่มีการจัดตั้งเป็นคณะแต่จะมีการรวมตัวกันเล่นในงานประเพณีสงกรานต์ งานตรุษ งานเดือน 3 ขึ้น 3 ค่ำ เพื่อความสนุกสนานโดยใช้แสงตะเกียงและเสียงโทนเรียกให้ชาวบ้านทุกคนออกมารำโทนจึงไม่มีรายได้จากการแสดง

ความนิยมของประชาชน ประชาชนบ้านหนองยายโตะ ตำบลหนองยายโตะ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี นิยมเล่นรำโทนมากขึ้นในปัจจุบันที่จะเห็นได้จากการไปสัมภาษณ์ลงพื้นที่ภาคสนาม พบว่าชาวบ้านที่สามารถรำโทนได้หรือรู้ความเป็นไปในตำบล จะให้ความสนใจและมีความกระตือรือร้นที่จะมาร่วมแสดงและถ่ายทอดความรู้ พร้อมกับแสดงความสามารถการรำโทนเป็นอย่างมาก และต้องการฟื้นฟูการเล่นรำโทนให้ลูกหลานเห็นความสำคัญเพื่อรักษาไว้ให้คงอยู่ตลอดไป

การสืบทอดศิลปะการแสดง ชาวบ้านหนองยายโตะ ได้มีการถ่ายทอดเนื้อร้อง และการตีโทนให้ผู้สนใจตามโอกาส เนื่องจากชาวบ้านหนองยายโตะ ไม่มีทำรำเป็นมาตรฐานตามเนื้อเพลงที่เรียกว่าการตีทำให้ตรงตามบทร้อง แต่จะรำไปตามจังหวะของเสียงโทน ส่วนการนำไปถ่ายทอดให้แก่เยาวชนอย่างเป็นทางการนั้น ยังไม่มีการดำเนินการที่เป็นรูปธรรม คงมีเพียงการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้สนใจตามแต่โอกาส

ชาวบ้านหนองยายโตะที่ส่วนใหญ่อพยพมาจากภาคอีสานปัจจุบัน มีวิถีชีวิตแบบชนบทไทยทั่วไป สรุปได้ว่า การเล่นรำโทนของหมู่บ้านนี้แต่เดิมเริ่มมีขึ้นเนื่องจากสาเหตุที่เหมือนกันคือเพื่อคลายเครียดในยามมีสงคราม มีรูปแบบการเล่นคล้ายกับหมู่บ้านบัวชุม คือ ใช้โทนเป็นเครื่องดนตรีหลัก ผู้ร้องเพลงด้วยตนเองและเดินไปรอบ โตะเป็นวงกลมใหญ่ ส่วนผู้ร่วมสนุกจะปรบมือให้จังหวะตามไปพร้อมๆ กัน เพื่อให้เกิดความสนุกสนานตามจังหวะของโทน ปัจจุบันชาวบ้านยังให้ความสนใจและอนุรักษ์ไว้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 11

กลุ่มผู้เล่นรำโทนที่ยังสามารถรำโทนได้เป็นอย่างดีของบ้านหนองยายโตะ

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพเมื่อ 23 มกราคม 2553

2. ไร่โหนดของบ้านบัวชุม ตำบลบัวชุม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

สังคมและวัฒนธรรมของบ้านบัวชุม

ประชากรบ้านบัวชุม มีวิถีชีวิตแบบชนบททั่วไปของประเทศไทยที่มีความเรียบง่ายพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีความภูมิใจในการรักษาศิลปวัฒนธรรมไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ไร่โหนด” ได้มีการถ่ายทอดให้แก่เยาวชนได้สืบทอดและอนุรักษ์ไว้ให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมต่อๆ กันไป ชาวบ้านมีความสัมพันธ์อันดีต่อสถานศึกษา องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จึงเกิดการร่วมมือกันและทำกิจกรรมร่วมกันหลายๆ กิจกรรม ในเทศกาลต่างๆ ทำให้ตำบลบัวชุมเป็นตำบลที่มีวิถีชีวิต มีการปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลา

ลักษณะทางภูมิศาสตร์

บ้านบัวชุม ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลบัวชุม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ห่างจากตัวเมืองลพบุรีไปทางทิศเหนือประมาณ 115 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 120.90 กิโลเมตร

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลเกาะรัง และอำเภอท่าหลวง	อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี	จังหวัดลพบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลหัวลำ	อำเภอท่าหลวง	จังหวัดลพบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลลำนารายณ์ และตำบลท่ามะนาว	อำเภอชัยบาดาล อำเภอชัยบาดาล	จังหวัดลพบุรี จังหวัดลพบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลหนองยายไฉ่ และตำบลซับตะเคียน	อำเภอชัยบาดาล อำเภอชัยบาดาล	จังหวัดลพบุรี จังหวัดลพบุรี

การคมนาคมไปยังหมู่บ้านบัวชุมสามารถเดินทางโดยรถส่วนตัว หรือรถโดยสารประจำทาง ซึ่งมีให้บริการวันละ 2 เที่ยว หมู่บ้านบัวชุมเป็นที่ราบลุ่มและที่ราบเชิงเขา มีภูมิอากาศเย็น มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าเขาสมโภชน์ แหล่งน้ำได้จากบ่อน้ำบาดาล แม่น้ำป่าสัก และแม่น้ำลำสนธิ

ประวัติความเป็นมาของชุมชน

เมืองบัวชุมเคยเป็นที่ตั้งเมืองชัยบาดาลในอดีต มีฐานะเป็นหัวเมืองชั้นโทที่ขึ้นกับมณฑลนครราชสีมา ต่อมาได้ย้ายไปขึ้นกับมณฑลเพชรบูรณ์แล้วย้ายไปขึ้นกับมณฑลสระบุรี และท้ายที่สุดได้ย้ายกลับมาขึ้นกับมณฑลลพบุรี จึงได้ย้ายที่ทำการเมืองบัวชุมไปยังชัยบาดาลก่อนที่จะย้ายที่ทำการอำเภอมาที่ลำนารายณ์ จากการศึกษาที่ค้นคว้ากับมณฑลนครราชสีมาประกอบกับมีเขตติดต่อกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงทำให้คนพื้นบ้านมีภาษาพูดแบบคนอีสานปนโคราช ที่เรียกว่าภาษา “ไทยเบ็ง”

“ไทยเบ็ง” หรือไทยโคราช ‘เบ็ง’ เป็นคำที่ชาวอีสานกลุ่มอื่นใช้เรียกชาวไทยโคราช เมื่อชาวไทยโคราชอพยพมาอยู่ถิ่นอื่นยังคงใช้ภาษาไทยโคราช ภาษาที่ใช้จึงเรียกว่าภาษาไทยเบ็งที่สำคัญมีเสียงลงท้ายประโยคโดยเฉพาะ ได้แก่ ดอก(ดอก) แผลว(แล้ว) เบ็ง(บ้าง) เหว่ย(หว่า) นี (เหรอ)

จากเอกสารประวัติศาสตร์และโบราณสถาน กำหนดได้ว่าเป็นชุมชนไทยที่อยู่อาศัยมาเป็นเวลานาน ตั้งแต่ครั้งสมัยอยุธยาในราวพุทธศตวรรษที่ 22-23 ชาวไทยเบ็ง มีเอกลักษณ์ในเรื่องของประเพณี ความเชื่อ ภูมิปัญญา สังคม สถาปัตยกรรม และผลงานทางวัฒนธรรม เช่น ภาษาและวรรณกรรม ศิลปกรรม ดนตรี และการละเล่นเพลงพื้นบ้าน การละเล่นทั่วไปและกีฬา มีเอกลักษณ์เฉพาะของ ชุมชนไทยเบ็ง ซึ่งมีลักษณะผสมผสาน ระหว่างวัฒนธรรมไทยกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาและวัฒนธรรม ไทยโคราช คือ มีประเพณีชีวิตที่สอดคล้องวัฒนธรรมอันดีงาม เช่น ความกตัญญู ความสามัคคี มี น้ำใจเสียสละ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ความเห็นอกเห็นใจ มีประเพณีท้องถิ่นเกี่ยวเนื่องในพุทธศาสนา ตรีศารท และประเพณีเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอาชีพและประเพณี เกี่ยวข้องกับความความเชื่อ โหราศาสตร์ ฤกษ์ปีศาจ และไสยศาสตร์”

ไทยเบ็งมีเอกลักษณ์วัฒนธรรมเป็นของตัวเอง การแต่งกายชาวไทยโคราชนิยมแต่งกาย แบบไทยภาคกลาง คือ ผู้หญิง นุ่งผ้าโจงกระเบนเป็นผ้าพื้นทอมือสีเข้ม เช่น สีดำ สีน้ำตาล และสี กรมท่า คาดเข็มขัดเงิน เข็มขัดทองหรือเข็มขัดนากไม่นิยมนุ่งซิ่นสวมเสื้อตัดเย็บจากผ้าฝ้ายทอมือ เสื้อที่นิยมใช้ เรียกว่าเสื้อ"คอกระโจม" และเสื้อ"อีแปะ" หญิงชาวไทยเบ็งจะสวมเสื้อประเภทนี้ ไปวัด ส่วนเครื่องประดับนิยมใช้ทองมากกว่าเพชรพลอยและนิยมใช้ตุ้มหูมากกว่าสร้อย แหวน สะพายย่ามแทนกระเป๋าของที่ใส่ในย่ามได้แก่ เครื่องใช้ส่วนตัว เครื่องมือในการประกอบอาชีพ ห่อข้าวและอื่นๆ

ภาพที่ 12 - 13

การแต่งกายของหญิงชาวไทยเบ็ง และความนิยมในการใช้ “ย่าม” ของชาวไทยเบ็ง

ที่มา : เว็บไซต์ที่ว่าการอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ส่วนผู้ชายในอดีต ชายนุ่งโจงกระเบน สวมเสื้อคอกลมไม่ผ่าอก นุ่งกางเกงขาถี่ กางเกงขาสั้น กางเกงขาวาว หากอยู่บ้านนุ่งผ้าถุงและไม่สวมเสื้อ เมื่อออกนอกบ้านสวมเสื้อคอกลม ปกฮาวายหรือปกเชิ้ต มีผ้าขาวม้าพาดบ่า เหมือนสไบ ตัดผมทรงดอกกระทุ่ม สะพายย่ามไม่สวมรองเท้า ปัจจุบันชาวไทยเบิ่งแต่งกายเช่นเดียวกันกับคนไทยทั่วไป

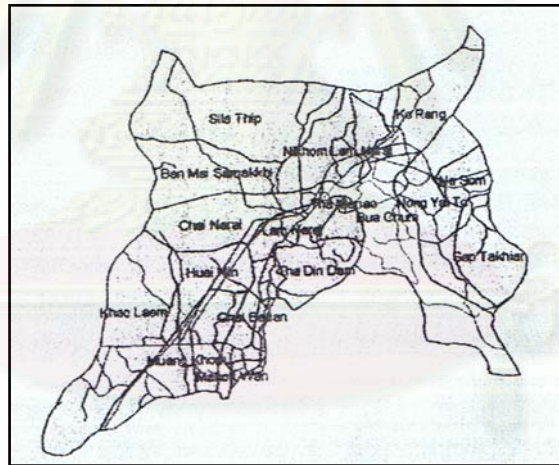

ภาพที่ 14 - 15

การแต่งกายของหญิงชาวไทยเบิ่ง

ที่มา : เว็บไซต์ที่ว่าการอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

แผนที่ตำบลบ้านบัวชุม

ภาพที่ 16

แผนที่ตำบลบัวชุม

ที่มา: เว็บไซต์จังหวัดลพบุรี

การปกครอง

ตำบลบัวชุม แบ่งการปกครองออกเป็น 9 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งหมด 8,340 คน เพศชาย 4,108 คน เพศหญิง 4,232 คน

ศาสนา ความเชื่อ ประเพณีของหมู่บ้านบัวชุม

ประชาชนในหมู่บ้านบัวชุมส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ในหมู่บ้านมีศาลเจ้าชื่อว่า “ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง” ตามคำบอกเล่าของชาวบ้านเล่าว่า “ในอดีตจะมีพิธีการตั้งศาลเจ้าพ่อหลักเมืองโดยการบวงสรวง และทำการเสี่ยงทายหาคนที่จะมาเป็นเจ้าพ่อหลักเมืองโดยผู้ค้นหาตระเวนไปตามบ้านต่างๆ และเรียกชื่อเจ้าของบ้านถ้าผู้ใดขานรับจะนำตัวมาทำพิธีตั้งศาลหลักเมืองตามพิธีแบบโบราณ คือ นำคนที่ถูกขานชื่อลงไปในก้นหลุมที่ขุดเตรียมไว้และเอาต้นไม้ขนาด 9 สอก หรือ 9 วา ทิ้งลงไปทับคนในก้นหลุมและซึ่งจะกลายเป็นเจ้าพ่อหลักเมือง

ประวัติก่อตั้งคณะรำโทน

การรำโทนของชาวบ้านตำบลบัวชุมแห่งนี้ นายขย จันทรเต็มดวง เล่าว่า “การเล่นรำโทน สืบทอดกันมาเป็นเวลานานกว่า 100 ปี เนื่องจากบัวชุมแต่เดิมเป็นหัวเมืองเก่าที่มีผู้คนอาศัยอยู่ก่อนหน้านั้น เป็นแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ด้วยข้าวปลาอาหาร เพราะตั้งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำป่าสักจึงได้อาศัยสายน้ำในการติดต่อไปมาระหว่างหัวเมือง ดังนั้น จึงมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมด้านต่างๆ มาแต่ดั้งเดิม เช่น วัฒนธรรมการเล่นรำโทนที่นิยมเล่นในช่วงที่ชาวบ้านว่างเว้นจากการทำนา โดยเฉพาะในช่วงวันสงกรานต์ รูปแบบการเล่นเริ่มแรกอาจจะเป็นที่การตีโทนและรำอย่างเดียว ในยุคต่อมามีการแต่งวรรณคดีเรื่องต่างๆ จึงได้นำเอาตัวละครในวรรณคดีมาแต่งเป็นเพลงรำโทน เช่น ไกรทอง ลักษณะวงษ์ สุริโยทัย การละเล่นรำโทนได้รับความนิยมเล่นเป็นอย่างมากในสมัยของ จอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ที่มีการส่งเนื้อเพลงมาให้ประชาชนร้องรำส่วนใหญ่เป็นเพลงประเภทปลุกใจ” (ขย จันทรเต็มดวง, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

ภาพที่ 17 - 18

บ้านลูกชายนายม้อน อดีตหัวหน้าคณะรำโทนของบ้านบัวชุม
และสัมภาษณ์นายขย จันทรเต็มดวง และรองนายก อบต.บ้านบัวชุม
ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพเมื่อ 23 มกราคม 2553

ความเชื่อเกี่ยวกับการแสดง

ชาวบ้านบัวชุมสมัยก่อนมีการเล่นรำโทนเพื่อความสนุกสนาน เป็นการเกี่ยวพาราสีกันระหว่างคนหนุ่มสาว ส่วนใหญ่จะเล่นในช่วงเวลาตอนหัวค่ำถือเป็นการละเล่นอย่างหนึ่งของคนสมัยก่อน ที่ว่างจากการประกอบอาชีพ(ทำนา) ชาวบ้านจะมาเล่นกัน โดยมีได้นัดหมาย เพียงแค่ได้ยินเสียงโทนก็จะมารวมตัวกัน โดยที่ฝ่ายหญิงจะเป็นผู้ตีโทนและฝ่ายชายจะตีกลองยาวพร้อมๆกันไปในขณะที่รำ

ภาพที่ 19

ผู้ร่วมคณะรำโทนสาธิตทำรำรำโทนของบ้านบัวชุม

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพเมื่อ 23 มกราคม 2553

เครื่องดนตรี เครื่องดนตรีที่ใช้ในการประกอบการรำโทน ที่ตำบลบัวชุม จังหวัดลพบุรีนี้ นายขวย จันท์เต็มดวง อายุ 62 ปี หนึ่งในผู้เล่นรำโทนและพบเห็นมาตั้งแต่เกิด ประมาณ 50 ปีก่อน ปัจจุบันทำหน้าที่เป็นเสมือนหัวหน้าคณะในบ้านบัวชุม สืบเนื่องจากนายมอน ใจมงคล ซึ่งเสียชีวิตแล้ว ให้สัมภาษณ์ว่า “ใช้โทนที่ทำจากคินเผา ซึ่งต้องเป็นคินจากบ้านด่านเกวียน เนื่องจากให้เสียงดังกังวานดี มีการใช้ฉิ่งและฉาบตีประกอบจังหวะไม่ต้องตบมือ”

(ขวย จันท์เต็มดวง, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

ลักษณะทางกายภาพของเครื่องดนตรี

- โทน หุ่นกลองทำจากดินเผา โทนมีรูปทรงแบบเดียวกับโทนในวง “กันตรึม” ของกลุ่มชนทางภาคอีสานตอนใต้ ขึ้นหน้าด้วยหนังสัตว์ เช่น หนังงู หนังตะกวด ใช้หวายตัดเป็นเส้นเล็กๆ หรือเชือกไนลอนโยงแรงเสียดทานหนังเรียก เพื่อให้เกิดเสียงดัง ปัจจุบันต้องเป็นกลองที่หาซื้อได้จากบ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมาเท่านั้น ไม่ได้ประดิษฐ์ใช้เองในท้องถิ่นเพราะดินต้องมีคุณลักษณะพิเศษ

- ฉิ่ง ฉาบ รูปร่างลักษณะเดียวกับฉิ่งที่ใช้ในวงดนตรีไทยทั่วไป

ภาพที่ 20

ลักษณะโทนของบ้านบัวชุม

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 23 มกราคม 2553

การนำเครื่องดนตรีมาใช้บรรเลงประกอบการแสดง จากการเก็บข้อมูลพบว่า ชาวบ้านตำบลบัวชุมจะใช้โทนหลายใบซึ่งผู้บรรเลงส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ส่วนผู้ชายบางคนตีกลองยาวประกอบกัน และผู้ขับร้องเป็นชาย ใช้ฉิ่ง และฉาบตีประกอบจังหวะ

วิธีการปฏิบัติเครื่องดนตรี

- โทน ผู้บรรเลงนั่งบนเก้าอี้ นำโตนวางลงบนตักให้ทางส่วนท้ายของโตนยื่นไปทางด้านข้างของสะเอวด้านซ้าย ทำให้ส่วนที่เป็นหน้ากลองจะอยู่บริเวณหน้าตัก โคนทางด้านในพอดี มือซ้ายจับบริเวณระหว่างกลางของส่วนหนังเรียกกับของของกลอง และยังใช้ประคองหุ่นกลองไปในตัวด้วย โดยใช้มือขวาตีเป็นหลัก

- ฉิ่ง ผู้บรรเลงยื่นถือฉิ่ง มือซ้ายจับฝ่าล่างในลักษณะหงายขอบและมือขวาจับฝ่าบนของตัวฉิ่งในลักษณะคว่ำลง ให้ขอบฉิ่งกระทบกัน พร้อมทั้งเปิดมือที่ฝ่าบนของฉิ่งให้ดังออกเป็นเสียง “ฉิ่ง” และถ้าตีปิดฝ่าให้ประกบเท่ากันทั้งสองส่วนกดมือจะเกิดเสียงดัง “ฉับ”

- ฉาบใหญ่ ผู้บรรเลงยี่นถือฉาบใหญ่ มือซ้ายจับฝาล่างในลักษณะหงายขึ้น และมือขวาจับฝาด้านตีประกบกัน จะเป็นเสียง“แซ่” ก่อนข้างดังมากเนื่องจากมีขนาดใหญ่

วงดนตรี

จำนวนผู้บรรเลงและผู้ขับร้องในวงดนตรีรำโทนของชาวบ้าน ตำบลบัวชุมอำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี นายวย จันทร์เต็มดวง กล่าวว่า “แต่เดิมประกอบด้วย ผู้ตีโทนประมาณ 5 - 7 คน (ผู้ทำหน้าที่บรรเลงนอกจากจะทำหน้าที่บรรเลงเครื่องประกอบจังหวะแล้วต้องร้องเพลงรำโทนด้วย) คนตีฉิ่ง 1 คน ตีฉาบ 1 คน ผู้ขับร้องชายประมาณ 2-5 คน จะปรบมือให้จังหวะขณะ ที่ร้องด้วย” (วย จันทร์เต็มดวง, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

แผนผังตั้งวงดนตรี

ประวัติความเป็นมาของเพลง

จากการสัมภาษณ์นางจ๊ก อาษาเพชร อายุ 77 ปี กล่าวว่า “การเล่นรำโทน เขามีเล่นกันมานานแล้ว... ป้าจำได้ว่าครั้งแรกเขาจะตีโทนและรำกันอย่างเดียวไม่มีการร้อง แต่หลังๆ มีละครไทย ๆ เลยเอาตัวละครในเรื่องพวกนั้นมาแต่งเป็นเพลง เช่น ไกรทอง พระลักษมณ์วงศ์ นางสีดา อะไรอย่างนี้...” (จ๊ก อาษาเพชร ผู้รำโทนบ้านบัวชุม, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553) ส่วนรูปแบบการบรรเลงและการขับร้อง จากการสัมภาษณ์ข้อมูล พบว่า การเล่นรำโทนไม่มีการไหว้ครู เมื่อทุกคนมาพร้อมแล้วก็เริ่มเล่นได้เลย และจะแสดงในวันตรุษสงกรานต์ หรืองานมงคลต่างๆ

การแต่งกายของผู้บรรเลงและผู้ขับร้อง

การแต่งกายของผู้แสดงรำโทนของชาวบ้าน ตำบลบัวชุม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี การแต่งกาย ดังนี้

ชาย นุ่งผ้าโจงกระเบน สวมเสื้อลายดอก ผ้าขาวม้าคาดเอว
หญิง นุ่งผ้าถุงผ้าไทยพื้นบ้านหรือนุ่งโจงกระเบนสวมเสื้อผ้าไทยแขนสั้น และนุ่งผ้าโจงกระเบนทับชายเสื้อ

ผู้ขับร้องชาย สวมเสื้อลายดอก นุ่งโจงกระเบนด้วยผ้าลายหรือผ้าพื้น มีผ้าคาดเอว สวมถุงเท้าและรองเท้า ซึ่งเมื่อโรงเรียนบ้านบัวชุม นำมาจัดเป็นชุดการแสดงเบ็ดเตล็ดชุด“รำโทน” ที่แสดงโดยนักเรียน ได้มีการกำหนดลักษณะการแต่งกายที่เป็นแบบแผน คือ นุ่งผ้าโจงกระเบน สวมเสื้อคอกลมแขนสั้น ลายดอก ผ้าคาดเอว สวมรองเท้าถุงเท้าสีขาว ยาวครึ่งน่อง

กลุ่มชาวบ้านที่เข้าร่วมคณะรำโทนของบ้านบัวชุม

นายมอน	ใจมงคล(เสียชีวิต)	นายขวย	จันทร์เต็มดวง
นางเกลียว	ศิษย์จำ	นางอึ่ง	สนิทยุทธ
นางสมควร	ศรเพชร	นางเทียว	ศรเพชร
นางเจียน	คอนเมฆ	นายจบ	คอนเมฆ
นายอรุณ	ขยันนา	นางวัง	ใจว่อง
นายเปรย	ช่วยดับโลก	นายฉวย	โพธิ์ดำ
นายกวย	มาเจริญ	นายเนียง	น้ำกำเนิด
นายแล	ขยันนา	นางกรอง	บัวอุบล
นายสมาน	ใจมงคล	นางเบาะ	คลองเมฆ
นางลับ	ชอบด้วยไทย	นางสมพร	กลิ่นโกสุม
นางบุญมา	ปลิวจันทร์ทีก	นางฟ่อน	บัวอุบล
นางสมตา	ชุ่มฤทธิ์	นางเล็ก	ทองชุ่ม
นางจำปา	ทัดกิ่ง	นางหลง	ศรีประดิษฐ์
นางเกลียว	บัวอุบล	นางจ๊ก	อาชาเพชร

ระบบเศรษฐกิจของคณะ

การเล่นรำโทนของชาวบ้านตำบลบัวชุม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี เป็นการรวมตัวกันเล่นเพื่อความสนุกสนานรื่นเริงในงานบุญประเพณี งานตรุษ จึงไม่มีการก่อตั้งคณะกรรมการแสดงเพื่อแสดงตามงานต่างๆ ในปัจจุบัน คณะกรรมการ อบต.บัวชุม ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี และมีข้าราชการครูของโรงเรียนบ้านบัวชุม 2 ท่าน คือ อ.บุญเทิด และอ.ราณี วงษ์กาญจนศักดิ์ ให้ความสนใจศึกษาและสืบทอดการเล่นรำโทนของบ้านบัวชุมอย่างเต็มที่ จึงมีการถ่ายทอดการร้องและรำโทนให้แก่นักเรียน เพื่อไปแสดงในงานที่ได้รับเชิญต่างๆ เช่น งานประกวดศิลปวัฒนธรรมระดับจังหวัด งานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์ ฯ

ความนิยมของประชาชน

ปัจจุบันคนรุ่นใหม่ไม่สนใจที่จะรับการถ่ายทอดการเล่นรำโทนจากบรรพบุรุษประกอบการแยกย้ายครอบครัว ไปตั้งครอบครัวใหม่ทำให้การเล่นรำโทนค่อยๆ สูญหายไปและคนหันไปนิยมเพลงสมัยใหม่ การรำโทนในตำบลบัวชุมจึงคงเหลืออยู่เพียงคนสูงอายุเท่านั้น

การสืบทอดศิลปะการแสดง

กลุ่มผู้สูงอายุตำบลบัวชุม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบัวชุมรวมตัวกันและรื้อฟื้นการร้องรำทำเพลง โดยได้ถ่ายทอดการเล่นรำโทนให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านบัวชุม และคณะครูอาจารย์โรงเรียนบ้านบัวชุมได้รวบรวมทำรำและเพลงที่ร้องให้เป็นแบบแผน พร้อมทั้งจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนบ้านบัวชุม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ภาพที่ 21

สัมภาษณ์ อ.บุญเกิด และ อ.ราณี วงษ์กาญจนศักดิ์

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 23 มกราคม 2553

ดังนั้น การที่พื้นเพเดิมของชาวบ้านตำบลนี้มีเชื้อสาย“ไทยเบ็ง” เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอพยพมาจากดินแดนในเขตภาคอีสานที่ได้รับการถ่ายทอดการเล่นจากภูมิภาคเดิมมานานกว่า 100 ปี จึงอาจได้รับอิทธิพลในเรื่องรูปแบบการเล่นรำโทนจากจังหวัดนครราชสีมา มาผสมปนเปมาบ้างก็เป็นไปได้ จากรูปแบบการเล่นที่คล้ายคลึงกันกับหมู่บ้านอื่นๆ ในปัจจุบันนี้นั้น ก็ยังมีความต่างเช่นผู้ตีโทนจะนั่งบนเก้าอี้ที่ตั้งล้อมเป็นวงกลมให้ผู้รำรำไปรอบๆ ทำรำไม่มีแบบแผนตายตัว แต่มีผู้ร้องเพลงให้เพลงที่ใช้เป็นเพลงรัก เพลงเกี่ยวและเพลงปลุกใจ ส่วนความนิยมเล่นคือ ในโอกาสเทศกาลสำคัญทางศาสนาแต่ในปัจจุบันไม่ได้รับความนิยมเท่าที่ควร ผู้สูงอายุในตำบลจึงพยายามสืบทอดไว้โดยการถ่ายทอดให้ลูกหลาน และจัดเป็นหลักสูตรสำหรับสอนในท้องถิ่นต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 22 - 23

นายขวย จันทร์เต็มดวงและผู้ร่วมคณะรำโทนสาธิตการร้องและตีโทน
ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 23 มกราคม 2553

3. รำโทนของบ้านมหาโพธิ ตำบลมหาโพธิ อำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี

สังคมและวัฒนธรรม

บ้านมหาโพธิ ตำบลมหาโพธิ อำเภอสระโบสถ์เป็นชุมชนที่มีความพร้อมเพรียงในการจัดกิจกรรมต่างๆ ประชาชนและเยาวชนมีความสนใจในการแสดงศิลปวัฒนธรรม ให้ความร่วมมือกับชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างดี ยังมีประชาชนผู้สูงอายุหลายคนที่ยังมีความสามารถด้านศิลปะการแสดงรำโทน แต่ยังขาดการรวมกลุ่มกันเพื่อจัดการแสดง

ลักษณะทางภูมิศาสตร์

บ้านมหาโพธิ ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลมหาโพธิ อำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรีห่างจากตัวเมืองลพบุรีไปทางทิศตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ 43.75 ตารางกิโลเมตร

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลนิคมชัย อำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

การคมนาคมไปยังหมู่บ้านมหาโพธิ สามารถเดินทางโดยรถส่วนตัว หรือรถโดยสารประจำทางซึ่งให้บริการวันละ 4 เที่ยว หมู่บ้านมหาโพธิเป็นพื้นที่ราบลุ่มมีภูเขาบางส่วน มีสภาพภูมิอากาศร้อนชื้น และมีฝนตกตามฤดูกาล

ประวัติความเป็นมา

ตำบลมหาโพธิ เดิมตั้งอยู่ที่บ้านเขาคินต่อมาบริเวณนั้นขาดแคลนน้ำ ชาวบ้านจึงอพยพมาอยู่ที่บ้านมหาโพธิ เนื่องจากบริเวณนี้มีหนองน้ำพุอุดมสมบูรณ์ มีต้นโพธิ์ ต้นมะขาม และไม้อื่นๆ มากมาย ด้วยเหตุนี้จึงมีการสร้างวัดใกล้กับบ่อน้ำพุและตั้งชื่อว่า“วัดโพธิศรีมหาโพธิ์” ต่อมาได้ออกเสียงเป็น “บ้านมหาโพธิ” มาจนถึงปัจจุบัน

การปกครอง

ตำบลมหาโพธิ์แบ่งการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน มีประชากร 4,950 คน เพศชาย 2,530 คน เพศหญิง 2,420 คน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม นายก อบต.ตำบลมหาโพธิ์ปัจจุบัน คือ นายสุรเดช ชนะศรี กำนันตำบลมหาโพธิ์ คือ นายบุญลือ อรรถศิริปัญญา

ศาสนา ความเชื่อ ประเพณีของหมู่บ้าน

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ในการทรงเจ้าโดยมีนายสุน บัวทอง เป็นคนทรง มีการบนบานและนับถือศาลเจ้าบ้าน ชื่อศาลเจ้าพ่อพระบิดาตั้งอยู่ในวัดมหาโพธิ์ช่วงงานประเพณีสงกรานต์ ซึ่งจัดขึ้นในระหว่างวันที่ 13 - 17 เมษายนของทุกปี ประชาชนจะไปทำบุญอุทิศชีวิตที่เสียชีวิตปล่อยสัตว์ รดน้ำขอพรจากผู้ใหญ่และญาติที่ตนเคารพ รวมทั้งการสงฆ์น้ำพระ ส่วนการละเล่นรำโทนจะเล่นหลังวันสงกรานต์ประมาณ 1 - 2 วัน โดยชาวบ้านทุกหมู่บ้านในตำบลมหาโพธิ์ จะมารวมกันจัดขบวนแห่กลองยาวไปยังวัดเขาถ้ำพระเพื่อทำพิธีส่งสงกรานต์และจัดงานรื่นเริงอย่างสนุกสนาน นอกจากนี้ยังมีการทำบุญกลางบ้านเดือน 6 ของทุกปี ณ บริเวณโคนต้นมะขามใหญ่ที่มีอายุกว่า 100 ปี เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและทุกคนรอบครัวในหมู่บ้าน

ประวัติการก่อตั้งคณะรำโทน

นางเฉลิม ชอบคุษ อายุ 67 ปี ชาวบ้านตำบลมหาโพธิ์เล่าว่า “เคยเห็นรำโทนมาตั้งแต่จำความได้ และชาวบ้านที่นี่ก็เล่นรำโทนมานานแล้วตั้งแต่บรรพบุรุษ โดยมียายอีเป็นผู้นำเล่นมาตั้งแต่แรกแต่เขาเล่นกันมากในสมัยสงคราม โน้น ตอนที่ตำบลก็สนับสนุนให้ชาวบ้านได้ร้องรำทำเพลงให้สนุกสนานส่วนใหญ่ร้องรำเป็นกันหันคนละนิยมเล่นกันในเทศกาลสงกรานต์หรืองานบุญต่างๆ ส่วนยายอีตอนนี้รำไม่ไหวแล้ว อายุมากแต่ก็พอจำได้ไม่ลืมหรอกแต่แกไม่มีแรงเท่านั้น”

(เฉลิม ชอบคุษ, สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2553)

ภาพที่ 24-25

สัมภาษณ์นางเฉลิม ชอบคุษ หนึ่งในคณะผู้รำโทนในปัจจุบันของบ้านมหาโพธิ์

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 23 มกราคม 2553

ภาพที่ 26

นางอี พุกชื่อ หนึ่งในผู้รำโทนของบ้านมหาโพธิ์ตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2
ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 23 มกราคม 2553

ความเชื่อเกี่ยวกับการแสดง

ชาวบ้านมหาโพธิ์ไม่มีความเชื่อเกี่ยวกับการเล่น มีเพียงการเล่นเพื่อความสนุกสนาน เมื่อว่างจากการประกอบอาชีพและช่วงเทศกาลโดยเฉพาะวันสงกรานต์ ชาวบ้านจะมารวมตัวกันเล่นบริเวณลานวัดหรือลานบ้าน ในปัจจุบันคือลานวัดมหาโพธิ์ การเล่นจะมีการเกี่ยวพาราสีกันระหว่างหนุ่มสาว การรำแต่เดิมจะตีบทตามเนื้อเพลงแต่ในปัจจุบันไม่มีรูปแบบที่แน่นอนตายตัว สืบทอดการรำโดยการดูแบบคนรุ่นก่อนต่อๆ กันมา

เครื่องดนตรี

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงรำโทน ของบ้านมหาโพธิ์ อำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม พบว่า มีเครื่องดนตรีเพียงประเภทเดียว คือ โทน ที่จะทำหน้าที่ตีประกอบจังหวะในการรำ ไม่ปรากฏเครื่องดนตรีกำกับจังหวะอื่นๆ ใช้การปรบมือขณะร้องเป็นจังหวะแทน

ลักษณะของเครื่องดนตรี

โทน หุ่นกลองทำจากไม้เนื้อแข็ง (ไม้ขนุน) และดินเผา ลักษณะของโทนที่ใช้บรรเลงของบ้านมหาโพธิ์ จะชื่อจากด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา จะมีรูปร่างยาวกว่าโทนมโหรี (ที่ใช้ตีคู่กันกับรำมะนาในวงเครื่องสายและวงมโหรี) โทนที่กล่าวมานี้ขึงด้วยหนังหุ้มและหนังตัวเงินตัวทอง ใช้หวายเส้นเล็กๆ และเชือกไนลอนโยงเร่งเสียงเพื่อให้เกิดเสียงดัง มีข้อสังเกตคือ ก่อนที่จะแสดงรำโทน ผู้ที่ตีโทนจะนำหน้าโทนไปผิงไฟเฉพาะหน้าโทน เพื่อให้ได้รับความร้อนจะทำให้หน้าโทนตึงขึ้นกว่าเดิม (เนื่องจากโทนขึ้นหน้าด้วยหนังสัตว์เมื่อระยะเวลาผ่านไปหน้าโทนจะหย่อนลง)

การนำเครื่องดนตรีมาใช้บรรเลงประกอบการแสดง

ตำบลมหาโพธิ ชาวบ้านได้นำโตน ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นมาตีประกอบการรำโตน จำนวน 3 - 4 ใบ โดยผู้บรรเลงมีทั้งชายและหญิง ไม่มีเครื่องกำกับจังหวะชนิดอื่นๆ

วิธีการใช้เครื่องดนตรี

ผู้ตีโตนจะนั่งบริเวณโคนต้นไม้ที่ปรียบยกพื้นให้สูงขึ้นด้วยการก่ออิฐถือปูน อาจนั่งพับเพียบ นั่งขัดสมาธิ หรือนั่งห้อยขาขณะตีก็ได้ โดยนำโตนวางลงบนหน้าตักให้ทางส่วนท้ายของโตนยื่นไปทางด้านข้างของสะเอวด้านซ้าย มือซ้ายประคองขอบหน้าหน้ากลอง มือขวาใช้ตีเป็นหลัก

วงดนตรี

จำนวนผู้บรรเลงและผู้ขับร้อง รำโตนที่ตำบลมหาโพธิ อำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี ประกอบด้วย ผู้ตีโตนจำนวน 3 - 5 คน ทุกคนช่วยกันขับร้องและปรบมือเป็นการให้จังหวะไปพร้อมกับการร้อง และไม่มีเครื่องกำกับจังหวะชนิดอื่นๆ

แผนผังการตั้งวงดนตรี

ไม่มีแบบแผนที่แน่นอนตายตัว ผู้บรรเลงนั่งติดบนพื้นยกระดับบริเวณโคนต้นไม้เรียงกันเป็นแถวหน้ากระดาน

ประวัติความเป็นมาของเพลง

เพลงรำโตน ที่ปรากฏอยู่ในตำบลมหาโพธิ จากการสัมภาษณ์นางเฉลิม ชอบคุย ให้ข้อมูลว่า “สืบทอดกันมาในหมู่บ้านมานานแล้ว เคยเห็นตั้งแต่เด็กๆ มียายอีนี่แหละที่เล่นมาตั้งแต่ก่อนโน้น ต่อมานำมาแสดงในงานเทศกาลรื่นเริงต่างๆ ส่วนมากจะเป็นในวัดประจำหมู่บ้าน แล้วฝึกร้องกัน ไปได้ทั่วไป” (เฉลิม ชอบคุย สัมภาษณ์, 23 มกราคม 2553)

รูปแบบการบรรเลงและขับร้อง

วิธีการร้องของหมู่บ้านนี้ จะมีผู้บรรเลงโตน 3 - 5 คน ผู้เล่นจะร้องกันทุกคนและมีชาวบ้านมาร่วมสนุก ร้องเพลงและปรบมือให้จังหวะ การแสดงไม่มีพิธีรีตองใดๆ

การแต่งกายของผู้บรรเลงและผู้ขับร้อง

พบว่า ผู้บรรเลงเพลงรำโตนตำบลมหาโพธิ แต่งกายดังนี้

- ชายสวมเสื้อคอกลมลายดอก สวมกางเกงขายาวเป่ากว้างแบบภาคเหนือ
ผ้าขาวม้าคาดเอว

- หญิงสวมเสื้อคอกระเช้า(ชาวบ้านเรียกว่า“เสื้อพวง”) นุ่งผ้าลาย-ผ้าพื้นแบบโจงกระเบน

กลุ่มชาวบ้านคณะรำโทนของบ้านมหาโพธิ์

นางอี่	พุกชื่อ	นางเฉลิม	ชอบคุย
นางกลิ้ง	ยี่สันเทียะ	นางวัน	แสวงคำ
นางเพ็ญม	ชอบคุย	นางสวน	คนมัน
นางจิด	นาคพวง	นางหมาย	ใจเฉื่อย
นางกี	ผมงาม	นางกา	ผมงาม
นางประยงค์	อยู่กระทุ่ม	นายพวน	สำเนียงเพราะ
นางเพียว	สุขแพ	นางสายัญ	ใจเย็น
นางเจียว	ทมสมบัติ	นางปิ่น	คนคง
นางเคน	แก้วอินทร์	นางแป้น	บัวทอง
นางม่วย	จันทครุฑ	นางพวงเพิ่ม	พิจิตร

นางเพนียด คนชื่อ

ภาพที่ 27

นางอี่ พุกชื่อ ปัจจุบันอายุ 82 ปี

ผู้เล่นรำโทนที่ยังมีชีวิตอยู่เพียงคนเดียว ตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ปัจจุบันไม่สามารถรำได้ เนื่องจากอายุมากและมีโรคประจำตัว กำลังแสดงทำรำโทนพร้อมทั้งร้องเพลงประกอบ

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 23 มกราคม 2553

ระบบเศรษฐกิจของคณะ

รำโทนของชาวบ้านตำบลมหาโพธิ์ในสมัยก่อนเป็นการรวมตัวกันเล่นเพื่อความสนุกสนานเท่านั้น ปัจจุบันจะเหลือผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงจำนวนไม่กี่คนที่เล่นรำโทนได้ในเทศกาลประเพณีต่างๆ ก็ไม่มีการแสดงแล้ว

ความนิยมของประชาชน

เนื่องจากรำโทนของชาวบ้านตำบลมหาโพธิ์ได้เลื่อนหายไปจากวิถีชีวิตชุมชน ด้วยปัญหาอุปสรรคของการดำรงชีพตามสภาวะเศรษฐกิจและอารยธรรมของตะวันตก ที่เข้ามามีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของชาวบ้านปัจจุบันการเล่นรำโทนของชาวบ้านตำบลมหาโพธิ์จึงจัดเป็นการแสดงเบ็ดเตล็ดซึ่งจะมีการนัดหมายเพื่อฝึกซ้อมในรูปแบบการแสดงเป็นครั้งคราว เฉพาะกิจกรรมพิเศษเท่านั้น

การสืบทอดศิลปะการแสดง

ชาวบ้านรำโทนของตำบลมหาโพธิ์ส่วนใหญ่มีอายุมาก(70 - 85 ปี) มีโรคประจำตัว จึงไม่มีความคล่องตัว เมื่อจะแสดงต้องมีการรื้อฟื้นความทรงจำจึงจะสามารถแสดงได้ การรำโทนจึงขาดการถ่ายทอดให้แก่คนรุ่นหลัง แต่ชาวบ้านในตำบลก็มีจุดประสงค์ที่จะอนุรักษ์และส่งเสริมให้มีการสอนการแสดงรำโทน เพื่อให้การแสดงรำโทนฟื้นกลับมาอีกครั้งหนึ่ง

การรำโทนของชาวบ้านในตำบลนี้ จึงมีที่มาไม่แตกต่างจากแห่งอื่นๆ คือมีการสืบทอดและถ่ายทอดต่อกันมาจากบรรพบุรุษตามยุคสมัย ในปัจจุบันนิยมเล่นเฉพาะงานเทศกาลที่สำคัญเท่านั้น รูปแบบการเล่นเหมือนหมู่บ้านอื่นๆ คือไม่มีท่ารำตายตัว และใช้เพียงโทนตัวเดียวตีประกอบจังหวะพร้อมกับปรบมือในขณะที่รำจะเดินไปรอบๆ วง ที่ผู้ตีโทนจะนั่งอยู่ตรงกลาง มีผู้ขับร้องแทนผู้รำส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง และในปัจจุบันไม่นิยมเล่นเช่นเดียวกัน

4. รำโทนของบ้านยางโทน ตำบลยางโทน อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

สังคมและวัฒนธรรมของบ้านยางโทน

ชาวตำบลยางโทน อำเภอหนองม่วง เป็นชุมชนที่มีความรักความสามัคคีระหว่างชุมชนด้วยกันเป็นอย่างดีเป็นสังคมที่มีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายไม่ฟุ้งเฟ้อ มีน้ำใจโอบอ้อมอารีแก่ผู้มาเยี่ยมเยียนเป็นอย่างดี ชาวบ้านและสถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ในเวลาว่างจากการทำนาก็จะมีการรวมตัวกันเพื่อออกกำลังกาย หากมีการแสดงรำโทนจะทำการฝึกซ้อมรำโทนไปด้วย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ แต่ในปัจจุบันโรงเรียนบ้านยางโทนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมไทยและต้องการอนุรักษ์ จึงให้นักเรียนฝึกการเล่นรำโทน เพื่อเป็นการสืบทอดการรำโทนให้คงอยู่กับชาวบ้านยางโทนต่อไป

ลักษณะทางภูมิศาสตร์

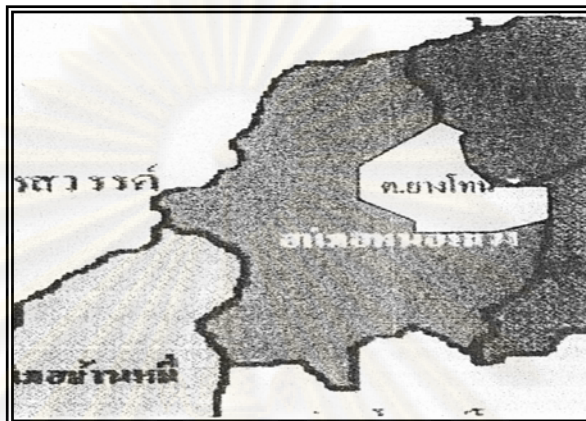
บ้านยางโทน ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลยางโทน อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี ห่างจากเมืองลพบุรีไปทางทิศเหนือ มีเนื้อที่ประมาณ 69 ตารางกิโลเมตร

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลหนองม่วง	จังหวัดลพบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลหนองสนน	จังหวัดลพบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลหนองสนนบุรี	และอำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

การคมนาคมไปยังหมู่บ้านยางโทน ได้ทั้งรถส่วนตัว หรือรถโดยสารประจำทางซึ่งประจำหมู่บ้านสายหนองม่วง - ศรีเทพ วันละ 2 เที่ยว หมู่บ้านยางโทนเป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีสภาพภูมิอากาศ 3 ฤดูกาล และมีฝนตกตามฤดูกาล

แผนที่ตำบล

ภาพที่ 28

แผนที่ตำบลยางโทน

ที่มา : เว็บไซต์จังหวัดลพบุรี

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2486 มีชาวบ้านจากบ้านห้วยเปี่ยมกลุ่มหนึ่ง และจากจังหวัดอ่างทอง กลุ่มหนึ่งอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐาน โดยการเข้ามาถากถางป่าเพื่อจับจองที่ดินทำกิน จึงถือว่าเป็นคนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งถิ่นฐาน เพื่อประกอบอาชีพทำการเกษตร จากนั้นมีกลุ่มคนจากที่ต่างๆ เริ่มอพยพเข้ามาจับจองที่ดินทำกินกันมากขึ้นจนกลายเป็นหมู่บ้านใหญ่ ประมาณ 15 หลังคาเรือน จึงได้ก่อตัวเป็นหมู่บ้านขึ้น เนื่องจากมีต้นยางใหญ่อยู่ในหมู่บ้านจึงตั้งชื่อว่า “บ้านยางโทน”

ภาพที่ 29 คณะรื้อบ้านยางโทน

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 23 มกราคม 2553

การปกครอง

ตำบลยางโทน แบ่งการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน มีประชากร 4,650 คน เป็นเพศชาย 2,250 คน เพศหญิง 2,400 คน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ผู้บริหารตำบลคือนายสุชิน กล่อมวงศ์ เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางโทน

ศาสนา ความเชื่อ ประเพณีของหมู่บ้านยางโทน

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัดยางโทนสามัคคีเป็นที่ประกอบศาสนกิจและยึดเหนี่ยวจิตใจ ได้รับอนุญาตให้สร้างเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2511 กระทรวงศึกษาธิการประกาศจัดตั้งเป็นวัดราษฎร์เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2516 แต่ชาวบ้านมักจะเรียกว่า “วัดยางโทน” ตามชื่อบ้าน และหมู่บ้านนี้มีต้นไม้อย่างสูงใหญ่ขึ้นอยู่โดดเดี่ยวเป็นสัญลักษณ์แห่งความเข้มแข็งมั่นคง

ประเพณีการก่อตั้งคณะรำโทน

การร้องรำโทนของชาวบ้านตำบลยางโทนเกิดขึ้นในสมัย จอมพล ป.พิบูลสงครามระหว่างสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ.2484 - 2488) เช่นเดียวกับแห่งอื่นๆ ชาวบ้านมีการรวมกันในการเล่นรำโทนในงานรื่นเริง หรือในงานพิธี ประเพณี เช่น งานลอยกระทง งานสงกรานต์ เป็นการเล่นระหว่างคนหนุ่มสาว เพื่อเกี่ยวพาราสีกัน การรำและการร้องใช้วิธีจดจำต่อๆ กันมา

ความเชื่อเกี่ยวกับการแสดง

ชาวบ้านยางโทน มีความเห็นว่ารำโทนเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการรวมตัวของผู้สูงอายุทั้งในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้าน หลังจากการออกกำลังกายในช่วงเวลาเย็นแล้วก็สามารถหาความสนุกสนานจากการรำโทนได้อีก เพราะเป็นการคลายความเครียดและเพิ่มความสามัคคีระหว่างคนทั้งในชุมชนและต่างหมู่บ้าน

ภาพที่ 30

กลุ่มผู้สูงอายุของคณะรำโทนบ้านยางโทนในปัจจุบัน

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 23 มกราคม 2553

เครื่องดนตรี

เครื่องดนตรีที่ตำบลยางโทน อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี แต่เดิมใช้โทนตีเป็นหลัก มีลูกแซก จากการสอบถามได้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การรำโทนบางโอกาสมีการนำเอารำมะนามาใช้ตีแทนโทนได้เหมือนกันเนื่องจากมีใช้ในสมัยแรก แต่เมื่อพิจารณาแล้วว่าชื่อของการแสดงคือรำโทน จึงเปลี่ยนมาใช้โทนตีประกอบการแสดงแทนเพื่อให้สอดคล้องกับชื่อ

ลักษณะของเครื่องดนตรี

โทนที่ใช้ในการแสดงรำโทนในปัจจุบันชื่อมาจากอำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง โทนทำขึ้นด้วยไม้เนื้อแข็งและึงหน้าด้วยหนังสัตว์ สำหรับโทนที่ชาวบ้านยางโทนใช้ตีประกอบการเล่นรำโทนในปัจจุบัน เป็นของ นายเฉลา เชื้อแขก

ภาพที่ 31

โทนชาตรี ของบ้านยางโทนที่ใช้ในปัจจุบัน
ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 23 มกราคม 2553

เครื่องดนตรีที่ใช้ตีประกอบการแสดง

สมัยโบราณ จะใช้รำมะนาตี พร้อมกับการเขย่าลูกแซก ผู้ตีจะนั่งบนครกและใช้ไม้จูดให้แสงสว่างขณะเล่นแต่จากการเก็บข้อมูลปัจจุบัน ใช้ทั้งโทนชาตรีและรำมะนา ที่ใช้กับการแสดง ลำตัดมาบรรเลงประกอบการแสดงรำโทน มีเครื่องดนตรีกำกับจังหวะชนิดอื่นๆ ใช้ผู้ชายบรรเลงทั้งหมดการตีโทนชาตรีและรำมะนาลำตัดทำให้เสียงที่ออกมาหนักแน่นและสนุกสนานมากขึ้น

ภาพที่ 32

การแสดงรำโทนของบ้านยางโทน ในภาพจะใช้รำมะนาตีแทนโทนชาตรี
ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 23 มกราคม 2553

ปัจจุบันการตีเครื่องดนตรีขณะแสดง คือ โทณ ผู้บรรเลงนั่งบนพื้นยกระดับในท่าขัดสมาธิ หรือนั่งพับเพียบบ้าง ให้มีพื้นที่พอเหมาะที่จะตีได้ ผู้ตีใช้มือซ้าย-ขวา ตีสลับกันไปมาเป็นจังหวะหน้าทับ มือทั้งสองข้างจะตีไม่พร้อมกันในทำนอง คือ ยืนจังหวะมือหนึ่ง และขัดจังหวะอีกมือหนึ่ง ผู้ตีนั่งกรับ และฉาบเล็ก นั่งขัดสมาธิบนพื้น ล้อมเป็นวง

วงดนตรี

การรำโตนในยุคแรกมีผู้ตีโตนและผู้ขับร้อง อย่างละ 1 คน ผู้เขย่าลูกแซ็ก 1 คน

ประวัติความเป็นมาของเพลง

จากการสัมภาษณ์นายบุญลือ เค้นดวง อายุ 75 ปี ผู้ริเริ่มถ่ายทอดรำโตน ตำบลยางโตน อำเภอนองม่วง จังหวัดลพบุรี กล่าวว่า “สมัยเมื่อยังเด็กซึ่งเป็นช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ขณะนั้นอยู่ที่โพธิ์ทอง อ่างทอง ช่วงเวลาหัวค่ำชาวบ้านจะมารวมตัวกันเพื่อรับฟังข่าวคราวจากพ่อค้าชาวกรุงเทพฯ ที่เดินทางมาค้าขายและส่งข่าวความเคลื่อนไหวของสงครามแล้วก็นำเพลงรำโตนมาเผยแพร่เพื่อให้ชาวบ้านร้องเล่นกันเพื่อคลายความเครียด ใช้ถึงน้ำมันที่ติดท้ายรถจี๊ปตีให้จังหวะในระยะแรก ต่อมาลู่งม่อ่ง นำรามะนามาตีแทนถึงน้ำมันลู่งก็ได้จดจำเพลงที่ร้องเล่นได้อย่างแม่นยำหลายเพลงพอย้ายถิ่นฐานมาอยู่ที่ตำบลยางโตนก็มาเผยแพร่ให้แก่ชาวบ้านมาร้องเล่นกันและใช้โตนชาตรี ฉิ่ง ฉาบเล็กและกรับ ตีประกอบกับการขับร้อง โดยมีนางถนอม ทรุดะวงษ์ (อายุ 74 ปี) เป็นผู้ช่วยถ่ายทอดทำรำประกอบ” (บุญลือ เค้นดวง, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553)

ภาพที่ 33

คณะผู้รำโตนยุคแรกๆ (จากซ้าย) ผู้ศึกษา, นางละออง - นายบุญลือ เค้นดวง, นางฉวี เอกดา, นางธิดิยา ศรีสกุล และนางละออง เชื้อแขก

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 23 มกราคม 2553

กลุ่มชาวบ้านที่เข้าร่วมคณะรำโทนของบ้านยางโทน

นายบุญลือ	เด่นดวง	นายอเนก	งามถิ่น
นายพิณ	ศิริวารินทร์	นายสมศักดิ์	น่วมเจริญ
นายสืบพงษ์	สะอาด	นางชูศรี	คำกั้น
นางสายสุณี	แสนทวี	นายเสนีห์	สะอาด
นางสาวสมพร	เกตุพรหม	นายสมศักดิ์	แสนทวี
นางรัชนก	สะอาด	นางนฤพร	คำลอย
นางสุชิน	กล่อมวงษ์	นางลมัย	แซ่รู้
นางจำปี	นาคพรหม	นางบุญเรือน	ทองงาม
นางเย็นจิตต์	ใจตรงกล้า	นางจำเนียร	เพียรเจริญ
นางสมจิตร	พิมพ์ศักดิ์	นางถนอม	ครุฑวงษ์
นางจรูญ	ดวงประทีป	นางแดงอ่อน	เปรมพรหม
นางสวิต	สดสร้อย	นางชำนาญ	นิลสุวรรณ
นางสนิท	สายสร้อย	นางมาลี	โชติพรหม
นางสุนันท์	สุตรสุข	นางช่อ	โตยั้ง
นางฉวี	เอกตา	นางละออง	เด่นดวง
นางละออง	เชื้อแขก	นางสำราญ	กล้วยนาค
	นางฉลวย	โตสะอาด	

ระบบเศรษฐกิจของคณะ

คณะรำโทนของบ้านยางโทนไม่ได้รับการแสดงเป็นอาชีพจะแสดงในเทศกาลต่างๆ และตามที่ได้รับเชิญ แม้จะประกวดรางวัลมาก็ตาม ทุกคนมารำด้วยใจรักจึงไม่มีค่าใช้จ่ายไม่มีรายรับและส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ การแต่งกายก็แต่งตามที่มีอยู่จึงไม่เคียดร้อนเรื่องค่าใช้จ่ายเวลาไปแสดงในที่ต่างๆ จึงไม่มีการเรียกร้องค่าแสดง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 34

แสดงรำโทนของบ้านยางโทน

ที่มีโอกาสได้นำแสดงสู่ประชาชนในงานต่างๆ

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 23 มกราคม 2553

ความนิยมของประชาชน

แสดงรำโทนของบ้านยางโทน ชาวบ้านจะเล่นกันในงานเทศกาลและเวลาเย็น หลังจากการออกกำลังกายของกลุ่มผู้สูงอายุภายในตำบลยางโทน และได้รับเชิญไปแสดงบางครั้งโดยไม่มีค่าตอบแทน การรำโทนของบ้านยางโทนเป็นที่นิยมของชาวบ้านทั่วไป นักแสดงจึงมีความสุขที่ได้แสดง

การสืบทอดศิลปะการแสดง

นางธิตยา ศรีสกุล อายุ 51 ปี ชาวบ้านบ้านยางโทนให้สัมภาษณ์ว่า “ปัจจุบันผู้ที่สามารถแสดงการรำโทนได้ เป็นผู้สูงอายุเป็นส่วนใหญ่มีการถ่ายทอดบ้างในช่วงเวลาเย็น หลังจากการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ แต่ก็ไม่ได้ทำอย่างจริงจังแต่การรำโทนของชาวบ้านยางโทนก็คล้ายกับการรำวง นอกจากนั้นยังมีการถ่ายทอดให้แก่นักเรียน โรงเรียนบ้านยางโทนที่เป็นโรงเรียนระดับประถมได้รับความสนใจจากผู้อำนวยการโรงเรียนให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี โดยนำเอาท่ารำที่ได้รับการอบรมจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี ไปผสมผสานกับท่ารำเดิม”

(ธิตยา ศรีสกุล, สัมภาษณ์, 23 มกราคม 2553)

ภาพที่ 35

นางธิตยา ศรีสกุล อายุ 51 ปี

ผู้นำด้านการอนุรักษ์รำโทนของบ้านยางโทน

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 23 มกราคม 2553

การเล่นรำโทนของหมู่บ้านนี้ จึงค่อนข้างแปลกไปจากแห่งอื่นในเรื่องของการนำโทนมาใช้ตีประกอบการแสดง คือมีลักษณะเป็นโทนที่ทำจากไม้เนื้ออ่อน ส่วนการเริ่มเล่นมีหลักฐานว่ามีตั้งแต่สมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม เช่นเดียวกันและได้รับความนิยมมาจนกระทั่งปัจจุบันนี้ เมื่อสมัยก่อนการใช้เครื่องดนตรีจะใช้โทน ฉิ่ง ฉาบและกรับ โดยผู้เล่นเป็นชายล้วน จำนวน 4 คน ผู้ขับร้อง 8 คน และมีการปรบมือขณะเล่น ลักษณะการรำคล้ายรำวง ปัจจุบันหมู่บ้านแห่งนี้มีคณะรำโทนที่รับแสดงในงานต่างๆ อีกทั้ง ยังนำทำรำไปใช้เป็นท่าออกกำลังกายตอนเย็นของคนในหมู่บ้าน ส่วนเรื่องของการถ่ายทอดวิชา หมู่บ้านนี้ยังเป็นอีกแห่งหนึ่งที่มีโอกาสได้ถ่ายทอดทำรำและเพลงร้องรำโทนที่ยังพอจดจำกันได้ ให้แก่คณาจารย์ของวิทยาลัยนาฏศิลปบุรี เมื่อประมาณ 15 ปีที่ผ่านมา เพื่อนำไปปรับปรุงให้มีรูปแบบการเล่นที่เป็นมาตรฐานการแสดงเฉกเช่นการรำวงมาตรฐาน และเพื่อสืบทอดแก่เยาวชนต่อไป

5. รำโทนของบ้านโลกสูง ตำบลโลกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

สังคมและวัฒนธรรมของบ้านโลกสูง

ประชากรบ้านโลกสูงส่วนใหญ่มีเชื้อสายไทยเบ็งเช่นเดียวกับกลุ่มชนบ้านบัวชุม ที่อยู่พวยมาอยู่ที่ตำบลโลกสูง มีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม และยังคงรักษาเอกลักษณ์ไว้ได้ดี ชอบในเรื่องการร้องรำทำเพลง และมีพรสวรรค์ทางด้านการเล่นพื้นบ้านอย่างมาก ชาวบ้านโลกสูงก็เป็นอีกแห่งหนึ่งที่ได้รับการใส่ใจดูแลจากสถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้ามาดูแลสนับสนุนกิจกรรมของประชาชน ทำให้เกิดการร่วมมือในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไว้ได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 36

ที่ตั้งพิพิธภัณฑ์ชาวไทยเบ็ง ตำบลโลกสูง

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 6 เมษายน 2553

ลักษณะทางภูมิศาสตร์

บ้านโคกสูงตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรีห่างจากตัวเมืองลพบุรีไปทางทิศเหนือประมาณ 65 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 181.25 ตารางกิโลเมตร

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลม่วงค่อม	อำเภอชัยบาดาล	จังหวัดลพบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอท่าหลวง	อำเภอท่าหลวง	จังหวัดลพบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลบ้านดิลิ่ง	จังหวัดลพบุรี	
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์	จังหวัดลพบุรี	

การคมนาคมไปยังหมู่บ้านโคกสูง สามารถเดินทางโดยรถส่วนตัวหรือรถโดยสารประจำทาง มีให้บริการทั้งวัน หมู่บ้านโคกสูงเป็นที่ราบลุ่มและที่ราบเชิงเขา มีภูมิอากาศร้อน

ประวัติความเป็นมา

ตำบลโคกสูง เป็นแหล่งชุมชนที่มีผู้อาศัยรวมกันมาในลักษณะหมู่บ้านใหญ่ เชื่อกันว่าดินแดนนี้มีคนอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัย และได้สร้างสมวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาหลายร้อยปี ตั้งแต่ศตวรรษที่ 13 -14 จนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ความเป็นมาของชื่อหมู่บ้านได้มีการสันนิษฐาน คือ 1) หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในเขตตำบลโคกสูง เป็นสิ่งยืนยันว่าบริเวณแห่งนี้ได้มีผู้คนเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่แต่ครั้งอดีตกาลจากแหล่งโบราณสถานโบราณวัตถุที่พบ ได้แก่ วัดโคกระมัง เสาหงส์ที่วัด โลกสำราญ ฐานโยนิ บัวกลีบขनुน และเศษเหล็กบริเวณหนองนฤพัฒน์ผจง(หนองใหญ่) สันนิษฐานว่าเป็นสถานที่ถลุงแร่ของชาวบ้านในสมัยก่อนจึงเรียกชื่อว่า“หมู่บ้านโคกถลุง”และได้เกิดการเพี้ยนของเสียงกลายเป็น“หมู่บ้านโคกสูง” 2) หลักฐานทางภูมิปัญญาชุมชน ซึ่งเป็นคำบอกเล่าของคนเฒ่าคนแก่ที่ยังสืบสานตำนานพื้นบ้านที่เป็นนิทานเล่าต่อกันมาว่า ชื่อบ้านโคกสูงนั้นเกิดจากการเพี้ยนของเสียงอีกเช่นกันซึ่งเดิมมีชื่อว่า “บ้านโคกสาวหลง”

ภาพที่ 37

ชาวบ้านตำบลโคกสูง ให้ข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับหมู่บ้าน

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 6 เมษายน 2553

การปกครอง

ตำบลโคกสูงแบ่งการปกครองออกเป็น 11 หมู่บ้าน มีประชากร 5,320 คน
เพศชาย 2,410 คน เพศหญิง 2,910 คน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ศาสนา ความเชื่อ ประเพณีของหมู่บ้านโคกสูง

ประชาชนในหมู่บ้านโคกส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีวัดโคกสำราญ(วัดใหญ่) เป็นวัดเก่าแก่วัดแรกประจำหมู่บ้านมีซากหินศิลาแลง ซากหินทราย กลิบขุ่นฐานโยนิฝังอยู่ใต้โบสถ์หลังเก่า ชาวบ้านมีความเชื่อเรื่องศาลเจ้า ในวันขึ้น 6 ค่ำ เดือน 6 จะทำเครื่องเซ่นไหว้ เช่น หัวหมู เหล้า ผลไม้ มาไหว้ที่ศาลหลวงพ่อเพชรโดยมีร่างทรงในการทำพิธีนอกจากนี้ ยังมีต้นมะขามใหญ่อายุราว 80 - 100 ปีที่เป็นที่นับถือของชาวบ้าน และมีประเพณี “บุญไข่” คือ พิธีเลี้ยงตายเพื่อหาคำทำนาย (เหมือนการดูหมอ)

ภาพที่ 38 - 39

การเลี้ยงตายแบบ “บุญไข่”

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 6 เมษายน 2553

ประวัติการก่อตั้งคณะรำโทน

จากการสัมภาษณ์นางมุล พูลหล้า กล่าวถึงรำโทนว่า “บ้านโคกสูง เดิมรำโทนไม่มีบทร้องประกอบ มีเพียงโทนเป็นเครื่องดนตรีประกอบทำรำ ต่อมาในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีการนำบทร้องมาใส่ทำนองดนตรี ประกอบการแสดงและมีการแสดงรำในงานเทศกาลสงกรานต์ เพื่อให้เกิดความสนุกสนานรื่นเริงระหว่างหนุ่มสาว โดยจะแสดงกันในบริเวณชุมชนวัด ลานบ้าน” (มุล พูลหล้า, สัมภาษณ์, 4 มีนาคม 2553)

ภาพที่ 40

นางมุล พูลหล้า ให้สัมภาษณ์เรื่องพิธีกรรม “บุนไช่”

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 6 เมษายน 2553

ความเชื่อเกี่ยวกับการแสดง

การแสดงรำโทนจะก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะทำให้สนุกสนาน สุขภาพแข็งแรง เพราะได้แสดงออกและออกกำลังทำให้ผู้ชมได้รับความสุขไปด้วย แต่ละเพลงเนื้อร้องบอกถึงกิริยา อารมณ์ ความรู้สึก เช่น รัก คิดถึง เวลาผู้แสดงทำท่าคำว่า “รัก” ผู้ชมและผู้แสดงก็มีความสุขทำให้เกิด ความสนุกสนานผ่อนคลายไปพร้อมกัน

เครื่องดนตรี

ดนตรีที่ใช้ในการประกอบการรำโทน ตำบลโลกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรีมี เพียงประเภทเดียว คือ โทน ทำหน้าที่ตีประกอบจังหวะหน้าทับ ไม่มีเครื่องประกอบจังหวะอื่นๆ และมีการปรับมือเพื่อทำจังหวะแทน

ลักษณะทางกายภาพของเครื่องดนตรีและการนำมาใช้บรรเลงประกอบการแสดง

โทนที่ใช้รำโทนของบ้านโลกสูง พบว่าโทนที่นำมาใช้นั้นมีด้วยกัน 2 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ หน้ากว้างประมาณ 9 นิ้ว และขนาดเล็ก ประมาณ 7 นิ้ว ของเส้นผ่าศูนย์กลาง ชาวบ้านจะใช้ โทนหลายใบโดยมีผู้หญิงเป็นผู้บรรเลงประมาณ 3 คน และไม่มีเครื่องดนตรีอื่นวิธีการตีโทนผู้ตี จะนั่งบนตั่งไม้ วางโทนบนตั่งให้ทางส่วนท้ายของโทนยื่นไปทางด้านข้างของสะเอวด้านซ้ายทำ ให้ส่วนที่เป็นหน้ากลองจะอยู่บริเวณหน้าตักโคนขาด้านในพอดี มือซ้ายจับบริเวณระหว่างกลาง ของส่วนหนังเรียดหรือเส้นหวายกับขอบกลอง และยังใช้ประคองหุ่นกลองไปในตัว

ภาพที่ 41

ลักษณะโทนที่บ้านโคกสูงใช้ในปัจจุบัน

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 6 เมษายน 2553

วงดนตรี

ผู้บรรเลงและผู้ขับร้องในวงดนตรีที่ประกอบการแสดงรำโทน ตำบลโคกสูง ประกอบด้วย ผู้ตีโทน 3 คน ผู้ขับร้องปรบมือให้จังหวะและไม่ปรากฏเครื่องกำกับจังหวะอื่นๆ รูปแบบการตั้งวงผู้บรรเลงนั่งตีโทนบนตั่งไม้ขนาดใหญ่รวมกันเป็นกลุ่ม จากการจัดเก็บข้อมูลพบว่า เป็นการนั่งแถวหน้ากระดานบรรเลง

ภาพที่ 42

รูปแบบการตั้งวงผู้บรรเลงนั่งตีโทน

บนตั่งไม้ขนาดใหญ่รวมกันเป็นกลุ่ม

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 6 เมษายน 2553

กลุ่มชาวบ้านคณะรำโทนของบ้านโคกสูง

นางมุด	พูลหล้า	นางบาทัน	สุขสูง	นางทอ	มันสูง
นางเหละ	ป่าสูง	นางกาง	เอื้อสูง	นางไป๋	เดชศรีพรหม
นางเล็ก	ศรีสูง	นางทองห่อ	ยิ่งยง	นางหวัน	สูงใหญ่
นางเจีย	ขยันสูง	นางแจด	ศิริสูง	นางเรือง	ยิ่งยง
นางต๋น	เอื้อสูง	นางเทียน	ป้อมพุทธ	นางคิด	ขยันสูง
นายสุข	เกิดสูง	นายหล้า	ตั้งสูง	นายป่อง	ตั้งสูง

ระบบเศรษฐกิจของคณะ

บ้านตำบลโคกสูง เล่นรำโทนเพื่อความสนุกสนานรื่นเริงในเทศกาลต่างๆหรือเมื่อได้รับเชิญไปแสดงยังหน่วยงานอื่นๆไม่แสดงเป็นประจำ ดังนั้น ทุกคนจึงมาแสดงด้วยใจรักและเต็มใจไม่เคยเรียกร้องค่าตัวหรือค่าใช้จ่ายใดๆ เมื่อไม่มีรายได้จากการแสดงจึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้รำโทนค่อยๆ ลดความนิยมและไม่ได้รับการสืบทอด

ความนิยมของประชาชน

ประชาชนในตำบลโคกสูงยังให้ความนิยมการรำโทนอยู่บ้างแต่ก็เริ่มลดน้อยลง ก็เนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ เช่น โอกาสที่จะได้ดูรำโทนมีไม่บ่อยนักขาดการสนับสนุนอย่างจริงจังชาวบ้านต้องรวมตัวกันเองและโดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อเพลง แม่เพลงต้องมีพรสวรรค์เป็นพิเศษจึงจะสามารถร้องเพลงได้ จึงควรฟื้นฟูและให้การสนับสนุนให้รำโทนเป็นที่นิยมต่อไป

การสืบทอดศิลปะการแสดง

การถ่ายทอดศิลปะการแสดงของบ้านโคกสูง ยังไม่มีการถ่ายทอดอย่างจริงจัง และเป็นแบบแผน ชาวบ้านจะสอนกันเองตามอัธยาศัย ฝึกหัดกันเพราะใจรักจริงๆ ปัจจุบันมีการถ่ายทอดให้นักเรียนในโรงเรียนต่างๆ บ้างเพื่อการอนุรักษ์ รูปแบบการเล่นรำโทนแต่เดิมของหมู่บ้านนี้เป็นเพียงการรำไปพร้อมกับจังหวะโทนเท่านั้น และไม่มีการร้องเพลงในขณะที่รำต่อมามีการพัฒนาโดยนำบทร้องประเภทปลุกใจเข้ามาร้องประกอบจนถึงปัจจุบัน รูปแบบการเล่นใช้โทนเพียงอย่างเดียวดีจังหวะไปพร้อมกับการปรบมือประกอบการรำชาวบ้านในกลุ่มตำบลนี้เชื่อว่าการเล่นรำโทนเป็นการออกกำลังกายที่ดี จึงนำทำรำมาประยุกต์ดัดแปลงเป็นทำออกกำลังกายที่นิยมในหมู่บ้าน แต่การเล่นรำโทนของหมู่บ้านนี้ปัจจุบันไม่ได้รับความนิยม และกำลังค่อยๆสูญหายไป

ภาพที่ 43 ลักษณะบ้านชาวบ้านโคกสูง

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 6 เมษายน 2553

6. ไร่โทนบ้านแหลมฟ้าผ่า ตำบลบางพิง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

สังคมและวัฒนธรรม

บ้านแหลมฟ้าผ่า ตำบลบางพิง มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบชนบทเรียบง่ายประกอบอาชีพทำนา เมื่อว่างจากการทำนาจะรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะในหมู่เครือญาติ สังคมของบ้านแหลมฟ้าผ่าเป็นสังคมที่ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามแบบฉบับวิถีชีวิตไทยชนบท ซึ่งปัจจุบันจะหาไม่ได้ในเมืองใหญ่ๆ แต่เดิมคนในหมู่บ้านไม่นิยมแยกครอบครัวจากพ่อแม่ปัจจุบันนี้เมื่อเยาวชนเรียนจบและไปประกอบอาชีพนอกหมู่บ้านก็จะแยกครอบครัวไปผู้สูงอายุจึงมีชีวิตอยู่กันตามลำพังแต่บุตรหลานก็ไม่ได้ทอดทิ้ง จะกลับมาเยี่ยมพ่อแม่ในวันหยุด หรือวันเทศกาลต่างๆ ชาวบ้านแหลมฟ้าผ่า ตำบลบางพิงส่วนใหญ่มีความเลื่อมใสในศาสนาพุทธและร่วมงานพิธีต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ

ภาพที่ 44

คณะไร่โทนผู้สูงอายุของบ้านแหลมฟ้าผ่า แสดงการร้องไร่โทน ณ สังกัดศาลา

ลักษณะทางภูมิศาสตร์

บ้านแหลมฟ้าผ่า ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลบางพิง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ห่างจากตัวเมืองลพบุรีไปทางทิศเหนือประมาณ 30 กิโลเมตร

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลสนามแจง	อำเภอบ้านหมี่	จังหวัดลพบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลบ้านชี	อำเภอบ้านหมี่	จังหวัดลพบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลบางขาม	อำเภอบ้านหมี่	จังหวัดลพบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลสนามแจง	อำเภอบ้านหมี่	จังหวัดลพบุรี

การคมนาคมไปยังหมู่บ้านแหลมฟ้าผ่า สามารถไปโดยรถส่วนตัวหรือรถโดยสารประจำทาง ระหว่างอำเภอลำลูกกาไปจังหวัดสิงห์บุรี หมู่บ้านแหลมฟ้าผ่าตั้งอยู่ริมแม่น้ำบางขาม ซึ่งเป็นแม่น้ำกว้างใหญ่น้ำตลอดทั้งปีซึ่งเมื่อก่อนใช้เป็นเส้นทางคมนาคมทางเรือของหมู่บ้าน เพื่อไปยังตลาดท่าโหล่งเมืองลพบุรี

ประวัติความเป็นมา

บ้านแหลมฟ้าผ่า ตำบลบางพั้ง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เป็นเมืองโบราณเดิมชื่อ “วังไผ่” มีความเจริญรุ่งเรืองตั้งแต่ประวัติศาสตร์ เป็นเมืองโบราณสมัยทวาราวดีราว พ.ศ. 1100-1600 เป็นชุมชนของชาวมอญโบราณที่อยู่ใกล้เมืองละโว้ (ลพบุรี) ชื่อว่า “เมืองราม” เมืองโบราณวังไผ่ร้างไปเพราะอาณาจักรทวาราวดีล่มสลาย จนกระทั่งถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นมีชาวบ้านจากอ่างทอง สิงห์บุรี ลพบุรี บางส่วนเข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณเมืองโบราณ ซึ่งบริเวณดังกล่าวเต็มไปด้วยป่าไผ่ ชาวบ้านจึงเรียกว่า “วังไผ่” ต่อมากรมการปกครองให้เปลี่ยนชื่อเป็น “บ้านบางไผ่” และในปัจจุบันประชาชนเรียกว่า “บ้านบางพั้ง”

ภาพที่ 45

นางทับทิม สำนัดเปี่ยม ให้ข้อมูลเกี่ยวกับหมู่บ้าน

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 6 เมษายน 2553

การปกครอง

ตำบลบางพั้งแบ่งการปกครองออกเป็น 9 หมู่บ้าน มีประชากร 5,340 คน เป็น เพศชาย 2,530 คน เพศหญิง 2,810 คน

ศาสนา ความเชื่อ ประเพณีของหมู่บ้านแหลมฟ้าผ่า

ชาวบ้านแหลมฟ้าผ่ามีความเลื่อมใสศรัทธาหลวงพ่อชื่น เจ้าอาวาสวัดคู้่งท่าเสาซึ่งมรณภาพไปแล้ว ชาวบ้านเล่าว่าหลวงพ่อชื่นมีน้ำมันหรือยาที่รักษาโรคของชาวบ้านได้สมัยก่อนการคมนาคมไม่สะดวกชาวบ้านต้องมาพึ่งยาของหลวงพ่อในการรักษา ปัจจุบันวัดคู้่งท่าเสาสร้างรูปปั้นหนุมานขนาดใหญ่ ลักษณะอ้าปากมีครีงตัวไว้เป็นประตูทางเข้าวัด ชาวบ้านมีความเชื่อว่ารูปปั้นหนุมานมีความศักดิ์สิทธิ์จึงไปบนของโชคลาภ หรือขอให้ฝนตกตามฤดูกาล เมื่อได้รับสิ่งที่บนไว้ตามความประสงค์ ชาวบ้านจะแก้บนด้วยพวงมาลัย น้ำดื่ม กล้วย ไร่โทน หรือเพลงฉ่อย นอกจากนี้จะมีรูปปั้นหนุมานแล้วยังมีศาลเจ้าพ่อสิงห์ดำที่หลวงพ่อชื่นให้นายเสงี่ยม สิงห์เพ็ชร สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวบ้านแหลมฟ้าผ่า

เนื่องจากชาวบ้านแหลมฟ้าผ่าบางส่วนนับถือศาสนาคริสต์ จึงมีโบสถ์คริสเตียน ชื่อ “วัดนักบุญลูกา” ตั้งอยู่ในโรงเรียนพระวรสาร มีบาทหลวงสุรพล ไม้มงคล เป็นผู้บริหารโรงเรียน โบสถ์หลังนี้จะใช้ประกอบศาสนกิจของนักเรียน และชาวบ้านที่นับถือศาสนาคริสต์ในวันอาทิตย์ ของทุกสัปดาห์

ประวัติการก่อตั้งคณะรำโทน

การแสดงพื้นบ้านรำโทนของชาวบ้านตำบลบางพึ่ง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เกิดขึ้น เมื่อประมาณ ปี พ.ศ. 2486 ในสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีซึ่งในสมัยนั้นไม่มีการแสดงลิเกและช่วงเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2484 - 2488) บ้านเมืองอยู่ในภาวะสงคราม ยามค่ำคืนจะมีดมนไปทุกหนทุกแห่ง เนื่องจากรัฐบาลห้ามกระทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ห้ามจุดไฟ ห้ามชุมนุม ประชาชนเกิดความเหงาและเครียด ชาวบ้านที่ย้ายมาจากที่อื่นและเคยร้องเพลงรำโทน นำเพลงเหล่านี้มาร้องและฝึกร้องกันเพื่อความสนุกสนาน ต่อมานางตะเคียน เทียนศรี ได้รวมกลุ่มญาติพี่น้องฝึกหัดรำโทนและตั้งเป็นคณะ“แม่ตะเคียน เทียนศรี” ตั้งแต่นั้นมา

ความเชื่อเกี่ยวกับการแสดง

การรำโทนของชาวบ้านแหลมฟ้าผ่า ตำบลบางพึ่ง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี แต่เดิม จะแสดงในงานรื่นเริง เช่น งานตรุษสงกรานต์ บวชนาค แต่งงาน แสดงกันในบริเวณลานวัด บริเวณ ลานบ้าน บริเวณโรงเรียน และเป็นการพบปะกัน การเกี่ยวพาราสีกันระหว่างหนุ่มสาวในหมู่บ้าน และต่างถิ่น จะเริ่มแสดงในช่วงหัวค่ำจนถึงเช้าของวันรุ่งขึ้นและแสดงภายใต้แสงเทียนเพราะใน สมัยก่อนไม่มีไฟฟ้า

ก่อนการแสดงจะมีการนำครกไม้มาตั้งไว้ตรงกลางเพื่อให้ผู้เล่นดนตรีได้นั่งแทนเก้าอี้ ผู้รำ จะรำไปรอบๆ ครก ฝ่ายชายจะเป็นผู้ไค้ฝ่ายหญิงและรำเป็นคู่ๆ และจะมีการร้องเพื่อลากลับทุก ครั้งเมื่อการแสดงจะจบลง

เพลงที่นำมาร้องรำโทนจะมีเนื้อร้องที่ไม่ยาวนานจึงต้องร้องซ้ำ 3 รอบ และใช้เวลาประมาณ 3 นาที เนื้อหาในเนื้อเพลงส่วนใหญ่บรรยายเกี่ยวกับตัวละครในวรรณคดีสมัยก่อน ที่มีประมาณ 80 เพลง แต่ปัจจุบันนำมาแสดงประมาณ 10-12 เพลง ถ้าเพลงใดที่ผู้เล่นไม่ชอบก็มักจะไม่นำมาร้องทำ ให้เพลงนั้นก็เริ่มสูญหายไป คงอยู่แต่เพลงที่สนุกสนานไพเราะ และมีทำนองที่ผู้แสดงพอใจ เท่านั้น เพลงที่นำมาร้องใช้วิธีจดจำสืบทอดกันมาไม่นิยมดัดแปลง จำมาอย่างไรก็ร้องกันต่อไป อย่างนั้น

เครื่องดนตรี

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการรำโทนแต่เดิม พบว่า มีเครื่องดนตรี ดังนี้

- ถังน้ำมันรถจี๊ป ทำหน้าที่เป็นเครื่องประกอบจังหวะหน้าทับ (มีผู้คิดนำถังน้ำมันที่ติดท้ายรถจี๊ป) มาใช้ตีประกอบการแสดงแทนโทน เนื่องจากโทนดินเผาเกิดการแตกชำรุดเสียหายได้ง่าย จึงใช้ถังน้ำมันรถจี๊ปมาจนถึงปัจจุบัน

- รำมะนา มีรูปร่างคล้ายรำมะนาลำตัดหรือรำมะนาอีสาน นำมาใช้ตีแทนโทน เพราะหาได้ง่ายในท้องถิ่น ชาวบ้านแหลมฟ้าผ่าเรียก “รำมะนา” ว่าโทน เนื่องจากนำมาใช้ประกอบการเล่นรำโทน จึงถือว่าเป็นเครื่องดนตรีประจำท้องถิ่นของชาวบ้านแหลมฟ้าผ่า ลพบุรี

- ฉิ่ง ใช้ตีประกอบจังหวะย่อย - ใหญ่ (จังหวะเบา-หนัก)

- กรับ ตีประกอบจังหวะใหญ่ (จังหวะหนัก)

ลักษณะทางกายภาพของเครื่องดนตรี

- ถังน้ำมัน เป็นถังสำหรับบรรจุน้ำมันรูปทรงสี่เหลี่ยม มีฝาอยู่ส่วนบนใช้ติดส่วนท้ายรถจี๊ปทหาร ซึ่งรู้จักกันในชื่อว่า “ถังน้ำมันจี๊ป”

- รำมะนา ทำจากไม้เนื้อแข็งเช่น ไม้ขนุน ไม้มะค่าโมง ขึ้นหน้ากลองด้วยหนังวัว ใช้หวายหรือเชือกในล่อนโยงแรงเสียงให้มีความดังตามที่ต้องการ โดยใช้ลิ้มไม้เป็นส่วนประกอบในการแรงเสียง

- ฉิ่ง รูปร่างลักษณะเหมือนฉิ่งที่ใช้ในวงดนตรีไทยทั่วไป

- กรับคู่ ทำจากไม้เช่นกัน

การนำเครื่องดนตรีมาใช้ประกอบการรำโทน

- ถังน้ำมันรถจี๊ป จากการสัมภาษณ์ ทราบว่าแต่เดิมใช้โทนซึ่งทำด้วยดินเหนียวปั้นเป็นรูปโทนแล้วตากแดดให้แห้งแล้วนำมาเผา ใช้ผ้าใบหรือหนังสัตว์ขึ้นเป็นหน้ากลอง หากหาไม่ได้ก็จะใช้กระป๋องหรือการตีปี๊บให้เป็นจังหวะ ภายหลังจึงมีการนำถังน้ำมันแบบที่ติดท้ายรถจี๊ปตีแทนโทนโดยพ่อเพลงแม่เพลง พูดตรงกันทำให้เสียงดังและไพเราะกว่า รวมทั้งมีความทนทาน ซึ่งโทนดินเผา ไม่ค่อยคงทนมักเกิดการชำรุดเสียหายง่าย ฉะนั้น การใช้โทนตีประกอบการเล่นรำโทน จึงหมดความนิยมลง

- รำมะนา จากการสอบถามภายหลังมีการนำรำมะนามาตีแทนโทนแต่ได้รับความนิยมน้อยกว่าถังน้ำมัน เนื่องจากไม้คงทนและดูแลรักษายาก รวมทั้งคุณภาพเสียงของรำมะนามีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพอากาศ เช่น อากาศชื้นทำให้หน้าหน้าของรำมะนาหย่อน เสียงไม่เป็นไปตามต้องการ ผู้บรรเลงต้องคอยปรับแต่งเสียงอยู่ตลอด ซึ่งแตกต่างจากถังน้ำมันที่ให้คุณภาพเสียงดังกังวาน และสภาพดินฟ้าอากาศไม่ได้มีผลกระทบต่อคุณภาพเสียงของถังน้ำมันแต่อย่างใด

- ฉิ่ง ใช้เป็นเครื่องตีประกอบจังหวะซึ่งการแสดงรำโทนพบว่าการตีถึงนั้นใช้ตีในอัตราจังหวะเดียวคือ จังหวะชั้นเดียว ฉะนั้นการแสดงรำโทนเป็นศิลปะการแสดงที่อยู่ในภาคกลาง ซึ่งถึงได้ใช้เป็นเครื่องประกอบจังหวะดนตรีไทยโดยทั่วไปมานานแล้ว

- *กรับคู่* ใช้เป็นเครื่องตีประกอบจังหวะเช่นเดียวกับฉิ่ง โดยตีเป็นจังหวะหนัก

ภาพที่ 46

นางทับทิม สำริดเปี่ยม สาธิตการร้องรำไทพ่นและการตีฉิ่งน้ำมันแทนไทพ่น

ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 6 เมษายน 2553

วิธีการใช้เครื่องดนตรี

- *ฉิ่งน้ำมัน* ผู้บรรเลงนั่งทำซัดสมาธิ แล้วนำฉิ่งน้ำมันวางบนฝ่าเท้าที่หงายขึ้นเล็กน้อยเหมือนกับใช้หนูหรือรองถังไว้ เวลาตีต้องปิดฝ่าถึงน้ำมันอย่าจ้งถึงแน่น เพื่อให้ฉิ่งน้ำมันเกิดการสั่นสะเทือนเสียงจะดังกังวาน โดยส่วนกลางของฉิ่งน้ำมันเวลาตีจะมีเสียงดังกังวานฟังแล้วเป็นเสียง“พริ้ม” และถ้าตีที่ขอบถึงจะดังเป็นเสียง“โຈ๊ะ”

- *รำมะนา* ผู้บรรเลงนั่งทำซัดสมาธิวางกลองบนหน้าตักใช้มือตีลงบนส่วนกลางแบบเต็มมือจะดังเป็นเสียง“พริ้ม” และถ้าใช้ปลายฝ่ามือตีบริเวณขอบหน้ากลองจะมีเสียง“โຈ๊ะ”

- *ฉิ่ง* ผู้บรรเลงนั่งทำซัดสมาธิ มือซ้ายจับฝาล่างในลักษณะหงายขึ้น และมือขวาจับฝาดบนของตัวฉิ่งในลักษณะคว่ำลง แล้วตีลงให้ขอบถึงกระทบกันพร้อมทั้งเปิดมือที่จับฝาดบนของฉิ่งให้ดังกังวานออกเป็น“ฉิ่ง” และถ้าตีปิดฝ่าให้ประกบเท่ากันทั้งสองส่วนแล้วกดมือให้เกิดเสียงจับ

- *กรับ* ผู้บรรเลงนั่งทำซัดสมาธิ มือทั้งสองข้างจับกรับข้างละหนึ่งอันตีกระทบกันให้เกิดเสียง

ลักษณะวงดนตรี

จำนวนผู้บรรเลงและผู้ขับร้อง ประกอบด้วย

1. ผู้ตีฉิ่งน้ำมัน จำนวน 1 คน (บางครั้งเปลี่ยนจากฉิ่งน้ำมันมาใช้รำมะนาแทน)

2. ผู้ตีฉิ่ง จำนวน 1 คน

3. ผู้ตีกรับ จำนวน 1 คน

4. ผู้ขับร้อง ประกอบด้วยฝ่ายชาย จำนวน 2 - 4 คน ฝ่ายหญิงจำนวน 3 คน

(ผู้บรรเลง นอกจากจะทำหน้าที่บรรเลงเครื่องประกอบจังหวะหน้าทับและเครื่องกำกับจังหวะแล้วบางคนจะทำหน้าที่ร้องเพลงรำไทพ่นไปด้วยทุกเพลง)

แผนผังการตั้งวงดนตรี

(ด้านหลัง)

ถึงน้ำมัน/รามะนา	จิ่ง	กรับ
ผู้ขับร้อง	ผู้ขับร้อง	ผู้ขับร้อง

(ด้านหน้า)

ประวัติความเป็นมาของเพลง

จากการสัมภาษณ์นางทับทิม สำริดเปี่ยม ได้ให้ข้อมูลว่า “เพลงที่นำมาร้องใช้วิธีจดจำสืบทอดกันมา ไม่คัดแปลงอะไรเลย จำมาอย่างไรก็ร้องร่ำอย่างนั้นบางครั้งการถ่ายทอดมาอาจได้มาแค่เนื้อเพลง คนเล่นจะคิดทำรำประกอบเองตามความหมายของเนื้อเพลง การถ่ายทอดอาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ทั้งเนื้อเพลงและท่ารำ”(ทับทิม สำริดเปี่ยม, สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2553) และพบอีกว่าแม้เป็นเพลงเดียวกันหากคณะของผู้เล่นอยู่ต่างสถานที่หรือต่างท้องถิ่นกัน ท่ารำและเนื้อเพลงก็อาจผิดแผกกันไปได้ แต่บางเพลงยังคงเหมือนกันทุกประการ อย่างไรก็ตามเพลงทุกเพลงไม่จำเป็นต้องได้จากการสืบทอดเสมอไป ผู้เล่นสามารถแต่งเนื้อร้องและท่ารำขึ้นเป็นปัจจุบันในขณะที่เล่นก็ได้ เนื้อหาในเพลงส่วนใหญ่ ช่วงก่อน พ.ศ. 2484 จะเป็นเพลงที่เกี่ยวกับตัวละครในวรรณคดี เช่น ลักษณะวงศ์ ไกรทอง รามเกียรติ์ แต่ที่พบมากที่สุด ได้แก่ เพลงรักหรือเพลงที่เกี่ยวพาราสีกันระหว่างหนุ่มสาว เช่น ไหนเล่าคอรัก เดือนจ๋าๆ เนื่องจากเพลงแต่ละเพลงยาวมาก ฉะนั้น การตั้งชื่อเพลงหรือเรียกชื่อเพลงก็จะเรียกชื่อเพลงตามวรรคแรกของเพลงเท่านั้น และในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงครามรัฐบาลต้องการเชิดชูการรำไทโนให้เป็นศิลปะประจำชาติ จึงมีการปรับปรุงแก้ไขรำไทโนให้เป็นรำวงและพัฒนาตามลำดับจนเป็นรำวงมาตรฐานเช่นในปัจจุบันนอกจากนี้ยังมีการแต่งเพลงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเพลงประเภทเพลงปลุกใจถูกแต่งขึ้นเป็นจำนวนมาก และเพลงประเภทชักชวนให้เชื่อผู้นำ เช่น เพลงแปดนาฬิกา ไตรรงค์ธงชาติเพลงประเภทสะท้อนสภาพบ้านเมือง เช่น ลพบุรี ดิ้นเถิดลูกเถิด หวอมอาจจะอย่างไร เพลงเกี่ยวกับวัฒนธรรมการแต่งกาย เช่น สาวน้อยเอวกลม นอกจากนี้ยังมีเพลงที่แสดงออกถึงความรัก การเกี่ยวพาราสีระหว่างหนุ่มสาวอีกเป็นจำนวนมาก

ภาพที่ 47 นางทับทิม สำริดเปี่ยม ผู้แสดงรำไทโนของบ้านบางพังก
ที่มา : ผู้วิจัย บันทึกภาพ เมื่อ 6 เมษายน 2553

กลุ่มชาวบ้านคณะรำโทนของบ้านแหลมฟ้าผ่า

นางทับทิม	สำริดเปี่ยม	นางสมจิตร	เทียนศรี
นางทองคำ	เทียนศรี	นางเจริญ	สีไพร
นางสุน	เทียนศรี	นางชะม้อย	ศรีวงษ์
นางพะเยาว์	รอดบางขาม	นางสมจิตร	เสื่อเพ็ชร
นางจรรยา	วงษ์เนตร	นายเสงี่ยม	เสื่อเพ็ชร
นายเจตนพันธ์ ฐานะสุนทร			

ระบบเศรษฐกิจของคณะ

การแสดงรำโทนคณะแม่ตะเคียน เทียนศรี ตำบลบางพิง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ได้รับการว่าจ้างจากเอกชน สถานศึกษาและหน่วยงานราชการให้แสดงในงานประเพณีและงานทางวัฒนธรรมต่างๆ โดยได้รับค่าจ้างครั้งละประมาณ 4,000 - 6,000 บาท บางครั้งได้รับเชิญไปแสดงร่วมงาน เช่น งานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์ งานอนุรักษ์มรดกไทย อำเภอบ้านหมี่ งานมหกรรม การแสดงศิลปวัฒนธรรมจังหวัดลพบุรี งานเฉลิมพระเกียรติ โดยเจ้าภาพจะออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมด

ความนิยมของประชาชน

ชาวบ้านตำบลบางพิง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี จะเล่นรำโทนในช่วงเทศกาลวันสงกรานต์ 1 - 2 วัน โดยชาวบ้านผู้สูงอายุ แต่สำหรับคนรุ่นใหม่ไม่นิยมเล่น เพราะจะหันไปนิยมเพลงลูกทุ่ง หรือรำวงสมัยใหม่ ก็คงจะเหลือแต่คนแก่ที่อยู่ในหมู่บ้านที่ยังจดจำการร้องรำโทนได้เท่านั้น

การสืบทอดศิลปะการแสดง

คณะแสดงรำโทนของแม่ตะเคียน เทียนศรี ได้ถ่ายทอดการแสดงรำโทนให้แก่คณะครูวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี และนักเรียนในโรงเรียนอำเภอบ้านหมี่ ซึ่งจัดเป็นหลักสูตรท้องถิ่น นอกจากนี้ยังถ่ายทอดให้แก่ลูกหลานในตระกูลของตนเอง

สรุปว่า หมู่บ้านนี้ปัจจุบันมีเพียงผู้สูงอายุเลียงคูหลานอยู่กับบ้านเพียงลำพัง การเล่นรำโทนของหมู่บ้านนี้เริ่มมีตั้งแต่ พ.ศ. 2486 ที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีนิยมเล่นในโอกาสงานรื่นเริงต่างๆ รูปแบบการเล่นจะการมาร่วมตัวกันบริเวณลานกว้างในหมู่บ้านแล้วรำไปรอบโต๊ะที่วางตะเกียงเจ้าพายุไว้ตรงกลาง หรือหากเป็นคืนเดือนเพ็ญก็จะรำท่ามกลางแสงจันทร์ผู้รำรำเป็นคู่ ชาย-หญิง พร้อมกับร้องเพลงประกอบไปด้วยขมระรำมีเครื่องดนตรีที่เรียกว่า “รำมะนา” ใช้ตีประกอบจังหวะหน้าทับ ส่วนเพลงที่ร้องจะมีเนื้อร้องสั้นๆ จึงนิยมร้องซ้ำ 3 ครั้งส่วนใหญ่เนื้อร้องนำมาจากเรื่องราวในนิทานพื้นบ้าน เช่น ไกรทอง พระลักษมณ์วงศ์ เป็นต้น เพลงของหมู่บ้านนี้แต่เดิมมีจำนวนถึง 80 เพลง แต่ปัจจุบันเหลือเพียง 10 - 12 เพลง ที่ยังนำมาร้องเล่นกันในโอกาสสำคัญทางศาสนาเท่านั้นเครื่องดนตรีที่ใช้เป็นหลักในการเล่น คือ รำมะนา และฉิ่งน้ำมนต์จ๊อบที่ปิดฝา

สนิท นำมาตีแทนโทน สำหรับเครื่องประกอบจังหวะหลัก คือ ฉิ่ง และกรับ ในปัจจุบันหมู่บ้านนี้ยังนิยมการเล่นรำโทน โดยมีการสืบทอดให้แก่เยาวชนรุ่นหลังจากคณะรำโทนแม่ตะเคียน ที่ก่อตั้งมากว่า 80 ปี ที่ผ่านมา และยังเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวของการเล่นรำโทนให้แก่ ผู้สนใจและคณะครูอาจารย์วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี ที่นำการแสดงนี้มาปรับให้มีรูปแบบเป็นมาตรฐานขึ้นเพื่อเป็นการอนุรักษ์การแสดงนี้ให้สืบไป

รำโทนเป็นการละเล่นพื้นบ้านที่มีเล่นทั่วไปในเขตภาคกลางแต่รำโทนของกลุ่มชนในจังหวัดลพบุรีที่ชาวบ้านเล่นสืบทอดกันมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันทุกกลุ่มชนมีวิวัฒนาการทั้งรูปแบบของการเล่นมาจากการกำเนิดในแบบเดียวกัน ที่ส่วนใหญ่เริ่มมาจากกลุ่มชนในภาคกลาง ประกอบกับการสนับสนุนจากรัฐบาลในยุคจอมพล ป.พิบูลสงคราม มีนโยบายรัฐนิยม พร้อมทั้งให้เหล่าข้าราชการ ทหาร ตำรวจต้องทำหน้าที่เป็นตัวชูโรงในการเล่นรำโทน ตามที่รัฐบาลกำหนดให้ปฏิบัติ จึงส่งผลให้ทุกท้องถิ่นมีการกระจายตัวของรูปแบบการเล่นที่ค่อนข้างเหมือนกัน แต่สิ่งที่เป็นตัวแปรให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ก็คือ กาลเวลาที่ผ่านไป เปลี่ยนช่วงอายุคน การว่างเว้นจากการเล่นเพราะหมดความนิยมและไม่มีโอกาสในการแสดง รูปแบบของสังคมเปลี่ยนไปทำให้ผู้คนก็เริ่มลืมนั่น สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัจจัยหลักของความเสื่อม รูปแบบการเล่นจึงแตกต่างกันออกไปเพื่อปรับให้เหมาะสมกับท้องถิ่นของตน ส่วนเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการละเล่นและบทเพลงที่มีเนื้อร้องก็เปลี่ยนไปตามกระแสของวัฒนธรรมและการเมือง การปกครองของไทย

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำราและจากการสัมภาษณ์ผู้รู้ในหมู่บ้านต่างๆเขตพื้นที่ในจังหวัดลพบุรี จำนวน 6 หมู่บ้านคือ 1) บ้านแหลมฟ้าผ่า ตำบลบางพิง อำเภอบ้านหมี่จังหวัดลพบุรี 2) บ้านยายโตะ ตำบลหนองยายโตะ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี 3) บ้านบัวชุม ตำบลบัวชุม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี 4) บ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี 5) บ้านมหาโพธิ ตำบลมหาโพธิ อำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี 6) บ้านยางโทนตำบลยางโทน อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี ซึ่งทั้ง 6 กลุ่มนี้ต่างประสบปัญหาเดียวกันในเรื่องการสืบทอดการเล่นไปสู่รุ่นลูกหลานเยาวชนรุ่นต่อไปไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร บางแห่งอาจมีองค์กรของรัฐให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี แต่บางกลุ่มไม่ได้รับการเหลียวแลจากผู้ใดเลย ดังนั้นความหวังในการที่จะอนุรักษ์การเล่นรำโทนของถิ่นนี้ จึงค่อนข้างเป็นเรื่องที่คาดหวังไม่ได้ คงมีเพียงหนทางเดียว คือต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ และหน่วยงานด้านวัฒนธรรมโดยตรง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

การแพร่กระจายวัฒนธรรมการแสดงรำโทนจังหวัดลพบุรี

จากการศึกษา รูปแบบการเล่นรำโทนของชุมชนต่างๆ ในจังหวัดลพบุรี พบว่าเป็นการเล่นที่ก่อเกิดจากวัฒนธรรมในแบบเดียวกัน ทำให้ทุกตำบลมีรูปแบบการเล่นที่ค่อนข้างเหมือนกัน ซึ่งในขณะเดียวกันเมื่อกาลเวลาผ่านไป ประกอบกับปัจจัยหลายประการเช่น การเปลี่ยนช่วงอายุคน การว่างเว้นในการเล่น อีกทั้งวัฒนธรรมตะวันตกและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ได้เข้ามามีบทบาทในวิถีชีวิตของชาวบ้านมากขึ้น ทำให้ผู้คนต่างค่อยๆ ลืมเลือนและหมดความนิยมการเล่นรำโทนลงไปเรื่อยๆ ในขณะที่คนอีกกลุ่มหนึ่งที่มีจิตสำนึก รักและหวงแหนในการเล่นรำโทน ก็ได้พยายามอนุรักษ์และส่งเสริมให้มีการเล่นชนิดนี้ได้คงอยู่คู่กับท้องถิ่นของตนต่อไป โดยมีการพัฒนารูปแบบการแสดงให้เป็นระเบียบแบบแผนขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมฝึกการเล่นรำโทน เพื่อเป็นการรับช่วงวัฒนธรรมการแสดงรำโทนสืบต่อไป

จากการลงเก็บข้อมูลภาคสนาม ในหัวข้อการแพร่กระจายวัฒนธรรมการแสดงรำโทนจังหวัดลพบุรี ในพื้นที่หกตำบล ซึ่งยังคงมีการเล่นรำโทนอยู่ พบว่ามีการแพร่กระจายวัฒนธรรมการแสดงรำโทน เป็นสองส่วนคือ

4.1 การแพร่กระจายวัฒนธรรมการแสดงรำโทนโดยทั่วไป

4.2 การแพร่กระจายวัฒนธรรมการแสดงรำโทนในจังหวัดลพบุรี

ซึ่งการแพร่กระจายวัฒนธรรมการแสดงรำโทนทั้งสองส่วนมีรายละเอียดและความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันดังต่อไปนี้

4.1 การแพร่กระจายวัฒนธรรมการแสดงรำโทนโดยทั่วไป

ในการศึกษาค้นคว้า เรื่องของโทนซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบจังหวะหน้าทับ ในตระกูลเครื่องหนังของดนตรีไทย พบว่ามีรูปลักษณะและวัสดุที่ทำตัวโทนเป็นสองแบบได้แก่

ก. หุ่นโทนทำด้วยดินเผา มีรูปร่างค่อนข้างยาว นิยมขึ้นหน้าด้วยหนังงูเหลือม และหนังตัวเงินตัวทอง (ตัวหีบ) ซึ่งรูปลักษณะเช่นนี้พบได้ในจังหวัดแถบอีสานใต้ เช่น โคราช , บุรีรัมย์และจังหวัดสุรินทร์ ในวัฒนธรรมกันตรึม

ข. หุ่นโทนทำด้วยไม้ (ดินเผาก็มี) มีรูปร่างค่อนข้างสั้น นิยมขึ้นหน้าด้วยหนังแพะ ซึ่งรูปลักษณะเช่นนี้พบได้ในแถบภาคใต้และภาคกลาง ในวัฒนธรรมโนราห์ และละครชาตรี

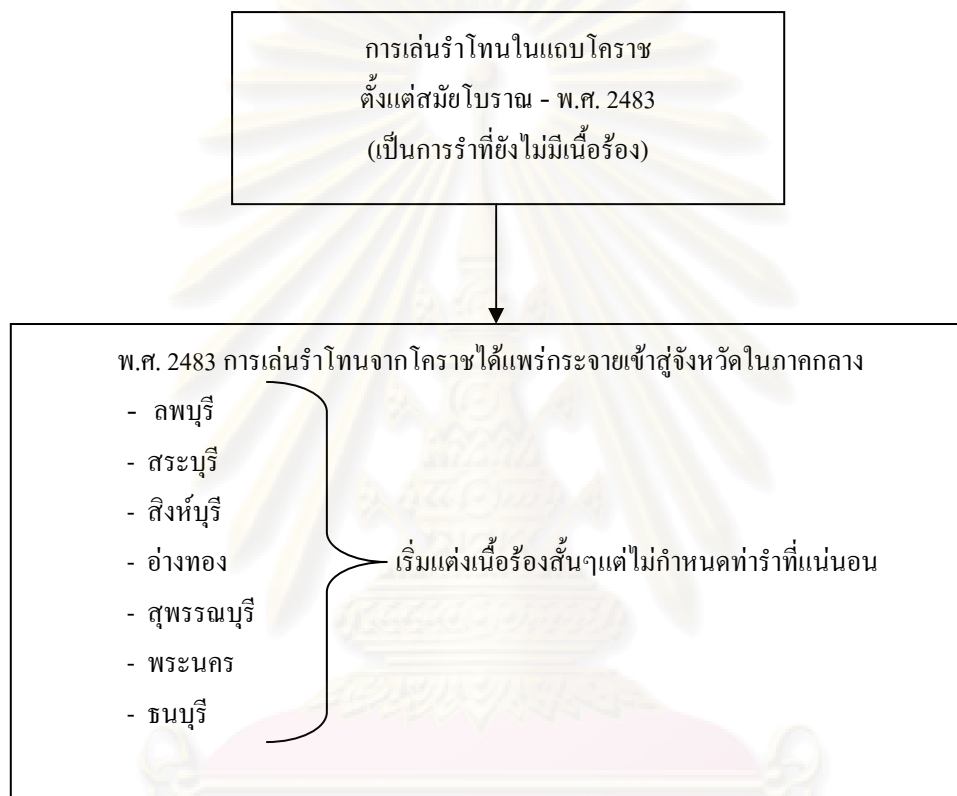
สำหรับการแพร่กระจายวัฒนธรรมการแสดงรำโทนโดยทั่วไป แบ่งออกเป็นสองระยะ ดังนี้

4.1.1 ระยะที่ 1 (ช่วงเริ่มแรก - พ.ศ. 2483)

“เดิมทีเดียวรำโทนเป็นการเล่นพื้นบ้าน ของชาวไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแถบจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีวิธีเล่นง่ายๆ คือ ผู้เล่นจะมาล้อมวงกันปรบมือให้จังหวะมีผู้คอยตีหน้าทับ โทณ ผู้ชายและผู้หญิงถ้านึกสนุกก็ออกมารำกัน เป็นการรำแบบง่ายๆ ไม่มีท่ารำที่ตายตัว และการ

เล่นในช่วงนี้ยังไม่มีเพลงร้องแต่อย่างใด การเล่นรำโทนในลักษณะเช่นนี้ได้แพร่กระจายลงมาจากภาคกลางตามเส้นทางคมนาคม และการติดต่อค้าขาย ซึ่งเส้นทางที่สำคัญได้แก่ลำน้ำป่าสัก โดยแพร่กระจายจากโคราชลงมายังลพบุรี สระบุรี อ่างทอง สุพรรณบุรี สิงห์บุรี พระนครศรีอยุธยา และธนบุรี ฯ” (สมทรง กฤตมโนรณ, 2536:64) ดังแผนผังต่อไปนี้

แผนผังการแพร่กระจายวัฒนธรรมรำโทนโดยทั่วไปในระยะที่ 1 (ช่วงเริ่มแรก - พ.ศ. 2483)

(รวีทิศา ไวยนันท์, เก็บข้อมูลภาคสนาม, มกราคม - มีนาคม 2553)

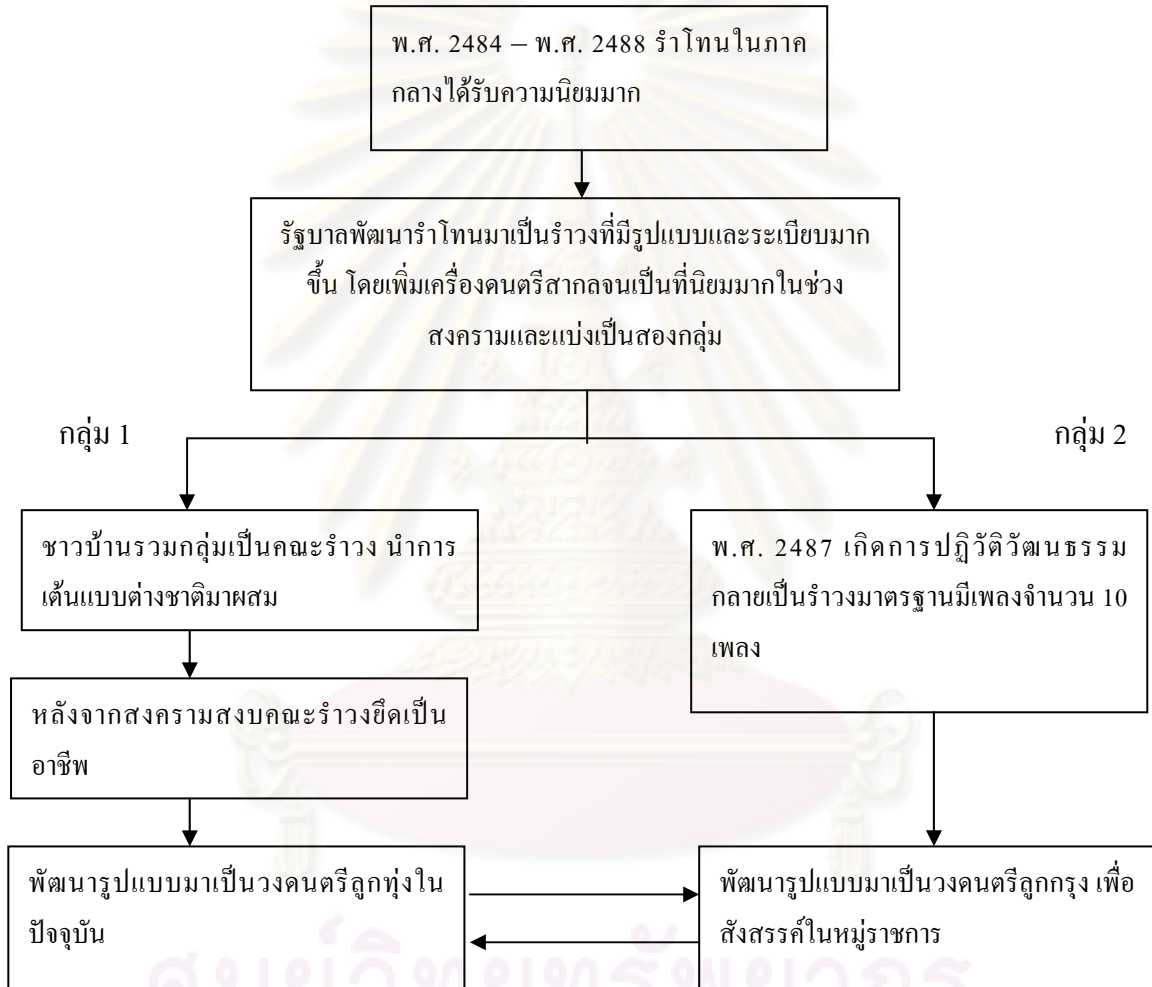
4.1.2 ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2484 – พ.ศ. 2488)

หลังจากการเล่นรำโทนได้แพร่กระจายลงมาจากภาคกลางแล้ว ระหว่างนี้ได้เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 (พ.ศ. 2485 – พ.ศ. 2488) คนไทยต้องตกอยู่ในภาวะขาดแคลนเครื่องอุปโภคและบริโภค ต้องคอยวิ่งหลบหลีกระเบิดทำให้ตกอยู่ในความเครียด ดังนั้นคนไทยจึงหาทางออก ด้วยการเล่นสนุกสนาน และการเล่นที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในช่วงนี้ก็คือรำโตนดับทสัมพันธ์ดังนี้ “บรรดาเหล่าข้าราชการ คุณหญิง คุณนายที่พากันหลบภัยสงครามจากเมืองหลวงออกมาอยู่ชนบทตามต่างจังหวัด ก็มีโอกาสร่วมเล่นรำโตนกับชาวบ้านและได้แต่งเพลงร้องรำโตน ซึ่งเป็นเพลงสั้นๆ ไว้ร้องเล่นกันมากขึ้น โดยเฉพาะบรรดาทหารที่หาทางไป จ.เพชรบูรณ์ เมื่อผ่านตามหมู่บ้าน

ต่างๆ ก็เข้าไปพักผ่อนตามหมู่บ้าน และเข้าร่วมเล่นรำโทนกับชาวบ้าน พร้อมทั้งแต่งเนื้อร้องเพลงรำโทน ประเภทเพลงปลุกใจให้รักชาติ ความมีระเบียบวินัย และเชื่อในผู้นำของชาติ ไว้ให้ชาวบ้านร้องเล่นกันจนมาถึงในปัจจุบัน” (มุล พูลหล้า, สัมภาษณ์, 4 มีนาคม 2553)

ในขณะเดียวกัน ทางฝ่ายรัฐบาลก็ได้พัฒนาการรำโทน ให้มีรูปแบบที่เป็นระเบียบมากขึ้น และเพิ่มเครื่องดนตรีสากลเข้าไป จนเป็นที่นิยมมากตามแผนผังดังนี้

แผนผังการแพร่กระจายวัฒนธรรมการแสดงรำโทน โดยทั่วไป ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2484 – พ.ศ. 2488)

(รวิทิwa ไวยนันท์, เก็บข้อมูลภาคสนาม, มกราคม - มีนาคม 2553)

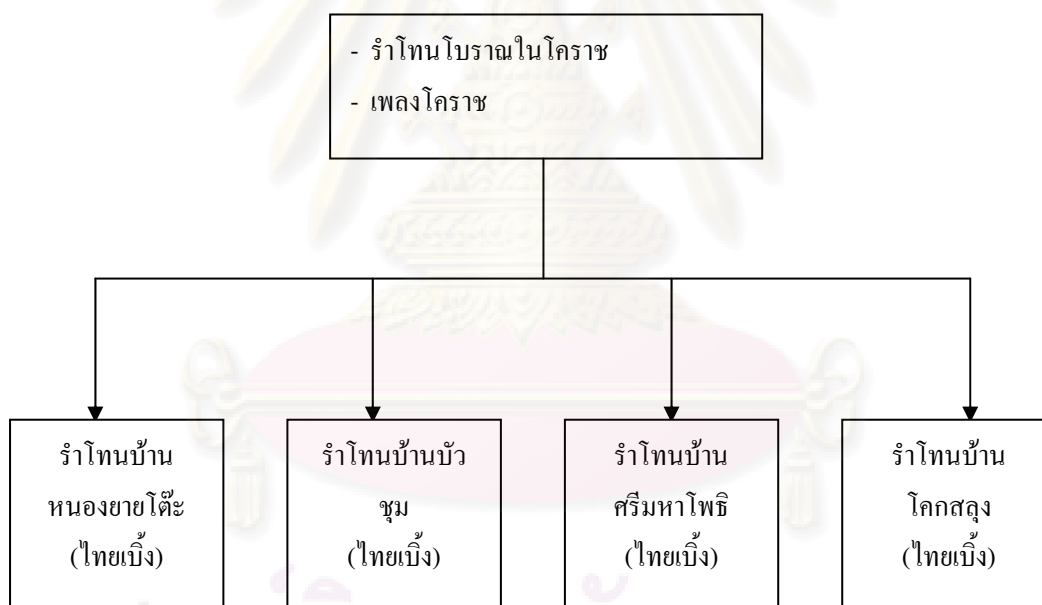
4.2 การแพร่กระจายวัฒนธรรมการแสดงรำโทนจังหวัดลพบุรี แบ่งเป็น 5 ระยะ ดังนี้

4.2.1 ระยะที่หนึ่ง (ช่วงเริ่มแรก - พ.ศ. 2483)

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าการเล่นรำโทนนั้นได้เริ่มที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือแถบโคราชมาก่อน แล้วจึงแพร่กระจายลงมาสู่ภาคกลาง เช่นเดียวกันการเล่นรำโทนในจังหวัดลพบุรี ก็เริ่มมาจากทางโคราช แล้วแพร่กระจายลงมาตามกลุ่มคนที่เรียกตัวเองว่า “ไทยเบ็ง” แถบลุ่มแม่น้ำป่าสัก ได้แก่ ชุมชนหนองยายโตะ บ้านบัวชุม บ้านศรีมหาโพธิ์ และบ้านโคกสูง ซึ่งกลุ่มคนดังกล่าวมีวัฒนธรรมที่เหมือนกัน โดยเฉพาะความนิยมในการเล่นเพลงโคราช

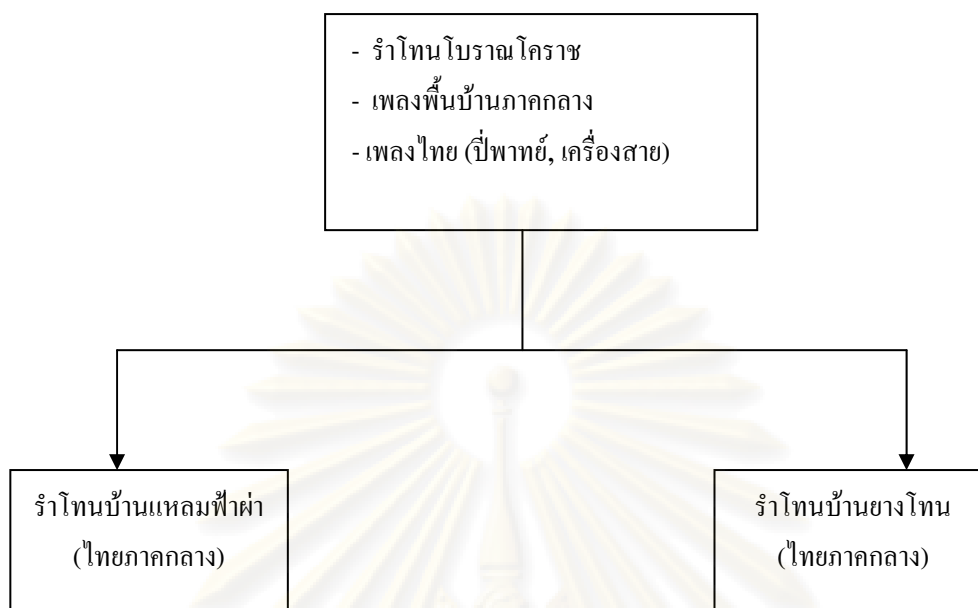
สำหรับอีกกลุ่มหนึ่ง ก็รับวัฒนธรรมรำโทนมาเช่นเดียวกัน แต่ก็มีวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านเป็นของตัวเอง เช่น เพลงเรือ เพลงฉ่อย เป็นต้น กลุ่มนี้ได้แก่ ชุมชนบ้านยางโทน และบ้านแหลมฟ้าผ่า ดังนั้นการแพร่กระจายวัฒนธรรมรำโทนของจังหวัดลพบุรี จึงเป็นสองกลุ่มดังนี้

แผนผังการแพร่กระจายวัฒนธรรมรำโทนกลุ่มที่ 1 (ช่วงเริ่มแรก - พ.ศ. 2483)

(รวิทิภา ไวยนันท์, เก็บข้อมูลภาคสนาม, มกราคม - มีนาคม 2553)

แผนผังการแพร่กระจายวัฒนธรรมรำโทนกลุ่มที่ 2 (ช่วงเริ่มแรก - พ.ศ. 2483)

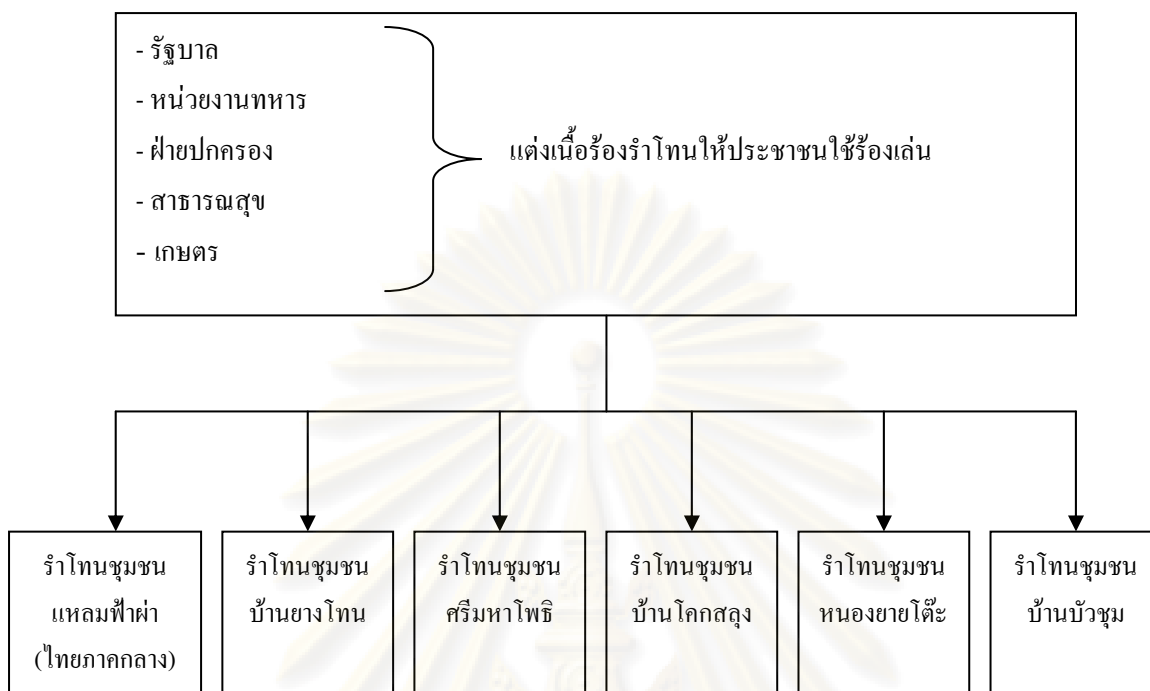

(รวีทิศา ไวยนันท์, เก็บข้อมูลภาคสนาม, มกราคม - มีนาคม 2553)

4.2.2 ระยะเวลาที่สอง (พ.ศ. 2485 - พ.ศ. 2488)

หลังจากชุมชนต่างๆ ได้รับวัฒนธรรมรำโทนมาแล้วต่างก็นำมาปรับปรุง ผสมผสานกับวัฒนธรรมการละเล่นต่างๆ ตามที่ชุมชนของตนเองเห็นสมควร จนเป็นที่นิยม กระทั่งช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 บรรดาข้าราชการ ต่างก็หลบภัยสงครามมาอยู่ตามต่างจังหวัด และได้ร่วมเล่นรำโทนกับชาวบ้าน พร้อมทั้งแต่งเพลงรำโทนที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับ ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การเชื่อฟังผู้นำ ความมีวินัย รวมทั้งความรักของหนุ่มสาว ฯลฯ ให้กับชาวบ้านได้ร้องเล่นกัน ถือเป็นการแพร่กระจายวัฒนธรรมรำโทนจากกลุ่มคนในเมืองหลวงกลับสู่ชนบทอีกครั้งหนึ่ง ตามคำให้สัมภาษณ์ ดังนี้ “ช่วงสงครามข้าก็ยังเป็นสาวรุ่นๆ ตอนนั้นแม่แก่ก็พาเล่นเพลงแฉว ลพบุรี ทำวู้ง บ้านหมี สิงห์บุรีก็เคยไป แฉวทำข้ามเขามีแม่เพลงเก่งเหมือนกัน ป้าไปที่ทำวู้งได้เห็นเขาเล่นรำโทนกันมีพวกข้าราชการพาลูกพาเมียหลบหนีดูกระบี่ดมานั้นแหละ พวกนี้เขาเก่งหนังสือเขาก็แต่งเพลงร้องเล่นกัน คนจึงสนใจเล่นรำโทนกันมากขึ้น พวกเราจึงแต่งเพลงร้องกันขึ้นบ้าง” (ทับทิม สำนึกเปี่ยม, สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2553) ดังนั้นการแพร่กระจายวัฒนธรรมรำโทนระยะที่ 2 จึงมีลักษณะแผนผังดังต่อไปนี้

แผนผังการแพร่กระจายวัฒนธรรมรำโทนในจังหวัดลพบุรีระยะที่ 2 (พ.ศ. 2485 - พ.ศ. 2488)

(รวีทิพา ไวยนันท์, เก็บข้อมูลภาคสนาม, มกราคม - มีนาคม 2553)

4.2.3 ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2537)

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ยุติลง และประเทศไทยได้ผ่านช่วง “ปฏิวัติวัฒนธรรม” มาแล้ว รำโทนซึ่งเคยได้รับความนิยมสูงสุด ก็คลี่คลายตัวเองโดยลดบทบาทและคามนิยมลงไปตามกาลเวลา เพราะคนไทยได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมใหม่ๆ ของชาวตะวันตก เข้ามาแทนที่วัฒนธรรมดั้งเดิมของตัวเอง โดยเฉพาะมหรสพและการแสดงต่างๆ ดังนั้นการเล่นรำโทนในจังหวัดลพบุรี จึงคงเหลืออยู่เพียงหกตำบลได้แก่ บ้านแหลมฟ้าผ่า บ้านยางโทน บ้านศรีมหาโพธิ์ บ้านหนองยายโดีะ บ้านบัวชุม และบ้านโลกสูง ด้วยเหตุนี้ “ในปี พ.ศ.2537 วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี จึงได้ทำการรวบรวมข้อมูลการเล่นรำโทน ที่มีทั้งประวัติรำโทน การแต่งกาย ทำรำ และบทเพลง ที่เคยร้องเล่นกันในอดีต ของทั้งหกตำบลไว้เพื่อนำออกเผยแพร่ ในงานแสดงศิลปวัฒนธรรมของสถานศึกษา สังกัดกองศิลปศึกษา กรมศิลปากร” (วัฒนา โกสินานนท์, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2553)

ซึ่งนับเป็นการแพร่กระจายวัฒนธรรมการแสดงรำโทนของจังหวัดลพบุรี เป็นระยะที่ 3 ดังแผนผังดังต่อไปนี้

แผนผังการแพร่กระจายวัฒนธรรมรำโทนในจังหวัดลพบุรีระยะที่ 3 (พ.ศ. 2537)

(รวิทิภา ไวยนันท์, เก็บข้อมูลภาคสนาม, มกราคม - มีนาคม 2553)

4.2.4 ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2538 - พ.ศ. 2550)

หลังจากที่วิทยาลัยนาฏศิลป์จังหวัดลพบุรี ได้รวบรวมข้อมูลการเล่นรำโทนจากหกตำบล ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 4.2.3 (ระยะที่ 3) “คณาจารย์ฝ่ายต่างๆของวิทยาลัยนาฏศิลป์ก็ได้ช่วยกันปรับปรุงทำรำ เครื่องแต่งกาย บทร้อง และการตีโทนให้เป็นระเบียบแบบแผน โดยนำออกแสดงตามงานต่างๆ โดยเฉพาะ งานลอยกระทงย้อนยุคของจังหวัดลพบุรี และงานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์” (วัฒนา โกศินานนท์, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2553) ซึ่งได้รับความนิยมนเป็นอย่างดี ทำให้สถานศึกษาต่างๆ ได้มาขอต่อทำรำ และบทร้องจากทางวิทยาลัยนาฏศิลป์เพื่อฝึกให้นักเรียนและนักศึกษาได้ฝึกร้องรำกัน ขณะเดียวกันนักศึกษาฝึกสอนของวิทยาลัยนาฏศิลป์ที่ออกฝึกสอนตามโรงเรียนและชุมชนต่างๆ ก็มีช่วยแพร่กระจายการรำโทนที่เป็นรูปแบบของวิทยาลัยนาฏศิลป์อีกด้วย อย่างเช่น การตีโทนของบ้านยางโทน ปัจจุบันจะเหมือนการตีโทนแบบรำวงมาตรฐาน ซึ่งจะเปลี่ยนไปจากการตีโทนของชาวบ้านดังนี้

การตีแบบชาวบ้านดั้งเดิม

--- ปี่ะ	--- โท่น	--- ปี่ะ	- โท่น - โท่น
----------	----------	----------	---------------

การตีแบบปัจจุบัน (ได้รับอิทธิพลจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี)

-- ปี่ะปี่ะ	โท่นโท่นปี่ะปี่ะ	โท่นโท่นปี่ะปี่ะ	โท่นโท่นโท่นโท่น
-------------	------------------	------------------	------------------

“สาเหตุเพราะเด็กแถวบ้านยางโท่นได้เข้ามาศึกษาต่อ ที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี แล้วนำวิธีการร้องรำและตีโท่นในแบบของวิทยาลัยนาฏศิลป์ กลับไปเผยแพร่ให้กับชุมชนของตนอีกครั้งหนึ่ง” (พิมพ์ฉัตรภรณ์ ดวงสร้อย, สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2553)

ซึ่งวิธีการตีโท่นแบบวิทยาลัยนาฏศิลป์นั้น จะใช้โท่นสองลูกตีขัดกัน โดยจะใช้คนตีหนึ่งคน หรือ สองคนก็ได้ ถ้าใช้หนึ่งคนก็จะนำโท่นสองลูกมาวางไว้ได้โคนขาของผู้ตี ข้างละหนึ่งลูกในท่านั่งขัดสมาธิ แล้วใช้มือซ้าย - ขวา ตีข้างละหนึ่งลูกตีสลับกันโดยใช้มือซ้ายก่อน (ตีขัด) และตามด้วยมือขวา (ตียื่น) ในกรณีที่ตีสองคน ก็จะถือโท่นคนละหนึ่งลูก วางบนหน้าตัก แล้วตีสลับกันเหมือนวิธีที่หนึ่ง (ตีคนเดียว) เสียงกลองที่ตั้งออกมาก็จะสลับขัดกันทำให้ทำนองดูถี่ขึ้น ดังนั้นการแพร่กระจายวัฒนธรรมรำโท่นในจังหวัดลพบุรี ระยะที่ 4 จึงมีลักษณะแผนผังดังต่อไปนี้

แผนผังการแพร่กระจายวัฒนธรรมรำโท่นในจังหวัดลพบุรีระยะที่ 4 (พ.ศ. 2538 - พ.ศ. 2550)

(รวิทิภา ไวยนนท์, เก็บข้อมูลภาคสนาม, มกราคม - มีนาคม 2553)

4.2.5 ระยะเวลาที่ 5 (พ.ศ. 2551 - พ.ศ. 2553)

หลังจากที่การเล่นรำโทนแบบวิทยาลัยนาฏศิลป์ ได้รับความนิยมนั้นขึ้นมากในลักษณะของการแสดงที่แปลก “ในสายตาของเยาวชนคนรุ่นใหม่ การเล่นรำโทนแบบนี้ก็จัดอยู่ในประเภทการแสดงไปโดยปริยาย มิใช่การเล่นแบบพื้นบ้าน ในส่วนของชาวบ้านทั่วทุกตำบล ที่มีการเล่นรำโทนอยู่ก่อนแล้ว ก็ยังคงร้องเล่นแบบเดิมอยู่” (ถัดดาวัลย์ หนูโวหาร, สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์ 2553) จนกระทั่งปี พ.ศ. 2553 รัฐบาลได้จัดงบประมาณไทยเข้มแข็ง โดยให้โรงเรียนจัดการเรียนในเรื่องเกี่ยวกับดนตรีพื้นบ้าน, เพลงพื้นบ้าน และการเล่นกีฬาพื้นบ้าน โดยเชิญวิทยากรที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น มาช่วยสอน ดังบทสัมภาษณ์ดังนี้

“ในเรื่องของรำโทนนั้น ไม่ค่อยมีใครเขาสนใจกัน เยาวชนก็ไม่สนใจ ครูที่โรงเรียนเขาจึงพูดว่า เพลงแบบนี้ใครเขาจะร้องเล่นกัน จนกระทั่งมีงบไทยเข้มแข็งมานี้แหละที่โรงเรียนจึงกระตือรือร้น มาขอให้ไปช่วยสอน” (สมจิตต์ เทียนศรี, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2553)

โรงเรียนโลกจุฬารัตน
เลขที่.....
วันที่.....
เวลา.....

ด่วนที่สุด
ที่ ศธ 04129/6372

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1
ต. ป่าตาล อ.เมือง จ.ลพบุรี 15000

16 ธันวาคม 2552

เรื่อง การจัดสรรงบประมาณส่งเสริมกีฬา ดนตรี นาฏศิลป์ไทยพื้นบ้าน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนทุกโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. รายละเอียดการจัดสรรงบประมาณกีฬา จำนวน 1 ชุด
2. รายละเอียดการจัดสรรงบประมาณดนตรีฯ จำนวน 1 ชุด

ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ได้เชิญท่านประชุมชี้แจงรายละเอียด เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2552 ที่ผ่านความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ขอแจ้งแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้โรงเรียนดำเนินการได้ถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนโลกจุฬารัตน
.....
.....
.....
.....

ขอแสดงความนับถือ

.....

เพื่อโปรดทราบ เห็นควรมอบ

สืบราชการ ผักกาดขาว (นายทัศนัย สุวรรณเลิศ)

ผักกาดขาวหัวไป ผักกาดขาวหัวไป

ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รักษาการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
โทร 036-411730 ต่อ 110
โทรสาร 036-421906

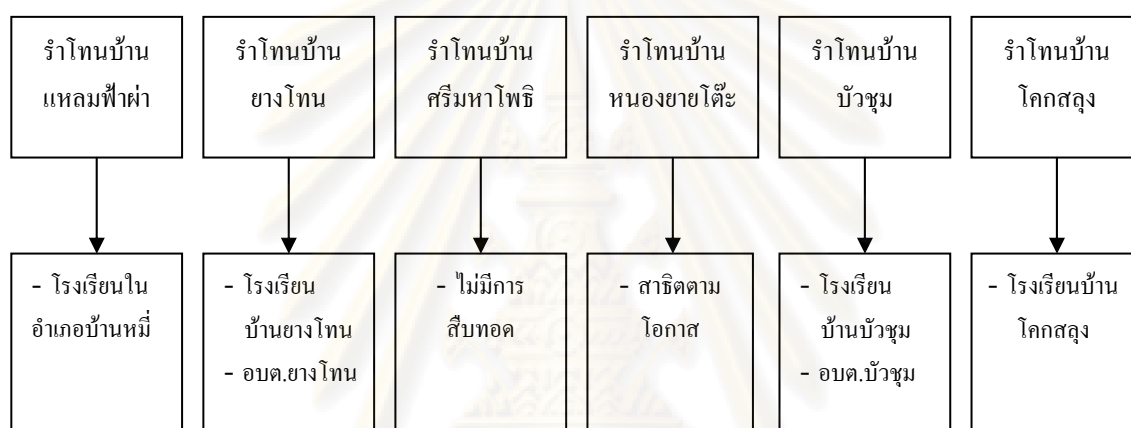
และนอกจากสถานศึกษาแล้ว ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบล ก็มีสนับสนุนให้ผู้สูงวัยได้ออกกำลังกายโดยการรำไท้ เช่น ที่ชุมชนบ้านยางไท้

“ในส่วนของอบต.ยางไท้ เราก็สนับสนุนให้คนแก่ได้ออกกำลังกายกันจะให้เดินแอโรบิกก็คงไม่ไหว ก็เห็นว่าที่ชุมชนของเราเป็นชุมชนเก่าแก่เคยเห็นคนรุ่นปู่ย่าตายาย เขาเล่นรำไท้กันก็เลยคิดเอารำไท้นี้แหละมาให้ออกกำลังกายกัน ซึ่งก็ได้ผลดี”

(ธิตยา ศรีสกุล, สัมภาษณ์, 16 มกราคม 2553)

ดังนั้นการแพร่กระจายวัฒนธรรมรำไท้ ในจังหวัดลพบุรีระยะที่ 5 จึงมีแผนผังดังนี้

แผนผังการแพร่กระจายวัฒนธรรมรำไท้ ในจังหวัดลพบุรีระยะที่ 5 (พ.ศ. 2551 - พ.ศ. 2553)

(รวีทิศา ไวยนันท์, เก็บข้อมูลภาคสนาม, มกราคม - มีนาคม 2553)

การแพร่กระจายวัฒนธรรมการแสดงรำไท้ ในจังหวัดลพบุรีทั้งหกตำบลเป็นดังนี้

1. ตำบลหนองยายโธ่

1.1 การแพร่กระจายและการสืบทอด แบ่งออกเป็นในอดีตและปัจจุบันดังนี้

ในอดีตจากการลงภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลเรื่องรำไท้ ของตำบลหนองยายโธ่ ทำให้ทราบข้อมูลว่า “การเล่นรำไท้ของบ้านหนองยายโธ่ มันมีมาแต่สมัยโบราณ ฉันทเองรำได้ตั้งแต่สมัยเด็กๆ โดยไปนั่งดูคนเฒ่าคนแก่ เขารำกันก็จำเอา เขาร้องเพลงอะไรก็จำเอามาร้องเอง แต่ก่อนใครมีไท้ก็เอามารวมตีเล่นกันในตอนเย็นๆ หลังจากเสร็จภารกิจประจำวัน หนุ่มสาวก็จะมารำกันเป็นวง” (ว่าน อินน้ำเงิน, สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2553) ลักษณะของการเล่นนั้น ก็จะตีไท้ไปเรื่อยๆ พร้อมกับปรบมือให้จังหวะ คนรำก็รำไปตามจังหวะของไท้ ไม่มีการร้องแต่อย่างใด “สมัยพระยาพล พวกทหารเข้ามาในหมู่บ้านเขาก็เอานักร้อง เข้ามาร้องเล่นรำกับชาวบ้าน ที่ฉันจำได้ เช่น เพลงเรียมเคยรำ ” (ว่าน อินน้ำเงิน, สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2553)

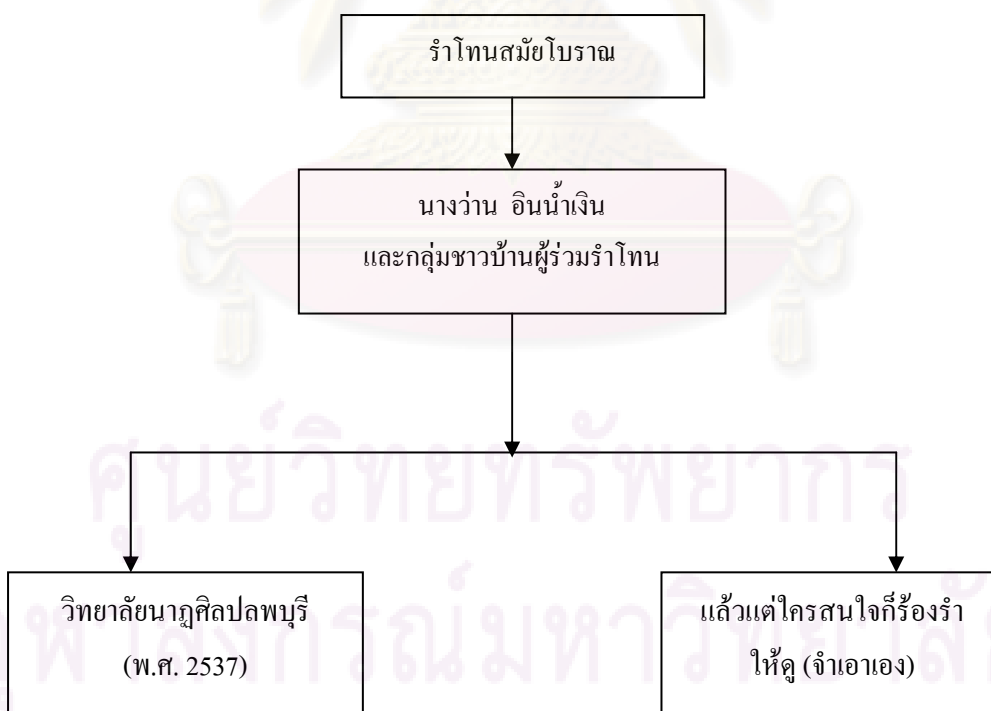
“แต่ก่อนไม่มีไฟฟ้า เวลาเราก็จุดไฟไว้ตรงกลางลานบ้าน แล้วก็รำไปรอบๆ กองไฟ ต่อมาสมัยมีตะเกียงเจ้าพายุ ก็เอาครกตำข้าวมาคว่ำเข้า ครกหาง่าย เพราะทุกบ้านต้องใช้ครกตำข้าวสาร แล้วเอาตะเกียงเจ้าพายุวางบนก้นครก หม่อมสาวก็รำกันเป็นคู่ๆ ไปรอบๆ ครก” (เปา เผี้ยวขุนทด, สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2553)

สรุปการสืบทอดหรือการแพร่กระจายวัฒนธรรมรำโทนในอดีตของบ้านหนองยายโຕ้ะเป็นลักษณะ

1. เป็นการสืบทอดแบบมุขปาฐะ หรือการเล่าสืบทอดกันมาแบบปากต่อปาก (Oral Tradition)
2. เป็นการสืบทอดแบบครูพักลักจำ
3. เป็นการสืบทอดแบบทำซ้ำบ่อยๆ

ในปัจจุบันผู้ที่ยังเล่นรำโทนกันอยู่ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และไม่มี การถ่ายทอดให้กับเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรม มีเพียงวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรีเท่านั้นที่เคยเข้าไปเก็บข้อมูลทางด้านเนื้อร้องและการตีโทน ส่วนเยาวชนในหมู่บ้านก็นั่งดูคนเฒ่าคนแก่ร้องรำในงานเทศกาลต่างๆ บ้างเหมือนกัน บางคนรำได้ก็ออกมารำ แต่ที่สนใจจะฝึกจริงๆ นั้นไม่มี ดังนั้นการแพร่กระจายวัฒนธรรมรำโทนของชาวบ้านหนองยายโຕ้ะจึงมีลักษณะเป็นดังนี้

แผนผังการแพร่กระจายวัฒนธรรมรำโทน บ้านหนองยายโຕ้ะ

(รวิทิวา ไวยนันท์, จากการลงภาคสนามบ้านหนองยายโຕ้ะ, 24 กุมภาพันธ์ 2553)

1.2 บทเพลงรำโทนบ้านหนองยายโตะ

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ว่าการเล่นรำโทนของบ้านหนองยายโตะ แต่เดิมทีเดียวเป็นการรำเล่นกับโทน ไม่มีเนื้อร้อง ต่อมาเมื่อหน่วยทหารเดินทางผ่านบ้านหนองยายโตะและเข้าไปเล่นรำโทนกับชาวบ้าน พวกทหารจึงนำเพลงที่พวกตนแต่งไว้ เข้าไปร้องเล่น แล้วชาวบ้านก็จำๆ กันมา ทำให้การเล่นรำโทนของที่นี่ เริ่มมีเนื้อร้องเข้ามาประกอบ สำหรับบทเพลงที่ยังคงร้องกันอยู่ในตำบลหนองยายโตะมีดังนี้

1. เพลง เรียมเคยรำ (เนื้อร้อง)

เรียมเคยรำ	โยหรือมาทำใจน้อย
เรียมอุตสำหรับาคอย	ร้อยกรอมาร้องเป็นเพลง
สาวเอยน่องรำกับพี่	อย่าหลบอย่าหนีให้พี่วังเวง
สาวเอยอย่าเกรง	จะทำให้เพลงของพี่จืดจาง

เพลง เรียมเคยรำ (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

หน้าทับโทน

- ป๊ะ - ป๊ะ	- โทน - โทน	- ป๊ะ - ป๊ะ	- โทน - โทน	- ป๊ะ - ป๊ะ	- โทน - โทน	- ป๊ะ - ป๊ะ	- โทน - โทน
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

ทำนองเพลง

----	--- รี่	--- รี่	- รี่ - --	-- มี่ ซี่	- มี่ - รี่	--- คี่	--- ลู
----	- มี่ - มี่	- มี่ - รี่	- มี่ - มี่	----	- มี่ - รี่	-- รี่ รี่	- คี่ - รี่
----	- คี่ - คี่	-- มี่ รี่	- คี่ - ล	----	- ซี่ - มี่	- รี่ - มี่	รี่ คี่ - รี่
--- ซี่	--- มี่	--- รี่	- มี่ - --	- ซี่ - มี่	- รี่ - มี่	-- รี่ คี่	- ล - คี่

เพลง เรียมเคยรำ (ทำนองร้อง)

----	--- เรียม	--- เคย	- รำ - --	- คู - หรือ	-- มาทำ	--- ใจ	--- น้อย
----	--- รี่	--- รี่	- รี่ - --	- มี่ - ซี่	-- มี่ รี่	--- คี่	--- ลู

----	--- เรียม	-- อุดสำหรับาค	-- มากคอย	----	- ร้อย - กรอง	-- มาร้อง	- เป็น - เพลง
----	--- มี่	-- รี่ รี่	-- มี่ มี่	----	- ซี่ - รี่	-- รี่ มี่	- รี่ - รี่

----	- สาว - เอย	- น่องมารำ	- กับ - พี่	-- อย่าหลบ	-- อย่าหนี	-- ให้พี่	- วัง - เวง
----	- ซี่ - รี่	- มี่ รี่ รี่	- คี่ - ลู	-- คี่ คี่	-- คี่ มี่	-- รี่ มี่	- รี่ - รี่

--- สว	--- เอย	--- อ่า	- เกรง --	-- จะทำ	- ให้ - เพลง	-- ของเรียม	- จิด - จาง
--- ช้	--- มี่	--- รี่	- มี่ --	-- ช้ มี่	- รี่- มี่	-- รี่ คี่	- ลู - คี่

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ป่าจ่ามาจากทหาร ที่เขามาร่วมเล่นรำโทนในหมู่บ้าน ตอนนั้นป่าอายุซัก 15 ได้ ฟังรุ่นๆ พวกทหารเขาก็ร้องจีบพวกสาวๆ นั้นแหละ” (ว่าน อินน้ำเงิน, สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราตี ที่หนุ่มๆ ร้องเชิญชวนสาวๆ ให้ออกมารำ เป็นการตัดพ้ออยู่ในที่

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นทำนองที่มาจากพระนคร โดยมีพวกทหารนำขึ้นมาเผยแพร่ ลักษณะทำนองใกล้เคียงกับทำนองเพลงไทยที่เป็นเพลงประเภทหางเพลง

ภาพสะท้อน

ลักษณะของเนื้อเพลง สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนชนบท ที่ผู้หญิงมักมีความเงินอายุไม่กล้าแสดงออก โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเพศตรงข้าม

2. เพลง ธงชาติไทย (เนื้อร้อง)

ธงชาติไทย	ครั้งแรกเสียไปเมื่อไทยถูกโง
ธงชาติศาสนา	ธงสัญญาให้ไทยยืนตรง
เดี๋ยวนี้ไทยได้คืนมา	แปดนาฬิกาพวกเรายืนตรง
แปดนาฬิกา	ได้เวลาชักธง
เราจะต้องยืนตรง	เคารพธงของชาติไทย
เพื่อสนับสนุน	ป. พิบูลสงคราม
เราจะต้องทำตาม	ตามผู้นำของชาติไทย (ซ้ำ)

เพลง ธงชาติไทย (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

--- ป๊ะ	- โทน - ป๊ะ	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน	--- ป๊ะ	- โทน - ป๊ะ	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน
---------	-------------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	---ช	---ม	---ช	--ค้ล	-ค้-ล	--ชล	-ม-ช
----	-ช-ม	---ช	-ล-ค้	---ล	-ค้-ล	--ชล	-ม-ช
----	-ค้-ค้	--ชล	-ม-ช	--มช	-ค้-ล	--ชล	-ม-ช
----	---ค	---ร	--ชม	----	---ล	--คร	-ม-ร
----	---ค้	--ทล	-ท-ค้	---ค้	-ร้-ค้	-ร้-ช	---ล
----	---ร้	--ม่ค้	-ร้-ม่	----	---ร้	--ม่ร้	-ช้-ม่
----	---ค้	--ทล	-ท-ค้	---ค้	-ร้-ค้	-ร้-ช	---ล
---ค้	-ร้-ค้	-ร้-ช	---ล				

เพลง ธงชาติไทย (ทำนองร้อง)

----	---ธง	---ชาติ	---ไทย	--ครั้งแรก	-เสีย-ไป	--เมื่อไทย	-ถูก-โกง
----	---ช	---ม	---ช	--ค้ล	-ค้-ล	--ชล	-ม-ช

----	-ธง-ชาติ	---ศาส	---นา	---ธง	-ตัญญู-ญา	--ให้ไทย	-ยืน-ตรง
----	-ช-ม	---ช	-ล-ค้	---ล	-ค้-ล	--ชล	-ม-ช

----	-เด็ย-นี้	-ไทย-ได้	-คีน-มา	--แปดนา	-พิ-กา	--พวกเรา	-ยืน-ตรง
----	-ค้-ค้	-ช-ล	-ม-ช	--มช	-ค้-ล	--ชล	-ม-ช

----	---แปด	---นา	--พิกา	----	---ได้	--เวลา	-ชัก-ธง
----	---ค	---ร	--ชม	----	---ล	--คร	-ม-ร

----	---เรา	--จะค้อง	-ยืน-ตรง	---เคา	-รพ-ธง	-ของ-ชาติ	---ไทย
----	---ค้	--ทล	-ท-ค้	---ค้	-ร้-ค้	-ร้-ช	---ล

----	---เพื่อ	--สนับ	--สนุน	----	---ป	--พิบูล	-สง-คราม
----	---ร้	--ม่ค้	-ร้-ม่	----	---ร้	--ม่ร้	-ช้-ม่

----	---เรา	--จะค้อง	-ทำ-ตาม	---ตาม	-ผู้-นำ	-ของ-ชาติ	---ไทย
----	---ค้	--ทล	-ท-ค้	---ค้	-ร้-ค้	-ร้-ช	---ล

---ตาม	-ผู้-นำ	-ของ-ชาติ	---ไทย
---ค้	-ร้-ค้	-ร้-ช	---ล

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ ลุง โร แกเอามาจากพวกทหาร ลุง โรแกเป็นคนปี คนระนาด แกเอาเพลงนี้มาต่อให้พวกป้าร้อง แกก็เอาป้ามาเป่าร่วมด้วย ทำให้สนุกมากขึ้น” (ว่าน อินน้ำเงิน, สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทปลุกใจให้รักชาติ มีความเชื่อมั่นในผู้นำของชาติ และปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล

ลักษณะทำนองเพลง

ทำนองเพลงใน 3 บรรทัดแรก เป็นลักษณะชาวบ้าน สังกัดได้จากสำนวนของเพลง จะเป็นทำนองที่ซ้ำโน้ต โดยเฉพาะเสียงมีและเสียงซอล แต่ 4 บรรทัดที่เหลือลักษณะทำนองมีความสัมพันธ์กันและต่อเนื่องตามหลักการประพันธ์เพลง ฟังแล้วไม่อึดอัดเหมือน 3 บรรทัดแรก ดังนั้นเพลงนี้จึงน่าจะผสมกันระหว่างเพลงที่แต่งทำนองโดยชาวบ้านที่ไม่เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาประพันธ์เพลงกับทำนองที่แต่งโดยผู้ที่มีความรู้ทางด้านการศึกษาประพันธ์เพลง

ภาพสะท้อน

ลักษณะของเนื้อเพลง สะท้อนให้เห็นถึงคนไทยในสมัยก่อนเป็นผู้ที่มีความรักชาติ และเชื่อฟังในผู้นำ ซึ่งเราจะเห็นได้ชัดในลักษณะเช่นนี้ ทางด้านลบคือ ภาพของชุมชนโจรในสมัยก่อน เช่น เสือใบ เสือฝ้าย เสือมเหศวร ฯลฯ ที่มีสมุนเป็นร้อยคนที่เชื่อฟังและอยู่ในคำสั่ง

3. เพลง ตามองตา (เนื้อร้อง)

ตามองตา	สายตาก็จ้องมองกัน
รู้สึกเสียวชานฤทัย	จะว่ารักฉันก็ว่ารัก
จะว่าหลงฉันก็ว่าหลง	ฉันจึงอดโศกเธอไม่ได้
เธอช่างงามวิไล (ซ้ำ)	ดอกไม้ที่เธอถือมา

เพลง ตามองตา (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

--- ป๊ะ	- โท่น - ป๊ะ	โท่น - ป๊ะ	- โท่น - โท่น	--- ป๊ะ	- โท่น - ป๊ะ	โท่น - ป๊ะ	- โท่น - โท่น
---------	--------------	------------	---------------	---------	--------------	------------	---------------

ทำนองเพลง

----	--- คี	--- ท	--- ล	----	- คี - ล	-- ชม	- ช - ล
- คี - ล	- คี - ม	----	- ช - ล	----	- ช ล คี	- คี - ช	-- ล คี
----	- ช ล คี	- คี - ช	-- ล คี	-- คี ล	- ช คี	---	-- ชม
----	--- คี	-- คี รี่	- ช คี - มี่	----	---	-- คี รี่	- ช คี - มี่
---	- คี - รี่	-- ล คี	- ร - คี				

เพลง ตามองตา (ทำนองร้อง)

----	--- ตา	--- มอง	--- ตา	----	- สาย - ตา	-- ก็จ้อง	- มอง - กัน
----	--- คี	--- ท	--- ล	----	- คี - ล	-- ชม	- ช - ล

- รี่ - ลี	- เสียว - ชาน	----	- ฤ - ทัย	----	- จะว่ารัก	- นั้น - ก็	-- ไม่รัก
- คี - ล	- คี - ม	----	- ช - ล	----	- ช ล คี	- คี - ช	-- ล คี

----	- จะว่าหลง	- นั้น - ก็	-- ไม่หลง	-- นั้นยัง	- อด - ใค้ง	--- เธอ	-- ไม่ได้
----	- ช ล คี	- คี - ช	-- ล คี	-- คี ล	- ช คี	---	-- ชม

----	--- เธอ	-- ช่างงาม	- วิ - ไล	----	--- เธอ	-- ช่างงาม	- วิ - ไล
----	--- คี	-- คี รี่	- ช คี - มี่	----	---	-- คี รี่	- ช คี - มี่

--- เหมือน	- ดอก - ไม้	-- ที่เธอ	- ถือ - มา
---	- คี - รี่	-- ล คี	- ร - คี

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้มาพร้อมกับเพลงเจ้าช่อม่าลี มาตอนหลังพวกทหารจวนจะย้ายไปกันแล้ว ป้าจำไม่ได้แน่นอน แต่ก็ชอบร้องกัน พวกหนุ่มๆ เขาชอบร้องเกี่ยวกับสาวๆ”
(ว่าน อินน้ำเงิน, สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราตี ที่หนุ่มสาวในสมัยก่อนมักบอกรักกันด้วยสายตา ดังคำที่ว่า “ดวงตาเป็นหน้าต่างของหัวใจ”

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นทำนองที่มาจากพระนคร โดยมีพวกทหารนำขึ้นมาเผยแพร่ สังกัดได้จากทำนองเพลงมีลักษณะสัมผัสตามหลักการประพันธ์เพลงซึ่งฟังแล้วไม่รู้สึกรัดอึด

ภาพสะท้อน

ลักษณะของเนื้อเพลง สะท้อนให้เห็นถึงลำดับขั้นตอนการเกี่ยวพาราสีของหนุ่มสาวในสมัยก่อนคือก่อนที่จะแสดงออกว่าใครรักใคร ก็เริ่มด้วยการมองตากันก่อน ถ้าหนุ่มมองคุณสาวแล้วสาวนั้นมีท่าทางด้วย ก็จึงเริ่มเข้าไปตีสสนิท เช่น ไปโค้งออกมารำ เป็นต้น แต่ถ้ามองตาแล้วสาวไม่มีท่าทางด้วย ก็จะรู้ว่าไม่สมควรเข้าไปตีสสนิท เพราะอาจจะต้องอับอายก็เป็นได้

4. เพลง เจ้าขอมาลี (เนื้อร้อง)

เจ้าขอมาลี	คนดีของพี่ก็มา
สวยจริงหนเวลาค่าคืน (ซ้ำ)	ไอ้จันทร์ไปไหน
ทำไมถึงไม่ส่องแสง	จันทร์แสวงแสงสว่าง
เมฆน้อยลอยมาบัง	แสงสว่างก็จางหายไป

เพลง เจ้าขอมาลี (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

หน้าทับโทน

- ป๊ะ - ป๊ะ	- โทน - ป๊ะ	- โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน	- ป๊ะ - ป๊ะ	- โทน - ป๊ะ	- โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

ทำนองเพลง

----	----	- ช - ล	- คี - ริ	----	- ริ - ริ	-- ริ มี่	- คี - ริ
--- คี	- ล - คี	-- ล ล	- ช - ล	--- คี	- ล - คี	-- ล ล	- ช - ล
----	----	- ช - ล	- คี - ริ	----	- ริ - ริ	-- ริ มี่	- คี - ริ
--- ล	-- ล คี	--- ล	-- ช ฟ	--- ฟ	--- ช	--- มี่	-- ริ ริ
--- มี่	-- ริ คี	-- ริ มี่	- ช - ริ				

เพลง เจ้าขอมาลี (ทำนองร้อง)

----	----	- เจ้า - ซ่อ	- มา - ลี	----	- คน - ดี	-- ของพี่	-- ก็มา
----	----	- ช - ล	- คี - ริ	----	- ริ - ริ	-- ริ มี่	- คี - ริ

--- สวย	-- จริงหนา	-- เวลา	- ค่า - คีน	--- สวย	-- จริงหนา	-- เวลา	- ค่า - คีน
--- คี	-- ล คี	-- ล ล	- ช - ล	--- คี	- ล - คี	-- ล ล	- ช - ล

----	----	- ไอ้ - จันทร์	- ไป - ไหน	----	- ทำ - ไม่	-- ถึงไม่	- ส่อง - แสง
----	----	- ช - ล	- คี - ริ	----	- ริ - ริ	-- ริ มี่	- คี - ริ

--- จันทร	-- แสง	--- แสง	-- สว่าง	--- เมฆ	--- น้อย	--- ลอย	-- ม้าง
--- ด	-- ด ค	--- ด	-- ซ ฟ	--- ฟ	--- ช	--- ม	-- ร ร

--- แสง	-- สว่าง	-- กี่จาง	- หาย - ไป
--- ม	-- ร ค	-- ร ม	- ช - ร

ที่มาของเพลง

“ป้าร้องได้พร้อมเพลงตามองตา อย่างที่เล่าให้ฟังนั่นแหละ เพลงแบบนี้ลุงโรแกชอบเอาไปบ้าง ระยะเวลาบ้างมาเล่นผสมกัน แล้วก็เพิ่มพวกจิ้งกับฉาบทำให้สนุกมากทีเดียว เพราะแต่ก่อนใช้ตีโทนกับตบมือให้จังหวะอย่างเดียว” (ว่าน อินน้ำเงิน, สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราสิ ที่หนุ่มสาวพัฒนาความรักมาจากชั้นตามองตา จนกระทั่งเป็นคนดีของพี่ตามเนื้อร้องในบทเพลง

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นทำนองเพลงที่มาจากพระนคร โดยมีพวกทหารนำขึ้นมาเผยแพร่ และอาจจะเกี่ยวเนื่องกับทำนองเพลงไทยเพราะจากการสัมภาษณ์ทราบว่า เป็นเพลงที่นายโร ซึ่งเป็นนักดนตรีไทย ชอบนำระนาดหรือปี่มาบรรเลงร่วมด้วย ซึ่งลักษณะเช่นนี้ผู้ที่เป็นักดนตรีไทยจะสัมผัสได้ด้วยตัวเองตัวอย่างเช่น การตีระนาดประกอบการเล่นรอบกองไฟของลูกเสือ ถ้าเพลงไหนมาจากทำนองเพลงไทย ระนาดจะตีได้สบาย แต่ถ้าเป็นเพลงที่ไม่ได้มาจากทำนองเพลงไทยแล้ว จะฟังอึดอัด

ภาพสะท้อน

ลักษณะของเนื้อเพลง สะท้อนให้เห็นความรักของหนุ่มสาวในชนบท ว่าเป็นความบริสุทธิ์อ่อนโยนเหมือนแสงของพระจันทร์

5. เพลง ลาก่อน (เนื้อร้อง)

เหนื่อยแล้วแม้งามนอน	ลาก่อนนะคะคุณพี่
ลาไปหัวใจจะขาด	เสียดายว่าญาติของมันไม่มี
ลาทีลาทีลาลับ	ลาลับลาลับสวัสดี
เหนื่อยนั้กพักผ่อนกันเสียที	น้องและพี่ฝันดีตลอดคืน

เพลง ลาก่อน (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ถิ่ง - ถีบ	- ถิ่ง - ถีบ	- ถิ่ง - ถีบ	- ถิ่ง - ถีบ	- ถิ่ง - ถีบ	- ถิ่ง - ถีบ	- ถิ่ง - ถีบ	- ถิ่ง - ถีบ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

--- ปี่ะ	- โท่น - ปี่ะ	โท่น - ปี่ะ	- โท่น - โท่น	--- ปี่ะ	- โท่น - ปี่ะ	โท่น - ปี่ะ	- โท่น - โท่น
----------	---------------	-------------	---------------	----------	---------------	-------------	---------------

ทำนองเพลง

----	--- ค	-- ร ล	- ค - ร	----	- ร - ค	-- ร ม	- ร - ค
----	- ม - ม	-- ช ม	- ร - ค	-- ช ม	- ร - ค	-- ร ม	- ค - ร
----	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ล	----	- ช - ล	- ช - ล	ช ม - ช
----	- ค - ม	- ช - ร	ม ช - ม	--- ล	-- ช ม	- ช - ร	ค ล - ค

เพลง ลาก่อน (ทำนองร้อง)

----	--- เหนื่อย	-- แล้วแม่	- ลา - งอน	----	- ลา - ก่อน	-- นะคะ	- คุณ - ที่
----	--- ค	-- ร ล	- ค - ร	----	- ร - ค	-- ร ม	- ร - ค

----	- ลา - ไป	-- หัวใจ	- จะ - ขาด	-- เสียหาย	- ว่า - ญาติ	-- ของกัน	-- ไม่มี
----	- ม - ม	-- ช ม	- ร - ค	-- ช ม	- ร - ค	-- ร ม	- ค - ร

----	- ลา - ที่	- ลา - ที่	- ลา - ลับ	----	- ลา - ลับ	- ลา - ลับ	สวัสดี - ดี
----	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ล	----	- ช - ล	- ช - ล	ช ม - ช

----	-เหนื่อย - นึก	- พัก - ผ่อน	กันเสีย - ที่	--- นื่อง	-- และที่	- ฝัน - ดี	ตลอด - กัน
----	- ค - ม	- ช - ร	ม ช - ม	--- ล	-- ช ม	- ช - ร	ค ล - ค

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ ทหารคนคนหนึ่งเห็นลูกน้องเขาเรียกว่า หมวดๆ อะไรนี่แหละ แต่ป่าจำชื่อไม่ได้ รูปร่างแสบสวย แสบมากกับลูกน้อง มาเล่นรำกันในหมู่บ้าน พวกรุ่นพี่ๆ ของป่า เขาก็เป็นสาวกันแล้ว ก็มาแบบจิบๆ กันนั่นแหละ แต่ก็ไม่มีอะไรหรอก แคมมาเล่นรำอยู่บ่อยๆ ก็ไม่เห็นแสบอะไร จนแสบจะย้ายขึ้นไปเพชรบูรณ์ คีนึงแกก็มาเล่นรำอีก แล้วก็จดเพลงนี้แหละมาให้พวกเราร้องเล่นกัน ป่าอ่านหนังสือไม่ค่อยคล่อง แต่ความจำแม่น ป่าก็ร้องได้ก่อนใครเลย” (ว่าน อินน้ำเงิน, สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทบอกรำลาซึ่งกันและกัน หลังจากเล่นรำกันจนดึกดื่น และเหน็ดเหนื่อยก็แยกย้ายกันกลับไปพักผ่อน พร้อมทั้งอวยพรให้อนหลับฝันดี

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นทำนองที่แต่งโดยทหาร มีลักษณะกำลังระหว่างชนบทและพระนคร

ภาพสะท้อน

ลักษณะของเนื้อเพลง แสดงให้เห็นถึงความมีน้ำใจไมตรี เป็นห่วงเป็นใย และมีความหวังดีให้แก่กัน ของคนชนบทในสมัยก่อน

6. เพลง จะมองดูดาว (เนื้อร้อง)

จะมองดูดาว	แสงดาวก็เคลื่อน
มองดูเดือน	เดือนก็ไม่แลเห็น
หันหน้ามาส่งคู่รัก (ซ้ำ)	วันนี้ต้องจากแม่จันทร์วันเพ็ญ

เพลง จะมองดูดาว (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

หน้าทับโทน

--- ป๊ะ	- โทน - ป๊ะ	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน	--- ป๊ะ	- โทน - ป๊ะ	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน
---------	-------------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	----	- รี่ - ม	- - มี่ มี่	----	- ช้ - มี่	--- รี่	--- คี่
----	--- รี่	----	- รี่ - รี่	--- รี่	- คี่ - รี่	--- มี่	--- ช้
----	- คี่ - ล	- - ช ม	- ช - ช	----	- คี่ - ล	- - ช ม	- ช - ล
- - ช ล	- ช - ม	- - รี่ คี่	- ล - คี่				

เพลง จะมองดูดาว (ทำนองร้อง)

----	----	- จะ - มอง	- - ดูดาว	----	- แสง - ดาว	--- ก็	--- เคลื่อน
----	----	- รี่ - ม	- - มี่ มี่	----	- ช้ - มี่	--- รี่	--- คี่

----	--- มอง	----	- ดู - เดือน	--- เดือน	- ก็ - ไม่	--- แล	--- เห็น
----	--- รี่	----	- รี่ - รี่	--- รี่	- คี่ - รี่	--- มี่	--- ช้

----	- หัน - หน้า	- - มาสั่ง	- คู่ - รัก	----	- หัน - หน้า	- - มาสั่ง	- คู่ - รัก
----	- คี่ - ล	- - ช ม	- ช - ช	----	- คี่ - ล	- - ช ม	- ช - ล

- - วันนี้	- ต้อง - จาก	- - แม่จันทร์	- วัน - เพ็ญ
- - ช ล	- ช - ม	- - รี่ คี่	- ล - คี่

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ พวกหนุ่มๆ ซึ่งเป็นรุ่นพี่ของป้า เขาแต่งร้องเล่นกัน เมื่อ 40 - 50 ปีที่แล้ว พวกที่เล่นรำเขาก็ชอบก็เลยร้องกันเรื่อยมา เขาว่าเนื้อร้องมันมีความหมายดี”

(ว่าน อินน้ำเงิน, สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทบอกรำลาซึ่งกันและกัน (เหมือนกับเพลง “ลาก่อน”)

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นทำนองที่แต่งโดยหนุ่มชาวบ้าน จึงเป็นทำนองที่เป็นทำนองรำโทนแท้ๆ ของลพบุรี

ภาพสะท้อน

คนสมัยก่อนใช้สังเกตเวลาจาก ดวงดาว ดวงจันทร์ และพระอาทิตย์ เพราะนาฬิกายังไม่มี แพร่หลายเหมือนสมัยนี้

7. เพลงผู้คนเฮฮา (เนื้อร้อง)

ผู้คนเฮฮา	วันนี้ละหนจะมาประชัน
เสียงโหนดัง โฉะพริ่มพริ่ม	จะม้วนนั่งชิมกันอยู่ทำไม
กระเถิบเข้าไปอีกหน่อย	ถอยออกไปอีกนิด
ซิดซิดเข้าไปอีกหน่อย	เฮ้อถอยออกไป
วันนี้สาวไทยจะชิงรางวัล	

เพลง ผู้คนเฮฮา (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับ โทน

--- ป๊ะ	- โทน - ป๊ะ	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน	--- ป๊ะ	- โทน - ป๊ะ	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน
---------	-------------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	- คี - รี่	--- มี่	--- มี่	-- มี่ ซี่	- คี - รี่	- คี - รี่	- มี่ - มี่
----	- ล - ซ	-- ม ซ	- ม - ม	-- คี รี่	- มี่ - มี่	-- คี ล	- คี - คี
----	- ม - ม	--- ล	- ซ - ม	----	--- รี่	-- คี รี่	- มี่ - มี่
----	- ล - ล	-- ซ ล	- ซ - ม	----	- คี - รี่	--- คี	--- รี่
-- มี่ มี่	- มี่ - รี่	-- ล คี	- คี - คี				

เพลง ผู้คนเฮฮา (ทำนองร้อง)

----	- ผู้ - คน	--- เฮ	--- ฮา	-- วันนี้	- ละ - หนา	- จะ - มา	-- ประชัน
----	- คี - รี่	--- มี่	--- มี่	-- มี่ ชี่	- คี - รี่	- คี - รี่	- มี่ - มี่

----	- เสียง - โทน	-- คัง โจีะ	- พรึม - พรึม	-- จะมัว	- นั้ง - ซิม	-- กันอยู่	- ทำ - ไม
----	- ล - ซ	-- ม ซ	- ม - ม	-- คี่ รี่	- มี่ - มี่	-- คัด	- คี - คี

----	- กระ - เล็บ	--- เข้า	- ไป - หน้อย	----	--- ถอย	-- ออกไป	- อิก - นิด
----	- ม - ม	--- ล	- ซ - ม	----	--- รี่	-- คี่ รี่	- มี่ - มี่

----	- ซิด - ซิด	-- เข้าไป	- อิก - หน้อย	----	- เอ้า - ถอย	--- ออก	--- ไป
----	- ล - ล	-- ซล	- ซ - ม	----	- คี - รี่	--- คี	--- รี่

-- วันนี้	- สาว - ไทย	-- จะชิง	- ราง - วัล
-- มี่ มี่	- มี่ - รี่	-- ล คี	- คี - คี

ที่มาของเพลง

“ป่าเคยดูลำตัด เขามาเล่นที่โคกสำโรง ป่าไปช่วยงานบ้านญาติ ก็เลยจำเขามาตรงคำที่ว่า ...
วันนี้ละหน่าจะมาประชัน... แล้วป่าก็มาแต่งเนื้อเพิ่มขึ้นก็ร้องเล่นกันมาเรื่อย จนปัจจุบัน”
(ว่าน อินน้ำเงิน, สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทชักชวนให้ออกมารำ ในลักษณะทำทายนิดๆ

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นทำนองที่แต่งโดยชาวบ้าน ซึ่งสังเกตได้จากการซ้ำโน้ตบ่อยๆ และผู้แต่งบอกว่าได้
ทำนองขึ้นต้นของลำตัดมาเป็นต้นเหตุ การแต่งเพลงนี้

ภาพสะท้อน

ทำให้เห็นลักษณะของผู้หญิงที่มีครอบครัวแล้วจะแตกต่างจาก หญิงสาวที่ยังไม่ได้ผ่านการ
มีครอบครัว จากเนื้อเพลงอย่างชัดเจน (ผู้แต่งเพลงนี้แต่งหลังจากการมีครอบครัวแล้ว)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8. เพลง ฟังซิฟังเสียงโทน (เนื้อร้อง)

ฟังซิฟังซิเสียงโทน เสียงโทนมันยั่วให้รำ
 สายลมพัดมาเฉื่อยฉ่ำ มันยั่วให้รำเพลงโทน

เพลง ฟังซิฟังเสียงโทน (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

- ปี่ - ปี่	- โทน - โทน	- ปี่ - ปี่	- โทน - โทน	- ปี่ - ปี่	- โทน - โทน	- ปี่ - ปี่	- โทน - โทน
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

ทำนองเพลง

----	- มี่ - ช้	- มี่ - ช้	- ช้ - มี่	----	- มี่ - ร์	-- คัด	- คัด - ร์
----	- มี่ - ร์	-- คัด	- ล - คัด	- ช - ล	- คัด - ร์	--- คัด	--- คัด

เพลง ฟังซิฟังเสียงโทน (ทำนองร้อง)

----	- ฟัง - ซิ	- ฟัง - ซิ	- เสียง - โทน	----	- เสียง - โทน	-- มันยั่ว	- ให้ - รำ
----	- มี่ - ช้	- มี่ - ช้	- ช้ - มี่	----	- มี่ - ร์	-- คัด	- คัด - ร์

----	- สาย - ลม	-- พัดมา	- เฉื่อย - ฉ่ำ	- มัน - ยั่ว	- ให้ - รำ	--- เพลง	--- โทน
----	- มี่ - ร์	-- คัด	- ล - คัด	- ช - ล	- คัด - ร์	--- คัด	--- คัด

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้เป็นเพลงเก่านะ ป้าจำความได้ก็เห็นเขาร้องเล่นกันแล้ว แต่ตอนนั้นไม่มีฉิ่ง, ฉาบ เขาใช้ปรบมือให้จังหวะพร้อมกับตีโทน” (ว่าน อินน้ำเงิน, สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทชักชวนให้ออกมารำโทน

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นทำนองเพลงสั้นๆ มีการซ้ำโน้ต และแต่งโดยคนท้องถิ่น จึงถือเป็นทำนองเพลงรำโทนแท้ๆ ของลพบุรีอีกเพลงหนึ่ง

ภาพสะท้อน

ทำให้เห็นถึงความชื่นชอบ และนิยมเล่นรำโทนของคนสมัยก่อน ซึ่งพอได้ยินเสียงโทนแล้ว ทนนิ่งอยู่ไม่ได้ต้องออกมาเล่นรำกัน

10. เพลง ฉันมองอยู่ฝั่งคงคา (เนื้อร้อง)

ฉันมองอยู่ฝั่งคงคา เห็นลัดคามาอยู่ไวกว
 เข้าหล่อเหลือเกินอยากเดินเข้าไปใกล้ สวยเหลือเกินอยากเดินเข้าไปใกล้
 คิดแล้วใจหายไม่วายแถมอง

เพลง ฉันมองอยู่ฝั่งคงคา (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

- ป๊ะ - ป๊ะ	- โทน - โทน	- ป๊ะ - ป๊ะ	- โทน - โทน	- ป๊ะ - ป๊ะ	- โทน - โทน	- ป๊ะ - ป๊ะ	- โทน - โทน
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

ทำนองเพลง

----	- มี่ - ร์	-- คัด	- คัด - ร์	--- ม	- ช้ - ร์	-- คัด	- คัด - ร์
-- ซ ฟ	-- ล ซ	- ฟ - ซ	- ซ ฟ ร์	--- ล	-- คัด ซ	- ฟ - ซ	- ซ ฟ ร์
- ม - ม	- ร - ค	-- ค ร์	- ร - ร์				

เพลง ฉันมองอยู่ฝั่งคงคา (ทำนองร้อง)

----	- ลัน - มอง	-- อยู่ฝั่ง	- คง - คา	--- เห็น	- ลัด - คา	-- มาอยู่	- ไว - ไว
----	- มี่ - ร์	-- คัด	- คัด - ร์	--- ม	- ช้ - ร์	-- คัด	- คัด - ร์

-- เข้าหล่อ	-- เหลือเกิน	- อยาก - เดิน	- เข้าไปใกล้	--- สวย	-- เหลือเกิน	- อยาก - เดิน	- เข้าไปใกล้
-- ซ ฟ	-- ล ซ	- ฟ - ซ	- ซ ฟ ร์	--- ล	-- คัด ซ	- ฟ - ซ	- ซ ฟ ร์

- คิด - แล้ว	- ใจ - หาย	-- ไม่วาย	- แล - มอง
- ม - ม	- ร - ค	-- ค ร์	- ร - ร์

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้พวกหนุ่มๆ ที่อยู่ฝั่งโน้น เขาร้องกันก่อน ต่อมาจึงนำมาร้องรวมกันในเวลารำโทน เขาก็ร้องจับพวกเรานั้นแหละ เมื่อประมาณซัก 50 ปีแล้ว” (ว่าน อินน้ำเงิน, สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราฮี ที่คนหนุ่มสาวสมัยก่อนแอบมองซึ่งกันและกัน

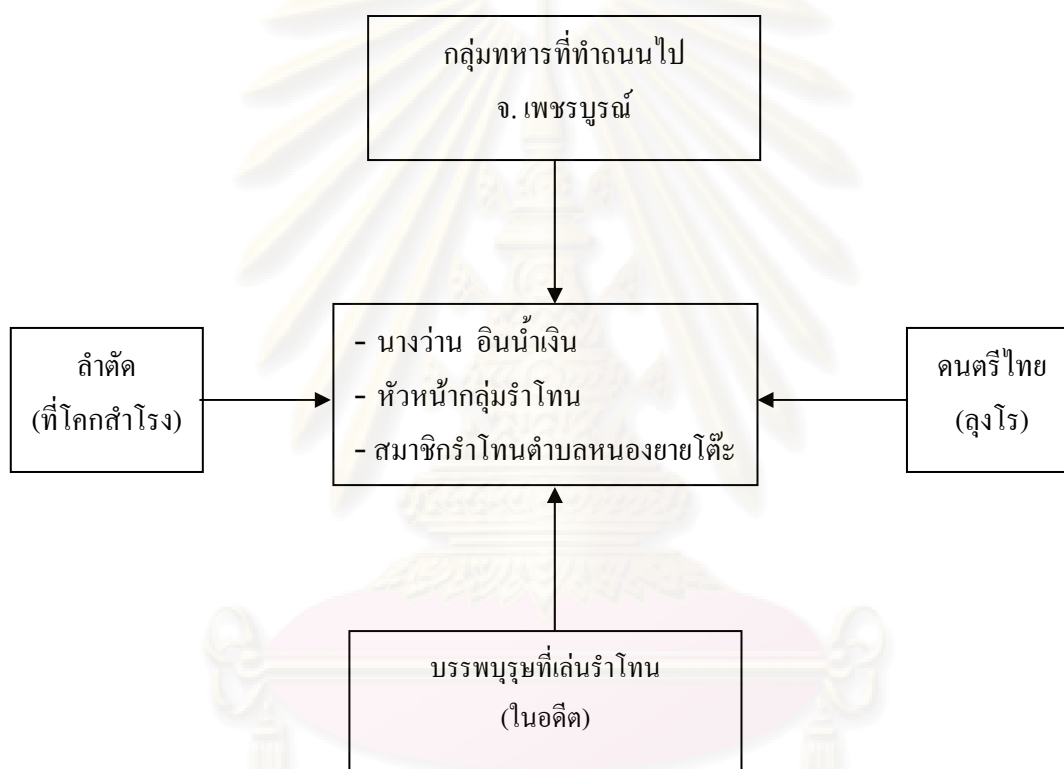
ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงทำนองสั้นๆ มีการซ้ำโน้ต (เสียงเร) และแต่งโดยคนท้องถิ่น จึงถือเป็นทำนองเพลงรำโทนแท้ๆ ของลพบุรีเช่นกัน

ภาพสะท้อน

คนสมัยก่อนอาศัยอยู่ตามริมฝั่งแม่น้ำ ซึ่งใช้ในการอุปโภคบริโภค และคมนาคมติดต่อซึ่งกันและกัน คนหนุ่มสาวที่อยู่คนละฝั่งแม่น้ำ ก็มักแอบชื่นชมและหาโอกาสเกี่ยวพาราสีกันตามรูปแบบของสังคมชนบท

จากบทเพลงดังกล่าว พอสรุปได้ว่า กลุ่มรำโทนบ้านหนองยายโຕ้ะ ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมการแสดง การละเล่นและบทเพลงรำโทนของกลุ่มต่างๆ มาหล่อหลอมเป็นผลงานเพลงรำโทนในขณะของตนเองตามแผนผังดังนี้

(รวิทิวา ไวยนันท์, จากการลงภาคสนามบ้านหนองยายโຕ้ะ, 24 กุมภาพันธ์ 2553)

จากการศึกษาบทเพลงรำโทนบ้านหนองยายโຕ้ะ ทราบว่า

1. บทเพลงที่เป็นเพลงรำโทนของลพบุรีแท้ๆ มีลักษณะดังนี้

- เป็นทำนองสั้นๆ
- มีการซ้ำเสียงอยู่บ่อยมาก

และจากบทเพลงจำนวน 10 เพลง ที่ยังคงร้องเล่นกันอยู่นี้เป็นเพลงรำโทนแท้ๆ ของลพบุรีจำนวน 5 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 50 %

2. เป็นบทเพลงที่ได้จากทหาร จำนวน 5 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 50 %

2. ตำบลบัวชุม

2.1 การแพร่กระจายและการสืบทอด แบ่งออกเป็นในอดีตและปัจจุบันดังนี้

ในอดีต จากการลงภาคสนาม เพื่อเก็บข้อมูลเรื่องรำโทน ของตำบลบัวชุมทำให้ทราบว่า “การรำโทนของชาวบ้านบัวชุมนั้น มีเล่นสืบทอดกันมาเป็นเวลากว่าร้อยปีเนื่องจาก แต่เดิมนั้น บัวชุมเป็นหัวเมืองเก่า ที่มีผู้คนอาศัยอยู่ก่อนและเป็นแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ด้วยข้าวปลาอาหาร เพราะ ตั้งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำป่าสัก” (จัก อาษาเพชร, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

“การเล่นรำโทนของชาวบ้านบัวชุม เป็นการรวมตัวกันเล่นเพื่อความสนุกสนานรื่นเริงในงานบุญเป็นประเพณี เช่น งานตรุษ สงกรานต์ จึงไม่มีการก่อตั้งเป็นคณะเพื่อการแสดงแต่อย่างใด” (ขวย จันทร์เต็มดวง, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

ในส่วนของการสืบทอดการเล่นรำโทนในอดีตนั้น นายขวย จันทร์เต็มดวง กล่าวว่า “ลุงมอน ใจมงคล แก่เป็นคนที่ได้เพลงเยอะ แก่ก็เป็นคนนำเล่นให้พวกผู้หญิงตีโทน แล้วแกก็เป็นคนร้อง เพลงส่วนใหญ่เป็นทำนองสั้นๆ พวกเราก็จำได้ง่าย ไม่ต้องสอนกันหรอก จำกันเอาเอง ก็ร้องเล่นกันเรื่อยมา ปัจจุบันผมก็จำเพลงได้มากหน่อย ก็รับช่วงแทนลุงที่แก่เสียชีวิตไปแล้ว” (ขวย จันทร์เต็มดวง, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

สรุป การสืบทอดการเล่นรำโทนในอดีตของบ้านบัวชุม มีลักษณะดังนี้

1. เป็นการสืบทอดแบบมุขปาฐะ หรือการเล่าสืบทอดกันมาแบบปากต่อปาก (Oral Tradition)
2. เป็นการสืบทอดแบบครูพักลักจำ คือคอยจำเอาเองตามที่คนเก่าเขาร้องเล่นกัน
3. เป็นการสืบทอดแบบทำซ้ำบ่อยๆ

ในปัจจุบัน การสืบทอดการเล่นรำโทนของบ้านบัวชุมนั้น ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการสองหน่วยงานคือ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบัวชุม และโรงเรียนบ้านบัวชุม ดังบทสัมภาษณ์ดังนี้

“ทางอบต. ของเราเห็นความสำคัญในมรดกพื้นบ้านการเล่นรำโทน ทางนายกเขาพาไปซื้อ โทณที่ด้านเกวียนนครราชสีมา และคอยพาไปแสดงตามงานต่างๆ เช่น งานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์ ก็ทำให้รู้ฟื้นขึ้นมาอีกครั้ง” (ขวย จันทร์เต็มดวง, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

นอกจากหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบัวชุม ได้สนับสนุนให้รื้อฟื้นการเล่นรำโทนแล้วทางโรงเรียนบ้านบัวชุมก็มีส่วนช่วยอนุรักษ์ได้เป็นอย่างดี ดังบทสัมภาษณ์ดังนี้

“คณะครูอาจารย์โรงเรียนบ้านบัวชุม ได้รวบรวมทำรำ และเพลงที่ร้องให้เป็นแบบแผน พร้อมทั้งจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนบ้านบัวชุม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3”

(บุญเทิด - ราณี วงษ์กาญจนศักดิ์, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

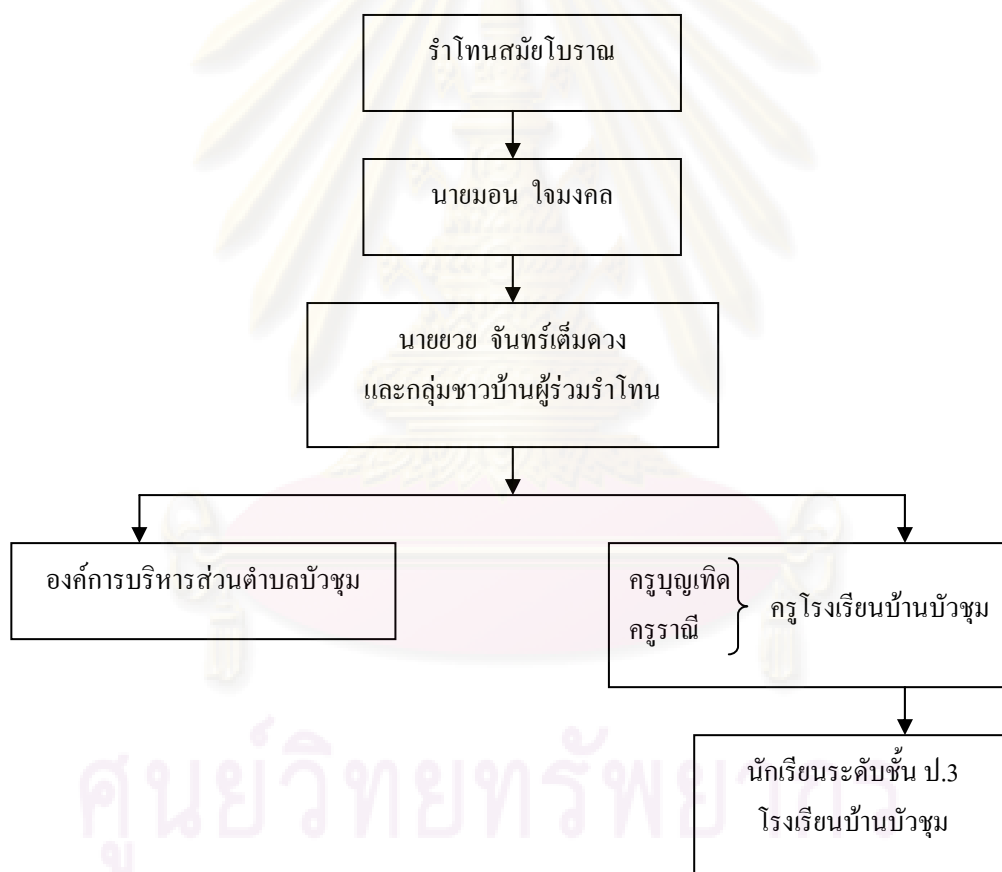
สำหรับการสอนในโรงเรียนนั้น ครูราณี วงษ์กาญจนศักดิ์ กล่าวว่า “ดิฉันได้ไปต่อเพลงจากลุงขวย พร้อมดูท่ารำของแต่ละเพลง จากนั้น ก็มาช่วยกันปรับท่ารำให้เป็นระเบียบ เพื่อใช้เป็นหลัก

ในการสอนนักเรียนใช้ทั้งหมด 10 เพลง ใช้หลักสูตรท้องถิ่นระดับชั้น ป.3 ทุกคนเรียนทั้งหมดผู้หญิงผู้ชาย ดีทำทำตามเนื้อเพลงเหมือนกัน เรียนอาทิตย์ละครั้ง แต่ซ้อมนอกเวลาเรียนตอนพักกลางวันทุกวันสำหรับชุดที่ใช้แสดงประจำโรงเรียน” (ราณี วงษ์กาญจนศักดิ์, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

สรุป การสืบทอดในปัจจุบันเป็นดังนี้

1. ทางองค์การบริหารส่วนตำบล ช่วยสนับสนุนอุปกรณ์ และหาเวทีแสดง
2. ครู - อาจารย์ ในโรงเรียนบ้านบัวชุมไปศึกษาจากภูมิปัญญาชาวบ้าน
3. โรงเรียนบ้านบัวชุม จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นศึกษาสอนระดับ ป.3
4. ทางโรงเรียนบ้านบัวชุม จัดฝึกชุดแสดงเฉพาะ เพื่อใช้แสดงในงานต่างๆ

แผนผังการสืบทอดและการแพร่กระจายวัฒนธรรมรำไท่น บ้านบัวชุม เป็นดังนี้

(รวิทิวา ไยนันท์, จากการลงภาคสนามบ้านบัวชุม, 24 มกราคม 2553)

2.2 บทเพลงรำโทนบ้านบัวชุม

เดิมทีเดียวการรำโทนของที่นี่ ก็รำเล่นกับโทนไม่มีบทร้องแต่อย่างใด ต่อมาภายหลัง จึงมีเนื้อร้อง ซึ่งส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับธรรมชาติ บทเกี่ยวพาราตี และความรักในชาติ ศาสนา ดังมีบทร้องที่ยังคงร้องกันอยู่ในตำบลบ้านบัวชุม ดังนี้

1. เพลง นกกระทิง (เนื้อร้อง)

โทน โทน โทน	ฉันรำมันด้วยความรัก
ฉันรักมาด้วยความจริง	โยทิง --- โยทิง
นกกระทิงจับกิ่งดาวเรือง	เธอจ๋าอย่าตาหวานัก (ซ้ำ)
กะเดียวคู่รักของเธอจะเคื่อง	คู่รักมันไม่สำคัญ
กะเดียวคู่หมั้นของเธอจะเคื่อง	

เพลง นกกระทิง (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน	--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน
---------	-------------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	--- มี่	--- มี่	--- มี่	----	- ช้ - มี่	-- รี่ คี่	- รี่ - มี่
----	- ช้ - มี่	-- รี่ คี่	- รี่ - มี่	----	- ช้ - มี่	----	- ช้ - มี่
--- มี่	-- รี่ คี่	- ล - คี่	- มี่ - รี่	----	- ช - ม	-- ม ช	- ม - ล
----	- ช - ม	-- ม ช	- ม - ล	-- ม ช	- ม - ช	-- ช ม	- ร - ร
----	- ม - ล	-- ช ม	- ล - ช	-- ม ช	-- ม ค	-- ร ค	- ล - ค

เพลง นกกระทิง (ทำนองร้อง)

----	--- โทน	--- โทน	--- โทน	----	- ฉัน - รำ	-- มันด้วย	- ความ - รัก
----	--- มี่	--- มี่	--- มี่	----	- ช้ - มี่	-- รี่ คี่	- รี่ - มี่

----	- ฉัน - รัก	-- มาด้วย	- ความ - จริง	----	- โย - ทิง	----	- โย - ทิง
----	- ช้ - มี่	-- รี่ คี่	- รี่ - มี่	----	- ช้ - มี่	----	- ช้ - มี่

--- นก	-- กระทิง	- จับ - กิ่ง	- ดาว - เรือง	----	- เธอ - จ๋า	-- อย่าตา	- หวาน - นัก
--- มี่	-- รี่ คี่	- ล - คี่	- มี่ - รี่	----	- ช - ม	-- ม ช	- ม - ล

----	- เธอ - จำ	--อย่าตา	- หวาน - นั้ก	-- กระเดี้ยว	- คู่ - รั้ก	-- ของเธอ	- จะ - เคือง
----	- ช - ม	-- ม ช	- ม - ด	-- ม ช	- ม - ช	-- ช ม	- ร - ร

----	- คู่ - รั้ก	--มันไม่	- ลำ - คัญ	-- กระเดี้ยว	- คู่ - หมั้น	-- ของเธอ	- จะ - เคือง
----	- ม - ด	-- ช ม	- ด - ช	-- ม ช	-- ม ด	-- ร ด	- ด - ด

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ลุ่มมอน เล่าให้ฟังว่า เป็นเพลงที่ลุ่มแต่งขึ้นในสมัยหนุ่มๆ จีบสาวคนหนึ่งบังเอิญมา
รู้ตอนหลังว่าเขามีคู่หมั้นแล้ว ก็ประมาณ 50 ปีมาแล้ว” (ขวย จันทร์เต็มดวง, สัมภาษณ์,
24 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราดี

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่แต่งโดยคนท้องที่มีความยาว 5 บรรทัด แต่ทำนองเป็นลักษณะซ้ำโน้ตบ่อยๆ
(เสียงมี) ถือเป็นเพลงรำโทนแท้ของลพบุรีเพลงหนึ่ง

ภาพสะท้อน

จากเนื้อเพลงสะท้อนให้เห็นถึง ความมีคุณธรรมของคนหนุ่มชนบทในอดีต เมื่อทราบว่า
หญิงสาวมีคู่หมั้นหมายแล้ว ก็จะไม่เกี่ยวพาราดีต่อไป

2. เพลง เสียงโทนตำบลบัวชุม (เนื้อร้อง)

โทน โทนน๊ะ โทนนโทน (ซ้ำ) เสียงโทนตำบลบัวชุม
เสียงโทนในสมัยโบราณ (ซ้ำ) เขารำกันมานานไม่รู้วาก็ร้อยปี

เพลง เสียงโทนตำบลบัวชุม (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน	--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน
---------	-------------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	--- รั	- รั - มี่	- คี่ - รั	----	--- คี่	- คี่ - รั	- ท - คี่
--- ช	--- รั	-- รั รั	- รั - รั	----	- รั - คี่	-- คี่ ท	- คี่ - คี่
----	- รั - คี่	- คี่ - ท	- คี่ - คี่	- ชี่ - รั	- รั รั รั	รั มี่ รั คี่	- มี่ - รั

เพลง เสียงโทนตำบลบัวชุม (ทำนองร้อง)

----	--- โทน	- โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน	----	--- โทน	- โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน
----	--- รี่	- รี่ - มี่	- คี่ - รี่	----	--- คี่	- คี่ - รี่	- ท - คี่

--- เสียง	--- โทน	-- ตำบล	- บัว - ชุม	----	- เสียง - โทน	-- สมัย	- โบ - ราว
--- ซ	--- รี่	-- รี่	- รี่ - รี่	----	- รี่ - คี่	-- คี่ ท	- คี่ - คี่

----	- เสียง - โทน	- ต - มี่	- โบ - ราว	- เขา - ไร่	- กันมานาน	ไม่รู้ว่ามี	- ร้อย - ปี
----	- รี่ - คี่	- คี่ - ท	- คี่ - คี่	- ซี่ - รี่	- รี่ รี่	รี่ มี คี่	- มี - รี่

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ป่าไผ่ยืนมานาน ตั้งแต่จำความได้ เห็นลุงมอน แกชอบร้องก็ไม่รู้ว่าแต่งตั้งแต่เมื่อไหร่ แต่ก็ใช้เป็นสัญลักษณ์ของตำบลบัวชุมมาจนทุกวันนี้” (จัก อาษาเพชร, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภท แสดงความภาคภูมิใจในชุมชนของตนเอง ที่มีประวัติมายาวนาน

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงทำนองสั้นๆ ที่ซ้ำตัวโน้ต (เสียง โด - เร) อยู่บ่อยมากและสลับต่อกันมาแต่ บรรพบุรุษจึงถือเป็นเพลงรำโทนแท้ของจังหวัดลพบุรีเช่นกัน

ภาพสะท้อน

จากเนื้อเพลงสะท้อนให้เห็นถึง ความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง และสร้างความสามัคคีโดยอาศัยวัฒนธรรมจากเพลงรำโทน

3. เพลง สาวสาวอายุสิบห้า (เนื้อร้อง)

สาวสาวอายุสิบห้า หนีมารดาก็มาเล่นรำโทน
พ่อแม่หนูตามมาตี (ซ้ำ) เห็นหนูรำดี แม่ดีไม่ลง

เพลง สาวสาวอายุสิบห้า (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- คี่ - คี่	- คี่ - คี่	- คี่ - คี่	- คี่ - คี่	- คี่ - คี่	- คี่ - คี่	- คี่ - คี่	- คี่ - คี่
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

หน้าทับโทน

--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน	--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน
---------	-------------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	- มี - ซี่	-- มี รี่	- คี่ - ค	--- ซี่	- มี - มี	- ซี่ มี ซี่	- มี - มี
----	- คี่ - คี่	- มี - รี่	- รี่ - รี่	----	- คี่ - คี่	- มี - รี่	- รี่ - รี่
-- มี ซี่	- มี - มี	- ซี่ - มี	- รี่ - มี				

เพลง สาวสาวอายุสิบห้า (ทำนองร้อง)

----	-สาว - สาว	--อายุ	-สิบ - ห้า	---หนี	-มาร - คา	-ก็มาเล่น	-รำ - โทน
----	-มี - ช้	--มี รี่	-ดี - ล	---ช้	-มี - มี	-ช้มี ช้	-มี - มี

----	-พ่อ - แม่	-หนู - ตาม	-มา - ดี	----	-พ่อ - แม่	-หนู - ตาม	-มา - ดี
----	-ดี - ดี	-มี - รี่	-รี่ - รี่	----	-ดี - ดี	-มี - รี่	-รี่ - รี่

- เห็นหนู	- รำ - ดี	- แม่ - ดี	- ไม่ - ลง
- มี ช้	- มี - มี	- ช้ - มี	- รี่ - มี

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้พวกผมแต่งกันเอง ตอนสมัยหนุ่มๆ ใช้ร้องเหย่ยสาวรุ่นๆ เดียวกันก็ประมาณซัก 40 ปี เห็นจะได้” (ยาย จันทรเต็มดวง, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทสัพยอกเด็กสาวรุ่นๆ ที่มาเล่นรำโทน

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นทำนองเพลงสั้นๆ ที่ซ้ำตัวโน้ต (เสียง มี, ซอล, เร) อยู่บ่อยมากเป็นเพลงที่แต่งโดยคนท้องถิ่นจึงถือเป็นเพลงรำโทนแท้ของจังหวัดลพบุรีเช่นกัน

ภาพสะท้อน

จากเนื้อเพลงสะท้อนให้เห็นถึง ความนิยมในการเล่นรำโทนในอดีต ถึงขนาดยอมหนีแม่มาเล่นรำโทน แม้จะเสี่ยงกับการโดนผู้ปกครองลงโทษก็ตาม

4. เพลง นกเข่าขัน (เนื้อร้อง)

คูชี่เข้านกเขา	คืนเข้าเฝ้าแต่ขัน
ส่งเสียงลั่น	ฟังเพราะเสนาะจับใจ (ซ้ำ)
คูชี่เข้าตัวผู้	จับอยู่ที่ภูเขาทอง
จับเรียงกระไรเคียงคู่	จู้ สุก กรู หาคู่ ประคอง

เพลง นกเข่าขัน (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

--- ปี่ะ	- โทน - โทน	โทน - ปี่ะ	- โทน - โทน	--- ปี่ะ	- โทน - โทน	โทน - ปี่ะ	- โทน - โทน
----------	-------------	------------	-------------	----------	-------------	------------	-------------

ทำนองเพลง

----	--- รั	-- คี ท	- คี - รั	----	- คี - รั	-- คี ท	- คี - รั
----	--- ล	--- รั	--- ท	--- รั	- ท --	- รั - ท	- ล - ซ
--- ล	- ท --	- รั - ท	- ล - ซ	----	--- รั	-- คี ท	- คี - รั
----	- คี - คี	-- คี รั	- มี่ - รั	----	- คี - รั	-- รั รั	- รั - คี
--- คี	-- มี่ รั	- มี่ - คี	-- รั รั				

เพลง นกเขาคัน (ทำนองร้อง)

----	--- คู	-- ซิเจ้า	- นก - เขา	----	- ตื่น - เช้า	--- เฝ้า	- แต่ - ขัน
----	--- รั	-- คี ท	- คี - รั	----	- คี - รั	-- คี ท	- คี - รั

----	--- ต่ง	--- เสียง	--- ลั่น	--- ฟัง	- เพราะ --	- เสนาะ -	- จับ - ใจ
----	--- ล	--- รั	--- ท	--- รั	- ท --	- รั - ท	- ล - ซ

--- ฟัง	- เพราะ --	- เสนาะ -	- จับ - ใจ	----	--- คู	-- ซิเจ้า	- คัว - ผู้
--- ล	- ท --	- รั - ท	- ล - ซ	----	--- รั	-- คี ท	- คี - รั

----	- จับ - อยู่	-- ที่ ภู	- เขา - ทอง	----	- จับ - เรียง	-- กระไร	- เสียง - คู่
----	- คี - คี	-- คี รั	- มี่ - รั	----	- คี - รั	-- รั รั	- รั - คี

--- ู้	-- สุกกรู	- หา - คู่	-- ประคอง
--- คี	-- มี่ รั	- มี่ - คี	-- รั รั

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ผมเห็นลุงมอน แกร็งมานานแล้ว แต่ก็ไม่ทราบว่าที่มาแต่เมื่อไหร่”

(ขวย จันทร์เต็มดวง, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทชื่นชมธรรมชาติ

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่ร้องเล่นกันมาแต่ในอดีต มีการซ้ำตัวโน้ต (เสียง โค, เร) ซึ่งถือเป็นเพลงรำไท่น
แท้ของจังหวัดลพบุรีเช่นกัน

ภาพสะท้อน

จากเนื้อเพลงสะท้อนให้เห็นถึง ความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติในชนบท และพฤติกรรม
ของสรรพสัตว์ต่างๆ

5. เพลง ต่าบลบัวชุม (เนื้อร้อง)

ต่าบลบัวชุม ฉันทมาวันนี้คือกคใจ } (ซ้ำ)
 ช่างสวยกระไรนางแก้ว (ซ้ำ) มาเจอน้องแล้วไม่อยากจะไป

เพลง ต่าบลบัวชุม (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

--- ปี่ะ	- โทน - โทน	โทน - ปี่ะ	- โทน - โทน	--- ปี่ะ	- โทน - โทน	โทน - ปี่ะ	- โทน - โทน
----------	-------------	------------	-------------	----------	-------------	------------	-------------

ทำนองเพลง

----	- รี่ - รี่	--- รี่	- รี่ -	-- ชี่ รี่	- คี่ - ท	- คี่ - ท	- คี่ - รี่
----	- รี่ - รี่	--- รี่	- รี่ -	-- ชี่ รี่	- คี่ - ท	- คี่ - ท	- คี่ - รี่
----	- ล - ท	-- รี่ ท	- ล - ช	----	- คี่ - ท	-- รี่ คี่	- คี่ - ท
-- รี่ รี่	- รี่ - มี่	-- รี่ คี่	- คี่ - รี่				

เพลง ต่าบลบัวชุม (ทำนองร้อง)

----	- ต่า - บล	--- บัว	- ชุม -	-- ฉันทมา	- วัน - นี้	- คี่ - ออก	- คี่ - ใจ
----	- รี่ - รี่	--- รี่	- รี่ -	-- ชี่ รี่	- คี่ - ท	- คี่ - ท	- คี่ - รี่

----	- ต่า - บล	--- บัว	- ชุม -	-- ฉันทมา	- วัน - นี้	- คี่ - ออก	- คี่ - ใจ
----	- รี่ - รี่	--- รี่	- รี่ -	-- ชี่ รี่	- คี่ - ท	- คี่ - ท	- คี่ - รี่

----	- ช่าง - สวย	-- กระไร	- นาง - แก้ว	----	- ช่าง - สวย	-- กระไร	- นาง - แก้ว
----	- ล - ท	-- รี่ ท	- ล - ช	----	- คี่ - ท	-- รี่ คี่	- คี่ - ท

-- มาเจอ	- น้อง - แล้ว	-- ไม่อยาก	- จาก - ไป
-- รี่ รี่	- รี่ - มี่	-- รี่ คี่	- คี่ - รี่

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ผมแต่งขึ้นตอนไปแสดงที่วังนารายณ์ ในงานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เมื่อปี พ.ศ. 2530 คือผมเห็นหนุ่มๆ สาวๆ แต่งชุดไทยแล้วดูสวยงามดีจึงเกิดแรงบันดาลใจแต่งเพลงนี้ แล้วก็เลยร้องเล่นกันมาจนทุกวันนี้” (ยาย จันทร์เต็มดวง, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราตี

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นทำนองเพลงสั้นๆ ที่แต่งโดยคนท้องถิ่น มีการซ้ำตัวโน้ต (เสียง เร) อยู่บ่อยมาก จึงถือเป็นเพลงรำโทนแท้ของจังหวัดลพบุรีเช่นกัน

ภาพสะท้อน

เป็นการชื่นชมในความงามของหญิงสาวและภาคภูมิใจในถิ่นกำเนิดของตนเอง

6. เพลง ป๊ะมง--เท่งมง (เนื้อร้อง)

ป๊ะมง--เท่งมง (ซ้ำ) ที่นี้รำวงมาทรงหาคู่
 เลิบเลิบ กระชั้นเข้าไป ตั้งใจก็เอาไม่มาบัง
 คบมือกันให้ดังๆ (ซ้ำ) อย่าลั้งเลใจ

เพลง ป๊ะมง--เท่งมง (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน	--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน
---------	-------------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	- ฟี่ - รี่	----	- ซ - รี่	----	- ฟี่ - รี่	----	- ซ - รี่
-- ฟี่ ซี่	- ฟี่ - รี่	-- รี่ คี่	- ท - ซ	----	- รี่ - รี่	-- ฟี่ ซี่	-- รี่ ฟี่
----	- ท - คี่	- คี่ รี่ ฟี่	-- รี่ รี่	----	- ท - คี่	- ท - ซ	- ท - คี่
----	- ท - คี่	- ท - ซ	- ท - คี่	----	- ซ - คี่	--- ท	- ล - ซ

เพลง ป๊ะมง--เท่งมง (ทำนองร้อง)

----	- ป๊ะ - มง	----	- เท่ง - มง	----	- ป๊ะ - มง	----	- เท่ง - มง
----	- ฟี่ - รี่	----	- ซ - รี่	----	- ฟี่ - รี่	----	- ซ - รี่

-- ที่นี้	- รำ - วง	-- มาทรง	- หา - คู่	----	- เลิบ - เลิบ	-- กระชั้น	-- เข้าไป
-- ฟี่ ซี่	- ฟี่ - รี่	-- รี่ คี่	- ท - ซ	----	- รี่ - รี่	-- ฟี่ ซี่	-- รี่ ฟี่

----	- ตั้ง - ใจ	- ก็เอาไม้	-- มาบัง	----	- คบ - มือ	- กัน - ใจ	- ตั้ง - ตั้ง
----	- ท - คี่	- คี่ รี่ ฟี่	-- รี่ รี่	----	- ท - คี่	- ท - ซ	- ท - คี่

----	- คบ - มือ	- กัน - ใจ	- ตั้ง - ตั้ง	----	- อย่า - ลั้ง	--- เล	--- ใจ
----	- ท - คี่	- ท - ซ	- ท - คี่	----	- ซ - คี่	--- ท	- ล - ซ

ที่มาของเพลง

“ฉันจำความได้ ก็เห็นคนเฒ่าคนแก่ เขาร้องเล่นกันแล้ว เคยถามลุงมอน แก่ก็บอกว่า
จำไม่ได้เหมือนกัน แต่เพลงนี้ก็คงไม่ต่ำกว่า 50 ปีมาแล้วเพราะฉันก็อายุ 60 กว่าแล้ว”
(เกลิยว ศิษย์ข้า, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราฮี

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นทำนองเพลงสั้นๆ ที่มีมาแต่โบราณ จึงเป็นเพลงรำโทนแท้ของจังหวัดลพบุรีเช่นกัน

ภาพสะท้อน

เป็นการชักชวนให้มาร่วมกันเล่นรำโทน โดยพร้อมเพรียงกัน

7. เพลง ดูดาว (เนื้อร้อง)

มองดูดาวแสงดาวก็เคลื่อน มองดูเดือนครันแล้วแลเห็น
หันหน้าไปส่งคนรัก (ข้า) คินนี้จะจากแม่จันทร์วันเพ็ญ

เพลง ดูดาว (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

--- ปี่ะ	- โทน - โทน	โทน - ปี่ะ	- โทน - โทน	--- ปี่ะ	- โทน - โทน	โทน - ปี่ะ	- โทน - โทน
----------	-------------	------------	-------------	----------	-------------	------------	-------------

ทำนองเพลง

--- รี่	-- รี่ รี่	- ช้ - -	- รี่ คี่ ท	--- คี่	- คี่ - คี่	- ท - รี่	- คี่ - รี่
----	- คี่ - รี่	-- คี่ ท	- คี่ - รี่	----	- คี่ - รี่	-- คี่ ท	- คี่ - รี่
-- รี่ ม	-- รี่ คี่	- คี่ - รี่	- รี่ - รี่				

เพลง ดูดาว (ทำนองร้อง)

--- มอง	-- ดูดาว	- แสง - -	- ดาวก็เคลื่อน	--- มอง	- ดู - เดือน	- ครัน - แล้ว	- แล - เห็น
--- รี่	-- รี่ รี่	- ช้ - -	- รี่ คี่ ท	--- คี่	- คี่ - คี่	- ท - รี่	- คี่ - รี่

----	- หัน - หน้า	-- ไปส่ง	- คน - รัก	----	- หัน - หน้า	-- ไปส่ง	- คน - รัก
----	- คี่ - รี่	-- คี่ ท	- คี่ - รี่	----	- คี่ - รี่	-- คี่ ท	- คี่ - รี่

-- คินนี้	-- จะจาก	- แม่ - จันทร์	- วัน - เพ็ญ
-- รี่ ม	-- รี่ คี่	- คี่ - รี่	- รี่ - รี่

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ผู้ลงมอเป็นคนแต่งเอง ผมเองก็ร้องได้ตั้งแต่อยู่ ป. 2 ก็จำจากที่เขาร้องเล่นกัน
นั่นแหละ ” (ยาย จันทรเต็มดวง, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทรำลាក់กัน หลังจากเลิกเล่นรำโทน

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นทำนองเพลงสั้นๆ ที่แต่งโดยคนท้องถิ่น มีการซ้ำตัวโน้ต (เสียง เร) อยู่บ่อยมาก จึงถือ
เป็นเพลงรำโทนแท้ของจังหวัดลพบุรีเช่นกัน

ภาพสะท้อน

เพลงนี้สะท้อนให้เห็นว่า คนหนุ่มสาวในชนบทมักเปรียบเทียบคนที่ตนรักกับพระจันทร์
วันเพ็ญ

8. เพลง กระจ่ายชมจันทร์ (เนื้อร้อง)

จันทร์วันเพ็ญ	กระจ่ายตื่นตื่นมองชะเง้อ
นารักนะเธอ	จะละเมอไปถึงไหน
กระจ่ายกับจันทร์	นับวันจะแรมไกล
คูช้ำใจ	กระจ่ายเข้ามาจะจริง
คืนนี้เดือนหงาย	ดาวกระจายเคลื่อนฟ้า
หอมหวานชวนตา	ได้เวลาจะโศบิน
เจ้าช้ออังกาบกุหลาบส่งกลิ่น (ซ้ำ)	เอ็นดูชูก้านจะบานจะบิน
กุหลาบส่งกลิ่นอำมระรินชื่นใจ	

เพลง กระจ่ายชมจันทร์ (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

--- ปี่	- โทน - โทน	โทน - ปี่	- โทน - โทน	--- ปี่	- โทน - โทน	โทน - ปี่	- โทน - โทน
---------	-------------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	--- รี่	--- รี่	- รี่ -	-- คี ท	- คี - ท	--- รี่	-- รี่ มี
- รี่ -	----	- มี - ชี	- มี - รี่	----	- ท คี คี	-- คี ท	- คี -
----	----	- คี - ท	- ท - คี	--- รี่	- คี -	-- รี่ มี	--- รี่
----	----	- มี - ชี	- มี - รี่	-- คี ท	- คี -	- คี - รี่	--- คี
----	----	- คี - รี่	- คี - ท	--- คี	-- คี คี	--- คี	- มี - รี่

----	----	- มี่ - ช้	- มี่ - ร์	--- ท	-- คี่ คี่	-- คี่ ร์	- คี่ --
-- คี่ ร์	- คี่ - ท	-- คี่ ท	- ท - ท	-- คี่ ร์	- คี่ - ท	-- คี่ ท	- ท - ท
- คี่ - คี่	- คี่ - ร์	-- ท คี่	-- คี่ คี่	-- คี่ ร์	- คี่ - คี่	- คี่ ร์ มี่	- คี่ - ร์

เพลง กระจายชมจันทร์ (ทำนองร้อง)

----	--- จันทร์	--- วัน	- เพ็ญ --	-- กระจาย	- คี่น - คี่น	--- มอง	-- ชะเง้อ
----	--- ร์	--- ร์	- ร์ --	-- คี่ ท	- คี่ - ท	--- ร์	-- ร์ มี่

----	----	- น้า - รัก	- นะ - เรอ	----	- จะละมอ	-- ไปถึง	- ไหน --
- ร์ --	----	- มี่ - ช้	- มี่ - ร์	----	- ท คี่ คี่	-- คี่ ท	- คี่ --

----	----	- กระจาย	- กับ - จันทร์	--- นั้บ	- วัน --	-- จะแรม	--- ไกล
----	----	- คี่ - ท	- ท - คี่	--- ร์	- คี่ --	-- ร์ มี่	--- ร์

----	----	- คู้ - ช้	- น้า - ใจ	-- กระจาย	- ช้า --	- มา - นะ	--- จริง
----	----	- มี่ - ช้	- มี่ - ร์	-- คี่ ท	- คี่ --	- คี่ - ร์	--- คี่

----	----	- คี่น - นั้	- คี่น - หงาย	--- ดาว	-- กระจาย	--- เกล็ด	- ฟ้า --
----	----	- คี่ - ร์	- คี่ - ท	--- คี่	-- คี่ คี่	--- คี่	- มี่ - ร์

----	----	- หอม - หวน	- ขวน - ตา	--- ใต้	-- เวลา	-- จะโผ	- บิน --
----	----	- มี่ - ช้	- มี่ - ร์	--- ท	-- คี่ คี่	-- คี่ ร์	- คี่ --

-- เจ้าช้อ	- อัง - กาบ	-- กุหลาบ	- ส่ง - กลิ่น	-- เจ้าช้อ	- อัง - กาบ	-- กุหลาบ	- ส่ง - กลิ่น
-- คี่ ร์	- คี่ - ท	-- คี่ ท	- ท - ท	-- คี่ ร์	- คี่ - ท	-- คี่ ท	- ท - ท

- เอ็น - คู้	- ชู - ก้าน	-- จะบาน	-- จะบิน	-- กุหลาบ	- ส่ง - กลิ่น	- อ้ามะริน	- ชั่น - ใจ
- คี่ - คี่	- คี่ - ร์	-- ท คี่	-- คี่ คี่	-- คี่ ร์	- คี่ - คี่	- คี่ ร์ มี่	- คี่ - ร์

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ผมแต่งสืบทอดมาตั้งแต่สมัยที่เตรียมไปเล่นงานลอยกระทง แต่จำปีพ.ศ. ไม่ได้ พอคืนนี้ร้องตรงกับนามสกุลผมพอดี เพลงขึ้นต้นด้วยคำว่า จันทร์วันเพ็ญ ส่วนนามสกุลผม จันทร์เต็มดวง” (ขวย จันทร์เต็มดวง, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราสิ

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ไม่ทราบว่ามีใครแต่ง แต่เห็นลุ่มมอนร้องเล่นมานาน โดยจะร้องเป็นเพลงสุดท้ายก่อนเลิกรำ ” (ยวย จันทร์เต็มดวง, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงรำลา หลังจากเริ่มเล่นรำโทน

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นทำนองเพลงสั้นๆ ทำนองซ้ำตัวโน้ต (เสียง ที, โด, เร) อยู่บ่อยมาก ทำนองจึงฟังดูวนไปวนมา และเป็นเพลงที่มีมาแต่โบราณจึงถือเป็นเพลงรำโทนแท้ของจังหวัดลพบุรีเช่นกัน

ภาพสะท้อน

สะท้อนถึงความรักของหนุ่มสาวในชนบทในอดีต ที่มีโอกาสที่จะพบกันนั้นค่อนข้างยากลำบาก

10. เพลง ชักชวนสาวงาม (เนื้อร้อง)

ชักชวนสาวงาม	มาเล่นฟ้อนรำถวายพ่อหลวง
อนิจจารูปหล่อ	คือต่อกระไรข้างเดียว
เอาเรือยนต์เข้ามารับ	ขากลับกระไรน้ำเซี้ยว
เดือนสิบสองเดือนเดียว	ไปเที่ยววัดโสธร

เพลง ชักชวนสาวงาม (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

หน้าทับโทน

--- ป๊ะ	โท่น - ป๊ะ	โท่น - ป๊ะ	- โท่น - โท่น	--- ป๊ะ	โท่น - ป๊ะ	โท่น - ป๊ะ	- โท่น - โท่น
---------	------------	------------	---------------	---------	------------	------------	---------------

ทำนองเพลง

----	----	- คี - ซ	- คี - ล	-- ล ซ	- คี - ล	-- ล ซ	- ล - ม
----	----	- คี มี รี่	- มี - คี	----	- ล - ซ	-- ล คี	- ท - ล
----	----	- ล ล ล	- ล ล คี	----	- ล - ซ	-- คี ล	- ซ - ม
----	----	- รี่ มี คี	- รี่ - มี	--- คี	--- ล	--- รี่	- รี่ - คี

เพลง ชักชวนสาวงาม (ทำนองร้อง)

----	----	- ชัก - ชวน	- สาว - งาม	-- มาเล่น	- เพื่อน - รำ	-- ถวาย	- หลวง - พ่อ
----	----	- คี - ช	- คี - ล	-- ล ช	- คี - ล	-- ล ช	- ล - ม

----	----	- อนิจจา	- รูป - หล่อ	----	- คิ้ว - ต่อ	-- กระทบ	- ช่าง - เดียว
----	----	- คี มี รี่	- มี - คี	----	- ล - ช	-- ล คี	- ท - ล

----	----	- เอาเรือยนต์	- เข้าไปรับ	----	- ขา - กลับ	-- กระทบ	- น้ำ - เชี่ยว
----	----	- ล ล ล	- ล ล คี	----	- ล - ช	-- คี ล	- ช - ม

----	----	- เดือนสิบสอง	- เดือน - เดียว	--- ไป	--- เทียว	--- วัด	- โส - ธร
----	----	- รี่ มี คี	- รี่ - มี	--- คี	--- ล	--- รี่	- รี่ - คี

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ได้มาจากพวกทหาร ที่ทำทางไปเพชรบูรณ์ ตอนกลางคืนเขาชอบมาเล่นรำโทนตามหมู่บ้าน เขาก็แต่งเพลงมาให้พวกเราร้องเล่นกัน” (นาย จันทรเต็มดวง, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราตี

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่มีทำนองค่อนข้างยาว นำมาเผยแพร่โดยพวกทหาร ลีลาทำนองเพลงคล้ายเพลงในแถบภาคกลาง

ภาพสะท้อน

เนื้อเพลงสะท้อนถึงสภาพการคมนาคมที่ใช้เรือยนต์เป็นพาหนะ โดยเฉพาะเดือนสิบสองที่กระแสน้ำเชี่ยวกราก แต่ผู้คนที่ไม่ย่อท้อที่จะเดินทางไปไหว้พระหลวงพ่อพุทธโสธรด้วยความศรัทธา

11. เพลง รำวงสามัคคี (เนื้อร้อง)

ซี ซี ซี (ศรี ศรี ศรี) วันนี้วันดีเรามาเต้นรำ
คนไทยถือวัฒนธรรม คนไหนไม่รำขาดความสามัคคี

เพลง รำวงสามัคคี (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

หน้าทับโทน

--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน	--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน
---------	-------------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	--- ล	--- ล	--- ล	-- ล คี	- ล - ซ	- ม - ซ	- ล - ซ
----	- ซ - ซ	- ม - ล	ซ ล - ซ	-- ซ ล	- ม - ซ	- ค - ร	- ม ซ ค

เพลง รำวงสามัคคี (ทำนองร้อง)

----	--- ซี	--- ซี	--- ซี	-- วันนี้	- วัน - ดี	- เรา - มา	- เต้น - รำ
----	--- ล	--- ล	--- ล	-- ล คี	- ล - ซ	- ม - ซ	- ล - ซ

----	- คน - ไทย	- ถือ - วัฒน	น - ธรรม	-- คนไหน	- ไม่ - รำ	- ขาด - ความ	- สามัคคี
----	- ซ - ซ	- ม - ล	ซ ล - ซ	-- ซ ล	- ม - ซ	- ค - ร	- ม ซ ค

ที่มาของเพลง

“พอมีหนุ่ม ๆ ต่างถิ่นมาเล่นรำด้วย พวกสาว ๆ บ้านเราก็อย่าไม่ค่อยออกไปรำ โดยเฉพาะ
เวลามีทหารเข้ามารำด้วย ลุงมอนแกเลยแต่งเพลงนี้ขึ้นมาเพื่อเชื่อมความสามัคคีกัน”
(จบ คอนเมฆ, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงเชิญชวนให้มาร่วมรำโทน

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่มีทำนองสั้นๆ ลักษณะทำนองวนไปวนมาไม่ค่อยเคลื่อนตัวตามหลักการ
ประพันธ์เพลงและแต่งโดยคนท้องถิ่น จึงถือเป็นเพลงรำโทนแท้ๆ ของลพบุรีเช่นกัน

ภาพสะท้อน

สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยมีความรักในหมู่คณะและเชื่อฟังผู้นำ

12. เพลงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (เนื้อร้อง)

ชาติศาสนา	พระมหากษัตริย์
รัฐธรรมนูญ	เกิดทุนเป็นที่บูชา
เทิดดวงใจ	ไม่เสียดายชีวิตชีวา
ชาติศาสนา	รักยิ่งชีวาไว้เกิดทุน

เพลงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ลึง - ลับ	- ลึง - ลับ	- ลึง - ลับ	- ลึง - ลับ	- ลึง - ลับ	- ลึง - ลับ	- ลึง - ลับ	- ลึง - ลับ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

หน้าทับโทน

--- ป๊ะ	โท่น - ป๊ะ	โท่น - ป๊ะ	- โท่น - โท่น	--- ป๊ะ	โท่น - ป๊ะ	โท่น - ป๊ะ	- โท่น - โท่น
---------	------------	------------	---------------	---------	------------	------------	---------------

ทำนองเพลง

----	--- ล	--- คั	- รี่ - ฟี	--- รั	- คั - รั	- ฟี - รั	- คั - ล
----	--- ฟี	- มี่ - รั	- คั - รั	----	- ฟ - ช	-- ฟ ร	- ฟ - ช
----	--- คั	--- คั	--- คั	--- ล	- ฟี - รั	-- คั รั	- คั - คั
----	--- ร	--- ฟ	-- ช ล	-- ล ช	-- ฟ ช	- ฟ - ร	--- ฟ

เพลงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (ทำนองร้อง)

----	--- ชาติ	--- ศาส	--- นา	--- พระ	- มหา -	----	- กษัตริย์
----	--- ล	--- คั	- รี่ - ฟี	--- รั	- คั - รั	- ฟี - รั	- คั - ล

----	--- รัฐ	ธรรม	--- บุญ	----	- เกิด - ทุน	-- เป็นที่	- บู - ชา
----	--- ฟี	- มี่ - รั	- คั - รั	----	- ฟ - ช	-- ฟ ร	- ฟ - ช

----	--- เทียม	--- ดวง	--- ใจ	--- ไม่	- เสียดาย	-- ชีวิต	- ชี - วา
----	--- คั	--- คั	--- คั	--- ล	- ฟี - รั	-- คั รั	- คั - คั

----	--- ชาติ	--- ศาส	--- นา	-- รักยิ่ง	-- ชีวา	- ไว้ - เกิด	--- ทุน
----	--- ร	--- ฟ	-- ช ล	-- ล ช	-- ฟ ช	- ฟ - ร	--- ฟ

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้มีขึ้นในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้ยืมทางวิทยุ เมื่อก่อนยังไม่มีโทรทัศน์ ก็ฟังวิทยุใส่ถ่าน จนจำกันได้ก็ใช้ร้องกันมาเรื่อย เพราะเนื้อร้องมีความหมายดี ”

(ยวย จันทร์เต็มดวง, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงปลุกใจ ให้รักในสถาบัน ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งถือเป็นสถาบันหลัก
ของประเทศชาติ

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่มาจากส่วนกลาง (พระนคร) โดยผ่านทางวิทยุกระจายเสียง ทำนองฟังแล้วไม่
อึดอัด ลักษณะคล้ายกับเพลงไทยในภาคกลาง

ภาพสะท้อน

ทำให้เห็นว่าคนไทยในสมัยก่อนมีความเคารพ เทิดทูน และบูชา ในสถาบันหลักและ
ปลุกฝังให้เลื่อมใสในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

13. เพลง สาวอำเภอพิมาน (เนื้อร้อง)

สาวสาวอำเภอพิมาน หนีมารดามาเล่นรำโทน
พ่อแม่หนูตามมาตี ถ้าหนูรำดีให้ตีไม่โดน

เพลง สาวอำเภอพิมาน (ทำนองเพลง)**อัตราจังหวะชั้นเดียว**

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

--- ปี่	- โทน - โทน	โทน - ปี่	- โทน - โทน	--- ปี่	- โทน - โทน	โทน - ปี่	- โทน - โทน
---------	-------------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	- ช้ - ช้	-- มี มี	- ช้ - มี	--- ช้	- มี - มี	-- รี่ คี่	- รี่ - รี่
----	- คี่ - คี่	-- ช้ มี	-- รี่ คี่	-- คี่ ช้	- มี - มี	-- คี่ รี่	- มี - รี่

เพลง สาวอำเภอพิมาน (ทำนองร้อง)

----	- สาว - สาว	-- อำเภอ	- พิ - มาน	--- หนี	- มาร - ดา	-- มาเล่น	- รำ - โทน
----	- ช้ - ช้	-- มี มี	- ช้ - มี	--- ช้	- มี - มี	-- รี่ คี่	- รี่ - รี่

----	- พ่อ - แม่	-- หนูตาม	-- มาตี	-- ถ้าหนู	- รำ - ดี	-- ให้ตี	- ไม่ - โดน
----	- คี่ - คี่	-- ช้ มี	-- รี่ คี่	-- คี่ ช้	- มี - มี	-- คี่ รี่	- มี - รี่

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ผมกับเพื่อนที่เพิ่งเป็นหนุ่มรุ่นๆ ช่วยกันแต่งจีบสาวที่เขาย้ายมาจากอำเภอพิมาย ย้ายครอบครัวมาทำอะไรที่บัวชุม เขาก็มากันหลายครอบครัว เวลาเล่นรำเขามาดูพวกเราเล่น ก็เลยแต่งแห่เขา เป็นทำนองสั้นๆ ปัจจุบันก็ยังคงร้องเล่นกันอยู่” (นาย จันทร์เต็มดวง, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราสิ ในเชิงกระเช้าเข้าแห่

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่มีทำนองสั้นๆ โน้ตซ้ำๆ และแต่งโดยคนท้องถิ่น จึงถือเป็นเพลงรำโทนแท้ๆ ของลพบุรี เช่นกัน

ภาพสะท้อน

สะท้อนให้เห็นถึงสภาพของสังคมชนบทที่ชื่นชอบในการเล่นรำโทน

14. เพลง วันนี้เป็นวันสงกรานต์ (เนื้อร้อง)

วันนี้เป็นวันสงกรานต์ เจ้าของงานเขาหาเรามา
เราเล่นกันให้สนุก ปลาบปลื้มลิ้มทุกข์สนุกเฮฮา

เพลง วันนี้เป็นวันสงกรานต์ (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน	--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน
---------	-------------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	- มี - ช้	-- มี มี	- ช้ - มี	--- คี	- มี - รี่	-- รี่ มี	- รี่ - รี่
----	- มี - มี	-- มี รี่	- คี - ล	- ช - ล	- คี - รี่	-- คี ล	- คี - คี

เพลง วันนี้เป็นวันสงกรานต์ (ทำนองร้อง)

----	- วัน - นี้	-- เป็นวัน	- สง - กรานต์	--- เจ้า	- ของ - งาน	-- เขาหา	- เรา - มา
----	- มี - ช้	-- มี มี	- ช้ - มี	--- คี	- มี - รี่	-- รี่ มี	- รี่ - รี่

----	- เรา - เล่น	-- กันให้	-- สนุก	- ปลาบ - ปลื้ม	- ลิ้ม - ทุกข์	-- สนุก	- เฮ - ฮา
----	- มี - มี	-- มี รี่	- คี - ล	- ช - ล	- คี - รี่	-- คี ล	- คี - คี

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ลู้งมอนคงเป็นคนแต่ง เพราะผมเห็นแกร่งเล่นในวันสงกรานต์ มาหลายสิบปีแล้ว เพราะคนเหวี่ยงจากแกขึ้นไปที่ไม่เห็นมีใคร เมื่อก่อนโน้นก็เล่นตีโทนแล้วก็รำกันธรรมดา ไม่มีบทร้องอะไร” (ยาย จันทรเต็มดวง, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทชักชวน ให้รำกันอย่างสนุกสนานในวันสงกรานต์

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่มีทำนองสั้นๆ โน้ตซ้ำๆ และแต่งโดยคนท้องถิ่น จึงถือเป็นเพลงรำโทนแท้ๆ ของลพบุรี เช่นกัน

ภาพสะท้อน

จากเนื้อร้องของเพลง ทำให้ทราบว่า คนไทยเป็นคนที่มินิสิยชอบสนุกสนาน

15. เพลง หันใจฉันใด (เนื้อร้อง)

หันใจฉันใด	ที่ได้นำพา
หมคนบุญวาสนา	ต้องลาทรมเซย
จากไปหัวใจหน่วงหนัก	เห็นหน้าผู้รักฉันไม่ยอมจากเลย

เพลง หันใจฉันใด (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ลึง - ลับ	- ลึง - ลับ	- ลึง - ลับ	- ลึง - ลับ	- ลึง - ลับ	- ลึง - ลับ	- ลึง - ลับ	- ลึง - ลับ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

หน้าทับโทน

--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน	--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน
---------	-------------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	- ช้ - มี่	----	- ช้ - มี่	----	- คี่ - คี่	--- มี่	--- รั
----	- ช - ล	--- ล	- คี่ - รั	----	- ล - คี่	--- คี่	--- คี่
----	- ช - ล	-- คี่ ล	- ม - ม	-- คี่ ล	- คี่ - รั	- รั คี่ ล	- คี่ - คี่

เพลง หันใจฉันใด (ทำนองร้อง)

----	- หัน - ใจ	----	- ลัน - ใจ	----	- ที่ - ใต้	--- นำ	--- พา
----	- ช้ - มี่	----	- ช้ - มี่	----	- คี่ - คี่	--- มี่	--- รั

----	- หมค - บุญ	--- วาส	--- นา	----	- ต้อง - ลา	--- ทราม	--- เซย
----	- ช - ล	--- ล	- คี่ - รั	----	- ล - คี่	--- คี่	--- คี่
----	- จาก - ไป	-- หัวใจ	- หน่วง - หนัก	-- เห็นหน้า	- คู่ - รัก	- ฉันไม่ยอม	- จาก - เลย
----	- ช - ล	-- คี่ ล	- ม - ม	-- คี่ ล	- คี่ - รั	- รั คี่ ล	- คี่ - คี่

ที่มาของเพลง

“ผมเห็นเขาร้องกันมานานแล้ว ผมจำความได้ก็ได้อินเพลงนี้แล้ว พวกลุงมอนนี่แหละเขาร้องกัน พวกเราก็จำกันมา ร้องต่อกันมาจนทุกวันนี้” (ยาย จันทร์เต็มดวง, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทร้องรำลាក់กัน หลังจากเล่นรำโทนจนดึกหรือเหนื่อยกันแล้ว

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่มีทำนองสั้นๆ โน้ตซ้ำบ่อยๆ และเป็นเพลงที่ร้องเล่นกันมาแต่โบราณ จึงถือเป็นทำนองเพลงรำโทนแท้ๆ ของลพบุรี เช่นกัน

ภาพสะท้อน

สะท้อนให้เห็นภาพความรักของหนุ่มสาว ที่ไม่แยกจากกัน

จากบทเพลงดังกล่าว พอสรุปได้ว่า กลุ่มรำโตนบ้านบัวชุมได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมการแสดง การละเล่น และบทเพลงรำโตนของกลุ่มต่างๆ มาหล่อหลอมเป็นผลงานเพลงรำโตนในกลุ่มของตนเองตามแผนผังดังนี้

(รวิทิศา ไวยนันท์, จากการลงภาคสนามบ้านบัวชุม, 24 มกราคม 2553)

จากการศึกษาบทเพลงรำโทนบ้านบัวชุม ทราบว่า

1. บทเพลงที่เป็นเพลงรำโทนของลพบุรีแท้ๆ มีลักษณะดังนี้

- เป็นทำนองสั้นๆ
- มีการซ้ำเสียงอยู่บ่อยมาก

และจากบทเพลงจำนวน 15 เพลง ที่ยังคงร้องเล่นกันอยู่นี้เป็นเพลงรำโทนแท้ๆ ของลพบุรีจำนวน 13 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 86.67 %

2. เป็นบทเพลงที่ทหารนำมาเผยแพร่ จำนวน 1 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 6.67 %
3. เป็นเพลงที่ได้มาจากวิทยุกระจายเสียง จำนวน 1 เพลงคิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 6.67 %

3. คำบลมหาโพธิ

3.1 การแพร่กระจายและการสืบทอด แบ่งออกเป็นในอดีตและปัจจุบันดังนี้

ในอดีต จากการลงภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลเรื่องรำโทน ของตำบลมหาโพธิทำให้ทราบว่า “เคยเห็นเขาเล่นรำโทนมาตั้งแต่จำความได้ ชาวบ้านที่นี้ก็เล่นรำโทนมานานแล้วตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ โดยมียายอี่เป็นผู้นำเล่นมาตั้งแต่เดิม แต่เขาเล่นกันมากในสมัยสงครามโน่น ส่วนใหญ่ชาวบ้านร้องและรำกันเป็นหมดแหละ การถ่ายทอดก็ไม่ได้สอนกันเป็นเรื่องเป็นราวหรอก ก็จำต่อๆ กันมา คนโน้นได้เพลงนั้น คนนั้นได้เพลงนี้ ก็มาร้องรวมกัน แต่ยายอี่นี่แกร่งได้มากกว่าใคร”

(เฉลิม ชอบคุย, สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2553)

“ยายเล่นรำมาตั้งแต่รุ่นๆ แล้ว ปัจจุบันยายก็อายุ 82 แล้ว เดี่ยวนี้เล่นไม่ค่อยไหวมันเหนื่อย แต่ได้ยินเสียงโทนไม่ได้ใจมันพอง ยายกับน้องๆ นี้แหละได้เพลงมากกว่าเขา ก็เป็นตัวหลักเวลาร้องรำกัน เมื่อก่อนก็จำเอาหนังสือหนังสือมาอ่านไม่ออก ก็ใช้หัวจำเอา อาศัยใจมันชอบก็เลยจำเพลงได้ แม่นตะก่อนเล่นกันบ่อย เสียคายตอนนี่ก็ลืมไปหลายเพลงแล้ว มันแก่แล้ว”

(อี่ พุกชื่อ, สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2553)

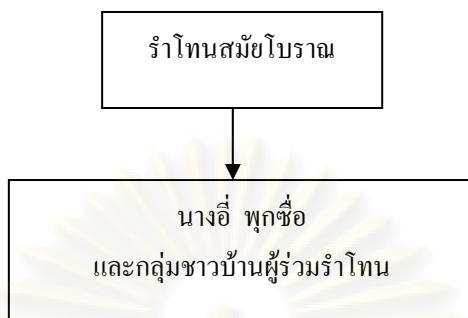
สรุป การสืบทอดการเล่นรำโทนในอดีตของบ้านมหาโพธิ มีลักษณะดังนี้

1. เป็นการสืบทอดแบบมุขปาฐะ หรือการเล่าสืบทอดกันมาแบบปากต่อปาก (Oral Tradition)
2. เป็นการสืบทอดแบบครูพักลักจำ คือคอยจำเอาเองตามที่คนเก่าเขาร้องเล่นกัน
3. เป็นการสืบทอดแบบทำซ้ำบ่อยๆ

ในปัจจุบันการลงภาคสนามทำให้ทราบว่า “ปัจจุบันชาวบ้านที่เล่นรำโทนส่วนใหญ่มีอายุมาก (70 – 85 ปี) และมีโรคประจำตัวไม่ค่อยแข็งแรงเด็กรุ่นใหม่เขาก็ไม่สนใจ เขาไปเรียนกันในเมืองก็ไปสนใจเรื่องเล่นใหม่ๆ เช่น เกมสั อะไรพวกนี้ ฉะนั้นถ้าสิ้นคนรุ่นนี้แล้วก็คงหมดไป”

(เฉลิม ชอบคุย, สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2553)

สรุปการสืบทอดการเล่นรำโทนในปัจจุบันของบ้านมหาโพธิ์ ไม่มีการสืบทอด ดังนั้นแผนผังการสืบทอดและการแพร่กระจายวัฒนธรรมรำโทนบ้านมหาโพธิ์จึงเป็นดังนี้

(รวิทิภา ไวยนันท์, จากการลงภาคสนามบ้านมหาโพธิ์, 4 มกราคม 2553)

3.2 บทเพลงรำโทนบ้านมหาโพธิ์

เดิมทีเดียวการรำโทนของที่นี่ ก็รำเล่นกับโทนและไม่มิมบthroatแต่อย่างใดต่อมาภายหลังจึงมิมบthroat ซึ่งจะเกี่ยวกับธรรมชาติ การเกี่ยวพาราสี และความรักชาติ ดังมิมบthroatที่ยังคงร้องกันอยู่ในตำบลบ้านมหาโพธิ์ดังนี้

1. เพลง เชื้อผู้นำของชาติ (เนื้อร้อง)

เชื้อผู้นำของชาติ	ประกาศทั้งชายและหญิง
สตรีเอาไว้ผมยาว (ซ้า)	ใส่หมวกกรองเท้าให้ทันสมัย
นุ่งถุงกระตุงกระตึง	มันน่ารักจริงแม่ยอดหญิงชาวไทย (ซ้า)

เพลง เชื้อผู้นำของชาติ (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

- ป๊ะ - ป๊ะ	- ป๊ะ - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน	- ป๊ะ - ป๊ะ	- ป๊ะ - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน
-------------	-------------	-----------	-------------	-------------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	--- คี	-- คี ร	- มี - ล	----	- คี - คี	- คี - รี	- มี - ชี
----	- มี - ชี	-- ชี คี	- มี - ชี	----	- มี - ชี	-- ชี คี	- มี - ชี
-- คี คี	- มี - ชี	-- คี ร	- มี - ชี	----	- มี - ชี	-- ชี มี	-- ชี มี
-- มี รี	- ชี - มี	คี ล - รี	- คี - คี	-- มี รี	- ชี - มี	คี ล - รี	- คี - คี

เพลง เชื้อผู้นำของชาติ (ทำนองร้อง)

----	--- เชื้อ	-- ผู้นำ	- ของ - ชาติ	----	- ประ - กาศ	- ทั้ง - ชาย	- และ - หญิง
----	--- คี	-- คี ร	- มี - ล	----	- คี - คี	- คี - รี	- มี - ช้

----	- สตรี	-- เอาไว้	- ผม - ยาว	----	- สตรี	-- เอาไว้	- ผม - ยาว
----	- มี - ช้	-- ช้ ตี	- มี - ช้	----	- มี - ช้	-- ช้ ตี	- มี - ช้

-- ใสมวก	- รอง - เท้า	-- ให้กัน	- สมัย	----	- นุ่ง - ถุง	-- กระตุ้ง	-- กระตุ้ง
-- คี คี	- มี - ช้	-- คี ร	- มี - ช้	----	- มี - ช้	-- ช้ มี	-- ช้ มี

-- มั่นนำ	- รัก - จริง	แม่ยอด - หญิง	- ชาว - ไทย	-- มั่นนำ	- รัก - จริง	แม่ยอด - หญิง	- ชาว - ไทย
-- มี รี	- ช้ - มี	คี ล - รี	- คี - คี	-- มี รี	- ช้ - มี	คี ล - รี	- คี - คี

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้มีในสมัยจอมพลป. พวกทหารเขานำมาร้องก่อน พวกเราก็เลยเอามาร้องร่วมกับของพวกเรา ก็เลยร้องกันมาจนทุกวันนี้” (อู่ พุกชื่อ, สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทปลุกใจ ให้เชื้อฟังกู้ผู้นำของชาติ

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่แพร่กระจายโดยพวกทหาร นำไปร้องเล่นกับชาวบ้าน ทำนองเพลงค่อนข้างยาว
ลักษณะลีลาเป็นทำนองทางภาคกลาง

ภาพสะท้อน

ทำให้ทราบว่าสมัยนั้น ท่านผู้นำต้องการปรับปรุงการแต่งกายของประชาชน ให้แลดูทันสมัย ซึ่งตรงกับช่วงปฏิวัติวัฒนธรรมพอดี

2. เพลง มาเถื่อน้องมา (เนื้อร้อง)

มาเถื่อน้องมา มาสัญญากันใหม่

โกรธเคืองกันเรื่องอะไร (ซ้ำ) มาสัญญากันใหม่มาเถื่อน้องมา

เพลง มาเถื่อน้องมา (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

หน้าทับโทน

- ป๊ะ - ป๊ะ	- ป๊ะ - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน	- ป๊ะ - ป๊ะ	- ป๊ะ - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน
-------------	-------------	-----------	-------------	-------------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	----	-ช-ม	-ล-ช	----	---ม	--ชม	--รค
----	-ล-ค	--รม	-ค-ร	----	-ล-ค	--รม	--คร
-มชม	-ร-ค	--ลชล	-ร-ค				

เพลง มาเถะน้องมา (ทำนองร้อง)

----	----	-มา-เถะ	-น้อง-มา	----	---มา	--สัญญา	--กันใหม่
----	----	-ช-ม	-ล-ช	----	---ม	--ชม	--รค

----	-โกรธ-เคือง	--กันเรื่อง	-อะ-ไร	----	-โกรธ-เคือง	--กันเรื่อง	-อะ-ไร
----	-ล-ค	--รม	-ค-ร	----	-ล-ค	--รม	--คร

-มาสัญญา	-กัน-ใหม่	-มาเถะมา	-น้อง-มา
-มชม	-ร-ค	--ลชล	-ร-ค

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้พวกหนุ่มๆ เขาแต่งไว้ แต่ขายจำไม่ได้ว่าใคร มันนานแล้ว เขาเอาไว้ร้องผู้หญิงเป็นธรรมดาที่มีงอนกันบ้างตามประสาหนุ่มสาว ” (อึ้ง ปุ๊กซื่อ, สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราสิ ทำนองร้องอนของคนหนุ่มสาว

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่มีทำนองสั้นๆ และแต่งโดยคนในท้องถิ่น จึงถือเป็นทำนองเพลงรำโทนแท้ๆ ของลพบุรี เช่นกัน

ภาพสะท้อน

เนื้อร้องบ่งบอกถึงการงอนของฝ่ายชายที่มีต่อฝ่ายหญิง ซึ่งเป็นความน่ารักตามประสาคนในชนบท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. เพลง ยามเย็นเดินเล่นชายเขา (เนื้อร้อง)

ยามเย็นเดินเล่นชายเขา สองคนเราชมเขาพรรณา
 โนนนกกนกลีลา (ซ้ำ) จับกิ่งเวหาจรจ่านาคู
 ไม้ฟ้าบินมาเป็นคู่ (ซ้ำ) นำรักนำเอ็นดูคู่คู่กัน

เพลง ยามเย็นเดินเล่นชายเขา (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

หน้าทับโทน

- ป๊ะ - ป๊ะ	- ป๊ะ - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน	- ป๊ะ - ป๊ะ	- ป๊ะ - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน
-------------	-------------	-----------	-------------	-------------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	- ค - ค	- ร - ม	- ช - ล	--- คี	- ล - ช	- ม - ร	- ม ม ม
----	- ม - ช	- ช - ม	-- ร ค	----	- ม - ช	- ช - ม	-- ร ค
- ช - ล	- ค - ร	- ร ร ร	- ม - ร	----	- ค - ม	- ม - ร	- ค - ล
----	- ค - ม	- ม - ร	- ค - ล	-- ช ล	- ค - ร	- ค - ล	- ค - ค

เพลง ยามเย็นเดินเล่นชายเขา (ทำนองร้อง)

----	- ยาม - เย็น	- เดิน - เล่น	- ชาย - เขา	--- สอง	- คน - เรา	- ชม - เขา	- พรรณา
----	- ค - ค	- ร - ม	- ช - ล	--- คี	- ล - ช	- ม - ร	- ม ม ม

----	- โนน - นก	- นก - ลี	- ลี - กา	----	- โนน - นก	- นก - ลี	- ลี - กา
----	- ม - ช	- ช - ม	-- ร ค	----	- ม - ช	- ช - ม	-- ร ค

- จับ - กิ่ง	- เว - หา	- เจรจา	- นำ - คู	----	- ไม้ - ฟ้า	- บิน - มา	- เป็น - คู่
- ช - ล	- ค - ร	- ร ร ร	- ม - ร	----	- ค - ม	- ม - ร	- ค - ล

----	- ไม้ - ฟ้า	- บิน - มา	- เป็น - คู่	-- นำรัก	- นำ - คู	- เดิน - คู่	- คู่ - กัน
----	- ค - ม	- ม - ร	- ค - ล	-- ช ล	- ค - ร	- ค - ล	- ค - ค

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ย้ายกับน้องสาวช่วยกันแต่ง ได้แรงบันดาลใจจากที่เราเห็นธรรมชาติในสมัยก่อน สัตว์ป่ามันชุกชุม พวกไม้ป่าไม้ไผ่นี่มากันเป็นคู่ๆ ดูสวยงามน่ารักดีก็เลยแต่งออกมา เป็นเพลงนี้ 60 กว่าปีแล้วมั้ง ” (เอื้อ พุกชื่อ, สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นลักษณะชมธรรมชาติของหนุ่มสาว

ลักษณะทำนองเพลง

ถึงทำนองเพลงค่อนข้างยาว แต่ก็เป็นการซ้ำประโยคเพลงอยู่บ่อยๆ และผู้แต่งก็เป็นคนที่้องถิ่นเพลงนี้จึงเป็นทำนองเพลงรำโทนแท้ๆ ของลพบุรี เช่นกัน

ภาพสะท้อน

จากเนื้อเพลงทำให้ทราบว่าบ้านมหาโพธิในอดีต เมื่อ 60 กว่าปีมานั้น มีป่าไม้ และสัตว์ป่าที่อุดมสมบูรณ์

4. เพลง ดาวเดือนก็เคลื่อนก็คล้อย (เนื้อร้อง)

ดาวเดือนก็เคลื่อนก็คล้อย สาวน้อยนั้นมาหรือยัง
แลซ้ายก็ให้เปล่าตา แลขวาละล้าละล้ง
ฉันทินเที่ยวคันเที่ยวหา (ซ้ำ) ถ้า मैं เจอหน้าฉันจะว่าเธอเสียให้จ้ง

เพลง ดาวเดือนก็เคลื่อนก็คล้อย (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

- ปี่ - ปี่	- ปี่ - โทน	โทน - ปี่	- โทน - โทน	- ปี่ - ปี่	- ปี่ - โทน	โทน - ปี่	- โทน - โทน
-------------	-------------	-----------	-------------	-------------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	- ม - ม	-- ร ด	-- ร ม	----	- ด - ม	-- ด ร	-- ม ร
----	- ม - ช	-- ล ช	- ม - ล	----	- ร - ม	-- ร ม	-- ร ร
----	- ช - ม	-- ร ม	- ช - ล	----	- ช - ม	-- ร ม	- ช - ล
-- ม ช	- ม - ด	- ร ด ล	ด ร ล ด				

เพลง ดาวเดือนก็เคลื่อนก็คล้อย (ทำนองร้อง)

----	- ดาว - เดือน	-- ก็เคลื่อน	-- ก็คล้อย	----	- สาว - น้อย	-- น้นมา	-- หรือยัง
----	- ม - ม	-- ร ด	-- ร ม	----	- ด - ม	-- ด ร	-- ม ร

----	- แล - ซ้าย	-- ก็ให้	- เปล่า - ตา	----	- แล - ขวา	-- ละล้า	-- ละล้ง
----	- ม - ช	-- ล ช	- ม - ล	----	- ร - ม	-- ร ม	-- ร ร

----	- ฉันทิน - เดิน	-- เที่ยวคัน	- เที่ยว - หา	----	- ฉันทิน - เดิน	-- เที่ยวคัน	- เที่ยว - หา
----	- ช - ม	-- ร ม	- ช - ล	----	- ช - ม	-- ร ม	- ช - ล

เพลง จากไปหัวใจยังห่วงหนัก (ทำนองร้อง)

----	- กรรม - ไค	-- ที่ได้	- นำ - พา	- หมด - บุญ	- วาสนา	-- ต่อหน้า	- ทราม - เซย
----	- รี่ - รี่	-- คี ท	- คี - รี่	- ฟี่ - ชี่	- ลี่ ชี่ ฟี่	-- ฟี่ รี่	- คี - รี่

----	- จาก - ไป	- หัว - ใจ	ยังห่วง-หนัก	----	- จาก - ไป	- หัว - ใจ	ยังห่วง -หนัก
----	- ท - คี	- รี่ - คี	ท ช - ชี่	----	- ท - คี	- รี่ - คี	ท ช - ช

-- เห็นหน้า	- คน - รัก	- ถันไม่ยอม	- จาก - เลย
-- รี่ ฟี่	- รี่ - ฟี่	- รี่ ฟี่ คี	- คี - รี่

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้มีมาจากกลุ่มผู้ชาย แต่จำไม่ได้ว่าใครแต่ง ก็ร้องต่อๆ กันมาจนทุกวันนี้”
(อี่ พุกซื่อ, สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราสิ ทำนองรำพึงรำพัน

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงทำนองสั้นๆ มีการซ้ำโน้ตและแต่งโดยคนท้องถิ่น จึงถือเป็นทำนองเพลงรำโทน
แท้ๆ ของลพบุรี เช่นกัน

ภาพสะท้อน

จากเนื้อเพลงทำให้ทราบว่า ผู้คนในชนบทยังยึดมั่นในเรื่อง บาปบุญ และวาสนาอยู่อย่าง
มั่นคง

7. เพลง ตะวันเย็นเย็น (เนื้อร้อง)

ตะวันเย็นเย็น

สวदनก็พากันมา

ฝากรักน้องยา

น้องยาก็ไม่ปราณี

ก็เสียแรงฉันรักฉันจึงได้มา (ซ้ำ)

ไม่เวทนาขอลาไปที

เพลง ตะวันเย็นเย็น (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

- ป๊ะ - ป๊ะ	- ป๊ะ - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน	- ป๊ะ - ป๊ะ	- ป๊ะ - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน
-------------	-------------	-----------	-------------	-------------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	----	- คํ-ท	- คํ-รํ	----	- คํ-ท	-- รํคํ	-- คํคํ
----	----	- ท-รํ	- รํ-ท	---	---	-- ลซ	- ฟ-ซ
- ท รํคํ	- ท-รํ	- รํ-คํ	- ท-คํ	- ท รํคํ	- ท-รํ	- รํ-คํ	- ท-คํ
-- ทท	- คํ-รํ	-- ซุรํ	-- รํรํ				

เพลง ตะวันเย็นเย็น (ทำนองร้อง)

----	----	-- ตะวัน	- เย็น-เย็น	----	- สวย-เด่น	-- ถันจิ่ง	-- ได้มา
----	----	- คํ-ท	- คํ-รํ	----	- คํ-ท	-- รํคํ	-- คํคํ

----	----	- ผาก-รัก	- น้อย-ยา	---	---	-- ก็ไม่	- ปรา-ณี
----	----	- ท-รํ	- รํ-ท	---	---	-- ลซ	- ฟ-ซ

- ก็เสียแรง	- ถัน-รัก	- ถัน-จิ่ง	- ได้-มา	- ก็เสียแรง	- ถัน-รัก	- ถัน-จิ่ง	- ได้-มา
- ท รํคํ	- ท-รํ	- รํ-คํ	- ท-คํ	- ท รํคํ	- ท-รํ	- รํ-คํ	- ท-คํ

-- ไม่เวท	---	-- ขอลา	-- ไปที่
-- ทท	- คํ-รํ	-- ซุรํ	-- รํรํ

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ป่าก็เห็นป่าอ้อ แกร่องเขี้ยวให้พวกเรารำโทน มานานเป็นสิบปีแต่ก็ไม่ได้เถ่ถาม
หรือกว่าใครแต่ง แต่ถ้าจะให้เดาป่าก็ว่า ป่าอ้อกับน้องๆ แกลงเป็นคนแต่ง” (วัน แสงคำ,
สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราสี และตัดพ้อในเชิงน้อยใจในที่

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงทำนองสั้นๆ มีการซ้ำโน้ตและแต่งโดยคนท้องถิ่น จึงถือเป็นทำนองเพลงรำโทน
แท้ๆ ของลพบุรี เช่นกัน

ภาพสะท้อน

จากเนื้อเพลงแสดงให้เห็นว่า ความรักของคนในชนบทยังแฝงไว้ด้วยคุณธรรม เช่น ถ้ารัก
เขาแล้วเขาไม่รัก ก็ถอยโดยดี ไม่มีการฝืนใจ

8. เพลง ดาวเดือนเป็นพยาน (เนื้อร้อง)

ดาวเดือนเป็นพยานฉันด้วย คนสวยโค้งแล้วไม่รำ
รูปหล่อละออขึ้นน้ำ (ซ้ำ) โค้งแล้วไม่รำทำให้ฉันเอียงอาย

เพลง ดาวเดือนเป็นพยาน (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ดิ่ง - ถับ	- ดิ่ง - ถับ	- ดิ่ง - ถับ	- ดิ่ง - ถับ	- ดิ่ง - ถับ	- ดิ่ง - ถับ	- ดิ่ง - ถับ	- ดิ่ง - ถับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

--- ป๊ะ	โท่น - ป๊ะ	โท่น - ป๊ะ	- โท่น - โท่น	--- ป๊ะ	โท่น - ป๊ะ	โท่น - ป๊ะ	- โท่น - โท่น
---------	------------	------------	---------------	---------	------------	------------	---------------

ทำนองเพลง

----	- มี - มี	- รี่ คี่	- มี - ด	----	- มี - ชี่	- ชี่ - ชี่	- คี่ รี่ มี
----	- คี่ - คี่	- รี่ มี รี่	- มี - ด	----	- คี่ - คี่	- รี่ มี รี่	- มี - ด
- ชี่ - ชี่	-- รี่ มี	- มี รี่ ชี่	- มี - มี				

เพลง ดาวเดือนเป็นพยาน (ทำนองร้อง)

----	- ดาว - เดือน	- เป็นพยาน	- ฉัน - ด้วย	----	- คน - สวย	- โค้ง - แล้ว	-- ไม่รำ
----	- มี - มี	- รี่ คี่	- มี - ด	----	- มี - ชี่	- ชี่ - ชี่	- คี่ รี่ มี

----	- รูป - หล่อ	-- ละออ	- ขึ้น - น้ำ	----	- รูป - หล่อ	-- ละออ	- ขึ้น - น้ำ
----	- คี่ - คี่	- รี่ มี รี่	- มี - ด	----	- คี่ - คี่	- รี่ มี รี่	- มี - ด

- โค้ง - แล้ว	-- ไม่รำ	- ทำให้ฉัน	- เอียง - อาย
- ชี่ - ชี่	-- รี่ มี	- มี รี่ ชี่	- มี - มี

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้มีที่มาซึ่งก็คือเพื่อนป่าคนหนึ่งเขาเป็นแม่ม่าย หน้าตาดี ก็เล่นรำกัน เพื่อนๆ ก็ยู่ให้ไป โค้งหนุ่มต่างถิ่นที่มาเล่นรำ บังเอิญหนุ่มนั้นขี้อายไม่ยอมออกมารำา ไอ้เพื่อนป่ามันก็อาย ป้า อี้แก่ก็เอามาแต่งเป็นเพลงร้องจนทุกวันนี้” (เฟี้ยม ชอบลุย, สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราตี ในเชิงตัดพ้อ

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงทำนองสั้นๆ มีการซ้ำโน้ตและแต่งโดยคนท้องถิ่น จึงถือเป็นทำนองเพลงรำโทนแท้ๆ ของลพบุรี เช่นกัน

ภาพสะท้อน

เป็นเรื่องของคนหนุ่มสาวในชนบทที่บางครั้งผู้ชายก็ควรมีความกล้า เพราะไม่เช่นนั้นจะทำให้ฝ่ายหญิงได้รับความอับอาย ดังเนื้อร้องในบทเพลงดังกล่าว

9. เพลง พวงมาลัยลอยไปจากถิ่น (เนื้อร้อง)

พวงมาลัยลอยไปจากถิ่น มันช่างหอมกลิ่นหอมกลิ่นก็จำปี
 นานานได้ผ่านมาที โอ้ยนานานได้ผ่านมาที
 แม่ยอดคนารี จะมาตัดรอน

เพลง พวงมาลัยลอยไปจากถิ่น (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

- ปี่ะ - ปี่ะ	- ปี่ะ - โทน	โทน - ปี่ะ	- โทน - โทน	- ปี่ะ - ปี่ะ	- ปี่ะ - โทน	โทน - ปี่ะ	- โทน - โทน
---------------	--------------	------------	-------------	---------------	--------------	------------	-------------

ทำนองเพลง

----	- ช ช ช	- คี - ช	- ฟ - ม	-- ร ค	- ร - ม	- ช - ฟ	- ฟ ช ช
----	- ท - ท	-- คี ช	- ท - ท	- คี --	- ช - ช	-- คี ฟ	- ช - ช
-- ฟ ม	- ฟ - ช	-- คี ช	- ฟ - ช				

เพลง พวงมาลัยลอยไปจากถิ่น (ทำนองร้อง)

----	- พวงมาลัย	- ลอย - ไป	- จาก - ถิ่น	-- มันช่าง	- หอม - กลิ่น	หอม - กลิ่น	- ก็จำปี
----	- ช ช ช	- คี - ช	- ฟ - ม	-- ร ค	- ร - ม	- ช - ฟ	- ฟ ช ช

----	- นาน - นาน	-- ได้ผ่าน	- มา - ที	- โอ้ย --	- นาน - นาน	-- ได้ผ่าน	- มา - ที
----	- ท - ท	-- คี ช	- ท - ท	- คี --	- ช - ช	-- คี ฟ	- ช - ช

-- แม่ยอด	- นา - รี	-- จะมา	- ตัด - รอน
-- ฟ ม	- ฟ - ช	-- คี ช	- ฟ - ช

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ก็มิมีที่มา คือว่าพวกทหารที่มาตั้งค่ายทำถนนไปเพชรบูรณ์ พอตอนกลางคืนเขาก็มาเที่ยวเล่นรำในหมู่บ้าน ก็มีทหารคนหนึ่งชื่อ หมวดผัน เขามาเล่นรำก็มาชอบสาวในหมู่บ้าน แยกชอบเอามากๆ แทบจะไม่ไปค่าย แล้วเขาก็แต่งเพลงนี้พวกยกก็เอาร้อง แยกก็ชอบใจเป็นที่สนุกสนาน” (อี พุกชื่อ, สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราดี

ลักษณะทำนองเพลง

ทำนองของเพลงนี้คล้ายๆ กับลำตัดและเป็นเพลงที่ทหารเป็นผู้แต่งขึ้น ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าได้นำทำนองการเล่นลำตัด ของภาคกลางมาแต่งเป็นเพลงขึ้นใหม่

ภาพสะท้อน

เพลงนี้คล้ายกับบทเกริ่นของลำตัด จึงมิได้สะท้อนอะไรได้มากนัก

10. เพลง ไหนเล่าดอกรัก (เนื้อร้อง)

ไหนเล่า ไหนเล่า ดอกรัก	ดอกรักที่เธอจะให้
เก็บไว้ทำไม	ในกระเป่าเธอ
เห็นจะอยู่ไม่ได้	กลัวรักใหม่เขาเข้ามาเจอ
คนนี่ซื่อ	กลัวเธอจะไม่รักจริง
ไม่เอา	ฉันกลัวเธอไม่รักจริง

เพลง ไหนเล่าดอกรัก (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

- ปี่ - ปี่	- ปี่ - โทน	โทน - ปี่	- โทน - โทน	- ปี่ - ปี่	- ปี่ - โทน	โทน - ปี่	- โทน - โทน
-------------	-------------	-----------	-------------	-------------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	- ช - ม	-- ช ม	- ช - ล	----	- ช - ล	-- ช ล	- ช - ม
----	----	- ล - ร	- ค - ค	----	--- ล	-- ช ล	--- ช
----	--- ร	-- ค ล	- ช - ม	----	- ม ช ค	- ค - ร	- ม - ร
----	----	- ช - ล	- ช - ม	----	- ช - ม	-- ร ม	- ค - ร
----	----	--- ล	--- ร	----	- ม - ร	- ค - ร	- ม - ค

เพลง ไหนเล่าดอกรัก (ทำนองร้อง)

----	- ไหน - เล่า	-- ไหนเล่า	- ดอก - รัก	----	- ดอก - รัก	-- ที่เธอ	- จะ - ให้
----	- ช - ม	-- ช ม	- ช - ล	----	- ช - ล	-- ช ล	- ช - ม

----	----	- เก็บ - ไว้	- ทำ - ไม่	----	--- ใน	-- กระเป๋า	--- เธอ
----	----	- ล - ร	- ค - ค	----	--- ล	-- ช ล	--- ช

----	--- เห็น	-- จะอยู่	- ไม่ - ได้	----	- กลัวรักใหม่	- เขา - เข้า	- มา - เจอ
----	--- ร	-- ค ล	- ช - ม	----	- ม ช ค	- ค - ร	- ม - ร

----	----	- คน - นี้	- ซิ - เออ	----	- กลัว - เออ	-- จะรัก	- ไม่ - จริง
----	----	- ซ - ล	- ซ - ม	----	- ซ - ม	-- ร ม	- ค - ร

----	----	--- ไม่	--- เออ	----	- จัน - กลัว	- เออ - ไม่	- รัก - จริง
----	----	--- ล	--- ร	----	- ม - ร	- ค - ร	- ม - ค

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้พวกทหารเขาแต่งมาร้อง ยายก็จำเอาสองสามเที่ยวก็จำได้ โดยมากเพลงที่ชาวบ้าน แต่งจะสั้นๆ แต่พวกทหารมักมีทำนองยาวๆ ” (อี่ พุกซื่อ, สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราตี

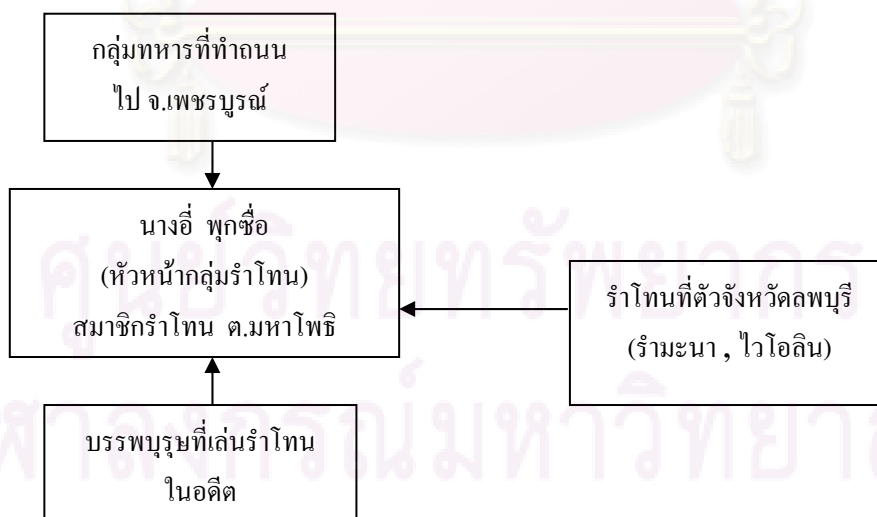
ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงทำนองที่ค่อนข้างยาว แต่ทำนองค่อนข้างวากวน ไม่เหมือนทำนองของเพลงไทย เดิมมากนัก แต่เป็นเพลงที่ทหารที่เคยอยู่ส่วนกลาง (พระนคร) ไปแต่งให้ชาวบ้าน ร้องเล่น กัน ฉะนั้นเค้าของทำนองน่าจะมีส่วนที่มาจากเพลงในส่วนกลาง

ภาพสะท้อน

เนื้อร้องของเพลงนี้ค่อนข้างสับสน ไม่ทราบว่า จะรักหรือไม่รัก จึงไม่สะท้อนภาพอะไรได้มากนัก

จากบทเพลงดังกล่าว พอสรุปได้ว่า กลุ่มรำโทนบ้านมหาโพธิ์ ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรม การแสดง , การละเล่นและบทเพลงรำโทนของกลุ่มต่างๆ มาหล่อหลอมเป็นผลงานเพลงรำโทนในกลุ่มของตนเองตามแผนผังดังนี้

(รวีทิวา ไวยนันท์, จากการลงภาคสนามบ้านมหาโพธิ์, 4 มกราคม 2553)

จากการศึกษาบทเพลงรำโทนบ้านมหาโพธิ์ ทราบว่า

1. บทเพลงที่เป็นเพลงรำโทนของลพบุรีแท้ๆ มีลักษณะดังนี้
 - เป็นทำนองสั้นๆ
 - มีการซ้ำเสียงอยู่บ่อยๆ

และจากบทเพลงจำนวน 10 เพลง ที่ยังคงร้องเล่นกันอยู่นี้เป็นเพลงรำโทนแท้ๆ ของลพบุรีจำนวน 7 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 70 %

2. เป็นบทเพลงที่ได้จากทหาร จำนวน 3 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 30 %

4. ตำบลยางโทน

- 4.1 การแพร่กระจายและการสืบทอด แบ่งออกเป็นในอดีตและปัจจุบันดังนี้

ในอดีต จากการลงภาคสนาม เพื่อเก็บข้อมูลเรื่องรำโทน ของตำบลยางโทนทำให้ทราบว่า การเล่นรำโทนของที่นี่ เริ่มในสมัยจอมพลป.พิบูลสงคราม ดังที่นายบุญลือ เด่นดวง เล่าว่า “เมื่อสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ผมยังอยู่ที่ อ.โพธิ์ทอง จ.อ่างทอง แต่พอหลังจากสงครามสงบ ก็ย้ายมาอยู่ที่บ้านยางโทน ผมก็เอาเพลงรำโทนมาเผยแพร่ ให้แก่ชาวบ้านมาร้องเล่นกัน เพลงก็จำมาจากที่อยู่โพธิ์ทอง จ.อ่างทอง” (บุญลือ เด่นดวง, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553)

การเผยแพร่และการสืบทอด เพลงรำโทนของบ้านยางโทน นางถนอม ครูละวงษ์ กล่าวว่า “ก็ไม่ได้ต่อกันเป็นขั้นตอนแต่อย่างใด คนโน้นได้สองเพลง คนนี้ได้สามเพลง ก็มาร้องเล่นกัน เพลงมันไม่ยาวนานก็จำได้ไปเอง ก็เป็นกันอย่างนี้” (ถนอม ครูละวงษ์, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553)

สรุปการสืบทอดการเล่นรำโทนในอดีตของบ้านยางโทนมีลักษณะดังนี้

1. เป็นการสืบทอดแบบมุขปาฐะ หรือการเล่าสืบทอดกันมาแบบปากต่อปาก (Oral Tradition)
2. เป็นการสืบทอดแบบครูพักลักจำ
3. เป็นการสืบทอดแบบทำซ้ำบ่อยๆ

ในปัจจุบัน จากการลงภาคสนามทำให้ทราบว่า การสืบทอดเป็นลักษณะแพร่กระจายสู่เยาวชน ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนระดับประถม ดังบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“ส่วนใหญ่ชาวบ้านที่รำโทนมีอายุมากแล้ว จึงพยายามหาทางถ่ายทอดให้กับเยาวชน โดยนำเอาทำรำที่ได้จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรีผสมผสานกับทำรำเดิมให้เป็นระเบียบ แล้วสอนให้นักเรียนโรงเรียนบ้านยางโทน และทาง อบต. เราก็ช่วยจัดหาเครื่องดนตรีให้” (ชิตยา ศรีสกุล, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553)

ในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาที่อยู่ในชุมชน ก็มีส่วนช่วยให้การสืบทอดดำเนินไปด้วยดี ดังบทสัมภาษณ์ ดังนี้ “ทางโรงเรียนถือว่า การรำโทนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าของชุมชน

ผมก็สนับสนุน ให้นำภูมิปัญญาชาวบ้านมาช่วยถ่ายทอดให้กับนักเรียนในโรงเรียนบ้านยางโทนของเรา โดยของบวิทยากรท้องถิ่น จากเขตพื้นที่มาสนับสนุน และช่วงนี้ยังมีงบไทยเข้มแข็งเพิ่มมาอีก ผมก็สนับสนุนเต็มที่ครับ” (ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านยางโทน, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553)

ในส่วนของคุณครูผู้ปฏิบัติกล่าวว่า “ทางเราก็นำเด็กนักเรียน ชั้น ป.4 - ป.5 ทั้งหมด 27 คนมาสอนตอนพักกลางวันทุกวัน โดยบางครั้งก็เชิญคุณลุงบุญลือ เค่นดวง กับคุณป้าถนอม ครูละวงษ์มาสาธิตให้นักเรียนดู แต่ส่วนใหญ่จะใช้ทำรำที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรีปรับปรุงไว้แล้วมาสอน และตอนนี้เราก็คัดนักเรียนฝึกซ้อมไว้ 1 ชุด โดยนัดซ้อมในวันเสาร์ - อาทิตย์ ซึ่งก็ได้ผลดี”

(รัชนก ศรีสะอาด, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553)

สรุปการสืบทอดรำโทนในปัจจุบัน ของบ้านยางโทนเป็นดังนี้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) ให้การสนับสนุนในการอนุรักษ์โดยจัดซื้ออุปกรณ์เครื่องดนตรีให้กับกลุ่มรำโทน
2. ผู้บริหารการศึกษาให้ความสนับสนุน โดยเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาช่วยสอนในโรงเรียน และของบสนับสนุนวิทยากรท้องถิ่น
3. ครูที่สอนสาระศิลปะสนใจสอนและฝึกซ้อมการแสดงรำโทนให้กับนักเรียน โดยจัดเป็นหลักสูตรและขั้นตอนดังนี้

3.1 กำหนดหลักสูตรเรียนรู้ จำนวน 5 เพลง ได้แก่

- เพลงแปดนาฬิกา
- เพลงหล่อจริงนะคารา
- เพลงใกล้เข้าไปอีกนิด
- เพลงสาวน้อยเอวกลม
- เพลงดึกเสียแล้วละหนา

3.2 จัดเวลาในการสอนและฝึกซ้อมดังนี้

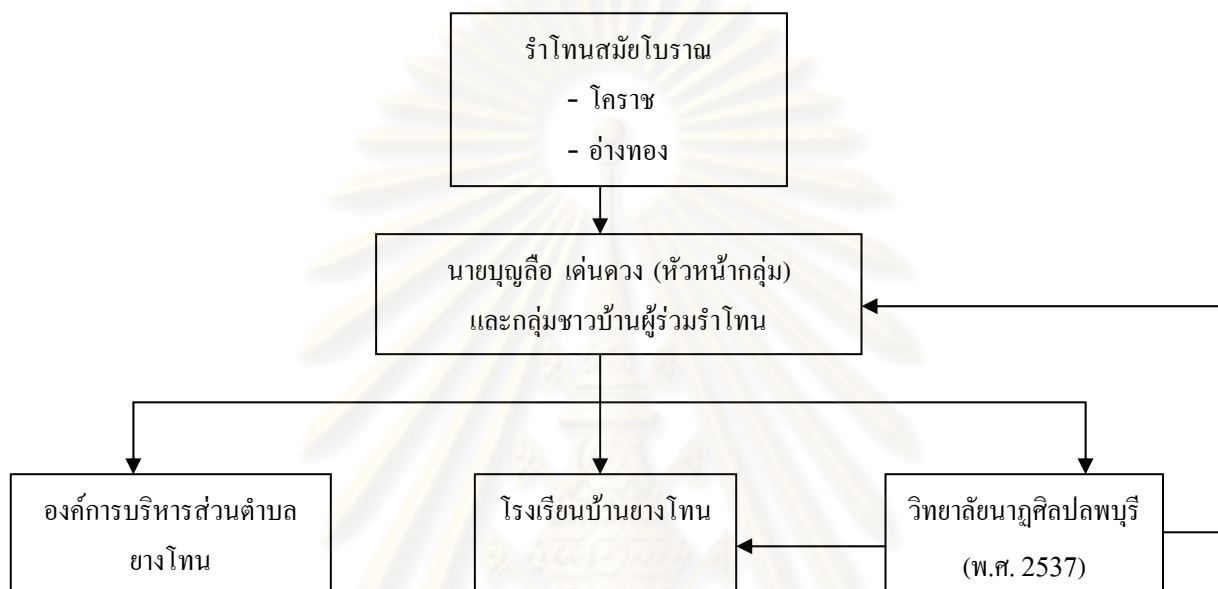
- นำนักเรียนระดับชั้นประถม 4 – ประถม 5 เรียนพร้อมกันสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง (ใช้วิทยากรท้องถิ่นเป็นผู้สอน)
- จัดชุดเพื่อแสดงรำโทน 1 ชุด จำนวน 10 คู่ (ชาย - หญิง) ซ้อมในวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์

3.3 ขั้นตอนในการสอน

- บรรยายประวัติรำโทน (ใช้วิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้)
- นำวีดิทัศน์รำโทนทั้ง 5 เพลงให้นักเรียนชม (จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี)
- ฝึกซ้อมทีละเพลง
- ฝึกรำทีละเพลง

“จากการปฏิบัติดังกล่าวซึ่งปฏิบัติตามแล้วเป็นเวลาประมาณ 7 ปี พบว่ามีเด็กนักเรียนที่ยังคงสนใจเล่นรำโทน หลังจากจบการศึกษาแล้วประมาณ 10 %” (รัชนก ศรีสะอาด, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553) ฉะนั้นจึงสามารถทำแผนผังการสืบทอดได้ดังนี้

แผนผังการสืบทอดและการแพร่กระจายวัฒนธรรมรำโทน บ้านยางโทน (อดีต - ปัจจุบัน)

(รวิวิทา ไวยนันท์, เก็บข้อมูลภาคสนามบ้านยางโทน, 15 มกราคม 2553)

4.2 บทเพลงรำโทนบ้านยางโทน

บทร้องเพลงรำโทน ของบ้านยางโทนมีลักษณะที่เกี่ยวกับการเกี่ยวพาราสี, ธรรมชาติและความรักชาติ ซึ่งที่มาของบทเพลงมีมาหลายทางด้วยกัน ดังมีบทเพลงที่ยังคงร้องกันอยู่ในตำบลยางโทน ดังนี้

1. เพลง ดึกเสียแล้วละหนา (เนื้อร้อง)

ดึกเสียแล้วละหนา	ฉันทขอลาไปก่อน
จำใจจะต้องจำจร	อย่าอาวรณ์เราร้อนฤทัย
หากแม้ว่ามีความดี	โอกาสดีมาสนุกกันใหม่
ขอวรงค์พระนารายณ์	จงให้มีความสุขเอย

เพลง ดึกเสียแล้วละหนา (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ลึง - ลับ	- ลึง - ลับ	- ลึง - ลับ	- ลึง - ลับ	- ลึง - ลับ	- ลึง - ลับ	- ลึง - ลับ	- ลึง - ลับ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

หน้าทับโทน

- - ป๊ะป๊ะ	โตนโตนป๊ะป๊ะ	โตนโตนป๊ะป๊ะ	โตนโตนโตนโตน	- - ป๊ะป๊ะ	โตนโตนป๊ะป๊ะ	โตนโตนป๊ะป๊ะ	โตนโตนโตนโตน
------------	--------------	--------------	--------------	------------	--------------	--------------	--------------

ทำนองเพลง

----	--- คี	-- รีม	-- ฟี	----	--- ฟี	- มี่ - รีม	- คี - ล
----	- ไซ - ไซ	-- ฟี รีม	- ฟี - ไซ	--- รีม	- ฟี - ไซ	- ล - รีม	- คี - ล
----	- ล - รีม	-- คี ล	- ล - ล	--- ไซ	- ฟี - ไซ	- ไซ ฟี รีม	- ฟี - รีม
----	- ไซ - มี่	- รีม - มี่	- รีม - คี	--- คี	- ล --	- คี - คี	- รีม - ฟี

เพลง ดึกเสียแล้วละหนา (ทำนองร้อง)

----	--- คี	-- เสียแล้ว	-- ละหนา	----	--- ัน	- ขอ - ลา	- ไป - ก่อน
----	--- คี	-- รีม	-- ฟี	----	--- ฟี	- มี่ - รีม	- คี - ล

----	- จำ - ใจ	-- จะต้อง	- จำ - จร	--- อย่า	- อา - วรรณ	- เร้า - ร้อน	- ฤ - ทัย
----	- ไซ - ไซ	-- ฟี รีม	- ฟี - ไซ	--- รีม	- ฟี - ไซ	- ล - รีม	- คี - ล

----	- หาก - แม้น	-- ว่ามี	- ความ - ดี	--- โอ	- กาส - ดี	- มาสนุก	- กัน - ใหม่
----	- ล - รีม	-- คี ล	- ล - ล	--- ไซ	- ฟี - ไซ	- ไซ ฟี รีม	- ฟี - รีม

----	- ขอ - วรร	- องค์ - พระ	- นา - ราชัน	--- จง	- ให้ - --	- มี - ความ	- สุข - เอย
----	- ไซ - มี่	- รีม - มี่	- รีม - คี	--- คี	- ล --	- คี - คี	- รีม - ฟี

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ได้มาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรีพร้อมทั้งทำรำด้วย” (ชิตยา ศรีสกุล, สัมภาษณ์,
15 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทรำลา ที่ใกล้ชิดจะเลิกละเล่นรำโทน

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่แต่งขึ้นจากส่วนกลาง ที่มีลักษณะคล้ายทำนองเพลงไทยเดิม ในอัตราจังหวะ
สองชั้น

ภาพสะท้อน

จากเนื้อร้องสะท้อนให้เห็นถึง ความสุภาพอ่อนโยนมีความเป็นห่วงอาวรณ์ซึ่งกันและกัน
อันเป็นลักษณะของคนมีการศึกษา

2. เพลง รักก็ลา (เนื้อร้อง)

ไม่สมคะเน รักต้องเลลยต่อ } ซ้ำ
 เมื่อมาพบคนใจสอง ถึงรักก็ต้องขอลา
 รักก็ลาไม่รักก็ลา (ซ้ำ) ลาก่อนละแม่ดอกโศก (ซ้ำ)
 ผมไม่มีโชคขอโบกมือลา รักก็ลาไม่รักก็ลา (ซ้ำ)
 ลาก่อนละพ่อดอกจาก (ซ้ำ) ถึงรักแสนรักก็ต้องหักใจลา

เพลง รักก็ลา (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

-- ปี่ปะ	โทน โทน ปี่ปะ	โทน โทน ปี่ปะ	โทน โทน โทน โทน	-- ปี่ปะ	โทน โทน ปี่ปะ	โทน โทน ปี่ปะ	โทน โทน โทน โทน
----------	---------------	---------------	-----------------	----------	---------------	---------------	-----------------

ทำนองเพลง

----	----	- ร - ฟ	-- ซ ล	--- ค	-- ซ ล	--- ซ	--- ฟ
----	----	- ร - ฟ	-- ซ ล	--- ค	-- ซ ล	--- ซ	--- ฟ
----	- ฟ - ซ	- ล - ซ	- ซ - ซ	-- ล ค	-- ซ ฟ	--- ค	--- ล
--- ค	-- ซ ล	-- ซ ค	-- ซ ล	--- ค	-- ซ ล	-- ซ ค	-- ซ ล
----	- ซ - ฟ	-- ซ ล	- ซ - ฟ	----	- ซ - ฟ	-- ซ ล	- ซ - ฟ
-- ค ฟ	- ซ - ฟ	- ค - ซ	- ล - ล	--- ค	-- ซ ล	-- ซ ค	-- ซ ล
--- ค	-- ซ ล	-- ซ ค	-- ซ ล	----	- ซ - ฟ	-- ซ ล	- ซ - ฟ
----	- ซ - ฟ	-- ซ ล	- ซ - ฟ	-- ล ค	- ค - ค	- ค ล ซ	- ล - ล

เพลง รักก็ลา (ทำนองร้อง)

----	----	- ไม่ - สม	-- คะเน	--- รัก	-- ต้องเล	--- ลอย	--- ต่อ
----	----	- ร - ฟ	-- ซ ล	--- ค	-- ซ ล	--- ซ	--- ฟ

----	----	- ไม่ - สม	-- คะเน	--- รัก	-- ต้องเล	--- ลอย	--- ต่อ
----	----	- ร - ฟ	-- ซ ล	--- ค	-- ซ ล	--- ซ	--- ฟ

----	- เมื่อ - มา	- พบ - คน	- ใจ - สอง	-- ถึงรัก	-- ก็ต้อง	--- ขอ	--- ลา
----	- ฟ - ซ	- ล - ซ	- ซ - ซ	-- ล ค	-- ซ ฟ	--- ค	--- ล

--- รัก	-- ก็ลา	-- ไม่รัก	-- ก็ลา	--- รัก	-- ก็ลา	-- ไม่รัก	-- ก็ลา
--- ค	-- ซ ล	-- ซ ค	-- ซ ล	--- ค	-- ซ ล	-- ซ ค	-- ซ ล

----	- ลา - ก่อน	-- ละแม่	- ดอก - โศก	----	- ลา - ก่อน	-- ละแม่	- ดอก - โศก
----	- ช - ฟ	-- ช ล	- ช - ฟ	----	- ช - ฟ	-- ช ล	- ช - ฟ

-- ผมไม่	- มี - โชค	- ขอ - โบก	- มือ - ลา	--- รัก	-- ก็ลา	-- ไม่รัก	-- ก็ลา
-- คีฬ	- ช - ฟ	- คี - ช	- ล - ล	--- คี	-- ช ล	-- ช คี	-- ช ล

--- รัก	-- ก็ลา	-- ไม่รัก	-- ก็ลา	----	- ลา - ก่อน	-- ละพ่อ	- ดอก - จาก
--- คี	-- ช ล	-- ช คี	-- ช ล	----	- ช - ฟ	-- ช ล	- ช - ฟ

----	- ลา - ก่อน	-- ละพ่อ	- ดอก - จาก	-- ถึงรัก	- แสน - รัก	- ก็ต้องหัก	- ใจ - ลา
----	- ช - ฟ	-- ช ล	- ช - ฟ	-- ล คี	- คี - คี	- คี ล ช	- ล - ล

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ผมได้มาแต่อยู่โพธิ์ทอง คนเก่าเขาร้องกัน ก็เลยจำเอามาร้องที่ยางโทน”
(บุญลือ เด่นดวง, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราสิ ในเชิงประชดประชัน

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่แต่งจากคนภาคกลาง ทำนองค่อนข้างยาว แต่มีทำนองที่ซ้ำอยู่หลายที่ ลีลา
ลักษณะคล้ายเพลงพื้นบ้านในแถบภาคกลางนับเป็นเพลงรำโทนแท้ๆ ของลพบุรีเช่นกัน

ภาพสะท้อน

สะท้อนถึงสภาพสังคมของคนไทยในภาคกลางที่ไม่ยอมรับผู้หญิงที่มีผู้ชายหลายคนใน
คราวเดียวกัน ตัวอย่างเช่น นางวันทองและนางกาก็ เป็นต้น

3. เพลง กิ่งแกมใบ (เนื้อร้อง)

{ กิ่งแกมใบ	สองใบสามใบแกมกิ่ง } ซ้ำ
เขาไม่รักเราหรอก	เขาแกล้งบอกว่ารักจริง
{ กิ่งแกมใบ	สองใบสามใบแกมกิ่ง } ซ้ำ
เขาไม่รักเราก็รู้	เพราะเขามีคู่แอบอิง
เข้าทิงทิง โฉะทิงทิง (ซ้ำ)	นกกะลิงจับกิ่งดาวเรือง
เสื้อเหลืองนั้นงามไม่หยอก (ซ้ำ)	งามเหมือนดอกดาวเรือง

เพลง กิ่งแกมโบ (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ถิ่ง - ถับ	- ถิ่ง - ถับ	- ถิ่ง - ถับ	- ถิ่ง - ถับ	- ถิ่ง - ถับ	- ถิ่ง - ถับ	- ถิ่ง - ถับ	- ถิ่ง - ถับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

-- ป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นโท่นโท่น	-- ป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นโท่นโท่น
-----------	----------------	----------------	------------------	-----------	----------------	----------------	------------------

ทำนองเพลง

----	--- ด	- คี่ - รั	--- รั	- มี่ - รั	- มี่ - รั	--- คี่	--- ด
----	--- ด	- คี่ - รั	--- รั	- มี่ - รั	- มี่ - รั	--- คี่	--- ด
--- ช้	-- มี่ ช้	--- มี่	- รั --	- ช้ - มี่	- รั - คี่	-- รั มี่	--- รั
----	--- ด	- คี่ - รั	--- รั	- มี่ - รั	- มี่ - รั	--- คี่	--- ด
----	--- ด	- คี่ - รั	--- รั	- มี่ - รั	- มี่ - รั	--- คี่	--- ด
--- ช้	-- มี่ ช้	--- มี่	- รั ช้	- ช้ - มี่	- รั - คี่	--- มี่	--- รั
----	- คี่ - รั	- รั - มี่	- รั - รั	----	- คี่ - รั	- รั - มี่	- รั - รั
--- ช้	-- มี่ มี่	- คี่ - คี่	- รั - รั	----	- มี่ - คี่	-- คี่ ช้	- มี่ - มี่
----	- มี่ - คี่	-- คี่ ช้	- มี่ - มี่	--- มี่	- ช้ - คี่	--- รั	--- รั

เพลง กิ่งแกมโบ (ทำนองร้อง)

----	--- กิ่ง	--- แกม	--- ไบ	- สอง - ไบ	- สาม - ไบ	--- แกม	--- กิ่ง
----	--- ด	- คี่ - รั	--- รั	- มี่ - รั	- มี่ - รั	--- คี่	--- ด

----	--- กิ่ง	--- แกม	--- ไบ	- สอง - ไบ	- สาม - ไบ	--- แกม	--- กิ่ง
----	--- ด	- คี่ - รั	--- รั	- มี่ - รั	- มี่ - รั	--- คี่	--- ด

--- เขา	-- ไม่รัก	--- เรา	- หรอก --	- เขา - แกล้ง	--- บอก	-- ว่ารัก	--- จริง
--- ช้	-- มี่ ช้	--- มี่	- รั --	- ช้ - มี่	- รั - คี่	-- รั มี่	--- รั

----	--- กิ่ง	--- แกม	--- ไบ	- สอง - ไบ	- สาม - ไบ	--- แกม	--- กิ่ง
----	--- ด	- คี่ - รั	--- รั	- มี่ - รั	- มี่ - รั	--- คี่	--- ด

----	--- กิ่ง	--- แกม	--- ไบ	- สอง - ไบ	- สาม - ไบ	--- แกม	--- กิ่ง
----	--- ด	- คี่ - รั	--- รั	- มี่ - รั	- มี่ - รั	--- คี่	--- ด

--- เขา	-- ไม่รัก	--- เรา	-- ก็รู้	-- เพราะเขา	- มี่ - คู่	--- แอบ	--- อิง
--- ช้	-- มี่ ช้	--- มี่	-- รั ช้	-- ช้ - มี่	- รั - คี่	--- มี่	--- รั

----	- เข้า - ทิง	- ทิง - โฉ๊ะ	- ทิง - ทิง	----	- เข้า - ทิง	- ทิง - โฉ๊ะ	- ทิง - ทิง
----	- คี่ - รั	- รั - มี่	- รั - รั	----	- คี่ - รั	- รั - มี่	- รั - รั

--- นก	-- กระดิ่ง	- จับ - กิ่ง	- ดาว - เรือง	----	- เตื่อ - เหลือง	-- นั้งาม	- ไม่ - หยอก
--- ช้	-- มี มี	- คี - คี	- รี่ - รี่	----	- มี - ลี	-- ลี ช้	- มี - มี

----	- เตื่อ - เหลือง	-- นั้งาม	- ไม่ - หยอก	--- งาม	-เหมือน- ดอก	--- ดาว	--- เรือง
----	- มี - ลี	-- ลี ช้	- มี - มี	--- มี	- ช้ - คี	--- รี่	--- รี่

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ น้ำลือแกแต่ง ตอนไปเล่นที่วังนารายณ์เมื่อปี 2540” (อนก งามถิ่น, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราสิ ในเชิงเห็บแวม

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นทำนองที่ค่อนข้างยาว แต่มีการร้องซ้ำในบางประโยค และเนื้อร้องมีการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมร้อง สามารถเปลี่ยนได้ตามเขาวีปญญาของแต่ละคน เหมือนการว่าดอกในเพลงไทยเดิมและนับเป็นเพลงรำไท่นแท้ๆ ของลพบุรีเช่นกัน

ภาพสะท้อน

เพลงนี้สะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาของคนไทยในเรื่องการแต่งคำประพันธ์ เพื่อร่วมสนุกด้วยกัน

4. เพลง รุ่งงามกินน้ำอยู่เป็นวง (เนื้อร้อง)

รุ่งงามกินน้ำอยู่เป็นวง	อยู่เป็นวงตรงท้องนภา
พระอาทิตย์ฉายแสงลงมา (ซ้ำ)	สว่างจ้าจากฟ้างามจริง
โน่นแน่ะดาวลอยคล้อยอยู่กับเดือน	โน่นแน่ะเดือนลอยเลื่อนนภา
ลมโชยโบยพัดสะบัดมา (ซ้ำ)	หนาวูราไม่รู้วาย
เอ่อ...เออ...เอ๋ย	ยามเมื่อเรารักกัน
โยئن โยئنทิง โยئنทิง โยئنทิง (ซ้ำ)	

เพลง รุ่งงามกินน้ำอยู่เป็นวง (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับไท่น

-- ปี่ะปี่ะ	ไท่นไท่นปี่ะปี่ะ	ไท่นไท่นปี่ะปี่ะ	ไท่นไท่นไท่นไท่น	-- ปี่ะปี่ะ	ไท่นไท่นปี่ะปี่ะ	ไท่นไท่นปี่ะปี่ะ	ไท่นไท่นไท่นไท่น
-------------	------------------	------------------	------------------	-------------	------------------	------------------	------------------

ทำนองเพลง

---	- ษ์-ริ	- ริ-มัม	- ล คัม	----	- ช คัม	- ริ-มัม	- ล คัม
----	- ท ท ท	- ล-ท	- ล-ช	----	- ท ล ท	- ล-ท	- ล-ช
---ช	- ช-ช	- ล-ท	- ล-ล	----	- ล คัม	- ริ-มัม	- ล คัม
----	- ล คัม	- ริ-มัม	- ล คัม	----	- ท-ท	- ท-คัม	- ท ล ช
----	- ท ท ท	- ล-คัม	ท ล-ช	--- ริ	-- คัม	--- คัม	- มัม-ริ
----	----	--- คัม	-- คัม	----	--- มัม	-- ริ-มัม	- ษ์-ริ
- ษ์-ษ์	--- ริ	- ษ์-ริ	- ษ์-ริ	- ษ์-ษ์	--- ริ	- ษ์-ริ	- ษ์-ริ

เพลง รุ่งงามกินน้ำอยู่เป็นวง (ทำนองร้อง)

----	- รุ่ง-งาม	- กิน-น้ำ	- อยู่เป็นวง	----	- อยู่เป็นวง	- ตรง-ท้อง	-- นภา
----	- ษ์-ริ	- ริ-มัม	- ล คัม	----	- ช คัม	- ริ-มัม	- ล คัม

----	- พระอาทิตย์	- ฉาย-แสง	- ลง-มา	----	- พระอาทิตย์	- ฉาย-แสง	- ลง-มา
----	- ท ท ท	- ล-ท	- ล-ช	----	- ท ล ท	- ล-ท	- ล-ช

---ส	- ว้าง-จ้า	- จาก-ฟ้า	- งาม-จริง	----	- โนน่นะ-ดาว	- ลอย-คล้อย	- อยู่กับเดือน
---ช	- ช-ช	- ล-ท	- ล-ล	----	- ล คัม	- ริ-มัม	- ล คัม

----	- โนน่นะ-เดือน	- ลอย-เดือน	-- นภา	----	- ลม-โชย	- โบย-พัด	- สะบัดมา
----	- ล คัม	- ริ-มัม	- ล คัม	----	- ท-ท	- ท-คัม	- ท ล ช

----	- ลม-โชย	- โบย-พัด	- สะบัดมา	--- หนาว	-- อูรา	--- ไม้	- ฐู-วาย
----	- ท ท ท	- ล-คัม	ท ล-ช	--- ริ	-- คัม	--- คัม	- มัม-ริ

----	----	---เอ่อ	--เอ่อเอ่ย	----	---ยาม	--เมื่อเรา	-รัก-กัน
----	----	---คัม	--คัม	----	---มัม	--ริ-มัม	- ษ์-ริ

- โย้น-โย้น	--- ทิง	- โย้น-ทิง	- โย้น-ทิง	- โย้น-โย้น	--- ทิง	- โย้น-ทิง	- โย้น-ทิง
- ษ์-ษ์	--- ริ	- ษ์-ริ	- ษ์-ริ	- ษ์-ษ์	--- ริ	- ษ์-ริ	- ษ์-ริ

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ผมได้จากพ่อค้า ที่มาจากกรุงเทพฯ สมัยผมยังอยู่ที่ อ.โพธิ์ทอง จ.อ่างทอง พวกพ่อค้าเขาเดินทางขึ้นล่องค้าขาย เขาก็มีส่วนเอาเพลงแปลกๆ มาร้องให้ฟังอยู่หลายเพลง”
(บุญลือ เต๋นดวง, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราสิ

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่ทำนองค่อนข้างยาว แต่มีการเล่นซ้ำในบางประโยค คล้ายเพลงลำตัดของภาคกลาง และเป็นเพลงที่เกิดทางภาคกลาง

ภาพสะท้อน

จากเนื้อร้องจะมีความขัดกันอยู่ในเนื้อหา อย่างเช่น ขณะที่พระอาทิตย์ฉายแสงลงมาก็มีความลอยคล้อยอยู่กับเดือน เลยไม่ทราบว่าเป็นเวลากลางวัน หรือเวลากลางคืนกันแน่

5. เพลง คนแก่แต่ใจยังสาว (เนื้อร้อง)

คนแก่แต่ใจยังสาว	ถือไม้เท้าขี้ก้น
ที่นี้เขามีอะไรกัน (ซ้ำ)	ถามคนข้างบ้านเขาบอกว่ามีรำโทน
พอได้ยินตะแกลก็ไม่วักซ้ำ	รีบกินข้าวกินปลาสดหน้าเร็วพลัน
หมูหมาเปิดไถ่ไม่สำคัญ	หมูหมาเปิดไถ่ก็ช่างมัน
ไม่ให้กินข้าวหนึ่งวัน	ก็ฉันจะไปรำโทน

เพลง คนแก่แต่ใจยังสาว (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

-- ปะปะ	โทนโทนปะปะ	โทนโทนปะปะ	โทนโทนโทนโทน	-- ปะปะ	โทนโทนปะปะ	โทนโทนปะปะ	โทนโทนโทนโทน
---------	------------	------------	--------------	---------	------------	------------	--------------

ทำนองเพลง

----	- ซ - ม	- ม - ซ	- ล - คี	---- คี	- คี - คี	- คี - ม	- ล - ซ
----	- คี - คี	- ซ มี -	มี มี - มี	----	- คี - คี	- ซ มี -	มี มี - มี
- มี - รี่	- คี ล -	คี่ ซ ล คี	- คี - คี	----	- ซ ม ซ	ล ซ ม ซ	- ล - คี
- คี ล คี	- ล - ล	- ม - ม	- ซ - ซ	----	- ม - ม	- ค - ค	- ม ซ ม
----	- ม - ม	- ค - ค	ม ซ - ม	มี มี รี่ มี	- คี - รี่	คี่ ซ ล คี	- คี - คี

เพลง คนแก่แต่ใจยังสาว (ทำนองร้อง)

----	- คน - แก่	- แต่ - ใจ	- ยัง - สาว	--- ถือ	- ไม้ - เท้า	- ยัก - แยะ	- ยัก - ยัน
----	- ซ - ม	- ม - ซ	- ล - คี	---- คี	- คี - คี	- คี - ม	- ล - ซ

----	- ที่ - นี้	- เขามี -	อะไร - กัน	----	- ที่ - นี้	- เขามี -	อะไร - กัน
----	- คี - คี	- ซ มี -	มี มี - มี	----	- คี - คี	- ซ มี -	มี มี - มี

- ถาม - คน	- ข้าง - บ้าน	เขาบอกว่ามี	- รำ - โทน	----	- พอได้ยิน	ตะแกลก็ไม่วัก	- ซัก - ซ้ำ
- มี - รี่	- คี ล -	คี่ ซ ล คี	- คี - คี	----	- ซ ม ซ	ล ซ ม ซ	- ล - คี

- รีบกินข้าว	- กิน - ปลา	- ผัด - หน้า	- เร็ว - พลัน	----	- หมู - หมา	- เป็ด - ไก่	- ไม่สำคัญ
- ตัด คัด	- ถ - ถ	- ม - ม	- ซ - ซ	----	- ม - ม	- ค - ค	- ม ช ม

----	- หมู - หมา	- เป็ด - ไก่	ก็ช่าง - มัน	ไม่ให้กินข้าว	- สัก - วัน	ก็ฉันจะไป	- รา - โทน
----	- ม - ม	- ค - ค	ม ซ - ม	ม่ม่ม่	- ตัด - ร์	ตัด ช ถ ตัด	- ตัด - ตัด

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ผมก็แต่งเองครับ ทำนองของเพลงผมได้ยืมมาตั้งแต่เด็กๆ ก็แต่งเนื้อร้องใส่เข้าไป
เอาไว้ร้องແຫ່ຍ່คนสูงอายุให้มีส่วนร่วมจะได้สนุกสนานและสามัคคีกัน”

(บุญลือ เต๋นดวง, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทขบขัน

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นทำนองเพลงสั้นๆ ที่แต่งโดยคนในท้องถิ่น จึงถือเป็นเพลงรำไทونแท้ๆ ของลพบุรีเพลง
หนึ่ง

ภาพสะท้อน

จากเนื้อเพลงแสดงให้เห็นถึงความชอบเล่นรำไทอนของคนชนบทในสมัยนั้น ที่แม้กระทั่ง
คนแก่พอได้ยินเสียงไทอน ก็ต้องรีบมาเล่นรำไทอน

6. เพลง ยามเย็นใกล้สนธยา (เนื้อร้อง)

ยามเย็นใกล้สนธยา	ฉันต้อนรับควายมาเล็มหญ้าชายทุ่ง
เอนอิงนอนฟังคันนา	วิหคนกกาบินมามากมาย
นกจำชางมีความสุข	เจ้าเคยมีทุกข์เหมือนฉันบ้างไหม
นกจำฉันอยากจะรู้	นกเคยเจ้าชู้เหมือนคนหรือไม่
นกน้อยเจอร์จ่าจู้	พุงนี้ขอพบอีกหน
มองซ้ายเห็นนกกระสา	เหลียวขวาเห็นนกกระยาง โทน
เหลียวซ้ายแลขวา	ฝนตั้งเค้ามาอุราหมองหม่น
นัดไว้กับสุดที่รัก	วันนี้จักก็ไปเล่นรำไทอน
{นอนฟังฟ้าร้อง	คิดถึงน้องก็ยิ่งสับสนซ้ำ} (ซ้ำ)
ต้อนรับทวยขึ้นจากนาตะละลา	
{ต้อนรับทวยขึ้นจากนา	ทวยจำอย่าว่าอย่าบ่น} (ซ้ำ)
วันนี้ฉันมีธุระ ชะ	วันนี้ฉันมีธุระ
นัดแฟนไว้จะไปเล่นรำไทอน (ซ้ำ)	

เพลง ยามเย็นใกล้สนทยา (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

-- ปี่ปี่	โหม่ง โหม่งปี่ปี่	โหม่ง โหม่งปี่ปี่	โหม่ง โหม่ง โหม่ง โหม่ง	-- ปี่ปี่	โหม่ง โหม่งปี่ปี่	โหม่ง โหม่งปี่ปี่	โหม่ง โหม่ง โหม่ง โหม่ง
-----------	-------------------	-------------------	-------------------------	-----------	-------------------	-------------------	-------------------------

ทำนองเพลง

----	- ซ - ซ	- ด - คี่	-- ซ ซ	- คี่ - ม	- ฟ - ซ	- ซ - ด	- ซ - ม
----	- ซ - ซ	- ซ - ซ	-- ซ ซ	-- คี่ ซ	- คี่ - ด	- ซ - ม	- ร - ซ
----	- คี่ - คี่	-- คี่ ด	- ซ - ม	-- ม ซ	- ด - คี่	-- คี่ ด	- ซ - คี่
----	- คี่ - คี่	-- คี่ ซ	-- ด คี่	-- คี่ ซ	- ด - คี่	- คี่ - ด	-- ซ ม
----	- คี่ - คี่	- ซ ซ ซ	- ด - คี่	----	- คี่ - คี่	- คี่ - คี่	-- ด คี่
----	- คี่ - คี่	- ด - คี่	- ซ ด คี่	----	- คี่ - คี่	- ด - คี่	ม ซ - ซ
----	- ด - คี่	----	- ด - คี่	-- คี่ ซ	- คี่ - ด	-- ม ซ	- ด - ม
----	- คี่ - คี่	-- ด ซ	- ด - คี่	--- ด	- ซ - ม	- ม ซ ด	- ซ - ซ
----	- ซ - ซ	--- คี่	--- คี่	--- ด	- ซ - ด	-- ซ ม	- ร - ซ
- ซ - -	- ซ - ซ	--- คี่	--- คี่	--- ด	- ซ - ด	-- ซ ม	- ร - ซ
----	- ซ - ม	- ซ - ด	- ม - ซ	- ซ ซ ซ	- ซ - ม	- ซ - ด	- ม - ซ
----	- ซ - คี่	-- ซ ด	-- ซ ม	----	- ซ - ม	- ซ - ด	- ม - ซ
----	- ซ - คี่	-- ซ ด	-- ซ ม	----	- ด - คี่	- คี่ - ซ	-- ด คี่
- คี่ - -	- ด - คี่	- คี่ - ซ	-- ด คี่	- มี่ - รั	- คี่ - ซ	-- ด คี่	- ด - คี่
- มี่ - รั	- คี่ - ซ	- ซ ด คี่	- ด - คี่				

เพลง ยามเย็นใกล้สนทยา (ทำนองร้อง)

----	- ยาม - เย็น	- ใกล้ - สน	-- ทยา	- ลั่น - ค้อน	- ควาย - มา	- เล็ม - หญ้า	- ชาย - ทุ่ง
----	- ซ - ซ	- ด - คี่	-- ซ ซ	- คี่ - ม	- ฟ - ซ	- ซ - ด	- ซ - ม

----	- เอน - อิง	- นอน - พิง	-- คั่นนา	-- วิหค	- นก - กา	- บิน - มา	- มาก - มาก
----	- ซ - ซ	- ซ - ซ	-- ซ ซ	-- คี่ ซ	- คี่ - ด	- ซ - ม	- ร - ซ

----	- นก - จ้า	-- ช่างมี	- ความ - สุข	-- เจ้าเคย	- มี - ทุกข์	-- เหมือนฉัน	- บ้าง - ไหม
----	- คี่ - คี่	-- คี่ ด	- ซ - ม	-- ม ซ	- ด - คี่	-- คี่ ด	- ซ - คี่

----	- นก - จ้า	-- ลั่นอยาก	-- จะรู้	-- นกเคย	- เจ้า - ชู้	- เหมือน - คน	-- หรือไม่
----	- คี่ - คี่	-- คี่ ซ	-- ด คี่	-- คี่ ซ	- ด - คี่	- คี่ - ด	-- ซ ม

----	- นก - น้อย	- เจรจา	- จู้ - จี้	----	- ฟรุ้ง - นี	- ขอ - พบ	-- อีกหน
----	- คี่ - คี่	- ซ ซ ซ	- ด - คี่	----	- คี่ - คี่	- คี่ - คี่	-- ด คี่

----	- มอง - ซ้าย	- เห็น - นก	-- กระสา	----	- เหลียว - ขวา	- เห็น - นก	กระยาง- โทน
----	- คื - คื	- ล - คื	- ชล คื	----	- คื - คื	- ล - คื	ม ช - ช

----	- เหลียว - ซ้าย	----	- แล - ขวา	-- ฟนตั้ง	- เค้า - มา	-- อูรา	- หมอง - หม่น
----	- ล - คื	----	- ล - คื	-- คื ช	- คื - ล	-- ม ช	- ล - ม

----	- นัด - ไว้	-- กับสุด	- ที่ - รัก	--- วัน	- นี้ - จัก	- ก็ไปเล่น	- ร้า - โทน
----	- คื - คื	-- ล ช	- ล - คื	--- ล	- ช - ม	- ม ช ล	- ช - ช

----	- นอน - ฟัง	--- ฟ้า	--- ร้อง	--- คิด	- ถึง - นื่อง	-- ก็ยั้ง	- สับ - สน
----	- ช - ช	--- คื	--- คื	--- ล	- ช - ล	-- ช ม	- ร - ช

- ซ้า --	- นอน - ฟัง	--- ฟ้า	--- ร้อง	--- คิด	- ถึง - นื่อง	-- ก็ยั้ง	- สับ - สน
- ช --	- ช - ช	--- คื	--- คื	--- ล	- ช - ล	-- ช ม	- ร - ช

----	- ريب - ค้อน	- ทุย - ขึ้น	- จาก - นา	- ตะละตา	- ريب - ค้อน	- ทุย - ขึ้น	- จาก - นา
----	- ช - ม	- ช - ล	- ม - ช	- ช ช ช	- ช - ม	- ช - ล	- ม - ช

----	- ทุย - จำ	-- อย่างว่า	-- อย่างบน	----	- ريب - ค้อน	- ทุย - ขึ้น	- จาก - นา
----	- ช - คื	-- ช ล	-- ช ม	----	- ช - ม	- ช - ล	- ม - ช

----	- ทุย - จำ	-- อย่างว่า	-- อย่างบน	----	- วัน - นี้	- ถัน - มี	-- ชูระ
----	- ช - คื	-- ช ล	-- ช ม	----	- ล - คื	- คื - ช	-- ล คื

- ชะ --	- วัน - นี้	- ถัน - มี	-- ชูระ	- นัด - แพน	- ไว้ - จะ	-- ไปเล่น	- ร้า - โทน
- คื --	- ล - คื	- คื - ช	-- ล คื	- ม - รั	- คื - ช	-- ล คื	- ล - คื

- นัด - แพน	- ไว้ - จะ	-- ไปเล่น	- ร้า - โทน
- ม - รั	- คื - ช	- ช ล คื	- ล - คื

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ผมแต่งตอนไปเลี้ยงควาย ที่นอนเอาหัวพาดคันทนา มองดูฟ้ามองดูนกและ
บรรยากาศรอบๆ ตัว ก็แต่งออกมา อาจารย์เกิดทันเพลงนี้มัย ถ่านไฟฉายตราคนะ
นั้นแหละผมอิงทำนองตอนต้น แล้วก็แต่งทำนองเปลี่ยนไป มันไปเองครับ เหมือนมันไหล
ออกมาเอง” (บุญลือ เด่นดวง, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทชมธรรมชาติ

ลักษณะทำนองเพลง

ถึงทำนองจะยาวก็ตามที แต่ลักษณะทำนองจะคล้ายๆ กันทั้งเพลง ซึ่งแต่งโดยคนในท้องถิ่น โดยอาศัยเค้าโครงจากเพลงโฆษณาถ่านไฟฉายตราภพ ฉะนั้นเพลงนี้จึงเป็นเพลงรำโทนของลพบุรี โดยแท้เพลงหนึ่ง

ภาพสะท้อน

จากเนื้อร้องของเพลงสะท้อนให้เห็นถึงสภาพของธรรมชาติในชนบท และความตั้งใจอันแรงกล้าที่จะไปเล่นรำโทน

7. เพลง ลักษณะวงศ์แก้วตา (เนื้อร้อง)

ลักษณะวงศ์แก้วตา	หนีมารดามาอยู่กลางไพร
เล่าเรียนวิชา	อยู่กับพระเจ้าตาที่ศาลาใหญ่
โอ้ เฮ้ โอละเห่	เอนอนนอนเปลที่จะเป็นคนไกว

เพลง ลักษณะวงศ์แก้วตา (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ	- ลิ่ง - ลับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

-- ป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นโท่นโท่น	-- ป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นโท่นโท่น
-----------	----------------	----------------	------------------	-----------	----------------	----------------	------------------

ทำนองเพลง

----	--- ช้	- มี่ มี่	- รี่ - มี่	--- รี่	- มี่ - มี่	-- รี่ ท	- รี่ - มี่
----	- ท - มี่	----	- ช้ - มี่	- รี่ มี่ ช้	- รี่ - มี่	-- รี่ มี่	- รี่ - ท
----	- ท - มี่	--- รี่	-- คี่ ท	- มี่ - ฟี่	- มี่ - รี่	- รี่ ท รี่	- มี่ - ช้

เพลง ลักษณะวงศ์แก้วตา (ทำนองร้อง)

----	--- ลัก	- ษณวงศ์	- แก้ว - ตา	--- หนี	- มาร - ตา	-- มาอยู่	- กลาง - ไพร
----	--- ช้	- มี่ มี่	- รี่ - มี่	--- รี่	- มี่ - มี่	-- รี่ ท	- รี่ - มี่

----	- เล่า - เรียน	----	- วิ - ชา	- อยู่กับพระ	- เจ้า - ตา	-- ที่ศาลา	- ลา - ใหญ่
----	- ท - มี่	----	- ช้ - มี่	- รี่ มี่ ช้	- รี่ - มี่	-- รี่ มี่	- รี่ - ท

----	- โอ้ - เฮ้	--- โอ	-- ละเห่	- เา - นื่อง	- นอน - เปล	- ี่จะเป็น	- คน - ไกว
----	- ท - มี่	--- รี่	-- คี่ ท	- มี่ - ฟี่	- มี่ - รี่	- รี่ ท รี่	- มี่ - ช้

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ผมไม่ทราบว่ามีใครแต่ง ก็ร้องกันมานานแล้ว ผมร้องได้ตั้งแต่ยังเป็นเด็กๆ อยู่เลย ผมเคยเห็นพวกละครป่าโมก เขาเล่นเรื่องนี้ แถวบ้านผมมักเรียกว่าเรื่อง พราหมณ์เกสร”
(บุญลือ เค่นดวง, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีไทย

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงทำนองสั้นๆ ที่ร้องเล่นแถบจังหวัดในภาคกลาง แล้วแพร่กระจายเข้ามายังจังหวัดลพบุรี

ภาพสะท้อน

ทำให้ทราบว่า ผู้ที่แต่งเพลงนี้น่าจะเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีเป็นอย่างดี

8. เพลง ศิลปากร (เนื้อร้อง)

ศิลปากร	ฉันไม่เคยพื่อนมาทุกเช้าเย็น
ฉันรำไม่เป็น	ฉันไม่เคยเห็นกรมศิลปากร
ทำนี้ไซ้หรือไม่ไซ้ (ซ้ำ)	ฉันไม่เคยไปกรมศิลปากร

เพลง ศิลปากร (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

-- ปี่ปี่	โทนโทนปี่ปี่	โทนโทนปี่ปี่	โทนโทนโทนโทน	-- ปี่ปี่	โทนโทนปี่ปี่	โทนโทนปี่ปี่	โทนโทนโทนโทน
-----------	--------------	--------------	--------------	-----------	--------------	--------------	--------------

ทำนองเพลง

----	--- คี	----	ล ช - ฟ	- ฟ - ร	- ฟ - ช	- ฟ - ม	- ร - ค
----	--- ช	--- ม	- ร - ค	-- ค ล	- ค - ร	- ค - ท	ท ล - ช
----	- ช - ช	- ช - ม	-- ร ค	----	- ฟ - ช	- ช - ม	-- ร ค
-- คี ล	- คี - ร	- คี - ท	ท ล - คี				

เพลง ศิลปากร (ทำนองร้อง)

----	--- คีล	----	ลป่า - กร	- ฉับ - ไม้	- เคย - พื่อน	- มา - ทุก	- เข้า - เย็น
----	--- คี	----	ล ช - ฟ	- ฟ - ร	- ฟ - ช	- ฟ - ม	- ร - ค

----	--- ฉับ	--- รำ	- ไม้ - เป็น	-- ฉับไม้	- เคย - เห็น	- กรม - ศิล	- ปา - กร
----	--- ช	--- ม	- ร - ค	-- ค ล	- ค - ร	- ค - ท	ท ล - ช

----	-ท่า-นี้	-ใช่-หรือ	--ไม่ใช่	----	-ท่า-นี้	-ใช่-หรือ	--ไม่ใช่
----	-ซ-ซ	-ซ-ม	--รค	----	-ฟ-ซ	-ซ-ม	--รค

--จันไม่	-เคย-เห็น	-กรม-คิด	-ปา-กร
--คัล	-คิ-ริ	-คิ-ท	ทล-คิ

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้เพิ่งเอามาร้องเล่นกันไม่นาน พวกเด็กในหมู่บ้านเขาไปเรียนที่นาฏศิลป์ลพบุรีเขาเอามาร้องก็เลยร้องเล่นกันมา” (บุญลือ เเด่นดวง, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงเห่บับแนม เกมประชด

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นทำนองเพลงสั้นๆ ลีลาของเพลงเป็นแบบของภาคกลาง ที่น่าจะมาจากส่วนกลาง (พระนคร)

ภาพสะท้อน

แสดงถึงว่าผู้แต่งเพลงนี้มีความยึดอัดอะไรบางอย่าง ซึ่งอาจจะอยู่ในช่วงปฏิวัติวัฒนธรรมที่ทางราชการออกกฎเกณฑ์ มาบังคับพวกศิลปินพื้นบ้านก็เป็นได้

9. เพลง หล่อจิ่งนะดารา (เนื้อร้อง)

หล่อจิ่งนะดารา งามตาจิ่งแม่สาวเอย
วันนี้ฉันมีความสุข สนุกรื่นเริงหัวใจ
ที่นี่เป็นแดนสวรรค์ เธอกับฉันมาเล่นคองก้า (ซ้า)

เพลง หล่อจิ่งนะดารา (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

-- ป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นโท่นโท่น	-- ป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นโท่นโท่น
-----------	----------------	----------------	------------------	-----------	----------------	----------------	------------------

ทำนองเพลง

----	--- คิ	-- มี ซิ	- มี - มี	----	- ริ - ริ	-- คิ ล	- คิ - ซ
----	- ล - คิ	-- คิ ล	- ซ - ม	----	-- คิ คิ	- คิ - ริ	- ซ - มี
----	- คิ - คิ	-- ริ มี	-- ริ ซิ	---	- ริ - ม	-- ริ คิ	- ล - คิ
---	- ริ - มี	-- ริ คิ	- ล - คิ				

เพลง หล่อจริงนระดรา (ทำนองร้อง)

----	--- หล่อ	-- จริงนะ	-ดา-รา	----	-งาม-ตา	-- จริงแม่	-สาว-เอ๋ย
----	--- คี	-- มี ชี	-มี-มี	----	-รี-รี	-- คี ล	-คี-ช

----	-วัน-นี้	-- ถิ่นมี	-ความ-สุข	----	-- สนุก	-รื่น-เริง	-หัว-ใจ
----	-ล-คิ	-- คี ล	-ช-ม	----	-- คี คิ	-คิ-รี	-ชี-มี

----	-ที่-นี้	-- เป็นแดน	-- สวรรค์	--- เธอ	-กับ-ฉัน	-- มาเล่น	-คอง-กำ
----	-คิ-คิ	-- รี มี	-- รี ชี	--- มี	-รี-ม	-- รี คิ	-ล-คิ

--- เธอ	-กับ-ฉัน	-- มาเล่น	-คอง-กำ
--- มี	-รี-มี	-- รี คิ	-ล-คิ

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ผมได้มาจากโพธิ์ทอง จ.อ่างทอง แล้วพอมาย้ายมาอยู่ที่ยางโทนก็เอามาร้องเล่นจนทุกวันนี้ครับ” (บุญถือ เค้นดวง, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราดี

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่มีอยู่ในแถบภาคกลางมีทำนองที่ฟังแล้วไม่อึดอัด แต่ละวรรคมีความสัมพันธ์ตามหลักการประพันธ์เพลงไทย

ภาพสะท้อน

จากเนื้อร้องของเพลง สะท้อนให้เห็นถึงความสนุกสนานของคนหนุ่มสาวและทำให้ทราบว่ จังหวะ “คองกำ” ที่เป็นจังหวะของสากลเริ่มเข้ามาผสมในการเล่นรำโทน

10. เพลง สาวน้อยเอวกลม (เนื้อร้อง)

สาวน้อยเอวกลม	ไว้ผมตัดลอนตัดคลื่น
ใส่น้ำมันหอมรีน	สวมแต่หมวกโบราณ
แต่งตัวทันสมัย	สาวไทยแบบหลวงพิบูล
หัวกระเป่าจันทร์บูร	แม่คุณจะไปไหนกัน
ฉันจะไปดูโจน ฉันจะไปดูหนัง	มาขึ้นรถรางแล้วไปด้วยกัน

เพลง สาวน้อยเอวกลม (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ถิ่ง - ถับ	- ถิ่ง - ถับ	- ถิ่ง - ถับ	- ถิ่ง - ถับ	- ถิ่ง - ถับ	- ถิ่ง - ถับ	- ถิ่ง - ถับ	- ถิ่ง - ถับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

-- ป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นโท่นโท่น	-- ป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นป๊ะป๊ะ	โท่นโท่นโท่นโท่น
-----------	----------------	----------------	------------------	-----------	----------------	----------------	------------------

ทำนองเพลง

----	----	- ช้ - ช้	- มี่ - มี่	----	- ช้ - มี่	- คี่ - รี่	- คี่ - ด
----	--- คี่	-- มี่ รี่	- คี่ - ด	----	--- ช้	-- รี่ คี่	- รี่ - รี่
----	----	- คี่ - รี่	- รี่ มี่ ช้	----	- ช้ - มี่	- คี่ - มี่	-- ช้ รี่
----	----	- คี่ มี่ ช้	- มี่ มี่ มี่	----	- คี่ - รี่	-- ด คี่	- รี่ - คี่
- ด ช ช	- ช - ม	- ด ช ช	- ช - ด	-- ม ร	- ช - ม	-- ม ร	- ด - ค

เพลง สาวน้อยเอวกลม (ทำนองร้อง)

----	----	- สาว - น้อย	- เอว - กลม	----	- ไข่ - ผม	- คัด - ลอน	- คัด - กลั่น
----	----	- ช้ - ช้	- มี่ - มี่	----	- ช้ - มี่	- คี่ - รี่	- คี่ - ด

----	--- ไล่	-- น้ำมัน	- หอม - รื่น	----	--- สวม	-- แต่หมวก	- ใบ - ลาน
----	--- คี่	-- มี่ รี่	- คี่ - ด	----	--- ช้	-- รี่ คี่	- รี่ - รี่

----	----	- แต่ง - ตัว	- พันสมัย	----	- สาว - ไทย	- แบบ - หลวง	-- พิบูล
----	----	- คี่ - รี่	- รี่ มี่ ช้	----	- ช้ - มี่	- คี่ - มี่	-- ช้ รี่

----	----	- หัวกระเป่า	- จันทบูร	----	- แม่ - คุณ	-- จะไป	- ไหน - กัน
----	----	- คี่ มี่ ช้	- มี่ มี่ มี่	----	- คี่ - รี่	-- ด คี่	- รี่ - คี่

- ถิ่นจะไป	- ดู - โชน	- ถิ่นจะไป	- ดู - หน่ง	-- มาขึ้น	- รด - ราง	-- แล้วไป	- ด้วย - กัน
- ด ช ช	- ช - ม	- ด ช ช	- ช - ด	-- ม ร	- ช - ม	-- ม ร	- ด - ค

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ก็ได้อาจมาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรีครับ คุณครูที่นั่นเขาไปฝึกมาแล้วเอามาถ่ายทอดให้พวกเราที่ใช้ร้องกันมาจนทุกวันนี้” (บุญลือ เเด่นดวง, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราฮี

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่มีทำนองค่อนข้างยาว ลักษณะของการเคลื่อนทำนองฟังดูแล้วไม่อึดอัด ถูกตามหลักการประพันธ์เพลงไทย

ภาพสะท้อน

จากเนื้อร้องของเพลงสะท้อนให้เห็นถึง การแต่งกายของคนหนุ่มสาว ในสมัยก่อนที่ต้องสวมหมวกตามสมัยนิยม และในสังคมเมือง การคมนาคมนิยมใช้รถราง ซึ่งทั้งหมดนี้เกิดในสมัย จอมพล ป.พิบูลสงคราม

11. เพลง เดือนดารา (เนื้อร้อง)

เดือนดารา	เด่นบนฟ้านภาขาวผ่อง
เด่นบนฟ้านามอง	เชอที่จອງคู่รำเสียวใหม่
กอดดอกกระไรรำพึง	คิดถึงกระไรรำพัน
ชวนให้ไฟฝัน	แสงจันทร์ส่องหล้า
เดือนก็หงาย	แลพระพายพัดมา
ห่มชื่นอุรา	ฉันอยากจะหาคู่รำ

เพลง เดือนดารา (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

-- ปี่ปะ	โท่นโท่นปี่ปะ	โท่นโท่นปี่ปะ	โท่นโท่นโท่นโท่น	-- ปี่ปะ	โท่นโท่นปี่ปะ	โท่นโท่นปี่ปะ	โท่นโท่นโท่นโท่น
----------	---------------	---------------	------------------	----------	---------------	---------------	------------------

ทำนองเพลง

----	--- ล	--- ล	--- ล	--- ช	- ล - ท	-- ล ช	- ล - ม
--- ช	- ล - ท	--- ช	--- ล	--- ช	- ม - ช	-- ม ช	- ล - ม
----	- ช - ช	-- ล ล	- ล - ล	----	- ร - ร	-- ล ล	- ล - ล
----	- ช - ม	--- ช	- ล - ค	--- ค	--- ล	--- ม	-- ช ม
----	--- ร	----	- ม - ช	--- ม	-- ช ม	--- ช	--- ร
----	- ค - ล	----	- ค - ร	-- ร ค	- ร - ม	--- ล	--- ค

เพลง เดือนดารา (ทำนองร้อง)

----	--- เดือน	--- ดา	--- รา	--- เค้น	- บน - ฟ้า	-- นภา	- ขาว - ผ่อง
----	--- ล	--- ล	--- ล	--- ช	- ล - ท	-- ล ช	- ล - ม

--- เค้น	- บน - ฟ้า	--- น้า	--- มอง	--- เชอ	- ที่ - จอง	-- คู่รำ	- เสียว - ใหม่
--- ช	- ล - ท	--- ช	--- ล	--- ช	- ม - ช	-- ม ช	- ล - ม

----	- กอด - ออก	-- กระไร	- ร้า - พึ่ง	----	- คิด - ถึง	-- กระไร	- ร้า - พัน
----	- ช - ช	-- ล ล	- ล - ล	----	- รี้ - รี้	-- ล ล	- ล - ล

----	- ชวน - ให้	--- ใฝ่	--- ฝืน	--- แสง	--- จันทร	--- ส่อง	-- หล้า
----	- ช - ม	--- ช	- ล - คิ	--- คิ	--- ล	--- ม	-- ช ม

----	--- เดือน	----	- กี้ - หงาย	--- แล	-- พระพาย	--- พัด	--- มา
----	--- ร	----	- ม - ช	--- ม	-- ช ม	--- ช	--- ร

----	- ชุ่ม - ชื่น	----	- อุ - รา	-- ฉันทอยาก	- จะ - หา	--- คู่	--- ร้า
----	- คิ - ล	----	- คิ - รี้	-- รี้ คิ	- รี้ - มี่	--- ล	--- คิ

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ที่มาก็เหมือนกับเพลง หล่อจรงนระคารา ครับ” (บุญลือ เด่นดวง, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราตี

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่มีทำนองค่อนข้างยาว ลักษณะของการเคลื่อนทำนองฟังดูแล้วไม่อึดอัด ถูกตามหลักการประพันธ์เพลงไทย

ภาพสะท้อน

จากเนื้อร้องของเพลงสะท้อนให้เห็นถึง การเกี่ยวพาราตีของคนหนุ่มสาวในสมัยนั้น มักมีดวงจันทร์ ดวงดาว เข้ามาเกี่ยวข้องในเชิงเปรียบเทียบ

12. เพลง แปรณาพิกา (เนื้อร้อง)

แปรณาพิกา

ได้เวลาชักธง

เราจะต้องยืนตรง

เคารพธงของชาติไทย (ซ้ำ)

เราสนับสนุน

ป.พิบูลสงคราม

เราจะต้องทำตาม

ตามผู้นำของชาติไทย (ซ้ำ)

เพลง แปรนาฬิกา (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ถิ่ง - ถีบ	- ถิ่ง - ถีบ	- ถิ่ง - ถีบ	- ถิ่ง - ถีบ	- ถิ่ง - ถีบ	- ถิ่ง - ถีบ	- ถิ่ง - ถีบ	- ถิ่ง - ถีบ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

-- ปี่ปี่	โท่นโท่นปี่ปี่	โท่นโท่นปี่ปี่	โท่นโท่นโท่นโท่น	-- ปี่ปี่	โท่นโท่นปี่ปี่	โท่นโท่นปี่ปี่	โท่นโท่นโท่นโท่น
-----------	----------------	----------------	------------------	-----------	----------------	----------------	------------------

ทำนองเพลง

----	--- คี	--- รี่	-- ชี่ มี่	----	--- ล	-- คี รี่	- มี่ - รี่
----	--- คี	-- ท - ล	- ท - คี	---	- รี่ - คี	- ท - ล	- ช - ล
---	- รี่ - คี	- ท - ล	- ช - ล	----	---	-- รี่ คี	-- รี่ มี่
----	---	-- มี่ รี่	- ชี่ - มี่	----	---	-- คี ล	- คี - รี่
---	- รี่ - คี	- ท - ล	- ช - ล	---	- รี่ - คี	- ท - ล	- ช - ล

เพลง แปรนาฬิกา (ทำนองร้อง)

----	--- แปร	--- นา	-- ฟิกา	----	--- ได้	-- เวลา	- ชัก - ชง
----	---	---	-- ชี่ มี่	----	---	-- คี รี่	- มี่ - รี่

----	--- เรา	-- จะต้อง	- ยืน - ตรง	--- เคา	- รพ - ชง	- ของ - ซาติ	--- ไทย
----	---	-- ท - ล	- ท - คี	---	- รี่ - คี	- ท - ล	- ช - ล

--- เคา	- รพ - ชง	- ของ - ซาติ	--- ไทย	----	--- เรา	-- สนับ	-- สนน
---	- รี่ - คี	- ท - ล	- ช - ล	----	---	-- รี่ คี	-- รี่ มี่

----	--- ป.	-- พิบูล	- สง - คราม	----	--- เรา	-- จะต้อง	- ทำ - ตาม
----	---	-- มี่ รี่	- ชี่ - มี่	----	---	-- คี ล	- คี - รี่

--- ตาม	- ผู้ - นำ	- ของ - ซาติ	--- ไทย	--- ตาม	- ผู้ - นำ	- ของ - ซาติ	--- ไทย
---	- รี่ - คี	- ท - ล	- ช - ล	---	- รี่ - คี	- ท - ล	- ช - ล

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ได้มาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี ครับ” (บุญลือ เด่นดวง, สัมภาษณ์, 15 มกราคม

2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทปลุกใจให้เกิดความรักชาติ

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่มีความยาว จำนวน 5 บรรทัด ลักษณะของการเคลื่อนที่ของทำนองราบรื่นฟังแล้วไม่อึดอัด ถูกตามหลักการประพันธ์เพลงไทย

ภาพสะท้อน

จากเนื้อร้องของเพลงสะท้อนให้เห็นถึง การกระตุ้นเตือนประชาชน ให้มีความรักชาติและเชื่อฟังในผู้นำของชาติ เพื่อช่วยกันพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

13. เพลง ไกล่เข้าไปอีกนิด (เนื้อร้อง)

ไกล่เข้าไปอีกนิด	ซิดซิดเข้าไปอีกหน่อย
สวรรค์น้อยน้อย	อยู่ในวงเพื่อนรำ
รูปหล่อขอเชิญมาเล่น	เนื้อเย็นขอเชิญมารำ
มองมาในตาหวานฉ่ำ (ซ่า)	มะมารำกับพื้เนื้อ

เพลง ไกล่เข้าไปอีกนิด (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ถึง - ถับ	- ถึง - ถับ	- ถึง - ถับ	- ถึง - ถับ	- ถึง - ถับ	- ถึง - ถับ	- ถึง - ถับ	- ถึง - ถับ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

หน้าทับโทน

-- ปะปะ	โท่นโท่นปะปะ	โท่นโท่นปะปะ	โท่นโท่นโท่นโท่น	-- ปะปะ	โท่นโท่นปะปะ	โท่นโท่นปะปะ	โท่นโท่นโท่นโท่น
---------	--------------	--------------	------------------	---------	--------------	--------------	------------------

ทำนองเพลง

----	--- ล	-- คี ร์	- คี - มี่	----	- มี่ - มี่	-- คี ร์	- คี - ล
----	- มี่ - ซึ	--- ซึ	- ซึ - -	--- คี	-- ร์ มี่	--- ซึ	--- ร์
----	- คี - คี	-- มี่ ร์	- คี - ล	----	- ซึ - มี่	- ซึ - มี่	- ร์ - ร์
----	- คี - คี	-- ร์ คี	- ล - ซ	----	- คี - คี	-- ร์ คี	- ล - ซ
- ซึ - -	- ซึ - มี่	-- ร์ มี่	-- คี ร์				

เพลง ไกล่เข้าไปอีกนิด (ทำนองร้อง)

----	--- ไกล่	-- เข้าไป	- อีก - นิด	----	- ซิด - ซิด	-- เข้าไป	- อีก - น้อย
----	--- ล	-- คี ร์	- คี - มี่	----	- มี่ - มี่	-- คี ร์	- คี - ล

----	-- สวรรค์	--- น้อย	- น้อย - -	--- อยู่	-- ในวง	--- เพื่อน	--- รำ
----	- มี่ - ซึ	--- ซึ	- ซึ - -	--- คี	-- ร์ มี่	--- ซึ	--- ร์

----	- รูป - หล่อ	-- ขอเชิญ	- มา - เล่น	----	- เนื้อ - เย็น	- ขอ - เชิญ	- มา - รำ
----	- คี - คี	-- มี่ ร์	- คี - ล	----	- ซึ - มี่	- ซึ - มี่	- ร์ - ร์

----	- มอง - มา	-- ในตา	- หวาน - ฉ่ำ	----	- มอง - มา	-- ในตา	- หวาน - ฉ่ำ
----	- คัด - คัด	-- รัด	- ล - ช	----	- คัด - คัด	-- รัด	- ล - ช

- มะ --	- มา - ร้า	-- กับพี่	-- นี้อย
- ช้ --	- ช้ - มี	-- รี่ มี	-- คี่ รี่

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้เขามิร้องกันมานานแล้ว ผมร้องได้ตั้งแต่อยู่ที่โพธิ์ทองเช่นกันพอมาอยู่ที่ยางโทนก็เอามาร้องเล่นจนทุกวันนี้ครับ” (บุญลือ เด่นดวง, สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราตี ในเชิงเชิญชวนให้ออกมารำ

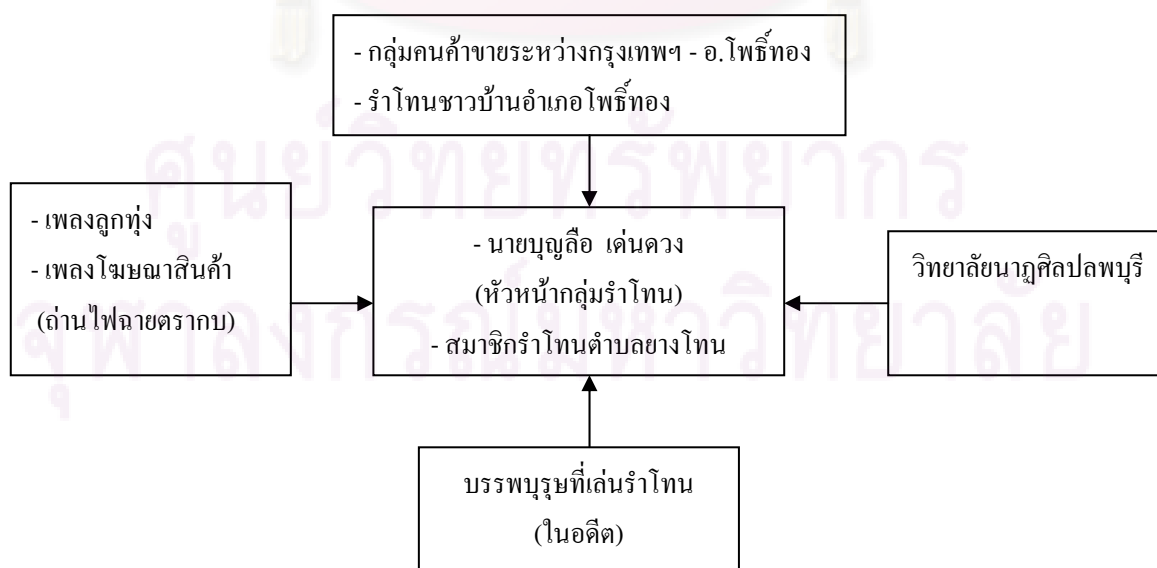
ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่ร้องเล่นกันอยู่ในแถบภาคกลาง มีความยาวสี่บรรทัดครึ่ง ลักษณะของการเคลื่อนที่ของทำนองราบรื่น ฟังดูแล้วไม่อึดอัด ถูกต้องตามหลักการประพันธ์เพลงไทย

ภาพสะท้อน

จากเนื้อร้องของเพลงสะท้อนให้เห็นถึง การเกี่ยวพาราตีของหนุ่มสาวในอดีต

จากบทเพลงดังกล่าว พอสรุปได้ว่า กลุ่มรำโตนบ้านยางโทน ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมการแสดง การละเล่นและบทเพลงรำโตน ของกลุ่มต่างๆ มาหล่อหลอมเป็นผลงานเพลงรำโตนในกลุ่มของตนเอง ตามแผนผังดังนี้

(รวีทิวา ไวยนันท์, จากการลงภาคสนาม, 15 มกราคม 2553)

จากการศึกษาบทเพลงรำโทนบ้านยางโทน ทราบว่า

1. บทเพลงที่เป็นเพลงรำโทนของลพบุรีแท้ๆ มีลักษณะดังนี้

- มีทั้งทำนองสั้นและทำนองยาว
- มีการซ้ำเสียงวนไปวนมา

และจากบทเพลงจำนวน 13 เพลง ที่ยังคงร้องเล่นกันอยู่เป็นเพลงรำโทนแท้ๆ ของลพบุรี จำนวน 4 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 30.77 %

2. ไม่พบเพลงที่ได้จากกลุ่มทหาร

3. เป็นเพลงที่ได้จากส่วนกลาง จำนวน 9 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 69.23 %

5. ตำบลโคกสูง

5.1 การแพร่กระจายและการสืบทอด แบ่งออกเป็นในอดีตและปัจจุบันดังนี้

ในอดีต จากการลงภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลเรื่องรำโทน ของตำบลโคกสูงทำให้ทราบว่า “การเล่นรำโทนของที่นี่ มีมาแต่สมัยโบราณ แต่ก่อนก็รำกันเฉยๆ กับโทน ไม่มีเครื่องประกอบจังหวะแต่อย่างใด อย่างมากก็มีการปรบมือให้จังหวะ” (สุข เกิดสูง, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2553) และรำโทนของบ้านโคกสูงได้รับความนิยมนมากที่สุด ในสมัยจอมพลป. พิบูลสงคราม ดังบทสัมภาษณ์ “สมัยจอมพลป. ก็มีพวกทหารมาตั้งค่ายที่บ้านหนองใหญ่ เขาทำสนามบินด้วย เขาเครื่องบินมาหลบซุกไว้ ตอนกลางคืนเขาก็มาเที่ยวเล่นกับชาวบ้าน ตอนนี้แหละที่พวกทหารเขาเอาเนื้อร้องมาใส่ในรำโทน ก็สนุกสนานดี เป็นเพลงรักชาติบ้าง เกี่ยวกันบ้าง” (มูล พูลหล้า, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2553) การเผยแพร่และการสืบทอด เพลงรำโทนของบ้านโคกสูงในอดีตนั้นนายสุข เกิดสูงกล่าวว่า “เดิมทีดีโตนเล่นกันธรรมดาไม่มีร้องอะไรดอก ส่วนใหญ่ผู้หญิงจะเป็นคนดี พอสมัย จอมพลป. พิบูลสงคราม ก็มีเนื้อร้องเข้ามา พวกเราก็จำๆ กันแล้วก็ร้องกันบ่อยก็จำได้ ไม่ต้องต่อกันดอก พี่มูล... พี่มูลแกเก่ง แกจำแม่นและได้เพลงมาก” (สุข เกิดสูง, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2553)

สรุป การสืบทอดการเล่นรำโทนในอดีตของบ้านโคกสูง มีลักษณะดังนี้

1. เป็นการสืบทอดแบบมุขปาฐะ หรือการเล่าสืบทอดกันมาแบบปากต่อปาก (Oral Tradition)
2. เป็นการสืบทอดแบบครูพักลักจำ
3. เป็นการสืบทอดแบบทำซ้ำบ่อยๆ

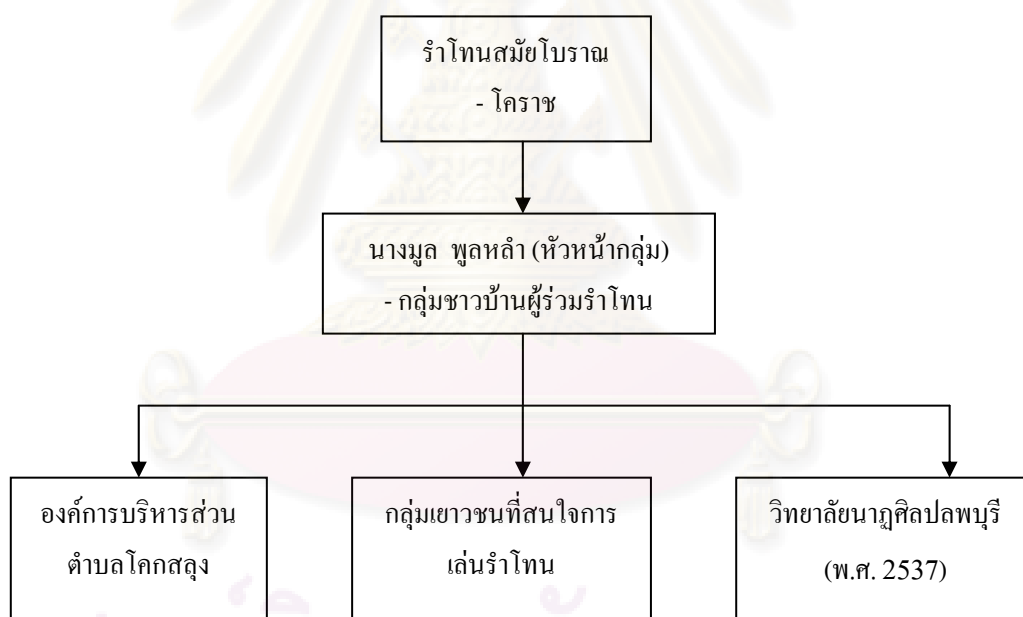
ในปัจจุบัน จากการลงภาคสนามทำให้ทราบว่า การสืบทอดสู่เยาวชนเป็นลักษณะรวมกลุ่มเยาวชนที่สนใจ มาฝึกปรุร่วมกันที่พิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านไทยเบ็ญจโคกสูงตามสัมภาษณ์ดังนี้ “ผมก็พยายามจะรักษาไว้ให้อยู่หมู่บ้านตลอดไป โดยนำเยาวชนในหมู่บ้านมาทำกิจกรรมร่วมกันที่พิพิธภัณฑสถานของหมู่บ้าน โดยปลูกจิตสำนึกให้รักและภูมิใจในท้องถิ่นของเรา ก็มีหลายกิจกรรม

ครับ เช่น การทำยามแบบไทยเบ็ง และการร้องเพลงรำโทนที่เคยเป็นชื่อเสียงของตำบลของเรา” (ประทีป สลุงอยู่, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2553)

ซึ่งลักษณะการสืบทอดแบบข้างต้นนี้ ก็ไม่ค่อยประสบความสำเร็จนักดังสัมภาษณ์ “เด็กๆ เขาไม่ค่อยสนใจเท่าที่ควร และที่สำคัญต้องมีใจรักและมีพรสวรรค์ด้วยจึงจะร้องได้ไว ต้องรู้จังหวะ ต้องรู้เสียง ร้องเสียงต้องเข้ากัน ยายก็ไม่รู้จะบอกยังไง ก็ทำให้ดูให้เขาทำตาม ก็พอร้องกันได้บ้าง แต่ยังไม่ดีออก” (มุล พูลหล้า, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2553)

สรุปการสืบทอดรำโทนในปัจจุบัน ของชาวบ้าน โลกสลุงเป็นลักษณะ ของกลุ่มคนที่รักใน วัฒนธรรม ได้ช่วยกันจัดกิจกรรมถ่ายทอดให้เยาวชนที่สนใจ โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลช่วย สนับสนุนงบประมาณ และหาเวทีให้แสดง ซึ่งก็เป็นการรำโทนของผู้สูงอายุเสียเป็นส่วนใหญ่ ใน ส่วนของเยาวชนจึงยังไม่มี การสืบทอดที่เป็นรูปธรรมชัดเจน จึงทำแผนผังการสืบทอดได้ดังนี้

แผนผังการสืบทอดและการแพร่กระจายวัฒนธรรมรำโทน บ้าน โลกสลุง (อดีต - ปัจจุบัน)

(รวิทิwa ไวยนันท์, เก็บข้อมูลภาคสนามบ้าน โลกสลุง, 18 มกราคม 2553)

5.2 บทเพลงรำโทนบ้าน โลกสลุง

บทเพลงรำโทนของบ้าน โลกสลุง มีลักษณะเนื้อร้องที่เกี่ยวกับการเกี่ยวพาราสี ธรรมชาติ และความรักชาติ ซึ่งที่มาของบทเพลงมีมาหลายทางด้วยกัน ดังมีบทเพลงที่ยังคงร้องกันอยู่ในตำบล โลกสลุง ดังนี้

1. เพลง จำไปยิ้มไป (เนื้อร้อง)

จำไปยิ้มไป จะเข้ามาใกล้หัวใจเด่นแรง
 ถอยนิดถอยนิดถอยหน่อย เดินนิดเดินนิดเดินหน่อย
 คาวดวงน้อยกำลังส่องแสง เป็นประกายฉายลงมา
 พอสบสายตาดูใบหน้าเธอแดง

เพลง จำไปยิ้มไป (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

หน้าทับโทน

--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน	--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน
---------	-------------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	----	- ม - ม	- ช - ม	-- ค ค	- ค - ค	- ม - ร	- ค - ร
----	- ช - ช	- ช - ช	- ม - ค	----	- ม - ช	- ม - ช	- ม - ค
--- ค	- ค - ค	-- ค ร	- ม - ช	----	- ช ช ช	--- ค	- ค - ช
-- ม ร	- ช - ม	- ม ม ร	- ม - ค				

เพลง จำไปยิ้มไป (ทำนองร้อง)

----	----	- จำ - ไป	- ยิ้ม - ไป	-- จะเข้า	- มา - ใกล้	- หัว - ใจ	- เด่น - แรง
----	----	- ม - ม	- ช - ม	-- ค ค	- ค - ค	- ม - ร	- ค - ร

----	- ถอย - นิด	- ถอย - นิด	- ถอย - น้อย	----	- เดิน - นิด	- เดิน - นิด	- เดิน - น้อย
----	- ช - ช	- ช - ช	- ม - ค	----	- ม - ช	- ม - ช	- ม - ค

--- คาว	- ดวง - น้อย	-- กำลัง	- ส่อง - แสง	----	- เป็นประกาย	--- ฉาย	- ลง - มา
--- ค	- ค - ค	-- ค ร	- ม - ช	----	- ช ช ช	--- ค	- ค - ช

-- พอสบ	- สาย - ตา	- ดูใบหน้า	- เธอ - แแดง
-- ม ร	- ช - ม	- ม ม ร	- ม - ค

ที่มาของเพลง

“พวกทหารที่มาตั้งค่ายที่หนองใหญ่ เขาเอมาร้องตอนมารำที่หมู่บ้านพวกเราก็ร้องเล่นกัน
 มา” (มุล พูลห่อ, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราตี

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่มีความยาว จำนวน 4 บรรทัดครึ่ง การเคลื่อนที่ของทำนองราบรื่น ฟังแล้วไม่
อึดอัด เป็นเพลงที่ได้รับการถ่ายทอดจากทหาร

ภาพสะท้อน

ลักษณะของเนื้อเพลง สะท้อนให้เห็นถึงภาพการเล่นรำโทน ของหนุ่มสาวในชนบทอย่าง
ชัดเจน

2. เพลง นั้่นดอกอะไร (เนื้อร้อง)

นั้่นดอกอะไร	ทักไว้กระไรเหนือหู
ฉันอยากจะรู้	ว่าดอกไม้ฉัน
ส่งกลิ่นหอมเย็น	หรือจะเป็นมะลิวัลย์
ไอ้ดอกไม้ฉัน	ขอให้ฉันจะได้ไหมเธอ

เพลง นั้่นดอกอะไร (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

--- ปี่ะ	- โทน - โทน	โทน - ปี่ะ	- โทน - โทน	--- ปี่ะ	- โทน - โทน	โทน - ปี่ะ	- โทน - โทน
----------	-------------	------------	-------------	----------	-------------	------------	-------------

ทำนองเพลง

----	----	- ม - ม	-- ฟ ช	----	- ช - ล	-- ช ม	- ฟ - ช
----	----	- ฟ - ม	- ฟ - ช	----	- ช - ค	--- ช	- ช - ม
----	----	- ร - ม	- ฟ - ช	--- ล	-- ช ฟ	--- ม	-- ม ร
----	- คี - ท	----	- คี - รี่	--- มี	-- รี่ มี	-- รี่ คี	- ล - คี

เพลง นั้่นดอกอะไร (ทำนองร้อง)

----	----	- นั้่น - ดอก	-- อะไร	----	- ทัก - ไว้	-- กระไร	- เหนือ - หู
----	----	- ม - ม	-- ฟ ช	----	- ช - ล	-- ช ม	- ฟ - ช

----	----	- ฉัน - อยาก	- จะ - รู้	----	- ว่า - ดอก	--- ไม้	--- นั้่น
----	----	- ฟ - ม	- ฟ - ช	----	- ช - ค	--- ช	- ช - ม

----	----	- ส่ง - กลิ่น	- หอม - เย็น	--- หรือ	-- จะเป็น	--- มะ	-- ลิวัลย์
----	----	- ร - ม	- ฟ - ช	--- ล	-- ช ฟ	--- ม	-- ม ร

----	- ไอ้ - ดอก	----	- ไม้ - นั้่น	--- ขอ	-- ให้ฉัน	-- จะได้	- ไหม - เธอ
----	- คี - ท	----	- คี - รี่	--- มี	-- รี่ มี	-- รี่ คี	- ล - คี

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ได้มาจากพวกทหารเหมือนกัน” (มูล พูลหล้ม้า, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราสิ

ลักษณะทำนองเพลง

เพลงนี้ได้รับการถ่ายทอดจากทหาร เป็นเพลงที่มีความยาว จำนวน 4 บรรทัด การเคลื่อนที่ของทำนองราบรื่น ฟังแล้วไม่อึดอัด

ภาพสะท้อน

ลักษณะของเนื้อเพลง สะท้อนให้เห็นถึงการเกี่ยวพาราสิของหนุ่มสาวในชนบท

3. เพลง กุหลาบหนามเตย (เนื้อร้อง)

พอกุหลาบหนามเตย	ลีมเลยหรือพ่อจนตางอน
เดี๋ยวนี้เขามีรักใหม่	เสือกไสเซียวหนอรักก่อน
รักใหม่เข้ามาซ้อน	รักก่อนลีมเลย

เพลง กุหลาบหนามเตย (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

--- ปี่ะ	- โทน - โทน	โทน - ปี่ะ	- โทน - โทน	--- ปี่ะ	- โทน - โทน	โทน - ปี่ะ	- โทน - โทน
----------	-------------	------------	-------------	----------	-------------	------------	-------------

ทำนองเพลง

----	----	- มี รี่ คี่	- ชี่ - มี	----	- มี - มี	- มี รี่ คี่	- รี่ - รี่
----	- ชี่ - ชี่	-- ชี่ มี	- ชี่ - คี่	----	- ค - คี่	-- รี่ คี่	- รี่ - ชี่
----	----	- มี - รี่	- รี่ มี ชี่	----	- ชี่ - คี่	--- รี่	--- คี่

เพลง กุหลาบหนามเตย (ทำนองร้อง)

----	----	- พอกุหลาบ	- หนาม - เตย	----	- ลีม - เลย	- หรือพ่อจน	- ตา - งอน
----	----	- มี รี่ คี่	- ชี่ - มี	----	- มี - มี	- มี รี่ คี่	- รี่ - รี่

----	- เดี่ยว - นี้	-- เขามี	- รัก - ใหม่	----	- เสือก - ไส	-- เซียวหนอ	- รัก - ก่อน
----	- ชี่ - ชี่	-- ชี่ มี	- ชี่ - คี่	----	- ค - คี่	-- รี่ คี่	- รี่ - ชี่

----	----	รัก - ใหม่	- เข้ามาซ้อน	----	- รัก - ก่อน	--- ลีม	--- เลย
----	----	- มี - รี่	- รี่ มี ชี่	----	- ชี่ - คี่	--- รี่	--- คี่

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ฉันแต่งเอง เมื่อสัก 50 ปีที่แล้ว ฉันได้เปรียบตรงที่ฉันเป็นหนังสือ เมื่อก่อนฉันเคยเป็นครู สอนที่โรงเรียน โศกสฤษดิ์นี้แหละ ก็แต่งไว้ร้องเกี่ยวกับพวกทหารนั่นแหละ”

(มุล พูลหล้า, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราสิ ในเชิงตัดพ้อ

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่คนท้องถิ่นแต่งขึ้นเอง มีจำนวน 3 บรรทัด การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงราบรื่น ฟังแล้วไม่อึดอัด ถือเป็นเพลงรำโทนของลพบุรีแท้ๆ เพลงหนึ่ง

ภาพสะท้อน

ลักษณะของเนื้อเพลง สะท้อนให้เห็นถึงการตัดพ้อต่อว่า ในเรื่องความรักของคนหนุ่มสาว ในสมัยก่อน

4. เพลง ซ่อมะปรางปริง (เนื้อร้อง)

เจ้าช้อ ไอ้มะปรางปริง	สวยจริงกำลังจะหล่อ
น่ารักจริงหนอ	เจ้าช้อ ไอ้มะปรางปริง
เชอช่างสวยถูกใจ	เสียคายที่อยู่ปลายกิ่ง
น่ารักจริงๆ	ทุกสิ่งฉันได้แต่มอง
สวยเมื่อเธอมองมา	ฉันใช้สายตาเป็นสื่อ
ความรักนั้นหรือ	เป็นสื่อกันด้วยสายตา

เพลง ซ่อมะปรางปริง (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

--- ปี่ะ	- โทน - โทน	โทน - ปี่ะ	- โทน - โทน	--- ปี่ะ	- โทน - โทน	โทน - ปี่ะ	- โทน - โทน
----------	-------------	------------	-------------	----------	-------------	------------	-------------

ทำนองเพลง

----	- คี - คี	-- คี ชี	- มี - มี	----	- ชี - มี	-- รี่ มี	- รี่ - คี
----	----	- ช - ล	- คี - รี่	----	- รี่ - รี่	-- รี่ ชี	- มี - มี
----	--- ช	- ช - ล	- คี - รี่	----	- มี - รี่	-- คี รี่	- คี - ล
----	----	- ช - ล	- คี - รี่	----	- มี - รี่	-- มี ชี	- รี่ - มี
----	--- รี่	- คี - รี่	- มี - มี	----	- มี - รี่	-- มี รี่	- คี - ล
----	----	- ช - ล	- คี - รี่	----	- รี่ - คี	-- รี่ รี่	- มี - คี

เพลง ช่อมะปรางปริง (ทำนองร้อง)

----	- เจ้า - ซ่อ	-- ไอ้มะ	- ปราง - ปริง	----	- สวย - จริง	-- กำลั่ง	- จะ - หล่อ
----	- คี - คี	-- คี ชี	- มี่ - มี่	----	- ชี - มี่	-- รี่ มี่	- รี่ - คี

----	----	- น้า - รัก	- จริง - หนอ	----	- เจ้า - ซ่อ	-- ไอ้มะ	- ปราง - ปริง
----	----	- ช - ล	- คี - รี่	----	- รี่ - รี่	-- รี่ ชี	- มี่ - มี่

----	--- เชอ	- ช่าง - สวย	- ลูก - ใจ	----	- เสีย - ดาย	-- ท่อยู่	- ปลาย - กิ่ง
----	--- ช	- ช - ล	- คี - รี่	----	- มี่ - รี่	-- คี รี่	- คี - ล

----	----	- น้า - รัก	- จริง - จริง	----	- ทุก - สิ่ง	-- ฉันทได้	- แต่มอง
----	----	- ช - ล	- คี - รี่	----	- มี่ - รี่	-- มี่ ชี	- รี่ - มี่

----	--- สวย	- เมื้อ - เชอ	- มอง - มา	----	- ฉันท - ไซ้	-- สายตา	- เป็น - สี่
----	--- รี่	- คี - รี่	- มี่ - มี่	----	- มี่ - รี่	-- มี่ รี่	- คี - ล

----	----	- ความ - รัก	- นั้น - หรือ	----	- เป็น - สี่	-- กันด้วย	- สาย - ตา
----	----	- ช - ล	- คี - รี่	----	- รี่ - คี	-- รี่ รี่	- มี่ - คี

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ย้ายแต่งแห่พวกทหารเขา เพราะพวกนี้หน้าตาดี แต่ทว่าเขาเดินทางไปเรื่อยๆ มันก็เหมือนดอกไม้สวย แต่อยู่ปลายกิ่ง อย่างดีก็ได้แต่มองกัน” (มูล พูลหล้า, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราฮี

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่คนท้องถิ่นแต่งขึ้นเอง มีจำนวน 6 บรรทัด ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงฟังแล้วราบรื่นไม่อึดอัด ถือเป็นเพลงราโตนของลพบุรีแท้ๆ เพลงหนึ่ง

ภาพสะท้อน

ลักษณะของเนื้อเพลง สะท้อนให้เห็นถึงเรื่องความรักของคนหนุ่มสาว ที่สื่อภาษากันด้วยสายตา

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ก็อปเพลงของ โศกสลุงนี่แหละ ยายแต่งແຍ່ສາວໆ รຸ່ນນ້ອງให้เขาออกไปรำ พวกนี้ จะซื่อาย พอมีหนุ่มไปโศกก็ไมค่อยออกรำ” (มูล พูลหคำ, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทซกซวณเชิงไต่ถาม

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่คนท้องถิ่นแต่งขึ้นเอง มีจำนวน 5 บรรทัดครึ่ง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนอง เพลงฟังแล้วไมค่อยราบรื่น แต่ก็ถือว่าเป็นเพลงรำโตนของลพบุรีแท้ๆ เพลงหนึ่ง

ภาพสะท้อน

ลักษณะของเนื้อเพลง สะท้อนให้เห็นว่าการเล่นรำโตนนั้น สามารถร่วมรำเล่นกันได้ทุกวัย อีกนัยหนึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเคารพนับถือและยำเกรงในผู้อาวุโส

6. เพลง รักกันยังไม่ทันถึงปี (เนื้อร้อง)

รักกันยังไม่ทันถึงปี โฉนคนดีมากมายเป็นอื่น
ถ้าไม่รักขอรักกลับคืน รักกลายเป็นอื่นระวังให้ดี

เพลง รักกันยังไม่ทันถึงปี (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโตน

--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โตน - ป๊ะ	- โทน - โทน	--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โตน - ป๊ะ	- โทน - โทน
---------	-------------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	- ซ - ม	- ม ร ม	- ล - ซ	-- ม ซ	- ม - ร	-- ม ร	- ค - ล
----	- ร ม ซ	- ซ - ซ	- ร - ม	-- ซ ม	- ร - ค	-- ร ม	- ซ - ร

เพลง รักกันยังไม่ทันถึงปี (ทำนองร้อง)

----	- รัก - กัน	- ยังไม่ทัน	- ถึง - ปี	-- โฉน	- คน - ดี	-- มากลาย	- เป็น - อื่น
----	- ซ - ม	- ม ร ม	- ล - ซ	-- ม ซ	- ม - ร	-- ม ร	- ค - ล

----	- ถ้าไม่รัก	- ขอ - รัก	- กลับ - คืน	-- รักกลายเป็น	- เป็น - อื่น	-- ระวัง	- ให้ - ดี
----	- ร ม ซ	- ซ - ซ	- ร - ม	-- ซ ม	- ร - ค	-- ร ม	- ซ - ร

ที่มาของเพลง

“เป็นเพลงที่กลุ่มสาว ๆ รุ่นน้องเขาช่วยกันแต่ง มันมีที่มาคือ รุ่นน้องคนหนึ่งเขาก็ชอบกับหนุ่มตำบลเดียวกันนี้แหละ คนทั่วไปก็รู้ว่าสองคนนี่ชอบกัน อยู่ๆ มาฝ่ายชายแอบไปชอบสาวที่ตำบลอื่น เพื่อนๆ ผู้หญิงก็เลยช่วยกันแต่งเพลงร้องเหน็บนี้แหละ” (มูล พูลหล้า, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทบอกเตือนเชิงคำเหน็บ

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่คนท้องถิ่นแต่งขึ้นเอง มีจำนวน 2 บรรทัด ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงฟังแล้วราบรื่น และก็นับเป็นเพลงรำโทนของลพบุรีแท้ๆ เช่นกัน

ภาพสะท้อน

ลักษณะของเนื้อเพลง สะท้อนให้เห็นว่า การเปลี่ยนใจในคนรักเดิมนั้น ในสังคมชนบทต้องระมัดระวังตัวพอสมควร เพราะอาจจะเจ็บตัวจากญาติพี่น้องของคนรักเดิมก็ได้

7. เพลง รักใครให้ออกมาฆ่า (เนื้อร้อง)

ไต่ยืนเสียงกลองรำมะนา หนุ่มสาวพามามากมาย
 มากหน้าไปด้วยหญิง สวยจริงไปด้วยชาย
 เชิญชิมารำอย่างมาทำเอียงอาย (ซ้ำ) ถ้ารักคนไหนก็ให้ออกมาฆ่า

เพลง รักใครให้ออกมาฆ่า (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

หน้าทับโทน

--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน	--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน
---------	-------------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	- ม - ช	- คี - ล	- ล ล ล	-- ม ช	- คี - ล	--- ช	- ม - ล
----	- ม - ม	--- ช	- ล - คี	----	- คี - ล	--- ช	- ม - ช
- รี่ - มี่	- รี่ - คี	- ล คี คี	- คี - คี	- รี่ - มี่	- รี่ - คี	- ล คี คี	- คี - คี
- - ล คี	- ล - คี	- ล ล ช	- ล - ล				

เพลง รักใคร่ให้ออกมารำ (ทำนองร้อง)

----	- ได้ - ยิน	- เสียง - กลอง	- รำมะนา	--- หนุ่ม	- สาว - พา	--- มา	- มาก - มาย
----	- ม - ช	- คี่ - ล	- ล ล ล	-- ม ช	- คี่ - ล	--- ช	- ม - ล

----	- มาก - หน้า	--- ไป	- ด้วย - เงิน	----	- สวย - จริง	--- ไป	- ด้วย - ชาย
----	- ม - ม	--- ช	- ล - คี่	----	- คี่ - ล	--- ช	- ม - ช

- เขียว - ชี	-- เขียวรำ	- อย่างมาทำ	- เอียง - อย	- เขียว - ชี	-- เขียวรำ	- อย่างมาทำ	- เอียง - อย
- รี่ - มี่	- รี่ - คี่	- ล คี่ คี่	- คี่ - คี่	- รี่ - มี่	- รี่ - คี่	- ล คี่ คี่	- คี่ - คี่

-- ถ้ำรัก	- คน - ไหน	- กี่ให้ออก	- มา - รำ
-- ล คี่	- ล - คี่	- ล ล ช	- ล - ล

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้จำไม่ได้ว่าใครแต่ง แต่เดิม พวกผู้ชายเร่ร่อนกันก่อนแล้วพวกผู้หญิงก็จำกันต่อๆ มาจนปัจจุบัน” (สุข เกิดสูง, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเชยชวนให้ออกมารำ

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่คนท้องถิ่นแต่งขึ้นมาแล้ว มีความยาวของเพลง จำนวน 3 บรรทัดครึ่ง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงฟังแล้วราบรื่นและก็นับเป็นเพลงรำโทนของลพบุรี แท้ๆ เช่นกัน

ภาพสะท้อน

ลักษณะของเนื้อเพลง สะท้อนให้เห็นว่า การเล่นรำโตนั้นเป็นที่ชื่นชอบของบรรดาคนหนุ่มสาวเป็นอย่างมาก แต่ก็ยังมีความเขินอายกันเป็นธรรมดาของคนในชนบท

8. เพลง คิดถึงทำไมไม่มา (เนื้อร้อง)

คิดถึงรำฟิ่งรำพัน

ทุกคืนทุกวันฉันฝันเห็นเธอ

คิดถึงฉันไหมเล่าเธอ

ฉันนอนละเมอทุกคืนทุกวัน

คิดถึงทำไม ไม่มา

ให้น้องเห็นหน้าขึ้นอกขึ้นใจ

บ้านเหนือกับบ้านใต้

หนทางมันไกลแต่หัวใจใกล้กัน

เพลง คิดถึงทำไมไม่มา (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- คิง - คับ	- คิง - คับ	- คิง - คับ	- คิง - คับ	- คิง - คับ	- คิง - คับ	- คิง - คับ	- คิง - คับ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

หน้าทับโทน

--- ป๊ะ	- โท่น - โท่น	โท่น - ป๊ะ	- โท่น - โท่น	--- ป๊ะ	- โท่น - โท่น	โท่น - ป๊ะ	- โท่น - โท่น
---------	---------------	------------	---------------	---------	---------------	------------	---------------

ทำนองเพลง

----	- ล - ริ	- ริ - คี	- ล - ริ	-- มี่ ฟี่	-- มี่ ริ	- ริ มี่ ฟี่	- มี่ - ริ
----	- ล - ริ	-- มี่ ฟี่	-- มี่ ริ	-- มี่ ฟี่	-- มี่ ริ	- ริ มี่ ฟี่	- มี่ - ริ
----	- ล - ริ	-- มี่ ฟี่	-- มี่ ริ	-- มี่ ฟี่	-- มี่ ริ	- ล - คี	- ล - ริ
----	- ล - ริ	--- คี	- ล - ริ	-- มี่ ฟี่	-- มี่ ริ	- ริ มี่ ฟี่	- มี่ - ริ

เพลง คิดถึงทำไมไม่มา (ทำนองร้อง)

----	- คิด - ถึง	- ร้า - พึ่ง	- ร้า - พัน	-- ทุกคืน	-- ทุกวัน	-- ฉันทัน	- เห็น - เชอ
----	- ล - ริ	- ริ - คี	- ล - ริ	-- มี่ ฟี่	-- มี่ ริ	- ริ มี่ ฟี่	- มี่ - ริ

----	- คิด - ถึง	-- ฉันทัน	-- เล่าเธอ	-- ฉันทัน	-- ละเมอ	-- ทุกคืน	- ทุก - วัน
----	- ล - ริ	-- มี่ ฟี่	-- มี่ ริ	-- มี่ ฟี่	-- มี่ ริ	- ริ มี่ ฟี่	- มี่ - ริ

----	- คิด - ถึง	-- ทำไม	-- ไม่มา	-- ให้น้อง	- เห็น - หน้า	- ชั้น - ออก	- ชั้น - ใจ
----	- ล - ริ	-- มี่ ฟี่	-- มี่ ริ	-- มี่ ฟี่	-- มี่ ริ	- ล - คี	- ล - ริ

----	- บ้าน - เหนือ	--- คับ	- บ้าน - ใต้	-- หนทาง	- มัน - ไกล	- แต่หัวใจ	- ใกล้เคียง
----	- ล - ริ	--- คี	- ล - ริ	-- มี่ ฟี่	-- มี่ ริ	- ริ มี่ ฟี่	- มี่ - ริ

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้พวกสาว ๆ ช่วยกันแต่ง ร้องแห่พวกทหาร ที่เขาเร่งทำถนนกันเลยไม่ได้มาเล่นรำกันหลายวัน พอมาเขาก็บอกว่าคิดถึง พวกผู้หญิงพอได้ยินคำว่า คิดถึง ก็แต่งเพลงร้องเล่นกันเลย” (มุล พูลหล้า, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราสิ

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่คนท้องถิ่นแต่งขึ้น มีความยาวจำนวน 4 บรรทัด ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงฟังแล้วราบรื่น และก็นับเป็นเพลงรำ โท่นของลพบุรีแท้ ๆ เช่นกัน

ภาพสะท้อน

ลักษณะของเนื้อเพลง สะท้อนให้เห็นว่า ความรักของคนหนุ่มสาวในสมัยนั้น มีความ
เชื่อมั่นซึ่งกันและกันดังคำที่ว่า “หนทางมัน ไกลแต่หัวใจใกล้กัน”

9. เพลง สวยเอยไม่เคยเห็นหน้า (เนื้อร้อง)

สวยเอยไม่เคยเห็นหน้า เป็นบุญตาวาสนาเหลือเกิน
สวยอย่างนี้ยิ่งมองยิ่งเพลิน น่ารักเหลือเกินน่าเพลินใจนัก
หลงรักเขาตัวเราไม่เทียมศักดิ์ (ซ้ำ) วาสนาดกยากเขาไม่รักเราเลย

เพลง สวยเอยไม่เคยเห็นหน้า (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

หน้าทับโทน

--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน	--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน
---------	-------------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	- ช - ม	- - ร ม	- ช - ด	--- ร	- ด - ด	- ด ร ม	- ช - ร
--- ม	- ร - ด	- ร - ม	- ช - ร	-- ร ร	- ม - ร	- ด - ร	- ม - ช
--- ช	- ด - ช	- ม - ร	ร ด - ด	--- ช	- ด - ช	- ม - ร	ร ด - ด
- ช ล ด	- ด - ร	- ม ร ม	- ร - ด				

เพลง สวยเอยไม่เคยเห็นหน้า (ทำนองร้อง)

----	- สวย - เอย	- - ไม่เคย	- เห็น - หน้า	--- เป็น	- บุญ - ตา	- วาสนา	- เหลือ - เกิน
----	- ช - ม	- - ร ม	- ช - ด	--- ร	- ด - ด	- ด ร ม	- ช - ร

--- สวย	- อย่าง - นี้	- ยิ่ง - มอง	- ยิ่ง - เพลิน	-- น่ารัก	- เหลือ - เกิน	- น่า - เพลิน	- ใจ - นัก
--- ม	- ร - ด	- ร - ม	- ช - ร	-- ร ร	- ม - ร	- ด - ร	- ม - ช

--- หลง	- รัก - เขา	- ตัว - เรา	ไม่เทียม - ศักดิ์	--- หลง	- รัก - เขา	- ตัว - เรา	ไม่เทียม - ศักดิ์
--- ช	- ด - ช	- ม - ร	ร ด - ด	--- ช	- ด - ช	- ม - ร	ร ด - ด

- วาส - นา	- ตก - ยาก	- เขาไม่รัก	- เรา - เลย
- ช ล ด	- ด - ร	- ม ร ม	- ร - ด

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ได้ยินพวกทหารเขาร้องที่ค่าย คือพวกชาวบ้านไปเที่ยวดูเครื่องบินที่เขาพราง ไว้ในตอนเย็นเวลาเลิกงาน ทหารกลุ่มหนึ่งเขาร้องเพลงเล่นกันอยู่ เขาเห็นพวกสาว ๆ ที่ไปดูเครื่องบินเขาก็ร้องเพลงนี้ ยายจำไม่ได้หรอกเพราะเนื้อมันยาว จนพวกเขามาเล่นรำที่หมู่บ้าน เขาก็ร้องเพลงนี้อีก ยายก็ขอให้เขาร้องหลายๆ เทียบจนจำได้ ก็เลยร้องมาทุกวันนี้”
(มูล พูลหล้า, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราตี ชิงน้อยใจ

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่พวกทหารเขาแต่งขึ้น แล้วนำมาร้องเล่นกับชาวบ้าน มีความยาวของทำนองเพลงจำนวน 3 บรรทัดครึ่ง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงฟังแล้ว

ภาพสะท้อน

ลักษณะของเนื้อเพลง สะท้อนให้เห็นว่า ในสังคมไทยในสมัยนั้น การจะมีคนรักก็ยังมองถึงความเหมาะสมกับทางด้านฐานะอยู่บ้างเหมือนกัน

10. เพลง เดือนจำเดือน (เนื้อร้อง)

เดือนจำเดือน	สาวน้อยลอยเลื่อนเหมือนฟ้า
ยามเย็นไม่เห็นเธอมา	ในอุราให้สะท้อน
ที่จริงเราต้องหยุดพัก	มานั่งฝากรักกันเสียก่อน
สาวงามแม่യാอารณ์ (ซ้ำ)	จะพาน้องนอนเมื่อตอนเที่ยงคืน

เพลง เดือนจำเดือน (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับโทน

--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน	--- ป๊ะ	- โทน - โทน	โทน - ป๊ะ	- โทน - โทน
---------	-------------	-----------	-------------	---------	-------------	-----------	-------------

ทำนองเพลง

----	--- ซ	----	- คี - ล	----	- ม - ซ	-- ล ซ	- คี - ล
----	- ซ - ซ	-- ล ซ	- คี - ล	--- ซ	- คี - ล	--- ซ	-- ม ล
----	- ม - ซ	-- ล ซ	-- ม ล	-- ล ซ	- ม - ล	--- ซ	- ล - ม
----	- ซ - ม	-- ร ค	- ร - ม	----	- ซ - ม	-- ร ค	- ร - ม
-- คี ร	- ม - ร	-- ล คี	- ล - คี				

เพลง เดือนจำเดือน (ทำนองร้อง)

----	---เดือน	----	-จำ-เดือน	----	-สาว-น้อย	--ลอยเดือน	-เหมือน-ฟ้า
----	---ช	----	-ค้-ล	----	-ม-ช	--ลช	-ค้-ล

----	-ยาม-เย็น	--ไม่เห็น	-ขอ-มา	---ใน	-อุ-รา	---ให้	--สะท้อน
----	-ช-ช	--ลช	-ค้-ล	---ช	-ค้-ล	---ช	--มล

----	-ที่-จริง	--เราต้อง	-หยุด-พัก	--มานั่ง	-ฝาก-รัก	---กัน	-เสีย-ก่อน
----	-ม-ช	--ลช	--มล	--ลช	-ม-ล	---ช	-ล-ม

----	-สาว-งาม	--แม่อย่า	-อา-วรณ์	----	-สาว-งาม	--แม่อย่า	-อา-วรณ์
----	-ช-ม	--รค	-ร-ม	----	-ช-ม	--รค	-ร-ม

--จะพา	-น้อง-นอน	--เมื่อตอน	-เที่ยง-คืน
--ค้-ล	-ม้-ล	--ลค้	-ล-ค้

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ก็เป็นเพลงของพวกทหารเช่นกัน แต่จำไม่ได้ว่าใครเป็นคนแต่ง เขามารำที่ไรก็จะมีเพลงมาร้องเพิ่มอยู่เรื่อย พวกเราก็จำๆ กันไว้ แล้วร้องสืบต่อมาจนปัจจุบัน”
(หวัน สลุงใหญ่, สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราสิ

ลักษณะทำนองเพลง

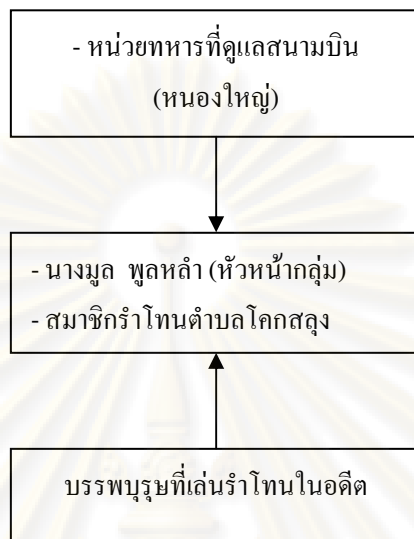
เป็นเพลงที่ได้มาจากพวกทหาร มีความยาวจำนวน 4 บรรทัดครึ่ง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงฟังแล้วราบรื่น

ภาพสะท้อน

ลักษณะของเนื้อเพลง สะท้อนให้เห็นว่า พอดกเย็นหนุ่มสาวก็ใจจดจ่ออยากที่จะมาเล่นรำโทนกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากบทเพลงดังกล่าว พอสรุปได้ว่า กลุ่มรำโตนบ้านโคกสูง ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมการแสดง การละเล่นและบทเพลงรำโตน ของกลุ่มต่างๆ มาหล่อหลอมเป็นผลงานเพลงรำโตนในกลุ่มของตนเอง ตามแผนผังดังนี้

(รวิทิวา ไวยนันท์, เก็บข้อมูลภาคสนาม, 18 มกราคม 2553)

จากการศึกษาบทเพลงรำโตนบ้านโคกสูง ทราบว่า

1. บทเพลงที่เป็นเพลงรำโตนแท้ๆ ของลพบุรี (บ้านโคกสูง) มีลักษณะดังนี้

- เป็นเพลงที่มีทำนองทั้งสั้นและยาว
- ฟังค่อนข้างราบรื่น

และจากบทเพลงจำนวน 10 เพลง ที่ยังคงร้องเล่นกันอยู่นี้เป็นเพลงรำโตนแท้ๆ ของลพบุรี (บ้านโคกสูง) จำนวน 6 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 60 %

2. เป็นเพลงที่ทหารนำมาเผยแพร่ จำนวน 4 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 40 %

6. รำโตนบ้านแหลมฟ้าผ่า

6.1 การแพร่กระจายและการสืบทอด แบ่งออกเป็นในอดีตและปัจจุบันดังนี้

ในอดีต การแพร่กระจายวัฒนธรรมรำโตน ของบ้านแหลมฟ้าผ่า อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี จากการสัมภาษณ์ นางทับทิม สำริดเปี่ยม และนายสมจิตต์ เทียนศรี ว่า “เดิมทีเดียว คุณแม่ ตะเคียน เทียนศรี แกเป็นแม่เพลงพื้นบ้านภาคกลาง สามารถร้องเพลงพื้นบ้านได้ทุกชนิด เช่น เพลงเรือ เพลงเกี่ยวข้าว เพลงขอทาน ฯลฯ กระทั่งเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อปี พ.ศ. 2485 ลูกๆของแม่ ตะเคียนจึงหันมาเล่นรำโตน ตามความนิยมในสมัยนั้น และตั้งชื่อคณะว่า แม่ตะเคียน แต่ตัว

แม่ตะเคียนเองนั่นท่านไม่เล่นรำโทน ท่านเล่นเป็นแต่เพลงพื้นบ้าน” (สมจิตต์ เทียนศรี, สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2553)

สมาชิกรำโทนส่วนใหญ่ก็เป็นลูกๆ หลานๆ ของแม่ตะเคียนนั่นเอง โดยมีนางทับทิม และ นายสมจิตต์ เป็นผู้รื้อนำและตีรำมะนา สาเหตุที่ใช้รำมะนาตีแทนโทน เพราะเสียงดังดีกว่าโทน และในส่วนที่นำถึงจีบน้ำมัน มาตีประกอบการรำโทนจนกลายเป็นเอกลักษณ์ของบ้านแหลมฟ้าผ่า ก็เป็นด้วยเหตุบังเอิญ นางทับทิมเล่าว่า “ในขณะที่เดินทางกลับจากแสดงรำโทน คนในคณะที่นั่งรถ มาด้วยกันก็ร้องเพลงรำโทนขึ้น แต่เนื่องจากเก็บรำมะนาเข้าที่ไว้แล้ว ไม่สามารถนำออกมาได้ นางสมจิตต์เห็นถึงน้ำมันรถจีบวางอยู่ใกล้ๆ จึงนำมาตีประกอบจังหวะ ปรากฏว่าถึงน้ำมันดังกล่าวมีเสียงดังไพเราะดีจึงนำมาตีกับกลองรำมะนา จนกระทั่งปัจจุบัน” (ทับทิม สำริดเปี่ยม, สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2553)

“ทุกวันนี้การเล่นรำโทน ยังคงเล่นกันในจำกัดอยู่ในวงญาติพี่น้องเท่านั้น ซึ่งสมาชิกก็น้อยลงไปทุกที เพราะคนเก่าก็ล้มหายตายจากกันไป คนรุ่นใหม่สาวก็ไม่นิยม” (สมจิตต์ เทียนศรี, สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2553)

ทุกวันนี้นางทับทิมและนายสมจิตต์ ได้ไปเป็นวิทยากรพิเศษสอนรำโทน ให้กับเด็กนักเรียน เขตอำเภอบ้านหมี่ ซึ่งก็ยังไม่ปรากฏผลให้เห็นว่า เด็กๆ เหล่านี้จะยังคงสืบทอดวัฒนธรรมรำโทน ของบ้านแหลมฟ้าผ่าได้หรือไม่

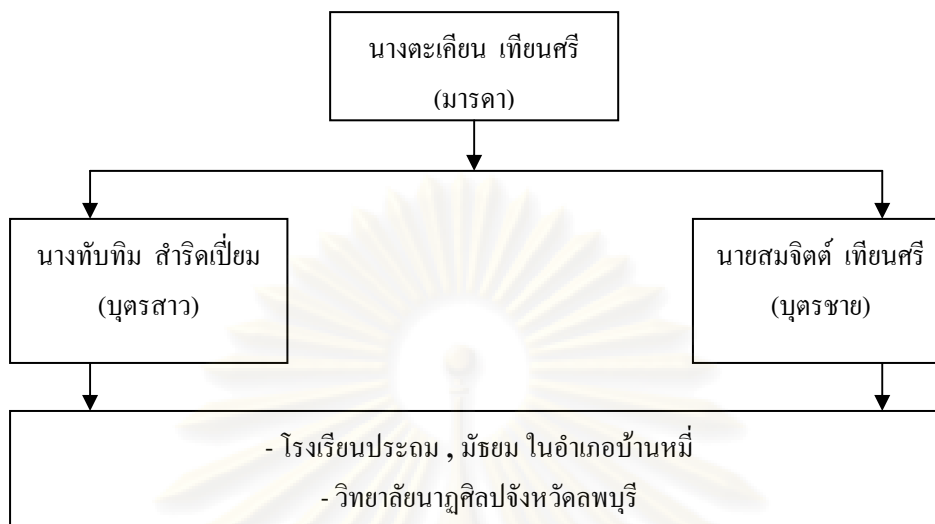
วิธีการถ่ายทอดในสมัยก่อน ในการถ่ายทอดเพลงรำโทน ของบ้านแหลมฟ้าผ่าในสมัยก่อน นั้นจะใช้วิธี “ร้องให้ฟังทีละวรรคแล้วให้ร้องตาม ทำซ้ำบ่อยๆ จนจำได้ เนื่องจากเพลงรำโทน เป็น เพลงสั้นๆ บางครั้ง (ตอนกลางคืน) ต่อได้หลายเพลงในคืนเดียวกัน พอจำเนื้อเพลงและทำนองเพลง ได้แล้วก็ร้องประกอบกับรำมะนาและจังหวะ ในส่วนทำรำนั้นเมื่อก่อนไม่มีท่ารำที่กำหนดแน่นอน ใครคิดว่าสวยอย่างไรก็รำกันไป ต่อมาเพื่อความเป็นระเบียบจึงได้กำหนดท่ารำ ให้สอดคล้องกับบท ที่ร้อง ซึ่งต้องมีการซ้อมท่ารำเพิ่มขึ้นมา” (ทับทิม สำริดเปี่ยม, สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2553)

ในปัจจุบัน จากการลงภาคสนามทำให้ทราบว่า การสืบทอดเป็นลักษณะแพร่กระจายสู่เยาวชน ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนระดับประถมตามบทสัมภาษณ์ ดังนี้ “เนื่องด้วยผู้เรียนส่วนใหญ่ เป็นเด็ก และไม่คัดแยกผู้ที่สนใจเรียนอย่างแท้จริง จึงเป็นการสอนแบบรวมๆ ที่คาดหวังผลสัมฤทธิ์ ได้ยาก เวลาสอนก็ทำเป็นลำดับดังนี้

1. ให้คุณครูประจำการ เขียนเนื้อร้องบนกระดานคำทีละเพลง
2. ร้องให้ฟัง แล้วให้ร้องตาม
3. ร้องประกอบกับกลองรำมะนา
4. เมื่อร้องได้แล้ว ก็ฝึกทำตามบท โดยฝึกการย่อทำให้เข้าจังหวะก่อน เมื่อได้

จังหวะดีแล้วจึงรำตีบทไปตามเพลง” (ทับทิม สำริดเปี่ยม, สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2553)

ฉะนั้นจึงสามารถทำแผนผังการสืบทอดวัฒนธรรมรำโทนบ้านแหลมฟ้าผ่า ได้ดังนี้

(รวิทิวา ไวยนันท์, เก็บข้อมูลภาคสนาม, 1 มีนาคม 2553)

6.2 เพลงร้องรำโทน

ในส่วนของบทเพลงร้องรำโทนนั้น นายสมจิตต์ เทียนศรี เล่าให้ฟังว่า “เดิมทีเดียว ก็รำกันธรรมดาไม่มีบทร้องอะไรมากมาย ต่อมาเมื่อเกิดสงครามบรรดาข้าราชการ คุณหญิงคุณนาย และข้าราชการอีกหน่วยงานได้หลบการทิ้งระเบิดจากเมืองหลวง มาอยู่แถวอำเภotáวุ้ง คนเหล่านี้เห็นชาวบ้านเล่นรำโทน ก็นึกสนุกลงมารำเล่นกับชาวบ้าน และช่วยกันแต่งบทเพลงขึ้นมา เพื่อไม่ให้เบื่อ” (สมจิตต์ เทียนศรี, สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2553)

สำหรับเพลงรำโทนของชุมชนบ้านแหลมฟ้าผ่านอกจากจะเอาเพลงที่บรรดาข้าราชการแต่งไว้นามาร้องในขณะแล้วเพลงส่วนใหญ่ นายสมจิตต์จะเป็นผู้แต่งเอง โดยอาศัยทำนองจากเพลงไทยเดิม เพลงลำตัด เพลงลูกทุ่ง ฯลฯ มาเป็นหลักแล้วแต่งเนื้อร้องใส่เข้าไป ซึ่งจากการลงภาคสนามพบว่า เพลงที่คณะรำโทนบ้านแหลมฟ้าผ่ายังคงนิยมร้องกันอยู่มีดังนี้

1. เพลง ไอ้พระรามเดินดง (เนื้อร้อง)

ไอ้พระรามเดินดง	เฝ้าแต่ทรงโศกา
แสนเป็นห่วงสิดา	โศกาอยู่ทุกคืนวัน
โศกาก็อยู่ทุกคืนวัน	
ตั้งแต่ไปอยู่เมืองยักษ์	เจ็บใจนักไอ้ทศกัณฐ์
ต่อไปนี่สิดาคงลืมฉัน	ต่อไปนี่สิดาคงลืมฉัน
สิดานั้นนับวันจะจืดจาง	สิดานั้นนับวันจะจืดจาง

เพลง โฉพระรามเดินดง (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับรำมะนา

- จังหวะ	- จังหวะ	- จังหวะ	- จังหวะ	- จังหวะ	- จังหวะ	- จังหวะ	- จังหวะ
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

ทำนองเพลง

----	--- ร	-- คี ล	- ล - ล	----	--- ร	-- ฟ ช	- ล - ช
----	--- คี	-- ล ช	- คี - ล	----	- คี - ช	- ฟ ช ล	- ช - ฟ
--- คี	- ล - ช	- ฟ ช ล	- ช - ฟ	----	- คี - ล	- ล คี ล	- คี - ร
-- คี ล	- คี - ร	- คี - ล	ช ฟ - ช	----	- ฟ ช ล	- คี - ช	- ฟ ช ล
----	- ฟ ช ล	- คี - ช	- ฟ ช ล	--- ฟ	- ช - ล	- ล - ช	ฟ ช - ฟ
--- ฟ	- ช - ล	- ล - ช	ฟ ร - ฟ				

เพลง โฉพระรามเดินดง (ทำนองร้อง)

----	--- โฉ	-- พระราม	- เดิน - ดง	----	--- เฝ้า	-- แต่ทรง	- โส - กา
----	--- ร	-- คี ล	- ล - ล	----	--- ร	-- ฟ ช	- ล - ช

----	--- แสน	-- เป็นห้วง	- สี - ดา	----	- โส - กา	-- อยู่ทุก	- คีน - วัน
----	--- คี	-- ล ช	- คี - ล	----	- คี - ช	- ฟ ช ล	- ช - ฟ

----	- โส - กา	- ก็อยู่ทุก	- คีน - วัน	----	- ตั้ง - แต่	- ก็ไปอยู่	- เมือง - ยักษ์
----	- คี - ช	- ฟ ช ล	- ช - ฟ	----	- คี - ล	- ล คี ล	- คี - ร

--- เจ็บ	- ใจ - นึก	-- ไร้อศ	-- ศกัณฐ์	----	- ต่อไปนี้	- สีดา -	คงลืม - ล้น
--- ล	- คี - ร	-- ล ค	-- ล ช	----	- ฟ ช ล	- คี - ช -	ฟ ช - ล

----	- ต่อไปนี้	- สีดา -	คงลืม - ล้น	--- สี	- ดา - นั้น	- นับวัน -	จะจิต - จาง
----	- ฟ ช ล	- คี - ช -	ฟ ว - ล	--- ฟ	- ช - ล	- ล ช -	ฟ ร - ฟ

--- สี	- ดา - นั้น	- นับวัน -	จะจิต - จาง
--- ฟ	- ช - ล	- ล ช -	ฟ ร - ฟ

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ผมเห็นลุงพูนแกร้อง ผมก็จำมาร้องต่อ ลุงพูนแกเป็นพวกปีพาทย์ลิเก แกได้เพลงพวกสองชั้นเยอะ” (สมจิตต์ เทียนศรี, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทวรรณคดีไทย

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่ร้องเล่นมาแต่เดิมในแถบภาคกลางมีความยาวของทำนองเพลงจำนวน 5 บรรทัด กับอีก 4 ห้อง (โน้ตไทย) ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงฟังแล้วราบรื่นคล้ายทำนองเพลงไทยเดิม นับเป็นเพลงรำโทนของลพบุรีแท้ๆ เช่นกัน

ภาพสะท้อน

จากเนื้อร้องในบทเพลง สะท้อนให้เห็นว่าผู้แต่งเพลงนี้มีความรู้ทางด้านวรรณคดีไทยในเรื่องรามเกียรติ์เป็นอย่างดี

2. เพลง ไกรทอง (เนื้อร้อง)

ไกรทองต้องลอยล่องลอยไปตามสายชล (ซ้ำ) ร้องคำไอ้ชาละวัน
ไอ้ตัวสำคัญขอเชิญออกมาต่อตี เดี่ยวชีวีเอ็งจะบรรลัย (ซ้ำ)
เสียงใครร้องคำแม่ เสียงจนแทบแยทนไม่ไหว (ซ้ำ) มันคำไอ้หน้าพระพุทธรูปเลยหลุดออกจากมือ
วิงกระโคคคว่าคาบมาจะปราบไอ้พวกศัตรู (ซ้ำ) มองไปดูละเห็นไอ้ไกรทอง (ซ้ำ)
คอยจจจจ จ้องๆ จ้องๆ ย่องเข้าไปใกล้ (ซ้ำ) ถอยหลังไกรทองโคคแทง (ซ้ำ)
ไกรทองโคคแทงโคคแทงเสียงนไ้เรื้อย (ซ้ำ) เดินคลอน้ำตาเข้าไปหาเมีย

เพลง ไกรทอง (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ
-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

หน้าทับรามะนา

- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - ปริม	- ปริม - จังหวะ	- ปริม - ปริม	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - ปริม	- ปริม - จังหวะ	- ปริม - ปริม
-------------------	-----------------	-----------------	---------------	-------------------	-----------------	-----------------	---------------

ทำนองเพลง

----	----	-ช-ช	-ม-ล	----	-ม-ล	--ชม	-ช-ร
----	----	-ช-ช	-ม-ล	----	-ม-ล	--ชม	-ช-ร
---ค	---ม	--ชล	-ค-ล	----	----	-ลชล	-ค-ล
--ค	-ช-ค	---ร	---ม	---ค	-ท-ล	--ชม	-ช-ล
---ค	-ท-ล	--ชม	-ช-ล	----	----	-ลวค	-ท-ล
--ค	-ช-ค	---ร	---ม	----	----	-ลชค	-ท-ล
--ค	-ช-ค	---ร	---ม	----	----	-ล-ล	-ค-ค
----	-ร-ม	--มร	--ค	---ช	---ล	----	----
-มชม	-ช-ล	--ค	-ช-ค	---ร	---ม	----	----
-มชม	-ช-ล	--ค	-ช-ค	---ร	---ม	---ค	--ทล

ช ด ค ้ม	- ช - ด	--- ค ี่	-- ท ล	ช ด ค ้ม	- ช - ด	----	----
- ช ช ม	- ช - ด	----	- ช - ด	- ด ช ด	- ร - ม	----	----
- ช ช ม	- ช - ด	----	- ช - ด	- ด ช ด	- ร - ม	--- ท	--- ร ี่
-- ท ล	- ช - ด	--- ท	--- ร ี่	-- ท ล	- ช - ด	----	----
- ช - ช	- ม - ด	----	- ช - ด	-- ค ี่ ด	- ช - ม	----	----
- ช - ช	- ม - ด	----	- ช - ด	-- ค ี่ ด	- ช - ม	--- ค ี่	--- ค ี่
--- ร ี่	--- ด	----	- ด - ค ี่	--- ร ี่	--- ด		

เพลง ไกรทอง (ทำนองร้อง)

----	----	- ไกร - ทอง	- ล่อง - ลอย	----	- ล่อง - ลอย	-- ไปตาม	- สาย - ชล
----	----	- ช - ช	- ม - ด	----	- ม - ด	-- ช ม	- ช - ร

----	----	- ไกร - ทอง	- ล่อง - ลอย	----	- ล่อง - ลอย	-- ไปตาม	- สาย - ชล
----	----	- ช - ช	- ม - ด	----	- ม - ด	-- ช ม	- ช - ร

--- ร ี่อง	--- ค ่า	-- ไอ้ชา	-- ละวัน			-- ไอ้ตัว	-- สำคัญ
--- ค ี่	--- ม	-- ช ล	-- ล ล	----	----	-- ช ล	-- ค ี่ ด

-- ขอเชิญ	- ออก - มา	--- ค ่อ	--- ดี	--- เดี่ยว	- ชี - วิ	-- เอ็งจะ	- บรร - ลัย
-- ค ี่ ด	- ช - ค ี่	--- ร	--- ม	--- ค ี่	- ท - ล	-- ช ม	- ช - ล

--- เดี่ยว	- ชี - วิ	-- เอ็งจะ	- บรร - ลัย			- เสียใครร้อง	- ค ่า - แม่
--- ค ี่	- ท - ล	-- ช ม	- ช - ล	----	----	- ค ี่ ด ค ี่	- ช - ล

-- เสียจน	- แพบ - แย่	--- ทน	-- ไม่ไหว			- เสียใครร้อง	- ค ่า - แม่
-- ค ี่ ด	- ช - ค	--- ร	-- ค ม	----	----	- ค ี่ ด ค ี่	- ช - ล

-- เสียจน	- แพบ - แย่	--- ทน	-- ไม่ไหว			- มัน - ค ่า	- ไอ้ - หน้า
-- ค ี่ ด	- ช - ค	--- ร	-- ค ม	----	----	- ด - ล	- ค ี่ - ค ี่

----	- พระ - พุทธ	--- พาน	-- เลยหลด	--- ออก	-- จากมือ	----	----
----	- ร ี่ - ม ี่	--- ร ี่	-- ค ี่ ม	--- ช	-- ช ล	----	----

- วิ่งกระโดด	- ค ัว - ดาบ	--- มา	-- จะปราบ	-- ไอ้พวก	-- ศัตรู	----	----
- ม ช ม	- ช - ล	--- ล	-- ช ค	-- ค ร	-- ค ม	----	----

- วิจารณ์ โศด	- คำว่า - คาบ	--- มา	-- จะปราบ	-- ใจพวก	-- ศัตรู	--- มอง	- ไป - ดู
- ม ช ม	- ช - ล	--- ล	-- ช ด	-- ค ร	-- ค ม	--- คื	- ท - ล

ละเห็น - ใจ	- ไกร - ทอง	--- มอง	- ไป - ดู	ละเห็น - ใจ	- ไกร - ทอง	----	----
ล คื - ม	- ช - ล	--- คื	- ท - ล	ล คื - ม	- ช - ล	----	----

- คอยจจจ	- จ้อง - จ้อง	----	- จ้อง - จ้อง	- ย่อง - เข้า	-- ไปไกล	----	----
- ช ม ม	- ช - ล	----	- ช - ล	- ช - ค	-- ร ม	----	----

- คอยจจจ	- จ้อง - จ้อง	----	- จ้อง - จ้อง	- ย่อง - เข้า	-- ไปไกล	--- ถอย	--- หลัง
- ช ม ม	- ช - ล	----	- ช - ล	- ช - ค	-- ร ม	--- ท	--- รื

- ไกร - ทอง	- โศด - แทง	--- ถอย	--- หลัง	- ไกร - ทอง	- โศด - แทง	----	----
-- ท ล	- ช - ล	--- ท	--- รื	-- ท ล	- ช - ล	----	----

- ไกร - ทอง	- โศด - แทง	----	- โศด - แทง	-- เสียจน	- ใจ - เร็ว	----	----
- ช - ช	- ม - ล	----	- ม - ล	-- คื ล	- ช - ม	----	----

- ไกร - ทอง	- โศด - แทง	----	- โศด - แทง	-- เสียจน	- ใจ - เร็ว	--- เดิน	--- กลอ
- ช - ช	- ม - ล	----	- ม - ล	-- คื ล	- ช - ม	--- คื	--- คื

--- น้ำ	--- ตา	----	- เข้า - ไป	--- หา	--- เมีย
--- รื	--- ล	----	- ล - คื	--- รื	--- ล

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ก็ได้จากลุงพูนครับ เพลงที่เกี่ยวกับวรรณคดีนี้ผมจะได้จากแก” (สมจิตต์ เทียนศรี, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทวรรณคดีไทย

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่ร้องเล่นมาแต่เดิมในแถบภาคกลาง มีความยาวของทำนองเพลงจำนวน 16 บรรทัดกับอีก 6 ห้อง (โน้ตไทย) ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองเพลงฟังแล้วราบรื่น คล้ายทำนองเพลงไทยเดิม นับเป็นเพลงรำโทนของลพบุรีแท้ๆ เช่นกัน

ภาพสะท้อน

จากเนื้อร้องในบทเพลง สะท้อนให้เห็นว่า ผู้แต่งเพลงนี้มีความรู้ทางด้านวรรณคดีไทยในเรื่องไกรทองเป็นอย่างดี ซึ่งผู้ที่ถ่ายทอดเพลงนี้ให้กับ นายสมจิตต์ เทียนศรี เป็นคนปีพาทย์ลิเก และลิเกในสมัยก่อนก็นิยมเอาวรรณคดีไทยบางเรื่อง (จันทร์ โครพ, ไกรทอง) มาแสดงอยู่บ่อยๆ ฉะนั้นเพลงรำโทนเพลงนี้น่าจะได้อิทธิพลของลิเกมาเกี่ยวข้องอยู่บ้างไม่มากนัก

3. เพลง โมรา (เนื้อเพลง)

โมรา โมรา โมรา	แรกเริ่มเดิมมาอยู่ในฝาผอบ
ตัวฉันชื่อจันทโครพ (ซ้า)	เปิดผอบพบนางโมรา
ชวนน้องเดินเที่ยวในไพร (ซ้า)	น้องเดินไม่ไหวพี่จึงอุ้มเธอมา
ต่อยังมีเอ๋ยนายโจรไพร	ละพ้อเห็นทราวม้วยอยากจะได้นางมา
เดินตรงเข้าไปขวางกั้น (ซ้า)	ร้องบอกพระจันว่าให้ส่งนางมา
โมราเธอเป็นคนสองใจ	เชื่อไม่ได้นะใจแม่โมรา
เดินตรงเข้าไปส่งพระบรรค์ (ซ้า)	จะฆ่าตัวฉันเชียวหรือ โมรา

เพลง โมรา (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับรำมะนา

- จัง - จัง	- จัง - พริ้ม	- พริ้ม - จัง	- พริ้ม - พริ้ม	- จัง - จัง	- จัง - พริ้ม	- พริ้ม - จัง	- พริ้ม - พริ้ม
-------------	---------------	---------------	-----------------	-------------	---------------	---------------	-----------------

ทำนองเพลง

----	- ช ช ช	- ค - ช	- ฟ - ม	- ม ร ค	- ร - ม	- ร - ม	- ฟ - ช
----	- ช - ล	- ช - ล	- ท - ค	----	- ช - ล	- ช - ล	- ท - ค
--- ฟ	-- ช ล	- ค - ล	ช ฟ - ช	----	- ช - ล	- ช - ล	- ท - ค
----	- ช - ล	- ช - ล	- ท - ค	- ร - ค	- ท - ล	- ฟ ช ล	- ช - ช
----	ค ช ช ช	- ล - ช	- ฟ - ม	ช ม ร ค	- ร - ม	- ร - ม	- ฟ - ช
----	- ช - ล	- ล ช ล	- ท - ค	----	- ช - ล	- ล ช ล	- ท - ค
- ร - ค	- ท - ล	ช ฟ ช ล	- ช - ช	----	- ช - ช	- ช ล ช	- ฟ - ค
- ช - ค	- ร - ม	ร ค ร ม	- ฟ - ช	----	- ช - ล	ช ฟ ช ล	- ท - ค
----	- ช - ล	ช ฟ ช ล	- ท - ค	- ร - ค	- ท - ล	ช ฟ ช ล	- ช ช ช

เพลง โมรา (ทำนองร้อง)

----	- โม - รา	- โม - รา	- โม - รา	- แรก - เริ่ม	- เดิน - มา	- อยู่ในฝา	-- ผอบ
----	- ช - ช	- ค - ช	- ฟ - ม	- ช - ค	- ร - ฟ	- ฟ ช ฟ	-- ช ช

----	- ตัว - ถัน	- ชื่อ - จัน	- ท โครท	----	- ตัว - ถัน	- ชื่อ - จัน	- ท โครท
----	- ช - ล	- ช - ล	- ล ท ค์	----	- ช - ล	- ช - ล	- ล ท ค์

---เปิด	-- ผอบ	- พบ - นาง	-- โมรา	----	- ชวน - น้อย	- เดิน - เทียว	- ใน - ไพร
--- ฟ	-- ช ฟ	- ล - ช	-- ช ช	----	- ช - ล	- ช - ล	- ท - ค์

----	- ชวน - น้อย	- เดิน - เทียว	- ใน - ไพร	- น้อย - เดิน	- ไม่ - ไหว	พี่ - จึงอุ้ม	- เธอ - มา
----	- ช - ล	- ช - ล	- ท - ค์	- รี้ - ค์	- ท ล -	ฟ - ช ล	- ช - ช

----	ต่อ - ยังมี	- เอ๋ย - นาย	- โจร - ไพร	- ละพ้อเห็น	- ทรามวัย -	อยาก - จะได้	- เธอ - มา
----	ค - ช ช	- ค - ช	- ฟ - ม	- ม ร ค	- ร ม -	ฟ - ช ฟ	- ช - ช

----	- เดิน - ตรง	- ละเข้าไป	- ขวาง - กั้น	----	- เดิน - ตรง	- ละเข้าไป	- ขวาง - กั้น
----	- ช - ช	- ช ช ล	- ท - ค	----	- ช - ล	- ล ช ล	- ท - ค์

- ร้อง - บอ	-- พระจัน	- ว่าให้ส่ง	- นาง - มา	----	- โม - รา	เธอ - เป็นคน	- สอง - ใจ
- ค์ - ม	-- ฟ ช	- ช ฟ ม	- ช - ช	----	- ช ช -	ฟ - ม ฟ	- ช - ค

----	เชื่อ - ไม่ได้	- นะ - ใจ	แม่โม - รา	----	- เดิน - ตรง	เข้า - ไปส่ง	-- พระขรรค์
----	ฟ - ช ฟ	-- ค์ ช	ฟ ช - ช	----	- ช - ช	ช - ช ล	-- ท ค์

----	- เดิน - ตรง	เข้า - ไปส่ง	-- พระขรรค์	-- จะฆ่า	- ตัว - ถัน	-- เชียวหรือ	- โม - รา
----	- ช - ช	ช - ช ล	-- ท ค์	-- ช ฟ	- ช - ฟ	ค้ - ช ฟ	- ช - ช

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ผมได้ทำนองจากพวกลิเก ผมก็แต่งเนื้อร้องใส่เข้าไป ทำนองมันออกไปทางมอญนะ” (สมจิตต์ เทียนศรี, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทวรรณคดีไทย

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่มีผู้แต่งเป็นคนท้องถิ่น อาศัยทำนองที่เป็นเพลงสำเนียงมอญ โดยผู้แต่งได้ยืมมาจากพวกลิเกแล้วจึงมาแต่งเนื้อร้องใส่เข้าไป การเคลื่อนที่ของทำนองเพลงฟังแล้วราบรื่น และเป็นเพลงรำโทนของลพบุรีแท้ๆ เช่นกัน

ภาพสะท้อน

จากเนื้อร้องในบทเพลง สะท้อนให้เห็นว่า สังคมไทยไม่ชอบผู้หญิงสองใจและค่อนข้างจะประนามเสียด้วยซ้ำ

4. เพลง เทิดพระเกียรติ (เนื้อร้อง)

ชาวไทยละอยู่ดีกันทั่ว	พระเจ้าอยู่หัวนั้นทรงเมตตา
บารมีท่านปกปักรักษา	ชาวประชามีความร่มเย็น
ทั้งชาวเผ่าชาวคองชาวคอย	พระองค์ท่านคอยเสด็จไปเยี่ยมเยือน
ดูแลชีเนวบอกลเดือน	เสด็จไปเยือนเพราะคนไทยด้วยกัน
เขื่อนป่าสักที่เขาให้คำริทำ	เป็นเขื่อนกั้นน้ำเพื่อความสมบูรณ์
เพาะพันธุ์ปลาเอาไว้เจือไว้จุน	เพื่อความสมบูรณ์ปวงชนชาวไทย
พระองค์ท่านเปรียบเหมือนร่มโพธิ์ทอง	ที่คอยปกป้องคุ้มโพยคุ้มภัย
ห่มเททั้งร่างกายแรงใจ	ปกป้องไทยไว้ขอให้ไทยเราอยู่ดี
ชาวไทยของเราอยู่ดี	พระราชินีท่านมีความเมตตา
บารมีท่านปกปักรักษา	ชาวประชามีความร่มเย็น
ท่านให้ทำอาชีพจักสาน	หัตถกรรมพื้นบ้านงานศิลป์ไทย
กระเป๋าย่านของลิเพาชาวใต้	สืบสานเอาไว้เป็นมรดกไทยเอย
ก็ผ้าทอผ้าไหมมัดหมี่	ชื่อเสียงเขาดีไปถึงแดนไกล
พระองค์ท่านได้ส่งเสริมให้	ใช้ผ้าไหมไทยลายสวยเนื้อดี
ชาวบ้านบนเขาบนคอย	ต้องเฝ้ารอคอยฟังบารมี
ปลูกผักแบบเกษตรอินทรีย์	มีสุขภาพดีทั่วหน้ากันเอย
	มีสุขภาพดีทั่วหน้ากันเอย

เพลง เทิดพระเกียรติ (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ
-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

หน้าทับรามาณา

- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - ปริမ်	- ปริ่ม - จังหวะ	- ปริ่ม - ปริ่ม	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - ปริ่ม	- ปริ่ม - จังหวะ	- ปริ่ม - ปริ่ม
-------------------	------------------	------------------	-----------------	-------------------	------------------	------------------	-----------------

ทำนองเพลง

----	- ฟ - ฟ	- ม - ฟ	- ม - ฟ	-- ช ฟ	- ม - ฟ	-- ช ล	- ค - ช
----	- ค ค ค	- ร - ค	- ช - ล	--- ช	-- ฟ ช	-- ฟ ม	ฟ ช - ฟ
----	- ฟ - ค	- ฟ - ฟ	-- ฟ ฟ	-- ค ท	- ล - ช	- ฟ - ช	- ล - ช
----	- ค ค ค	- ร - ค	- ช - ล	-- ฟ ม	- ฟ - ช	-- ฟ ม	ฟ ช - ฟ
----	- ค ฟ ค	- ฟ - ฟ	-- ฟ ฟ	-- ฟ ม	- ฟ - ช	- ล - ช	- ล - ช
----	- ร ค ค	- ช - ล	- ค - ล	-- ฟ ช	- ค - ล	- ช ฟ ม	ฟ ช - ฟ
----	ฟ ฟ - ค	- ค ฟ ช	ฟ ม - ฟ	-- ฟ ช	- ค - ช	- ค - ช	- ค - ช
----	- ท - ค	ท ล - ท	ล ช - ล	- ฟ - ช	- ฟ - ล	- ฟ - ช	ฟ ม - ฟ
----	- ฟ - ฟ	-- ช ฟ	- ม - ฟ	-- ฟ ท	- ล - ช	- ค ค ช	- ค - ช
----	- ค ค ค	ล ช - ล	- ค - ล	--- ช	-- ฟ ช	- ม - ฟ	- ช - ฟ
----	ค - ค ฟ	- ฟ - ช	ฟ ม - ฟ	- ฟ ช ช	- ค - ช	- ช - ล	ช ฟ - ช
----	ค ท - ค	- ค ร ค	- ค - ค	- ช - ค	- ท - ล	- ช ฟ ม	ฟ ช - ฟ
----	ฟ ค - ฟ	- ฟ - ช	ฟ ม - ฟ	-- ฟ ท	- ล - ช	- ช - ล	ช ฟ - ช
----	ร ค - ค	- ค ช ล	- ท - ค	- ล - ช	- ค - ล	- ฟ - ช	ฟ ช - ฟ
----	- ฟ - ช	- ฟ - ม	ฟ ช - ฟ	-- ฟ ท	- ล - ช	- ช - ช	- ค - ช
----	- ท - ท	- ท ค ท	- ค - ค	- ล - ช	ล ค - ล	- ฟ - ช	ฟ ม - ฟ
-- ล ช	ล ค - ล	- ฟ - ช	ฟ ม - ฟ				

เพลง เทิดพระเกียรติ (ทำนองร้อง)

----	- ชาว - ไทย	ละอยู่ - คี	- กัน - ท้าว	-- พระเจ้า	- อยู่ - หัว	-- นั้ตรง	- เมต - ตา
----	- ฟ - ฟ	ฟ ม - ฟ	- ฟ - ช ฟ	-- ช ฟ	- ฟ - ฟ	ค - ฟ ช	- ล - ช

----	- บารมี	ท่านปก - ปัก	- รัก - ษา	--- ชาว	-- ประชา	-- มีความ	- ร่ม - เย็น
----	- ค ค ค	ค ช - ช	- ค - ล	--- ช	-- ฟ ช	-- ฟ ฟ	- ช - ฟ

----	ทั้งชาว - เผ่า	- ชาว - ดง	- ชาว - คอย	-- พระองค์	- ท่าน - คอย	เสด็จ - ไป	- เยี่ยม - เยือน
----	ค ช - ค	- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	-- ค ท	- ล - ช	ฟ ฟ - ช	- ค - ช

----	- คู - แล	ละชี - แแนว	- บอ - เดือน	-- เสด็จ	- ไปเยือน -	เพราะคน - ไทย	- ด้วย - กัน
----	- ค - ค	ค ร - ท	- ช - ล	-- ฟ ม	- ฟ ช -	ค ช - ช	- ล - ฟ

----	เขื่อน-ป่าสัก	ที่เขา-ให้	ดำริ-ท่า	--เป็นเขื่อน	-กั้น-น้ำ	-เพื่อ-ความ	-สม-บูรณ์
----	ค-คค	ฟฟ-ช	ฟม-ฟ	--ชฟ	-ช-ท	-ค-ช	-ค-ช

----	-เพาะพันธุ์ปลา	ละเอาไว้เจือ	-ไว้-จุน	-เพื่อ-ความ	-สม-บูรณ์	ละปวง-ชน	-ชาว-ไทย
----	ร้คค	ลลคค	-ค-ล	-ฟ-ช	-ค-ล	ชช-ช	-ฟ-ฟ

----	พระองค์-ท่าน	เปรียบ-เหมือนร่วม	-โพธิ์-ทอง	--ที่คอย	-ปก-ป้อง	-คุ้ม-ไทย	-คุ้ม-ภัย
----	ชฟ-ค	ม-ฟช	-ฟ-ฟ	--ฟช	-ฟ-ค	-ค-ล	-ค-ช

----	-ทุ่ม-เท	ทั้งแรง-กาย	-แรง-ใจ	-ปก-ป้อง	-ไทยไว้-	ขอ-ให้ไทย	เราอยู่-ดี
----	-ท-ค	คค-ล	-ล-ล	-ฟ-ชฟ	-ช-ล	ฟ-ลช	ฟม-ฟ

----	-ชาว-ไทย	--ของเรา	-อยู่-ดี	--พระรา	--ชินี	ท่านมี-ความ	-เมต-ตา
----	-ฟ-ฟ	--ชฟ	-ม-ฟ	--ลท	--ลช	ฟช-ช	-ล-ช

----	-บารมี	ท่านปก-ปัก	-รัก-ษา	---ชาว	--ประชา	--มีความ	-ร่วม-เย็น
----	-คคค	ลช-ช	-ค-ล	---ช	--ฟช	--ฟฟ	-ช-ฟ

----	ท่าน-ให้ทำ	-อา-ชีพ	-จัก-สาน	-หัตถกรรม	-พื้น-บ้าน	-งาน-คิด	-ฟ-ไทย
----	ค-คฟ	-ฟ-ช	-ม-ฟ	-ฟชช	-ค-ฟ	-ช-ล	ชฟ-ช

----	กระเป๋-ย่า	-ของลิพา	-ชาว-ใต้	-สืบ-สาน	-เอาไว้-	เป็นมรดก	-ไทย-เอย
----	คท-ค	-คคค	-ค-ค	-ช-ค	-ชล-	ชชฟม	-ฟ-ฟ

----	กัผ้า-ทอ	-ผ้า-ไหม	-มัด-หมี่	-ชื่อ-เสียง	-เขาคี-	--ไปถึง	-แดน-ไกล
----	ฟค-ฟ	-ช-ฟ	-ช-ฟ	-ฟ-ค	-ค-ช-	--ชล	-ช-ช

----	พระองค์-ท่าน	--ได้ส่ง	-เสริม-ให้	-ใช้-ผ้า	-ไหม-ไทย	-ลาย-สวย	-เนื้อ-ดี
----	ร้คค	--ชล	-ท-ค	-ค-ช	-ค-ล	-ฟ-ม	-ช-ฟ

----	-ชาว-บ้าน	-บน-เขา	-บนคอย-	-ต่าง-ผ้า	-รอ-คอย	-ฟัง-บา	--รมี
----	-ฟ-ช	-ฟ-ช	-ฟฟ-	-ฟ-ชฟ	-ค-ค	-ฟ-ช	--ชช

----	-ปลูก-ผัก	-แบบเกษตร	-อิน-ทรีย์	-มี-สุข	ภาพ-ดี	-ทั่ว-หน้า	-กัน-เอย
----	-ท-ท	-ทคท	-ค-ค	-ล-ช	ลค-ล	-ล-ช	-ฟ-ฟ

-มี-สุข	ภาพ-ดี	-ทั่ว-หน้า	-กัน-เอย
-ล-ช	ลค-ล	-ล-ช	-ฟ-ฟ

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ผมแต่งเองครับ เป็นการเทิดทูนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระองค์ทรง
เหน็ดเหนื่อย จากการเป็นห่วงราษฎร อยากรให้อยู่ดีกินดี ทำนองก็แต่งเองครับ”
(สมจิตต์ เทียนศรี, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่ผู้แต่งเป็นคนท้องถิ่น แต่งทั้งเนื้อร้องและทำนอง โดยแต่งออกมาจากความรู้สึก
รัก เคารพ และเทิดทูน ในองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ
โดยมีความยาวของเพลงจำนวน 16 บรรทัดกับอีก 4 ห้องดนตรีไทย ลักษณะการเคลื่อนที่
ของทำนองค่อนข้างเข้าไปเข้ามา แต่ที่ฟังราบรื่นดีจึงเป็นเพลงราโตน ที่เป็นของลพบุรีแท้ๆ
ที่น่าฟังอีกเพลงหนึ่ง

ภาพสะท้อน

จากเนื้อร้องในบทเพลง สะท้อนให้เห็นความเลื่อมใสศรัทธาของประชาชนชาวไทย ที่มีต่อ
สถาบันพระมหากษัตริย์อันเป็นที่รักยิ่งของประชาชนชาวไทย

5. เพลง บ้านนังคศิลา (เนื้อร้อง)

พวกเราชาวลพบุรีเป็นบุญที่มีก็จึงได้มา	มาถึงยังบ้านนังคศิลา (ซ้ำ)
ไม่เคยพบเห็นนี่ละเป็นบุญตา (ซ้ำ)	พวกเราที่มามีความสุขใจ
พอดอนเย็นเดินเล่นในสวน	หอมดอกกล้าควนก็สะพรั่งบาน
จำปี จำปา และมะลิวัลย์ (ซ้ำ)	กระดังงาโนนเนาะดอกอัญชัญ (ซ้ำ)
ก็สะพรั่งเบ่งบานเปรียบเหมือนฉันและเธอ	

เพลง บ้านนังคศิลา (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ
-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

หน้าทับรำมะนา

- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - พริ้ม	- พริ้ม - จังหวะ	- พริ้ม - พริ้ม	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - พริ้ม	- พริ้ม - จังหวะ	- พริ้ม - พริ้ม
-------------------	------------------	------------------	-----------------	-------------------	------------------	------------------	-----------------

ทำนองเพลง

----	- ฟ - ฟ	- ล - คี	- ล - ล	-- ซซ	- ฟ - ซ	- ฟ - ม	ฟซ - ฟ
----	--- คี	----	- รั คี ท	- ล - ซ	ล คี - ฟ	----	--- คี
----	- รั คี ท	- ล - ซ	ล คี - ฟ	--- ท	-- คี ท	-- ลซ	- ล - ท
--- ท	-- คี ท	-- ลซ	- ล - ท	-- ฟซ	- ล - ซ	- ฟ - ม	ฟซ - ฟ
----	- ฟ ฟ	- ซ - ฟ	- ซ - ล	- ล - ฟ	- ล - ซ	- ฟ - ม	ฟซ - ฟ
----	- คี - คี	----	- รั คี ท	- ล - ซ	ล คี - ฟ	----	- คี - คี
----	- รั คี ท	- ล - ซ	ล คี - ฟ	--- ท	- ท - ท	- ท ลซ	- ล - ท
--- ท	- ท - ท	- ท ลซ	- ล - ท	- ฟ ฟม	- ฟ - ฟ	- ฟ ซ ล	- ซ - ฟ

เพลง บ้านมั่งคिला (ทำนองร้อง)

----	- พวก - เรา	- ชาว - ลพ	-- บุรี	-- เป็นบุญ	- ที่ - มี	--- ก็	จึงได้ - มา
----	- ฟ - ฟ	- ล - คี	- ล - ล	-- ซซ	- ฟ - ซ	--- ซ	ฟม - ฟ

----	--- มา	----	- ถึง - ย้ง	- บ้านมั่ง	- คिला	----	--- มา
----	--- คี	----	- รั คี ท	- ลซซ	- คี ฟฟ	----	--- คี

----	- ถึง - ย้ง	- บ้านมั่ง	- คिला	-- ไม่เคย	- พบ - เห็น	- นี้ละเป็น	- บุญ - ตา
----	- รั คี ท	- ลซซ	- คี ฟฟ	-- ลท	- คี - ท	- ท ลซ	- ล - ท

-- ไม่เคย	- พบ - เห็น	- นี้ละเป็น	- บุญ - ตา	-- พวกเรา	- ที่ - มา	- มี - ความ	- สุข - ใจ
-- ลท	- คี - ท	- ท ลซ	- ล - ท	-- ฟซ	- ล - ซ	- ฟ - ฟ	- ม - ฟ

----	- ละคอนเซ็น	- เดิน - เล่น	- ใน - สวน	- หอม - ดอก	-- ลำควน	--- ก็	สะพรั่ง - บาน
----	- ฟ ฟ	- ฟ - ซ	- ซ - ล	- ล - ฟ	-- ซซ	--- ซ	ฟซ - ฟ

----	- จำ - ปี่	----	- จำ - ป่า	-- และมา	-- ลีวัลย์	----	- จำ - ปี่
----	- คี - คี	----	- รั คี ท	-- ลซ	-- คี ฟ	----	- คี - คี

----	- จำ - ป่า	-- และมา	- ลีวัลย์	--- กา	- คังงา -	โนน-เน่ดอก	-- อัญชัญ
----	- รั คี ท	-- ลซ	-- คี ฟ	--- ท	- ท ท -	ท - ลซ	-- ลท

--- กา	- คังงา -	โนน-เน่ดอก	-- อัญชัญ	ก็-สะพรั่ง	- เบ่งบาน -	เปรียบ-เหมือนฝัน	-- และเธอ
--- ท	- ท ท -	ท - ลซ	-- ลท	ฟ - ฟม	- ฟซ -	ฟ - ซ ล	-- ซฟ

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้พวกทหารเขามาติดต่อให้ไปแสดงที่บ้านมั่งคศิลา ผมก็นึกเอาว่าในที่ยังนั้นคงจะปลูกไม้ดอกไม้ประดับไว้อย่างสวยงาม ผมก็เลยลองแต่งออกมาแล้วก็เอาทำนองเพลงไทยที่เคยได้ยินคุณลุงเล่นเครื่องสาย มาใส่เข้าไปก็ฟังดูดีก็เลยร้องกันมาเรื่อยๆ จนทุกวันนี้”
(สมจิตต์ เทียนศรี, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงแสดงความชื่นชม ความสวยงามของสถานที่ (บ้านมั่งคศิลา)

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่ผู้แต่งเป็นคนท้องถิ่น แต่งเนื้อร้องจากจินตนาการของตัวเองแล้วนำทำนองเพลง “ตะเจิง” ที่เคยได้ยินคุณลุงเล่นเครื่องสายมาใส่เป็นทำนอง ทำให้ฟังดูราบรื่นและน่าฟัง เพลงนี้มีความยาวของเพลง 8 บรรทัดจึงนับเป็นเพลงรำไทون ที่เป็นของลพบุรีแท้ๆ เช่นกัน

ภาพสะท้อน

จากเนื้อร้องในบทเพลง สะท้อนให้เห็นความมั่งคั่งและรุ่มเย็นของบ้านมั่งคศิลา ที่เป็นสถานที่ที่สำคัญของประเทศไทยของเรา

6. เพลง เจ็ด น. ตรงเชิงธงชาติ (เนื้อร้อง)

เจ็ด น.ตรงเชิงสูงยอดเสา (ซ้ำ) เพลงชาติเร้าใจไทยเอ๋ยให้นึกถึง
เอกราชอธิปไตยนั้นใหญ่จึง (ซ้ำ) ควรคณึงนึกไว้เอ๋ยอย่าให้สูญ

เพลง เจ็ด น. ตรงเชิงธงชาติ (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ	- ลิง - ลับ
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

หน้าทับรามณะนา

- จัง - จัง	- จัง - พริ้ม	- พริ้ม - จัง	- พริ้ม - พริ้ม	- จัง - จัง	- จัง - พริ้ม	- พริ้ม - จัง	- พริ้ม - พริ้ม
-------------	---------------	---------------	-----------------	-------------	---------------	---------------	-----------------

ทำนองเพลง

- คร ม	- ช - ล	- คี - ช	- ช ช ช	- - - -	- ค - ร	- คร ม	- - - -
- คร ม	- ช - ล	- คี - ช	- ช ช ช	- - - -	- ค - ร	- คร ม	- - - -
- ช - ม	- ช - คี	- - - ล	- ล ล ล	- ช - ช	- ล - ค	- - - -	- ร - ม
- - - คี	- ร - ช	- - - -	- ร - ม	- คี - คี	- - - ช	ล ช ม ช	- ล - คี
- - - คี	- - - ล	- - - ม	ช ล คี ช	- คร ม	- - - ล	- คี - ช	- ช ช ช
- - - -	- ค - ร	- คร ม	- - - -	- คร ม	- - - ล	- คี - ช	- ช ช ช
- - - -	- ค - ร	- คร ม	- - - -	- - - ล	- ล ล ล	- - - คี	- คี - -
- ช - ช	- ล - ค	- - - -	- ร - ม	- - - -	- ร - ช	- - - -	- ร - ม
- - - คี	- - - ช	- - - ม	- ล - คี	- - - คี	- - - ล	- - - ม	ช ล คี ช

เพลง เจ็ด น.ตรงเชิญธงชาติ (ทำนองร้อง)

--- เจ็ด	- น.ตรง -	---เชิญ	---ธง	----	-ตู้-ยอด	---เสา	----
---ม	-ชด-	-ค-ช	---ช	----	-ค-ร	-ค-ม	--ชม

-กัว่าเจ็ด	- น.ตรง -	---เชิญ	---ธง	----	-ตู้-ยอด	---เสา	----
-ม ร ม	-ชด-	-ค-ช	---ช	-ล ช ม	-ค-ร	-ค-ม	--ชม

-เพลง-ชาติ	---เร้า	--ในใจ	-ไทย--	-เอ็ง-เงอ	-เฮ้อ-เอ้อ	----	-เออ-เออ
-ช-ม	---ค	--ลล	-ล--	-ช-ช	-ล-ค	----	-ร-ม

----	-เอ้อ-เอ้อ	----	-เออ-เออ	---เอ้ย	---ให้	-อ้อ-นึก	---ถึง
----	-ร-ช	----	-ร-ม	---ค	---ช	-ม-ช	-ล-ค

---เอ้ย	---เออ	--เออเอ้อ	เออเอ้อเอ้อเออ	---เอก	--กราช	--อธิป	--ปไคย
---ค	---ล	--ชม	ชลคช	---ม	--ชล	--ชค	--ชช

----	-นั้น-ใหญ่	---จึง	----	---เอก	--กราช	--อธิป	--ปไคย
----	-ช-ค	---ม	----	---ม	--ชล	--ชค	--ชช

----	-นั้น-ใหญ่	---จึง	----	---ควร	--คนิง	---นึก	-ไว้--
----	-ช-ค	---ม	----	---ล	--ลล	---ค	-ค-ช

-เอ็ง-เงอ	-เฮ้อ-เอ้อ	----	-เออ-เออ	----	เอ้อ-เอ้อ	----	--เออเอ้อ
-ช-ช	-ล-ค	----	-ร-ม	----	-ร-ช	----	-ร-ม

---เอ้ย	---อย่า	-อ้อ-ให้	---สูญ	---เอ็ง	---เงอ	-เออ-เอ้อ	เออเอ้อเอ้อเออ
---ค	---ม	-ช-ล	-ช-ค	---ค	---ล	--ชม	ชลคช

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ป้าร้องได้ตั้งแต่อยู่ชั้น ป. 2 ปัจจุบันอายุ 70 กว่าแล้ว ก็เลยเอามาร้องเล่นรำไทพอง
เพลงนี้ป้าว่าทำนองมันออกจิ้นๆ นะ” (ทับทิม สารีคเปี่ยม, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2553)”

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทปลุกใจให้เกิดความรักชาติ

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ผมแต่งเองครับ เดินไปดูนาตอนเย็น เห็นดวงตะวันกำลังจะตกดินนกาก็บินกลับรัง ก็เลยแต่งเนื้อมาก่อน แล้วก็เอาทำนองเพลงที่เคยได้ยินจากพวกละครแถวๆ บ้านมาลงใส่คู่ ก็ไปกันได้ รู้สึกทำนองมันออกไปทางแขกครับ” (สมจิตต์ เทียนศรี, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทชื่นชมธรรมชาติ

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่แต่งโดยคนท้องถิ่น มีความยาวของเพลง 3 บรรทัดกับอีก 4 ห้องโน้ตเพลงไทย ลักษณะทำนองเป็นทำนองเพลงไทยสำเนียงแขก ฟังราบรื่นดี และนับเป็นเพลงรำโทนของลพบุรีแท้ๆ เช่นกัน

ภาพสะท้อน

จากเนื้อร้องในบทเพลง สะท้อนให้เห็นชีวิตอันสงบสุขของชาวนา ที่ใช้ชีวิตในชนบท

8. เพลง เมื่อรักจากไกล (เนื้อร้อง)

เมื่อรักเราต้องจากไกลกัน	เมื่อไรนั้นจะกลับคืนมา
คอยเฝ้าคอยแค้นตา	ไม่กลับมาให้พี่เห็น
คอยรักเรตั้งแต่เช้าจนเย็น	ไม่เคยพบเนื้อเย็น (ซ้ำ)
ไม่เคยเห็นเจ้ากลับบ้านนา	
{ฟังเสียงขลุ่ยแผ่วครวญ	หวานคะนึ่งถึงน้องบ้านนา}(ซ้ำ)

เพลง เมื่อรักจากไกล (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับรำมะนา

- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - พริ้ม	- พริ้ม - จังหวะ	- พริ้ม - พริ้ม	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - พริ้ม	- พริ้ม - จังหวะ	- พริ้ม - พริ้ม
-------------------	------------------	------------------	-----------------	-------------------	------------------	------------------	-----------------

ทำนองเพลง

----	- ด - ช	- ฟ ช ม	- ฟ - ช	----	- ช - ด	- ด ช ล	- ท - ด
----	--- ค	- ร - ค	ท ช - ท	----	- ช - ค	- ร - ม	- ฟ - ช
----	--- ค	----	- ร - ค	--- ช	- ท - ค	- ท - ช	ฟ ม - ฟ
----	--- ม	- ช - ม	- ร - ค	----	--- ม	- ช - ม	- ร - ค
--- ท	- ค - ช	- - ท ช	- ท - ค	----	--- ท	- ค - ช	- ท - ค
--- ช	--- ม	- - ร ค	- ท - ค	----	--- ท	- ค - ช	- ท - ค
--- ช	--- ม	- - ร ค	- ท - ค				

เพลง เมื่อรักจากไกล (ทำนองร้อง)

----	-เมื่อ - รัก	เรา - ต้องจาก	-ไกล - กัน	----	เมื่อไร - นั้น	-- จะกลับ	- คืน - มา
----	- ค - ช	พ - ช ม	- พ - ช	----	ชช - ล	-- ชล	- ท - ค

----	--- คอย	-เฝ้า - คอย	-แก้ว - ตา	----	-ไม่ - กลับ	- มา - ให้	- พี่ - เห็น
----	--- ค	- ร - ค	- ช - ท	----	- ช - ค	- ร - ม	- พ - ช

----	--- คอย	----	- รัก - เรา	--- ตั้ง	-- แต่เช้า	----	- จน - เห็น
----	--- ค	----	- ร - ค	--- ท	- ช - ค	----	- ช - พ

----	--- ไม่	- เคย - พบ	- เนื้อ - เย็น	----	--- ไม่	- เคย - พบ	- เนื้อ - เย็น
----	--- ม	- ม - ช	- ร - ค	----	--- ม	- ม - ช	- ร - ค

--- ไม่	- เคย - เห็น	-- จะกลับ	- บ้าน - นา	----	--- ฟัง	- เสียง - ขลุ่ย	แผ่ว - ครวญ
--- ท	- ท - ช	-- ค ท	- ร - ค	----	--- ท	- ค - ช	- ท - ค

--- หวล	-- คนี้	- ถึง - นื่อง	- บ้าน - นา	----	--- ฟัง	- เสียง - ขลุ่ย	แผ่ว - ครวญ
--- ช	-- ม ม	- ช - ม	- ร - ค	----	--- ท	- ค - ช	- ท - ค

--- หวล	-- คนี้	- ถึง - นื่อง	- บ้าน - นา
--- ช	-- ม ม	- ช - ม	- ร - ค

ที่มาของเพลง

“ผมแต่งเนื้อร้องก่อน แล้วก็เอาทำนองเพลงลูกทุ่งมาใส่คู่ ก็ร้องกันมาจนปัจจุบันครับ”
(สมจิตต์ เทียนศรี, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราสิ เซิงตัดพ้อ

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่แต่งโดยคนท้องถิ่น อาศัยเค้าทำนองจากเพลงลูกทุ่ง มีความยาวของเพลงจำนวน 6 บรรทัดกับอีก 4 ห้องโน้ตเพลงไทย ลีลาทำนองคล้ายเพลงไทยเดิม การเคลื่อนที่ของทำนองฟังราบรื่นนับเป็นเพลงรำโทนของลพบุรีแท้ๆ เช่นกัน

ภาพสะท้อน

จากเนื้อร้องในบทเพลง สะท้อนให้เห็นสภาพแวดล้อมในชนบท ที่มีดนตรีไทยประเภทขลุ่ยเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต

9. เพลง ท่องรวงทอง (เนื้อร้อง)

เมื่อยามเย็นฉันมาเดินเล่นในท้องทุ่งนา ลมพัดมาช่างพาอรุณาสุขสรรค์
 สองเราเดินเคียงคู่กัน (ซ้ำ) เปรียบเทียบทันเหมือนสวรรค์บ้านนา
 ก็ช่างสุขใจนักความรักของข้า เหมือนสวรรค์บ้านนาคราได้มาเจอกัน
 ท่องรวงทองสองตาแลมองไปสุดสายตา ในพื้นนามิทั้งข้าवलาอาหาร
 สองเรารื่นเริงสำราญ (ซ้ำ) สนุกสนานอยู่ด้วยกันบนพื้นนา
 {ก็ถ้าหากปีนี้ได้ตราคา ขายข้าวในนาเราคงได้แต่งงานกัน}ซ้ำ

เพลง ท่องรวงทอง (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับรำมะนา

- จังหวะ	- จังหวะ	- พริ้ม - จังหวะ	- พริ้ม - พริ้ม	- จังหวะ	- จังหวะ	- พริ้ม - จังหวะ	- พริ้ม - พริ้ม
----------	----------	------------------	-----------------	----------	----------	------------------	-----------------

ทำนองเพลง

----	---ช	---ค	-ค--	-ม-ริ	-ค-ช	--คค	-ค-ค
----	---ช	---ค	-ค--	-ม-ริ	-ค-ร	---ม	---ช
----	-ค-ริ	-ม-ริ	-ค-ช	----	-ค-ริ	-ม-ริ	-ค-ช
----	---ม	----	-ช-ค	-ค-ริ	-ค-ค	---ช	---ม
--ริค	-ริ-ม	-ช-ม	-ริ-ค	-ริ-ค	-ค-ช	-ชมช	-ค-ค
----	---ช	---ค	-ค--	-ม-ริ	-ค-ค	-ค-ค	-ค-ค
----	---ช	---ค	-ค--	-ม-ริ	-ค-ริ	---ม	---ช
----	-ม-ริ	-ค-ริ	-ม-ช	----	-ม-ริ	-ค-ริ	-ม-ช
----	---ม	----	--ช-ค	-ค-ริ	-ค-ค	---ช	---ม
--ริค	-ริ-ม	-ช-ม	-ริ-ค	-ริ-ค	-ค-ช	-ชมช	-ค-ค
--ริค	-ริ-ม	-ช-ม	-ริ-ค	-ริ-ค	-ค-ช	-ชมช	-ค-ค

เพลง ท่องรวงทอง (ทำนองร้อง)

----	---เมื่อ	---ยาม	-เย็น--	-ฉัน-มา	-เดิน-เล่น	--ในท้อง	-ทุ่ง-นา
----	---ช	---ค	-ค--	-ม-ริ	-ค-ช	--คค	-ค-ค

----	---ลม	---พัด	-มา--	-ช่าง-พา	--อรุณ	---สุข	-สรรค์--
----	---ค	---ริ	-ค--	-ค-ร	--ค-ริ	---ม	-ช--

----	-สอง-เรา	-เดิน-เคียง	-คู่-กัน	----	-สอง-เรา	-เดิน-เคียง	-คู่-กัน
----	-ม-ร	-ค-ร	-ม-ช	----	-ม-ร	-ค-ร	-ม-ช

----	---เปรียบ	---เทียบ	-ทัน--	---เหมือน	--สวรรค์	---บ้าน	---นา
----	---ม	---ช	-ล--	---ดี	--ลล	---ช	---ม

-ก็ช่างสุข	-ใจ-นึก	-ความ-รัก	-ของ-ข้า	-เหมือนสวรรค์	-บ้าน-นา	-คราได้มา	-เจอ-กัน
-มรด	-ร-ม	-ช-ม	-ร-ด	-ลุดด	-ล-ช	-ชมุช	-ล-ด

----	---ทุ่ง	---รวง	-ทอง--	-สอง-ตา	-แล-มอง	--ไปสุด	-สาย-ตา
----	---ช	---ด	-ด--	-ม-ร	-ด-ร	--ดล	-ด-ด

----	---ใน	---พื้น	-นา--	--มีทั้ง	-ข้าว-ปลา	---อา	---หาร
----	---ด	---ร	-ด--	-ร-ม	-ด-ร	---ม	---ช

----	-สอง-เรา	-ริน-เรียง	-ลำ-ราญ	----	-สอง-เรา	-ริน-เรียง	-ลำ-ราญ
----	-ม-ร	-ด-ร	-ม-ช	----	-ม-ร	-ด-ร	-ม-ช

----	---สนุก	----	--สนาน	---อยู่	--ด้วยกัน	--บนพื้น	---นา
----	--มม	----	--ชล	---ช	--ดีล	--ชล	---ช

-ก็ถ้าหาก	-ปี-นี้	-ได้-ดี	-รา-คา	-ขาย-ข้าว	-ใน-นา	เรา-คงได้	-แต่ง-งาน
-มรด	-ร-ม	-ช-ม	-ร-ด	-ล-ด	-ล-ช	ช-มุช	-ล-ด

-ก็ถ้าหาก	-ปี-นี้	-ได้-ดี	-รา-คา	-ขาย-ข้าว	-ใน-นา	เรา-คงได้	-แต่ง-งาน
-มรด	-ร-ม	-ช-ม	-ร-ด	-ล-ด	-ล-ช	ช-มุช	-ล-ด

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ทางอบต. เขาให้ผมแต่งเพื่อเล่นในงานประชุม เกษตรกรที่อำเภอท่าวุ้ง ผมก็แต่งเกี่ยวกับทุ่งนา เพราะข้าวกำลังสุกเหลืองทุ่ง แล้วก็เอากำหนดองเพลงลาวมาใส่ รู้สึกจะชื่อลาวลำปางนะ” (สมจิตต์ เทียนศรี, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทชื่นชมธรรมชาติ

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่แต่งโดยคนท้องถิ่น อาศัยเค้าทำนองจากเพลงไทยสำเนียงลาว ที่ชื่อลาวลำปางมาใส่ทำนอง มีความยาวของเพลงจำนวน 11 บรรทัด นับเป็นเพลงรำโทนของลพบุรีแท้ๆ เช่นกัน

ภาพสะท้อน

จากเนื้อร้องในบทเพลง แสดงถึงภูมิปัญญาของผู้ประพันธ์เพลงได้เป็นอย่างดี

10. เพลง ไอ้สวนลุมพินี (เนื้อร้อง)

ไอ้สวนลุมพินี	น้องกับพี่เคยไป
สัญญาฝากรักกันไว้	ต่อไปก็จะไม่ลืมเดือน
จากกันไปหนึ่งวัน	เหมือนเราจากกันตั้งหนึ่งแรมเดือน
เดือนหงายพระพายเขี่ยอน	ฉันนึกถึงเพื่อนที่ในสวนลุม
สวนลุมเป็นหลุมหล่อรัก	ช่วยวนใจนึกไปทั้งสาวและหนุ่ม
วันไหนไม่ได้ไปสวนลุม	จิตใจฉันก่อกวนสวนลุมเฝ้าคอย

เพลง ไอ้สวนลุมพินี (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับร่ามะนา

- จังหวะ	- จังหวะ	- พริ้ม - จังหวะ	- พริ้ม - พริ้ม	- จังหวะ	- จังหวะ	- พริ้ม - จังหวะ	- พริ้ม - พริ้ม
----------	----------	------------------	-----------------	----------	----------	------------------	-----------------

ทำนองเพลง

----	--- ฟ	-- ล ช	- ฟ - ล	----	--- ล	-- ช ล	- ฟ - ช
----	- คี - ล	- ช - คี	- ล - ล	---	-- ฟ ช	- ช ฟ ล	- ช - ฟ
----	---	-- ฟ ช	- ฟ - ช	-- ล ช	- ฟ - ช	- ช ล ฟ	- ช - ล
----	- คี - รี่	- รี่ ฟี่	- คี - ล	----	- คี - รี่	- รี่ ฟี่	- คี - ล
- คี - คี	- ล - ช	- ฟ ช ล	- คี - ช	----	- คี - ล	- ล ล คี	- ช - ล
- ฟ - ช	- ฟ - ช	- ช ฟ ร	- ฟ - ค	----	- ล - คี	- ล ช ล	- คี - ล
- ฟ - ช	- ฟ - ร	- ร ฟ ร	- ค - ร				

เพลง ไอ้สวนลุมพินี (ทำนองร้อง)

----	--- ไอ้	-- สวนลุม	- พิ - นี	----	--- น้อง	-- กับพี่	- เคย - ไป
----	--- ฟ	-- ล ช	- ฟ - ล	----	--- ล	-- ช ล	- ฟ - ช

----	- สัญ - ญา	- ฝาก - รัก	- กัน - ไว้	--- ต่อ	--- ไป	- ก็จะไม่	- ลืม - เลือน
----	- คี - ล	- ช - คี	- ล - ล	---	-- ฟ ช	- ช ฟ ล	- ช - ฟ

----	--- จาก	-- กันไป	- หนึ่ง - วัน	-- เหมือนเรา	- จาก - กัน	-- ตั้งหนึ่ง	- แรม - เดือน
----	---	-- ฟ ช	- ฟ - ช	-- ล ช	- ฟ - ช	- ช ล ฟ	- ช - ล

----	- เดือน - หงาย	-- พระพาย	-- เขยื้อน	----	- เดือน - หงาย	-- พระพาย	-- เขยื้อน
----	- คี - ร์	- ร์ ฟี ร์	- คี - ล	----	- คี - ร์	- ร์ ฟี ร์	- คี - ล

- ถิ่น - นึก	- ถิ่น - เพื่อน	-- ที่โน	- สวน - ลุ่ม	----	- สวน - ลุ่ม	-- เป็นหลุม	- หล่อ - รัก
- คี - คี	- ล - ช	- ฟ ช ล	- คี - ช	----	- คี - ล	- ล ล คี	- ช - ล

- ยั่ว - ยวน	- ใจ - นึก	- ไปทั้งสาว	-- และหนุ่ม	----	- วัน - ไหน	- ไม่ได้ไป	- สวน - ลุ่ม
- ฟ - ช	- ฟ - ช	- ช ฟ ร	- ฟ - ล	----	- ล - คี	- ล ช ล	- คี - ล

- จิต - ใจ	- ถิ่น - กลุ้ม	- สวน - ลุ่ม	- เฝ้า - คอย
- ฟ - ช	- ฟ - ร	- ร ฟ ร	- ค - ร

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ผมฟังจากพวกที่มาจากกรุงเทพฯ ครับ พวกนี้หลบสงครามมาอยู่ที่ท่าวัง เขาก็มาเล่นรำกับพวกเรา” (สมจิตต์ เทียนศรี, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราฮี

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่มาจากส่วนกลาง (พระนคร) โดยพวกที่หลบภัยสงครามนำมาเผยแพร่ มีความยาวของเพลงจำนวน 6 บรรทัดกับอีก 4 ห้องโน้ตเพลงไทย การเคลื่อนที่ของทำนองฟังแล้วราบรื่น

ภาพสะท้อน

จากเนื้อร้องในบทเพลง ทำให้เห็นภาพของสังคมเมืองในสมัยนั้นได้เป็นอย่างดีว่าคนหนุ่มสาวในสมัยนั้นมักนัดพบกันที่สวนสาธารณะ (สวนลุมพินี)

11. เพลง โอ้เขาดินสูงเนิน (เนื้อร้อง)

โอ้เขาดินสูงเนิน	ฉันเคยเดินมาก่อน
เขาดินจะกลายเป็นดอน	เสียแล้วพวกเราเศร้าใจ
เขาดินเป็นถิ่นพำนัก	ที่เราาร่วมรักที่เราาร่วมใคร่
โอ้ว่าน้ำใจหญิง	พูดไม่จริงเหมือนดั่งใจชาย
เดี๋ยวนี้เข้าไปมีรักใหม่ (ซ้า)	ฉันยังจำได้ที่เขาดินวนา (ซ้า)

เพลง โอ้เขาดินสูงเนิน (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - จังหวะ
-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

หน้าทับรำมะนา

- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - พริ้ม	- พริ้ม - จังหวะ	- พริ้ม - พริ้ม	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - พริ้ม	- พริ้ม - จังหวะ	- พริ้ม - พริ้ม
-------------------	------------------	------------------	-----------------	-------------------	------------------	------------------	-----------------

ทำนองเพลง

----	--- ร	-- ฟ ช	- ค - ล	----	--- ล	- ล - ช	- ฟ - ร
----	- ค - ล	-- ค - ล	- ล - ล	-- ค - ล	- ช - ฟ	--- ฟ	ช ล - ช
----	- ค - ล	-- ล ช	- ล - ค	-- ล ช	- ฟ - ล	-- ล ช	- ฟ - ร
----	--- ฟ	-- ฟ ล	- ช - ล	--- ฟ	-- ฟ ช	- ช ล ฟ	- ช - ล
----	- ค - ร	- ร ฟ ร	- ค - ล	----	- ค - ร	- ร ฟ ร	- ค - ล
-- ค - ล	- ช - ฟ	- ร - ฟ	- ฟ - ฟ	-- ค - ล	- ช - ฟ	- ร - ฟ	- ฟ - ฟ

เพลง โอ้เขาดินสูงเนิน (ทำนองร้อง)

----	--- โอ้	-- เขาดิน	- สูง - เนิน	----	--- ถิ่น	- เคย - เดิน	- มา - ก่อน
----	--- ร	-- ฟ ช	- ค - ล	----	--- ล	- ล - ช	- ฟ - ร

----	- เขา - ดิน	-- จะกลาย	- เป็น - ดอน	-- เสียแล้ว	- พวก - เรา	---	เศร้า - ใจ
----	- ค - ล	-- ค - ล	- ล - ล	-- ค - ล	- ช - ฟ	--- ฟ	ช ล - ช

----	- เขา - ดิน	-- เป็นถิ่น	- ทำ - นัก	-- ที่เรา	- ร่วม - รัก	-- ที่เรา	- ร่วม - ใคร
----	- ค - ล	-- ล ช	- ล - ค	-- ล ช	- ฟ - ล	-- ล ช	- ฟ - ร

----	--- โอ้	-- ว่าน้ำ	- ใจ - หึง	--- พุด	-- ไม่จริง	- เหมือนดั่ง	- ใจ - ชาย
----	--- ฟ	-- ฟ ล	- ช - ล	--- ฟ	-- ฟ ช	- ช ล ฟ	- ช - ล

----	- เดี่ยว - นี้	- เข้าไปมี	- รัก - ใหม่	----	- เดี่ยว - นี้	- เข้าไปมี	- รัก - ใหม่
----	- ค - ร	- ร ฟ ร	- ค - ล	----	- ค - ร	- ร ฟ ร	- ค - ล

-- ถิ่นยัง	- จำ - ได้	- ที่เขาดิน	- วัน - นา	-- ถิ่นยัง	- จำ - ได้	- ที่เขาดิน	- วัน - นา
-- ค - ล	- ช - ฟ	- ร - ฟ	- ฟ - ฟ	-- ค - ล	- ช - ฟ	- ร - ฟ	- ฟ - ฟ

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้มาพร้อมกับเพลงสวนลุมครับ” (สมจิตต์ เทียนศรี, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทเกี่ยวพาราสิ ในเชิงตัดพ้อ

ลักษณะทำนองเพลง

เป็นเพลงที่มาจากส่วนกลาง (พระนคร) โดยพวกที่หลบภัยสงครามนำมาเผยแพร่ มีความยาวของเพลงจำนวน 6 บรรทัด การเคลื่อนที่ของทำนองฟังแล้วราบรื่น

ภาพสะท้อน

จากเนื้อร้องในบทเพลง ทำให้เห็นภาพของสังคมเมืองว่าคนหนุ่มสาวในสมัยนั้นมักนัดพบกันที่เขาดินเหมือนกับสวนลุมพินีเช่นกัน

12. เพลง ลพบุรี (เนื้อร้อง)

ลพบุรีเราเอ๋ย	ไม่นึกเลยว่าจะถูกโจมตี
สี่เครื่องยนต์เขามาบินล้อม (ซ่า)	ทิ้งลูกบอมพ์ลงหน้าสถานี
ก็อกน้ำยังถูกทำลาย	หัวรถไฟยังถูกปั่นกล
สี่เครื่องยนต์เขามายิงกราด	ยิงถูกตลาดหน้าแถวลพบุรี
สาวน้อยอย่าเพิ่งหนี	หนุ่มน้อยอย่าเพิ่งหนี
ลพบุรียังไม่เป็นไร	เขามาข้างบนเขามาเรือบิน
เราอยู่พื้นดินเอา ป.ต.อ.เข้ามาตั้ง	ต่อสู้กันคู่สักครั้ง (ซ่า)
ป.ต.อ.เข้ามาตั้งหมายจะยิงเรือบิน	

เพลง ลพบุรี (ทำนองเพลง)

อัตราจังหวะชั้นเดียว

- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ	- ฉิ่ง - ฉับ
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับรำมะนา

- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - พริ้ม	- พริ้ม - จังหวะ	- พริ้ม - พริ้ม	- จังหวะ - จังหวะ	- จังหวะ - พริ้ม	- พริ้ม - จังหวะ	- พริ้ม - พริ้ม
-------------------	------------------	------------------	-----------------	-------------------	------------------	------------------	-----------------

ทำนองเพลง

----	---ช	--รร	-ม-ช	---ร	-ช-ม	-รรท	-ร-ร
---ท	--ร ม	--ช ม	-ร-ม	---ท	--ร ม	--ช ม	-ร-ม
---ล	-ช-ล	-ช-ม	ช ม-ช	----	-ช-ช	--ม ร	--ม ม
---ร	-ช-ม	--ร ท	-ร-ร	---ท	--ร ม	--ช ม	-ร-ท
-ช-ม	--ช ม	-ม-ช	-ล ช ช	----	-ช-ช	---ร	--ม ช
----	-ร-ช	---ร	--ม ช	---ล	--ช ช	--ช ม	-ช-ช
--ช ม	--ร ม	--ช ม	-ม-ม	--ร ท	-ช-ม	ร ร ร ร	-ม ร ท
----	-ท-ร	--ร ร	--ม ช	----	-ท-ร	--ร ร	--ม ช
-ล ล ล	-ล ช ม	-ล ช ช	-ช-ช				

เพลง ลพบุรี (ทำนองร้อง)

----	---ลพ	--บุรี	-เรา-เอ๋ย	---ไม่	-นีก-เลย	-ว่าจะถูก	-โถม-ตี
----	---ช	--รร	-ม-ช	---ร	-ช-ม	-รรทุ	-ร-ร

---สี่	--เครื่องยนต์	--เขามา	-บิน-ล้อม	---สี่	--เครื่องยนต์	--เขามา	-บิน-ล้อม
---ทุ	--ร ม	--ช ม	-ร-ม	---ทุ	--ร ม	--ช ม	-ร-ม

---ทิ้ง	-ถูก-บอมพ์	-ลง-หน้า	สถา-นี่	----	-ก๊อก-น้ำ	--ยังถูก	--ทำลาย
---ล	-ช-ล	-ช-ม	ช ม-ช	----	-ช-ช	--ม ร	--ม ม

---หัว	-รด-ไฟ	--ยังถูก	-ปิ่น-กล	---สี่	--เครื่องยนต์	--เขามา	-ยิง-กราด
---ร	-ช-ม	--ร ทุ	-ร-ร	---ทุ	--ร ม	--ช ม	-ร-ทุ

-ยิง-ถูก	--ตลาด	-หน้า-แถว	-ลพบุรี	----	-สาว-น้อย	---อย่า	--เพิ่งหนี
-ช-ม	--ช ม	-ม-ช	-ล ช ช	----	-ช-ช	---ร	--ม ช

----	-หนุ่ม-น้อย	---อย่า	--เพิ่งหนี	---ลพ	--บุรี	--ยังไม่	-เป็น-ไร
----	-ร-ช	---ร	--ม ช	---ล	--ช ช	--ช ม	-ช-ช

--เขามา	--ข้างบน	--เขามา	-เรือ-บิน	--เราอยู่	-พื้น-ดิน	เอาป.ต.อ.	-เข้ามาตั้ง
--ช ม	--ร ม	--ช ม	-ม-ม	--ร ทุ	-ช-ม	ร ร ร ร	-ม ร ทุ

----	-ต่อ-สี่	--กันดู	--สักครั้ง	----	-ต่อ-สี่	--กันดู	--สักครั้ง
----	-ทุ-ร	--รร	--ม ช	----	-ทุ-ร	--รร	--ม ช

-ป.ต.อ.	-เข้ามาตั้ง	-หมายจะยิง	-เรือ-บิน
-ล ล ล	-ล ช ม	-ล ช ช	-ช-ช

ที่มาของเพลง

“เพลงนี้ไม่ทราบใครแต่งครับ ผมได้ยินพวกในเมืองเขาร้องกันก่อน ผมก็จำมา แล้วก็เห็นร้องกันทั่วไปครับ” (สมจิตต์ เทียนศรี, สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2553)

ประเภทของเพลง

เป็นเพลงประเภทปลุกใจ ให้ร่วมกันต่อสู้ศัตรู

ลักษณะทำนองเพลง

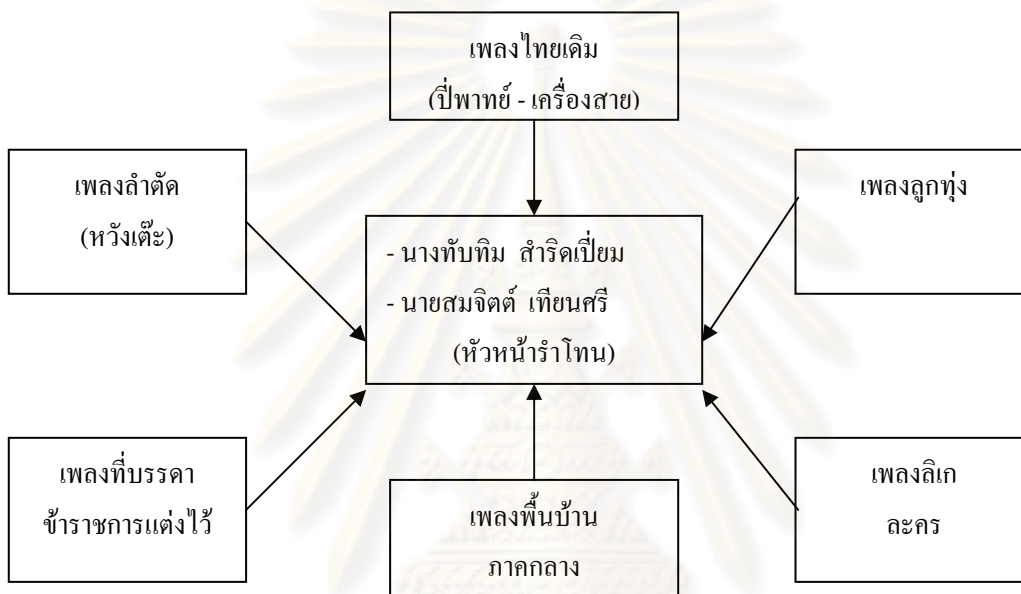
เป็นเพลงที่คนในท้องถิ่นแต่ง มีความยาวของเพลงจำนวน 8 บรรทัดกับอีก 4 ห้องโน้ตเพลงไทย การเคลื่อนที่ของทำนองฟังแล้วราบรื่น นับเป็นเพลงราโตนของลพบุรีแท้ๆ เช่นกัน

ภาพสะท้อน

จากเนื้อร้องในบทเพลง ทำให้เห็นสภาพของสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้เป็นอย่างดี

จากบทเพลงดังกล่าว พอสรุปได้ว่า คณะรำโทนบ้านแหลมฟ้าผ่าได้รับเอาวัฒนธรรมในหลายสาขา มาหล่อหลอมสร้างผลงานเพลงรำโทนให้กับคณะของตัวเองดังนี้

แผนผังวัฒนธรรมที่มีส่วนในการแต่งเพลงรำโทนบ้านแหลมฟ้าผ่า

(รวีทิวา ไวยนันท์, เก็บข้อมูลภาคสนาม, 1 มีนาคม 2553)

จากการศึกษาบทเพลงรำโทนบ้านแหลมฟ้าผ่า ทราบว่า

1. บทเพลงที่เป็นเพลงรำโทนของลพบุรีแท้ๆ มีลักษณะดังนี้

- เป็นทำนองที่ค่อนข้างยาว

- อาศัยเค้าโครงทำนองเพลงไทยเดิมและเพลงลูกทุ่งเป็นหลัก

และจากบทเพลงจำนวน 12 เพลง ที่ยังคงร้องเล่นกันอยู่นั้นเป็นเพลงรำโทนแท้ๆ ของลพบุรี จำนวน 10 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 83.33 %

2. เป็นเพลงที่ได้มาจากส่วนกลาง จำนวน 2 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 16.67 %

สรุปจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม เรื่อง “การแพร่กระจายวัฒนธรรมการแสดงรำโทน จังหวัดลพบุรี” ในพื้นที่หกตำบลได้แก่ บ้านหนองยายโธ๊ะ บ้านบัวชุม บ้านมหาโพธิ บ้านยางโทน บ้านโคกสูง และบ้านแหลมฟ้าผ่า รวบรวมเพลงรำโทนที่ยังคงร้องเล่นกันอยู่ในปัจจุบันได้ทั้งหมด 70 เพลง สามารถแบ่งเป็นหัวข้อใหญ่ได้ 3 หัวข้อดังนี้

1. ประเภทของเพลง
2. ที่มาของเนื้อร้อง
3. ที่มาของทำนองเพลง

1. ประเภทของเพลงแบ่งได้ดังนี้

- เกี่ยวกับราชาศัพท์ทั้งหมด 34 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 48.57 %
- เกี่ยวกับวรรณคดีทั้งหมด 5 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 7.14 %
- เกี่ยวกับการรำลามีทั้งหมด 6 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 8.57 %
- เกี่ยวกับความตกลงขบขันมี 1 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 1.43 %
- เกี่ยวกับชมธรรมชาติมี 6 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 8.57 %
- เกี่ยวกับการประชันประชันมี 2 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 2.86 %
- เกี่ยวกับการปลุกใจมี 5 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 7.14 %
- เกี่ยวกับการบอกเล่ามี 1 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 1.43 %
- เกี่ยวกับการสัพยอกมี 2 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 2.86 %
- เกี่ยวกับการเชิญชวนมี 5 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 7.14 %
- เกี่ยวกับการเทศน์สอนมี 2 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 2.86 %
- เกี่ยวกับความภูมิใจในชุมชนมี 1 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 1.43 %

2. ที่มาของเนื้อร้องแบ่งได้ดังนี้

- คนท้องถิ่นแต่งขึ้น (รำโทนของลพบุรีแท้ๆ) จำนวน 45 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 64.29 %
- แพร่กระจายมาจากส่วนกลาง (พระนคร) จำนวน 11 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 15.71 %
- ทหารนำมาเผยแพร่ จำนวน 13 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 18.57 %
- แพร่กระจายมาทางวิทยุกระจายเสียง จำนวน 1 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 1.43 %

3. ที่มาของทำนองเพลงแบ่งได้ดังนี้

- ผู้แต่งคิดเอง จำนวน 25 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 35.71 %
- มาจากเพลงไทยเดิม จำนวน 19 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 27.14 %
- มาจากเพลงลูกทุ่ง จำนวน 1 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 1.43 %
- มาจากเพลงโฆษณา จำนวน 1 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 1.43 %
- มาจากเพลงลำตัด จำนวน 3 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 4.29 %
- มาจากเพลงลิเก จำนวน 2 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 2.86 %
- มาจากเพลงละคร จำนวน 1 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 1.43 %
- มาจากเพลงพื้นบ้านภาคกลาง จำนวน 7 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 10 %
- มาจากเพลงพื้นบ้านโคราช ไม่พบมีปรากฏในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ เท่ากับ 0 %
- มีมาแต่ในอดีต จำนวน 5 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 7.14 %
- ไม่สามารถระบุที่มาได้ จำนวน 6 เพลง คิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 8.57 %

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

รำโทน เป็นการละเล่นชนิดหนึ่งที่ได้รับค่านิยมมากในจังหวัดลพบุรี สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2

รำโทนหมายถึง การละเล่น หรือการแสดงพื้นบ้านพื้นเมืองที่มีเนื้อร้องสั้นๆ และทำนองที่หลากหลาย เพื่อประกอบการรำโดยมีเครื่องดนตรีให้จังหวะ คือ โทนหรืออาจใช้ระฆังนาในบางท้องถิ่น เครื่องประกอบจังหวะมี ฉิ่ง กรับ ฉาบ และลูกแซก

รำโทนในจังหวัดลพบุรีมีทั้งหมด 6 คณะ ที่แบ่งตามพื้นที่มีดังนี้

1. รำโทนบ้านหนองยายโตะ ตำบลหนองยายโตะ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรีได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ แต่เดิมจะมีการเล่นรำโทนในช่วงเทศกาลสงกรานต์ และงานเดือน 3 ขึ้น 3 ค่ำหรืองานกำฟ้า โดยจะมีหนุ่มสาวในหมู่บ้านต่างมารวมตัวกันบริเวณลานวัดและร้องรำกันเป็นคู่ๆ มีการเกี่ยวพาราสิพุดคุษยออกคล้องกันอย่างสนุกสนานรื่นเริง ปัจจุบันรำโทนบ้านหนองยายโตะเหลือเพียงผู้สูงอายุที่เป็นผู้หญิง เครื่องดนตรีมีใช้ชนิดเดียว คือ โทนจำนวนประมาณ 6 - 7 ลูก ผู้ตีโทนส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิงทั้งหมด อาจมีการปรบมือเข้าจังหวะขณะร้องรำโทนด้วยก็ได้ การแสดงไม่มีรูปแบบที่ตายตัวจะร้องเพลงประกอบหรือไม่ก็ได้ หากไม่มีการร้องเพลงก็เป็นเพียงการรำประกอบจังหวะ โทน การรำไม่บังคับท่า ทำท่าได้อย่างอิสระ เพลงรำโทนของบ้านหนองยายโตะสมัยนั้นใช้วิธีการจดจำยังไม่มีการบันทึกเนื้อร้องถือเป็นการสืบทอดแบบมุขปาฐะ ส่วนการแต่งกายของฝ่ายชายสวมเสื้อลายดอก สวมกางเกงขาวคาดผ้าขาวม้าฝ่ายหญิงสวมเสื้อคอกระเช้า คอพวงห่มผ้าแถบคาดดอกหรือผ้าพาดไหล่สะพายเฉียง นุ่งโจงกระเบน

2. รำโทนบ้านบัวชุม ตำบลบัวชุม อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเบ็งที่มีภาษาพูดคล้ายคลึงกับภาษาอีสานปนสำเนียงโคราช เนื่องจากอพยพมาจากดินแดนแถบนั้น การเล่นรำโทนของบ้านหนองบัวชุมแต่เดิมเป็นการละเล่นอย่างหนึ่งที่ได้รับค่านิยม มีการเล่นหลังจากว่างจากการประกอบอาชีพซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ชาวบ้านจะมารวมตัวกันเล่นเมื่อได้เย็นเสียงโทน เป็นเสมือนสัญญาณเชิญชวนให้ออกมาเล่นรำโทน โดยฝ่ายหญิงจะเป็นผู้ตีโทน เนื่องจากผู้ชายส่วนใหญ่นิยมตีกองยาว ปัจจุบันผู้เล่นรำโทนเหลือเพียงผู้สูงอายุแต่ได้มีการถ่ายทอดให้แก่คณะครู อาจารย์ และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาของโรงเรียนบ้านบัวชุม และจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนด้วยเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการเล่นรำโทนคือ กลองโทน ฉิ่ง ฉาบใหญ่ และทุกคนที่ร่วมขับร้องจะช่วยกันปรบมือเข้าจังหวะเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน ครื้นเครงยิ่งขึ้น บทเพลงที่ใช้ขับร้องประกอบการเล่นรำโทนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีจำนวนมากว่าร้อยเพลง ทั้งยังมีเพลงที่แต่งขึ้นเป็นเพลงเฉพาะร้องที่บ้านบัวชุมด้วย เช่น

เพลงกระต่ายหมายจันทร์ ส่วนทำรำมีทั้งทำรำอิสระและทำรำที่มีความหมายตามบทเพลง เช่น ทำปฏิเสศท่ากระต่าย ซึ่งได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมา การวางตำแหน่งนักแสดงไม่ตายตัวผู้รำจะรำเคลื่อนที่ไปข้างหน้า วนเป็นวงกลม การแต่งกายฝ่ายชายสวมเสื้อลายดอกผ้าขาวม้าคาดเอวและนุ่งโจงกระเบนส่วนฝ่ายหญิง หากเป็นผู้สูงอายุสวมเสื้อคอกระเช้าหากเป็นผู้ใหญ่หรือเด็กในชุมชนจะสวมเสื้อแขนสั้นลายดอก มีผ้าคาดเอว นุ่งผ้าถุงลายผ้าพื้นบ้านหรือโจงกระเบน ปัจจุบันรำโทนของบ้านบัวชุมไม่ได้จัดเป็นคณะ แต่ชาวบ้านยินดีที่จะถ่ายทอดการเล่นรำโทนให้แก่โรงเรียนและเยาวชนในชุมชน เพื่อแสดงตามที่ได้รับเชิญต่าง ๆ เพื่อเป็นการอนุรักษ์รำโทนทางหนึ่งด้วย

3. รำโทนบ้านมหาโพธิ ตำบลมหาโพธิ อำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี อดีตการละเล่นรำโทนมีมาตั้งแต่โบราณเช่นเดียวกับชุมชนอื่นๆ แต่นิยมเล่นมากที่สุดในสมัย จอมพล ป.พิบูลสงคราม ชาวบ้านส่วนใหญ่ในจะร้องและรำได้ นิยมเล่นในช่วงเทศกาลสงกรานต์หลังจากวันสงกรานต์ประมาณ 1-2 วัน หรือเล่นในงานบุญต่างๆ เริ่มเล่นในช่วงหัวค่ำก่อนการเล่นจะมีการเคาะเกราะเพื่อเป็นสัญญาณเรียกผู้เล่นให้มารวมตัวกันที่ลานวัดและที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะอีกอย่างหนึ่งคือมีการก่อกองไฟ ผู้เล่นจะเล่นรำโทนล้อมรอบกองไฟ ปัจจุบันรำโทนที่บ้านมหาโพธิได้รับการรณรงค์ฟื้นฟูชาวบ้านจึงได้มีการเล่นรำโทนบ้าง เช่น ในเทศกาลสงกรานต์เพียงบางปีเท่านั้น เพราะผู้เล่นรำโทนของตำบลมหาโพธิเหลือน้อยเนื่องจากผู้สูงอายุที่เล่นรำโทนได้เสียชีวิตไปเป็นจำนวนมาก มีนักแสดงเพียงคนเดียวเท่านั้นที่สามารถตีโทนได้ ซึ่งถือเป็นเสาหลักของวงรำโทนที่จดจำเนื้อร้องได้มากที่สุดแต่มีอายุมากแล้ว ที่หมู่บ้านนี้จะเล่นรำโทนกันเพื่อความสนุกสนานเพียงอย่างเดียว การรำไม่มีรูปแบบที่แน่นอนตายตัวขึ้นอยู่กับความถนัดของผู้รำ สืบทอดโดยการจดจำและทำตามต่อๆ กันมา เครื่องดนตรีมีเพียงโทนและลูกแซ็ก ผู้ร่วมเล่นจะปรบมือเข้าจังหวะไปด้วย การแต่งกายชายสวมเสื้อคอกลมลายดอก สวมกางเกงขาขาวเป่ากว้างแบบทางภาคเหนือ มีผ้าขาวม้าคาดเอว ฝ่ายหญิงสวมเสื้อคอกระเช้าหรือเสื้อคอกว้างแขนสั้นอาจมีผ้าพาดไหล่ห่มแบบสไบเฉียง นุ่งผ้าถุง ซึ่งเป็นการแต่งกายพื้นบ้านปกติของผู้สูงอายุ การแสดงรำโทนของบ้านมหาโพธิในปัจจุบันขาดการสืบทอดเนื่องจากผู้แสดงรำโทนมีอายุมาก ขาดการสนับสนุนและไม่ได้ได้รับความสนใจจากหน่วยงานใดๆ จึงใกล้สูญหายไปตามกาลเวลา

4. รำโทนบ้านยางโทน ตำบลยางโทน อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี เกิดขึ้นในสมัยที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ขณะเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ใน พ.ศ. 2484-2488 ชาวบ้านมีการรวมตัวกันเล่นรำโทนจากนั้นเป็นต้นมา ต่อเนื่องจนถึงสิ้นสุดสงครามยังคงปรากฏการเล่นรำโทนในงานรื่นเริงงานประเพณีต่างๆ เช่นลอยกระทง สงกรานต์ เป็นการเล่นระหว่างหนุ่มสาวเพื่อเกี่ยวพาราสีกัน การร้องและรำได้รับการสืบทอดโดยการจดจำสืบทอดกันมาและได้รับความนิยมน้อยลงเรื่อยๆ จนไม่มีการเล่นรำโทน แต่ได้รับการฟื้นฟูขึ้นอีกครั้งโดยวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี

ซึ่งได้นำทำรำที่ได้รับถ่ายทอดไปประยุกต์และปรับปรุงให้ดูสวยงาม กลับมาสอนชาวบ้านเพื่อเป็นการอนุรักษ์ออกกำลังกาย ทั้งยังช่วยให้เกิดความสามัคคีในชุมชนและการมีส่วนร่วมกับชุมชนอื่นๆ ด้วย ปัจจุบันรำโทนของตำบลยางโทนมีรูปแบบคล้ายคลึงกับการแสดงรำโทนของนาฏศิลป์หรือการแสดงของนักเรียนตามโรงเรียนต่างๆ ที่มีการนำรำโทนมาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมโรงเรียน หากต้องการให้การแสดงรำโทนของชาวบ้านตำบลหนองม่วงไปแสดงสามารถติดต่อได้โดยตรง ส่วนผู้สูงอายุที่เป็นนักแสดงนั้นชื่นชอบการแสดงรำโทนเป็นอย่างมาก ไม่ต้องการค่าตอบแทนใดๆขอเพียงแต่ได้แสดงก็รู้สึกพึงพอใจ

5. รำโทนบ้านโคกสูง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคมจังหวัดลพบุรี เป็นกลุ่มชนชาวไทยเบิ่งที่ยังคงอนุรักษ์วัฒนธรรมของตนเองไว้เป็นอย่างดี รำโทนบ้านโคกสูงไม่มีบทร้องมีเพียงโทนตีให้จังหวะและรำพร้อมเสียงโทนเท่านั้น ต่อมาสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 มีการนำบทร้องมาร้องขณะเล่นรำโทนเพิ่มขึ้น ปัจจุบันเหลือผู้เล่นรำโทนเพียงผู้สูงอายุที่เป็นหญิงเกือบทั้งหมดและยินดีแสดงรำโทนและมีความสุขที่ได้แสดงมากและไม่หวังสิ่งตอบแทน เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงรำโทนมีเพียงโทนชนิดเดียว ผู้ร้องจะปรบมือเข้าจังหวะเพื่อความสนุกสนาน มีผู้ตีโทนจำนวน 3 คน ผู้ขับร้องหลัก 3 คน และทุกคนที่ร่วมเล่น จะสามารถขับร้องเพลงประกอบการเล่นรำโทนได้ทุกคน ก่อนการแสดงจะมีการเรียกกันด้วยการตีโทน เพราะเสียงโทนเป็นการส่งสัญญาณให้ผู้ร่วมเล่นคนอื่นๆ ทราบแล้วมารวมตัวกันเพื่อเล่นรำโทน บทเพลงที่ใช้ร้องในรำโทนเป็นเพลงที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมาโดยผู้นำหมู่บ้าน และชาวบ้านรวมตัวกันฝึกซ้อม นอกจากนี้ยังมีเพลงที่แต่งขึ้นใหม่โดยผู้สูงอายุในชุมชนซึ่งมีความสามารถในการขับเพลงสดและแต่งเพลงใหม่เพิ่มขึ้น ปัจจุบันถึงแม้ผู้เล่นรำโทนจะมีอายุมากแต่ยังมีเสียงที่ไพเราะน่าฟัง รูปแบบการเล่นเป็นแบบอิสระไม่มีตำแหน่งบังคับตายตัว การแต่งกายฝ่ายหญิงสวมเสื้อคอกระเช้า ผ้าขาวม้าที่ทอขึ้นเองเป็นลายเฉพาะพาดไหล่สะพายแล่ง นุ่งโจงกระเบนสีพื้นเก็บชายเสื้อเล็กน้อย ฝ่ายชายสวมเสื้อแขนสั้น กางเกงขายาวทรงสุภาพ บ้านโคกสูงได้ถ่ายทอดให้แก่เด็กและเยาวชนในชุมชน การแสดงบางครั้งจะมีเยาวชนในท้องถิ่นมาร่วมแสดงด้วย

6. รำโทนบ้านแหลมฟ้าผ่า ตำบลบางพิง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เป็นคณะรำโทนที่สืบเนื่องมาจากคณะกรรมการแสดงพื้นบ้านโดยชาวคณะแม่ตะเคียนฯ นิยมเล่นรำโทนกันอย่างแพร่หลายในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เช่นเดียวกับพื้นที่อื่นๆ ของลพบุรีและจังหวัดใกล้เคียง การเล่นรำโทนในสมัยนี้มีสภาพคลี่คลายจากเรื่องการเมือง การสงครามแล้ว เพลงในสมัยนี้จึงเป็นเพลงที่แสดงถึงความสุขในสังคม ความรัก สนุกสนานครื้นเครงแต่เนื้อร้องสั้นมาก ส่วนใหญ่เป็นเนื้อร้องที่เกี่ยวกับธรรมชาติ ปัจจุบัน(พ.ศ. 2537 - ปัจจุบัน) เพลงรำโทนจะแต่งขึ้นใหม่เพื่อให้ทันสมัยกับเหตุการณ์ปัจจุบัน เช่น เพลงเทิดพระเกียรติพระเจ้าอยู่หัว ฯ เพลงเทิดพระเกียรติพระราชาธิ เพลง 60 ปีของพ่อหลวง คณะรำโทนที่มีชื่อเสียงของที่นี่คือ แม่ตะเคียน เทียนศรี หน่วยงานราชการ อาทิ

วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลพบุรีได้มีส่วนส่งเสริม และสนับสนุน อนุรักษ์ การแสดงรำโทน โดยมีการศึกษาเก็บข้อมูลและให้โอกาสในการแสดงตามที่แตกต่างกัน จึงทำให้ รำโทนของคณะแม่ตะเคียน เทียนศรี ยังคงอยู่ในปัจจุบัน

รำโทนคณะแม่ตะเคียนจะวางตำแหน่งการเล่นตายตัว โดยหันหน้าหาผู้ชมผู้รำอยู่ด้านหน้า ส่วนนักดนตรีจะอยู่ด้านหลังฝั่งขวามือของผู้รำ เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงรำโทนเป็นประจำในปัจจุบันคือ ฉิ่ง ฉาบ กรับ กลองรำมะนา หรือถ้ำน้ำมนต์จ๊ีบ บางครั้งอาจมีการนำกลอง ทอมบ้างมาตีแทน ผู้เล่นทุกคนมีส่วนร่วมในการร้องเพลงรำโทนขณะที่เล่น โดยเพลงที่ใช้ในการแสดงรำโทนมีหลากหลายเนื้อร้อง และหลายทำนอง หรือเรียกว่า 1 เนื้อร้อง 1 ทำนอง บางเพลงมีการแต่งเนื้อร้องขึ้นใหม่ โดยนำมาจากทำนองของเพลงไทยเดิม ทำรำเป็นไปตามเนื้อหาของเพลง โดยผู้เล่นร่วมกันฝึกซ้อมและยึดเอาทำนองของป่าทับทิมผู้เป็นหัวหน้าคณะเป็นหลัก เนื่องจากเป็นผู้ที่มีพื้นฐานการรำ จากการแสดงเพลงทรงเครื่องการรำประกอบเนื้อร้องเพลงไทยเดิม การแต่งกายของ ฝ่ายชายสวมเสื้อลายดอก เสื้อสีสันสคไล หรือเสื้อเจ็ดแขนสั้น สวมกางเกงขายาวทรงสุภาพ ฝ่ายหญิง สวมชุดผ้าไทยหรือ สวมเสื้อกับกระโปรงหรือผ้าถุงที่เหมาะสมสวยงาม

อภิปรายผล

รำโทนเป็นการละเล่นพื้นบ้านอย่างง่าย ๆ เกิดจากการรวมตัวของชาวบ้านในสังคมเริ่มด้วยการร้องเพลงสั้น ๆ ง่าย ๆ จากนั้นมีการนำเอาเครื่องประกอบจังหวะเข้าร่วมประสมตามโอกาสที่จะหาได้ในท้องถิ่น ได้แก่ รำมะนา ถ้ำน้ำมนต์จ๊ีบ กรับ และฉิ่ง เป็นต้นรำโทนเริ่มมีบทบาทสำคัญในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งในขณะนั้นสภาพสังคมมีความตึงเครียด การแสดงรำโทนจึงเป็นสิ่ง ที่ง่ายและสะดวกในการให้ความบันเทิงที่รวดเร็วและยังเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดคำสั่งจากผู้นำ ประเทศสู่ประชาชนได้อย่างแยบยล ประชาชนสามารถรวมตัวและสลายตัวได้สะดวก เหมาะสมแก่สภาวะในสมัยสงคราม หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สภาพสังคมได้รับการฟื้นฟูในด้านต่างๆ เช่น เศรษฐกิจและการปกครอง รำโทนจึงไม่ได้รับความนิยมซบเซาลง เพราะบทบาทและหน้าที่ที่ลดลงจะมีหลงเหลืออยู่บ้างตามที่ชนบท ต่อมาภายหลัง ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพฯ วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลพบุรี ได้เริ่มงานทางด้านวัฒนธรรม ส่งเสริมเพลงพื้นบ้านของไทย จึงทำให้เกิดการกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความรักและอนุรักษ์ในวัฒนธรรมต่างๆ ดังนั้น จึงมีการฟื้นฟูการรำโทนขึ้นมาอีกครั้งโดยการรวมตัวของผู้สูงอายุในชุมชน การเล่นรำโทนในลพบุรีจะแตกต่างกันไป เช่น คณะอื่นในจังหวัดลพบุรี นิยมใช้กลองโทนและมีการนำถ้ำน้ำมนต์จ๊ีบมาใช้ตีแทนกลองอีกด้วย แต่คณะของบ้านแหลมฟ้าผ่าจะมีรูปแบบของการรำ บังคับตายตัว เป็นต้น คุณค่าประโยชน์และความสำคัญของการเล่นรำโทนนอกจากจะให้ความ สนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว ยังทำให้ทราบถึงสภาพเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงของบ้านเมือง ผู้คน

การดำเนินชีวิตของบรรพบุรุษในท้องถิ่นและยังสอนคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนให้ความรู้ทางด้านวรรณคดีไทยอีกด้วย

ปัญหาและอุปสรรค

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การแพร่กระจายการเล่นรำโทนจังหวัดลพบุรี ทำให้ทราบถึงปัญหาในการสืบทอดเนื้อร้อง ทำนอง และท่ารำ เนื่องจากที่ผ่านมามีการถ่ายทอดเป็นแบบมุขปาฐะ ยากต่อการสืบทอดต่อชนรุ่นหลัง โดยเฉพาะท่ารำ หากผู้ที่ต้องการสืบทอดไม่มีพื้นฐานทางด้านนาฏศิลป์ไทยจะเป็นการยากที่จะสืบทอดท่ารำได้ เนื่องจากผู้ศึกษาใช้วิธีการศึกษาโดยการออกข้อมูลภาคสนามเป็นหลัก อุปสรรคที่พบคือ การสื่อสารกันระหว่างผู้ศึกษากับชาวคณะ ซึ่งเป็นชาวบ้านผู้สูงอายุ บางคนไม่เข้าใจคำถาม และบางครั้งผู้ที่มีความรู้จริงไม่อยู่ ณ ที่เดิมแล้ว บางคนเสียชีวิตไปจากการสังเกตพบว่า การแสดงรำโทนเป็นการอนุรักษ์ของเดิมเท่านั้น ยังขาดการสืบทอดอย่างจริงจัง ต่อไปการเล่นรำโทนจะสูญสิ้นไปตามกาลเวลาอย่างแน่นอน

ข้อเสนอแนะ

จากปัญหาข้างต้น ผู้ศึกษามองเห็นความสำคัญในการศึกษาวิจัย เพลงรำโทนของชุมชนในจังหวัดลพบุรี นอกจากความสำคัญในการศึกษาวิจัยแล้ว ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันสร้างแนวคิดให้ประชาชนและเยาวชน เกิดความรักและเล็งเห็นความสำคัญของรำโทน ว่าเป็นหลักฐานที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่จะสามารถสื่อให้มองย้อนกลับไปในอดีต ถึงเรื่องการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยจากอดีตจนเป็นปัจจุบันได้อย่างชัดเจน เพื่อให้รำโทนไม่สูญหายและกลับมาเป็นการละเล่นพื้นบ้านของไทยอีกครั้ง จึงควรผลักดันให้การแสดงรำโทนมีบทบาทในด้านอื่นๆ ในชุมชนต่อไป

ประเด็นที่ควรดำเนินการวิจัยต่อไป คือ

1. การอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปพื้นบ้านเพลงรำโทน ให้ความสำคัญและส่งเสริมการให้ทุนวิจัยแก่ผู้ที่สนใจอนุรักษ์ เชิดชูบุคคลที่มีความรู้และความสามารถด้านนี้
2. ควรเปิดโอกาสให้มีการนำเสนอเพลงรำโทน โดยการสนับสนุนและส่งเสริมให้เยาวชนเห็นความสำคัญและให้การถ่ายทอดเพลงรำโทนอย่างจริงจัง
3. ควรเก็บรวบรวมเพลงรำโทนทุกเพลงและทุกแหล่ง ทั้งการบรรเลง การขับร้อง จัดทำในรูปแบบบันทึกโน้ตเพลงไทยและสากล เพื่อประโยชน์ในการสืบค้นและวิจัยในเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้ต่อไป

4. ควรทำวิทัศน์การเล่นรำโทนทั้ง 6 ตำบลไว้อย่างสมบูรณ์แบบ เนื่องจากบุคคลที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ส่วนใหญ่มีอายุมาก ควรเก็บไว้เป็นหลักฐานที่เป็นต้นแบบภูมิปัญญาชาวบ้านในการที่นำได้นำมาใช้ประโยชน์ต่อไป

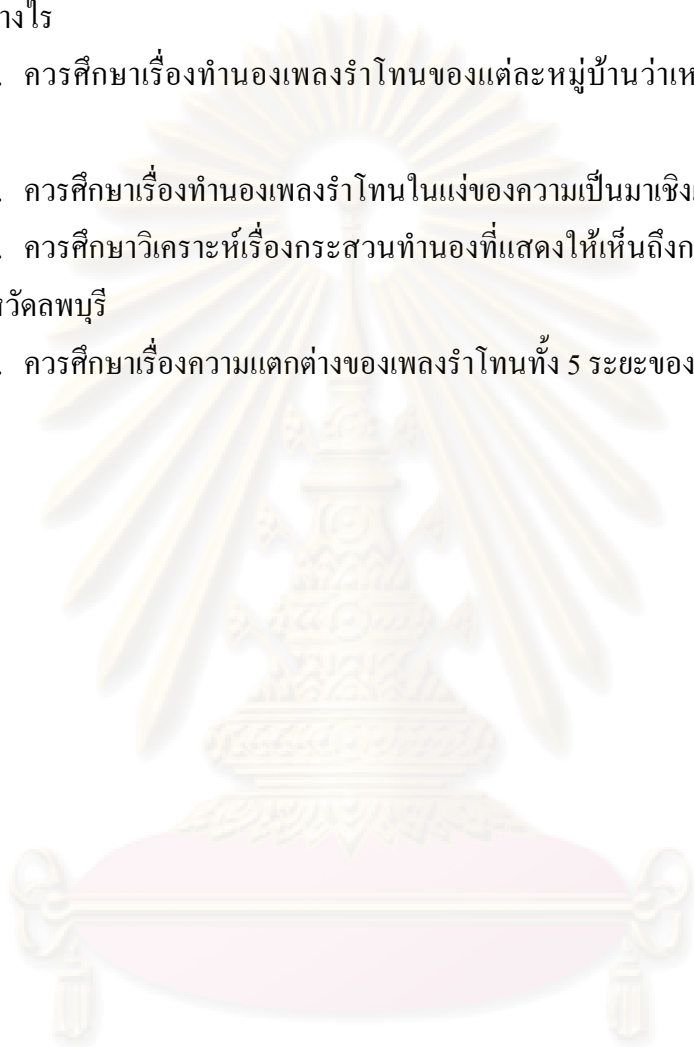
5. ควรศึกษาทำรำเพลงรำโทนของแต่ละหมู่บ้าน นำมาเปรียบเทียบว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

6. ควรศึกษาเรื่องทำนองเพลงรำโทนของแต่ละหมู่บ้านว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

7. ควรศึกษาเรื่องทำนองเพลงรำโทนในแง่ของความเป็นมาเชิงเปรียบเทียบ

8. ควรศึกษาวิเคราะห์เรื่องกระสวนทำนองที่แสดงให้เห็นถึงการแพร่กระจายรำโทนที่เข้ามาในจังหวัดลพบุรี

9. ควรศึกษาเรื่องความแตกต่างของเพลงรำโทนทั้ง 5 ระยะเวลาของจังหวัดลพบุรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

- กลิ้ง ยี่ตันเทียะ. สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2553
- เกลียว ศิษย์จำ. สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553
- กฤษณะ วรรณศิริ. เพลงพื้นบ้าน อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล. 2551.
- คมสันต์ วรรณวัฒน์ สุทนต์. งานวิจัยเรื่อง รำโทนหน้าวัดโบสถ์ อำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- จบ ดอนเมฆ. สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553
- จ๊ก อาษาเพชร. สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553
- จังหวัดลพบุรี, [ออนไลน์] แหล่งที่มา <http://www.Lopburi.go.th> [6 มิถุนายน 2552]
- เฉลิม ชอบคุย. สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2553
- เฉลิม ชอบคุย. สัมภาษณ์, 23 มกราคม 2553
- ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์. งานวิจัย เรื่อง บทบาทและกิจกรรมดนตรีในสังคมและวัฒนธรรมชาว
กาญจนบุรี. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยมหิดล. 2545.
- ถนอม ครุฑวงษ์. สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553
- ทับทิม สำริดเปี่ยม. สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2553
- ชิตยา ศรีสกุล. สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553
- ชิตยา ศรีสกุล. สัมภาษณ์, 16 มกราคม 2553
- ชิตยา ศรีสกุล. สัมภาษณ์, 23 มกราคม 2553
- บุญเทิด วงษ์กาญจนศักดิ์. สัมภาษณ์, 23 มกราคม 2553
- บุญเทิด วงษ์กาญจนศักดิ์. สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553
- บุญลือ เด่นดวง. สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553
- ประทีป สลุงอยู่. สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2553
- ปิ่นเกศ วัชรปาน. รำวง: ธรรมเนียมรำวงอาชีพตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543.
- เปา แก้วขุนทด. สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2553
- ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านยางโทน. สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553
- พิมพ์ฉัตรภรณ์ ดวงสร้อย. สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2553
- เพ็ญม ชอบคุย. สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2553
- มูล พูลหล้า. สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2553

มูด พูลห่า. สัมภาษณ์, 4 มีนาคม 2553

ขวย จันทร์เต็มดวง. สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ:

นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, 2546.

ราณี วงษ์กาญจนศักดิ์. สัมภาษณ์, 23 มกราคม 2553

ราณี วงษ์กาญจนศักดิ์. สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2553

รัชนก ศรีสะอาด. สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553

ลัดดาวัลย์ ทนุโวหาร. สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์ 2553

ว่าน อินน้ำเงิน. สัมภาษณ์, 23 กุมภาพันธ์ 2553

ว่าน อินน้ำเงิน. สัมภาษณ์, 24 กุมภาพันธ์ 2553

วัฒนา โกศินานนท์. สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2553

วัฒนา โกศินานนท์. วิทยาลัยนาฏศิลปลพบุรี เนื่องในการแสดง ศิลปวัฒนธรรมของสถานศึกษา.

สังกัดกองศิลปศึกษา กรมศิลปากร, 2537. (อัคราณา)

วัน แสงวงคำ. สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2553

หวัน สดงใหญ่. สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2553

ศรีจันทร์ น้อยสะอาด. เพลงร้องพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี กรณีศึกษา: เพลงโนเน

เพลงลำภาข้าวสาร และเพลงระบำพื้นบ้าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชา
ดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. 2544.

ศิลปากร, กรม. จำโทน. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ, 2537. (อัคราณา)

ศูนย์การทหารปืนใหญ่. อนุสรณ์ครบรอบ 100 ปีฯ พณฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม 14 กรกฎาคม

2550, หน้า 406 ค่ายพลโยธิน จังหวัดลพบุรี, 2550.

สมจิตต์ เทียนศรี. สัมภาษณ์, 1 มีนาคม 2553

สมจิตต์ เทียนศรี. สัมภาษณ์, 2 มีนาคม 2553

สมทรง กฤตมโนรด. จำโทน ความสนุกสนานของคนไทยสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2

ศิลปวัฒนธรรม, หน้า 62 - 69, 2536.

สุกัญญา ตูจฉายา. เพลงปฏิพากย์: บทบาทแห่งปฏิภาณของชาวไทย. กรุงเทพมหานคร:

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.

สุข เกิดสดง. สัมภาษณ์, 18 มกราคม 2553

สุชาติ แสงทอง. การวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีในเพลงปฏิพากย์. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต, สาขาวัฒนธรรมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราช
ภัฏนครสวรรค์. 2543.

ศุภมาลาชัย เรื่องเดช. เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 171 เพลงพื้นเมืองจากพนมทวน.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2518

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลพบุรี. รายงานการจัดเก็บข้อมูลภูมิหลัง – ภูมิปัญญาด้าน

ศิลปะการแสดง การแสดงพื้นบ้าน รำโทนจังหวัดลพบุรี, 2548.

อี พุกชื่อ. สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2553

อนุกุล โรจนสุขสมบูรณ์. งานวิจัย เรื่อง การศึกษารำวงรำมะนาประกอบบทของหมู่บ้าน

ห้วยกรด อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท. กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2539.

เอนก งามถิ่น. สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2553

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

หน้าทับโทน

1. บ้านหนองยายโต้นี มีรูปแบบการตีโทน 5 ลักษณะ

รูปแบบที่ 1	--- ปี่ะ	- โท่น - ปี่ะ	- โท่น - ปี่ะ	- โท่น - ปี่ะ
รูปแบบที่ 2	--- ปี่ะ	- โท่น - โท่น	- โท่น - ปี่ะ	- โท่น - โท่น
รูปแบบที่ 3	- ปี่ะ - ปี่ะ	- ปี่ะ - โท่น	- โท่น - ปี่ะ	- ปี่ะ - โท่น
รูปแบบที่ 4	--- ปี่ะ	- โท่น - ปี่ะ	- ปี่ะ - ปี่ะ	- โท่น - ปี่ะ
รูปแบบที่ 5	--- โท่น	- ปี่ะ - ปี่ะ	--- ปี่ะ	- โท่น - โท่น

2. บ้านบัวชุม มีรูปแบบการตีโทน 2 ลักษณะ

รูปแบบที่ 1	--- ปี่ะ	- โท่น - ปี่ะ	- โท่น - ปี่ะ	- โท่น - ปี่ะ
รูปแบบที่ 2	--- ปี่ะ	- โท่น - โท่น	- โท่น - ปี่ะ	- โท่น - โท่น

3. บ้านมหาโพธิ มีรูปแบบการตีโทน 3 ลักษณะ

รูปแบบที่ 1	- ปี่ะ - ปี่ะ	- ปี่ะ - โท่น	- โท่น - ปี่ะ	- โท่น - โท่น
รูปแบบที่ 2	- ปี่ะ - ปี่ะ	- โท่น - โท่น	- ปี่ะ - ปี่ะ	- โท่น - โท่น
รูปแบบที่ 3	- ปี่ะ - ปี่ะ	- ปี่ะ - โท่น	- ปี่ะ - โท่น	- ปี่ะ - โท่น

4. บ้านยางโทน มีรูปแบบการตีโทน 2 ลักษณะ

รูปแบบที่ 1	--- ปี่ะ	- โทน - ปี่ะ	- โทน - ปี่ะ	- โทน - โทน
รูปแบบที่ 2	- ปี่ะ - ปี่ะ	โทนโทนปี่ะปี่ะ	โทนโทนปี่ะปี่ะ	โทนโทนปี่ะปี่ะ

5. บ้านโคกสูง มีรูปแบบการตีโทน 5 ลักษณะ

รูปแบบที่ 1	--- ปี่ะ	- โทน - โทน	- โทน - ปี่ะ	- โทน - โทน
รูปแบบที่ 2	--- ปี่ะ	- โทน - โทน	- โทน - ปี่ะ	- โทน - ปี่ะ
รูปแบบที่ 3	--- ปี่ะ	--- โทน	--- ปี่ะ	- โทน - โทน
รูปแบบที่ 4	--- ปี่ะ	- ปี่ะ - โทน	--- โทน	- โทน - โทน
รูปแบบที่ 5	- ปี่ะ - ปี่ะ	- โทน - โทน	- โทน - ปี่ะ	- โทน - โทน

6. บ้านแหลมฟ้าผ่า มีรูปแบบการตีโทน (รำมะนา) 3 ลักษณะ

รูปแบบที่ 1	--- จัง	--- พริ้ม	- พริ้ม - จัง	- พริ้ม - พริ้ม
รูปแบบที่ 2	- จัง - จัง	- จัง - พริ้ม	- พริ้ม - จัง	- พริ้ม - พริ้ม
รูปแบบที่ 3	- จัง - จัง	- พริ้ม - พริ้ม	- จัง - จัง	- พริ้ม - พริ้ม

บทเพลงรำโทนของจังหวัดลพบุรี

1. เพลง แปรณาพิกา

แปรณาพิกา	ได้เวลาชักธง
เราจะต้องยืนตรง	เคารพธงของชาติไทย (ซ้ำ)
เราสับสนุน	ป.พิบูลสงคราม
เราจะต้องทำตาม	ตามผู้นำของชาติไทย (ซ้ำ)

2. เพลง ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ชาติศาสนา	พระมหากษัตริย์
รัฐธรรมนูญ	เกิดทุนเป็นที่บูชา
เทิดดวงใจ	ไม่เสียดายชีวิตชีวา
ชาติศาสนา	รักยิ่งชีวาไว้เกิดทุน

3. เพลง ตื่นเถิดลูกเถิด

ตื่นเถิดลูกเถิด	เสียงลูกระเบิดมันมาไม่น้อย
หวุดไชเรนเสียงเย็นละห้อย(ซ้ำ)	ชักชวนสาวน้อยลงหลุมหลบภัย

4. เพลง ลพบุรี

ลพบุรีเราเอ๋ย	ไม่นึกเลยว่าจะถูกโจมตี
สี่เครื่องยนต์เขามาบินล้อม	ทิ้งลูกบอมบ์ลงหน้าสถานี
ก็ออกน้ำยังถูกทำลาย	หัวรถไฟยังถูกโจมตี
สาวน้อยอย่าเพิ่งหนี (ซ้ำ)	ลพบุรียังไม่เป็นไร
เขามาข้างบน	เขามาเรือบิน
เราอยู่พื้นดิน ป.ต.อ.เข้ามาตั้ง	ต่อสู้กันคู่สักครั้ง
ป.ต.อ.เข้ามาตั้งหมายจะยิงเรือบิน (ซ้ำ)	

5. เพลง ไกรทอง

ไกรทองล่องลอยล่องลอยไปตามสายชล (ซ้ำ) ร้องคำไอ้ชาละวัน
 ไอ้ตัวสำคัญขอเชิญออกมาต่อตี เดี่ยวชีวิตีเอ็งจะบรรลัย (ซ้ำ)
 เสียงใครร้องด่าแม่ เสียงนออกแย่นไม่ไหว (ซ้ำ) มันคำไอ้หน้าพระพุทธรูปเลยหยุดออกจากมือ
 รีบกระโดดคว่ำดาบหมายจะปราบไอ้พวกศัตรู (ซ้ำ) มองไปดูละเห็นไอ้ไกรทอง (ซ้ำ)
 คอยจจจจ จ้องๆ จ้องๆ มองเข้าไปใกล้ (ซ้ำ) ถอยหลังไกรทองโดดแทง (ซ้ำ)
 ไกรทอง โดดแทง โดดแทงเสียงนไส้เรื้อย (ซ้ำ) เดินคลอน้ำตาเข้าไปหาเมีย

6. เพลง เชิญรำ

เชิญรำ เชิญรำ ไม่สวยไม่งามมาราวงไทย
 คนโน้นคนนี่รำงาม ฉันอยากจะรำกับเธอด้วย
 เสียใจฉันรำไม่สวย รำด้วยได้ไหมเธอ
 น้อ ละ นอย นอย นอย (ซ้ำ)

7. เพลง มองใบหน้า

มองใบหน้า สายตามาเจอมาเจอ
 ฉันมองดูเธอ เอ้อเฮอสวยจริง
 มายิ้มช่วยวนกวนหัวใจ มายิ้มละม้ายชายหางตา
 เธอยิ้มเสน่ห์ มีสง่า เธอยิ้มมา ฉันยิ้มไป (ซ้ำ)

8. สาวสุดจะสวย

สาวสุดจะสวย รูปร่างสำรวยเอวกลมสมหน้า
 ถ้าได้น้องเขามาเป็นคู่ (ซ้ำ) จะเก็บใส่ตู้ใส่พานบูชา

9. ว่าวน้อยที่เราเคยเล่น

ว่าวน้อยที่เราเคยเล่น เข้าเย็นฉันเคยเล่นว่า
 ว่าวน้อยมาลอยเทียมดาว สองมือดึงสาวยามเมื่อว่าวขาดลอย (ซ้ำ)
 แหวกอากาศวี๊ดว้ายเวียนวน (ซ้ำ) สลับสับสนอยู่บนเวที
 ดูซึ้งใจพิงชาตินี้คงจะแลไม่เห็น จิตใจฉันให้ตื่นเดิน (ซ้ำ)
 ฉันแลไม่เห็นยามว่าวขาดลอย (ซ้ำ)

10. เพลง รุ่งงามกินน้ำอยู่เป็นวง

รุ่งงามกินน้ำอยู่เป็นวง	อยู่เป็นวงตรงท้องนภา
พระอาทิตย์ทอแสงลงมา (ซ้ำ)	สว่างจ้าจากฟ้างามจริง
โน่นแน่ะดาวเคลียเคล้าอยู่กับเดือน	โน่นแน่ะเดือน เดือนล้อมนภา
ลมโชยโอบพัดสะบัดมา (ซ้ำ)	หนาวอุราไม่รู้วาย
เออ เอ้อ เอย ยามเมื่อเรารักกัน โย้น โย้น ทิง โย้น ทิง โย้น ทิง	

11. เพลง เรืองงามเมื่อยามฉันมอง

เรืองงามเมื่อยามฉันมอง	ฉันมองเมื่อยามเธอหลบ
เพียงสายตาแลพบ	มาประสบพบใครไม่เหมือน
ดูซึ้งยิ่งพิศ	ยิ่งพิศจิตใจลอยเลื่อน
รักของเรามาเดือน	เฝ้าคะนึงถึงเธอไม่วาย
ฟังได้ฟังน้ำคำ	น้ำคำเธอรำไม่อาย
รักของเธอผู้ชาย	พูดไม่อายหลายรักบอกมา
หนอยแน่ๆ	รักแม่ผู้หญิง
พูดไม่จริงคำมั่นสัญญา	ใครหลงลมชมว่า
เทพธิดาจะต้องเข้าใจ	

12. เพลง พลับพลึงกำลังช่อใหม่

พลับพลึงกำลังช่อใหม่	ปลูกเอาไว้จะได้เชยชม
อยากจะเด็ดเอามาดม	มะยมหวานเย็น
ไม่ใกล้ไม่ไกลสวยวิไลจริงเอ๋ย	
ชวนน้องมาดกหลุมรัก (ซ้ำ)	กลัวอกจะหักเสียแล้วละเอ๋ย

13. เพลง หอมอะไรเหมือนดอกกระถิน

หอมอะไรเหมือนดอกกระถิน	ลมโชยโรยริน
หอมเหมือนกลิ่นราตรี	นานๆ ได้ผ่านมาที (ซ้ำ)
พ่อยอดชีวีจะมาตรอน (ซ้ำ)	

14. เพลง โนนแน่ววงตะวัน

โนนแน่ววงตะวัน ดวงตะวัน	สายัณห์ตะวันจะตกดิน
หมูกาพาบิน	โผบินกับสุรียน
เมฆน้อยลอยวน (ซ้ำ)	เข้ามาคลใจเรา

15. เพลง ยามเมื่อจันทร์ฉาย

ยามเมื่อจันทร์ฉาย	แสงกระจายสว่างนภา
เมฆน้อยลอยลงมา	สว่างนภาดูแสงตะวัน
ตัวฉันกระต่ายตัวน้อย (ซ้ำ)	โอ้แม่สาวน้อยเปรียบเหมือนดวงจันทร์
มาชิมารักกัน	รักกันให้มันได้ไหมละเธอ

16. เพลง โนนดาวและเดือน

โนนดาวและเดือน	ลอยเลื่อนหนีไปจากตา
ฉันยังอุตส่าห์	มาหาเธอ
อยากเห็นอยากเจอ	พบเธออยากสนทนา
ไม่ได้มาพบเธอตั้งวันสักคืน	หัวใจฉันตื่นลอย
คืนไหนๆ ไม่ได้มา	อร่าฉันให้เลื่อนลอย
ลอยๆ งามอยู่ใกล้เธอ	

17. เพลง สวยจริง หล่อจริง

สวยจริง หล่อจริง	ขอเชิญยอดหญิงมาเล่นรำโทน
แขนอ่อนเอนโอน (ซ้ำ)	มาเล่นรำโทนกันตลอดไป
เรามาช่วยกันโค้ง	เรามาช่วยกันหนา
เรามาเล่นกีฬา	แบบระบำของไทย (ซ้ำ)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

18. เพลง สองคนกับเนื้อเย็น

สองคนกับเนื้อเย็น	ฉันมาเดินเล่นชมสวนดอกไม้
โน่นแน่ะบุปผชาติ	สวยสะอาดชะนีอะไร
มาส่งกลิ่นหอมไกล	ใจฉันนึกถึงเธอ
พระอาทิตย์กำลังขอแสง	หม่อมแดงกำลังบินมา
บินมากระไรเวียนวน	เคล้าคลึงเกสรอยู่ในสวนมาลา
เราหยุดสนทนา	กันอยู่ในสวนรัก
โอ้รักเรานี้เอ๋ย	ไม่นึกเลยว่ารักจะเฉา
เขาไปได้ไหมลืมเก่า	รักเราคงเหลือกทำลาย (ซ้ำ)

19. เพลง รุ่งแจ้งแสงสีมัทรีไปป่า

รุ่งแจ้งแสงสี มัทรีไปป่า (ซ้ำ)	ไปเก็บผลไม้มาให้พระเวสสันดร
เก็บผลไม้พอแล้ว ยกหาบคอน (ซ้ำ)	สายันท์ตะวันรอน ต้องกลับกุฎี

20. เพลง เสียตายตัว

เสียตายตัว	อย่ามัวไปหลงระเริง
รักเรานี้คือเพลิง	อย่าระเริงไปเล่น
ลองเอามือไปจี้	คงจะมีรอยไหม้
รักเรานี้คือไฟ	จงจำไว้อย่าลืม (ซ้ำ)

21. เพลง รำแบบกรมศิลป์

รำแบบ รำแบบกรมศิลป์	กรมศิลป์ กรมศิลป์ปากร
ร้องรำทำท่าแจ่มอ่อน	รำซัปรำซ้ออ่อนเอวอ่อนเป็นระเวง

22. เพลง ศิลปากร

ศิลปากร	ฉันไม่เคยพื่อนมาทุกเช้าเย็น
ฉันรำไม่เป็น	ฉันไม่เคยเห็นกรมศิลป์ปากร
ทำนี้ใหม่หรือไม่ใช่ (ซ้ำ)	ฉันไม่เคยไปกรมศิลป์ปากร

23. เพลง มองคูฝิ่งคองคา

มองคูฝิ่งคองคา	เห็นลัดดาอยู่ไรไร
สวดยเหลือเกินอยากเดินเข้าไปใกล้ (ซ้ำ)	เห็นแล้วใจหายมาวายแถมอง

24. เพลง เอ๊ะนั่นดอกอะไร

เอ๊ะนั่นดอกอะไร	ทักไว้เหนือหู
ฉันอยากจะรู้	ว่าดอกไม้นั้น
มีกลิ่นหอมเย็น	หรือจะเป็นมะลิวัลย์
ไอ้ดอกไม้นั้น	ขอให้ฉันได้ไหมเธอ (ซ้ำ)

25. เพลง ไอ้เจ้ามะลิป่า

ไอ้เจ้ามะลิป่า	สัญญากันว่าไม่ลืม
หัวใจปลาบปล้ำ	ไม่ลืมรักนั้น
ดาวกระจายแสง	แสงใจจะมาแข่งกับแสงจันทร์
เธอกระซิบเบาๆ	หัวใจฉันเฝ้าผูกพัน
รักกันอย่ามาลืมกัน	รักไม่มันส์มันพันธ์เรรวน (ซ้ำ)

26. เพลง ไอ้กุหลาบนี้เอ๋ย

ไอ้กุหลาบนี้เอ๋ย	ก่อนนี้เคยดมกลิ่น
หอมรวยระริน	กลิ่นกุหลาบนี้หอม
บ้านอยู่ไกลแสนไกล	ยังไม่วายมาตอม
กลิ่นกุหลาบยังหอม	ชวนหัวใจยิ่งเอย (ซ้ำ)
ไอ้แม่สีชมพู	เธอมีคู่หรือยัง
จิตใจพะว้าพะวัง	อยากจะได้รู้ค่าเธอ
กลับไปนอนละเมอ	คิดถึงเธอไม่วาย (ซ้ำ)

27. เพลง ดอกเอ๋ยดอกกุหลาบ

ดอกเอ๋ย ดอกกุหลาบ	หอมนี้กับชวนชวนอารมณ์
หม่อมรมบินย้อนมาชม (ซ้ำ)	จะไม่สมอารมณ์ฉันปอง

28. เพลง ยามเย็นเดินเล่นหน้าเมือง

ยามเย็นเดินเล่นหน้าเมือง	หอมดอกดาวเรืองที่เธอถือมา
ดอกอะไรเล่าเธอจำ (ซ้ำ)	เธอถือมาจะเก็บเอาไว้บูชา

29. เพลง โอ้พระสุริโยทัย

โอ้พระสุริโยทัย	ถึงตั้งจะตายแต่ชื่อยังคง
ซักซ่างเข้ามาทันถูกพม่าฟันฟาด (ซ้ำ)	จนเสียชีวิตชาติพลดปลง

30. เพลง จันทรวันเพ็ญ

จันทรวันเพ็ญ	กระต่ายเดินหมอบชะเง้อ
ดวงพระจันทร์นั่นคือเธอ	กระต่ายเจอก็ได้เป็นขวัญตา
แลตะลึง	รำพึงเฝ้าแต่เลหา
กระต่ายน้อยคอยจันทรา (ซ้ำ)	เปรียบเหมือนว่าตัวฉันคอยเธอ

31. เพลง พวงมาลัยฉันเอย

พวงมาลัยฉันเอย	ไม่นึกเลยว่าจะได้สวมคอ
เสียดายฉันรูปไม่หล่อ (ซ้ำ)	จะได้สวมคอที่พวงมาลัย

32. เพลง ทองต้องลม

ทองต้องลม	ไกวแกว่งแข่งลมชื่นชมลมโชย
ลมโบกมา	หอมกลิ่นลัดดาไปตามสายลม
คิดถึงความหลัง	ในเมื่อครั้งหัวใจชื่นบาน (ซ้ำ)

33. เพลง หาก मैंไม่มีเจ้าของ

หาก मैंไม่มีเจ้าของ	ขอจงไปด้วยสักคน
สงสัยพวงมาลัยจะหล่น (ซ้ำ)	พวงมาลัยลอยวนคนงามนี้เอย (ซ้ำ)
จันทรวันเพ็ญเด่นดวง	มองแม่พวงมาลัย
เมื่อเราคิดไปพวงมาลัยลอยวน (ซ้ำ)	

34. เพลง เฮ หุย ฮา สาลิกาบินมาแต่ไกล

เฮ หุย ฮา สาลิกาบินมาแต่ไกล	จับลมก็ส่งเสียงไป (ซ้ำ)
อยากจะได้เซขม	ลอยตามลม
ฉันอยากจะหมกเอียงสาลิกา (ซ้ำ)	

35. เพลง ไอ้พระรามเดินดง

ไอ้พระรามเดินดง	เฝ้าแต่ทรงโสภา
แสนเป็นห่วงสิดา	โศกอยู่ทุกคืนวัน (ซ้ำ)
ตกไปอยู่เมืองยักษ์	ลอบรักกับไอ้ทศกัณฐ์
ต่อไปนี่สิดาคงลืมฉัน (ซ้ำ)	สิดานั้นนับวันจะจืดจาง

36. เพลง คูชิจ้านกเขา

คูชิจ้านกเขา	คืนแต่เช้าเฝ้าแต่ขัน
ส่งเสียงถื่น	ฟังเพราะเสนาะจับใจ
จับเรียงกระไรเคียงคู่ (ซ้ำ)	จู้สุกกฤษฎ์ประคอง
เปรียบเหมือนน้อง	เฝ้าประคองให้เรารักกัน (ซ้ำ)

37. เพลง มีดฟ้ามัวฝน

มีดฟ้ามัวฝน	ฉันยังทนมาได้
ก็ที่เรอนัดไว้	นัดไว้ฉันจึงได้มา
ก็มาคอย คอย คอย	คอยอยู่หลายเวลา
ก็ไม่เห็นเธอมา	น้องยารู้สึกเสียใจ (ซ้ำ)

38. เพลง หัวอกคิดถึง

หัวอกคิดถึง	คิดถึงคะนึ่งตอนรา
เรามาไฟฝน	แสงจันทร์แจ่มฟ้า
ชั้นอุรา อยากจะหา	ลมพระพายพัดมา

39. เพลง ลักษณะวงศ์แก้วตา

ลักษณะวงศ์แก้วตา	หนีมารดามาอยู่กลางไพร
เล่าเรียนวิชา	อยู่กับพระเจ้าตาที่ศาลาใหญ่
โอ้ เฮ้ โอละเห่ (ซ้ำ)	เอน้องมานอนเปลพี่จะเป็นคนไกว
ลักษณะวงศ์รูปงาม	มาลงเล่นน้ำกับพราหมณ์เกสร
แอบซัดหัวพี่จะแอบก่อน (ซ้ำ)	โอ้พราหมณ์เกสรงามนักเธอไม่กลับคืนมา

40. เพลง อยุธยา

อยุธยา อยุธยา	เป็นของไทยมาแต่เก่า
ถูกพม่ามันเผา	ไทยเราเจ็บช้ำน้ำใจ
พระเจ้าตากสิน	ทรงกู้แคว้นแดนไทย
พยายามขับไล่ไพร่	เอากรุงศรีฯ คืน

41. เพลง ยามเย็นเดินเล่นทะเลเหนือ

ยามเย็นเดินเล่นทะเลเหนือ	ล่องเรือสองคนพายเล่น
น้ำไหลแลดูใสเย็น (ซ้ำ)	สองคนพายเล่นแสนสุขสำราญ
ยามเย็นเดินเล่นทะเลใต้	หาดทรายชายน่านาคู
นกเขายังมาเคล้าเคลียคู่ (ซ้ำ)	น่ารักนาคูไม่มีคู่ตลอดเคลีย

42. เพลง ผู้นำของชาติ

เชื้อผู้นำของชาติ	ประกาศทั้งชายและหญิง
สตรีเอาไว้ผมยาว (ซ้ำ)	ใส่หมวกกรองเท้าให้ทันสมัย
นุ่งถุงกระตุงกระตึง (ซ้ำ)	มันน่ารักจริงยอดหญิงชาวไทย (ซ้ำ)

43. เพลง ควง อภัยวงศ์

ควง อภัยวงศ์	เป็นผู้เสริมส่งผู้นำของชาติไทย
พวกเราเลือดเนื้อเชื้อไทย (ซ้ำ)	เชื้อผู้นำไทย ควง อภัยวงศ์
เลือดเนื้อในกาย	ยอมถวายอุทิศชีพพลี
ช่วยบำรุงปรุปรุเสรี (ซ้ำ)	ให้ไทยเรานี้ยืนยง

44. เพลง โมรา

โมรา โมรา โมรา	แรกเริ่มเดิมมาอยู่ในฝาผอบ
ตัวฉันชื่อจันทโครพ (ซ้า)	พอเปิดผอบพบนางโมรา
ชวนน้องไปเที่ยวในไพร (ซ้า)	น้องเดินไม่ไหวพี่ยังอุ้มเธอมา
เดินตรงเข้าไปส่งพระชรรค์	เธอจะฆ่าตัวฉันเชียวหรือแม่โมรา

45. เพลง ฟังเสียงเพลงชาวเกาะ

ฟังเสียงเพลงชาวเกาะ	ฟังเพราะเสนาะจับใจ
สายน้ำที่หลังไหล	กะเทาะหาดทรายดังกรีน ๆ (ซ้า)

46. เพลง ไทรย้อยห้อยระย้า

ไทรย้อยห้อยระย้า	ลมพัดมาถลาลอยลิ่ว (ซ้า)
แม่พุงค์ เออเอ	เป็นทิวมา

47. เพลง หงส์ทองอย่าทะนง

หงส์ หงส์ หงส์	อย่าทะนงไปนัก
เดี๋ยวปีกของเจ้าจะหัก	หักลงในกลางหนอง
เจ้าอย่าอวดทะนง	ว่าได้เป็นหงส์ทอง
หลอกให้ฉันมาอง	หงส์ทองขยับปีกบิน(ซ้า)

48. เพลง สายลมพัดเฉื่อย

สายลมพัดเฉื่อย	หอมเรื่อยหอมกลิ่นกาหลง
รักเธอแทบขาดใจลง(ซ้า)	เอาไว้ผมโปร่งตัดคลื่นรอน ๆ

49. เพลง พวงมาลัยลอยเอ๋ย

พวงมาลัยลอยเอ๋ย	ลอยไปจากห้อง
ลอยละล่อง(ซ้า)	เข้าไปในห้องไหนเอ๋ย

50. เพลง ยามเมื่อยืมละไม

ยามเมื่อยืมละไม	เธอทำไมหน้าอ
ยามเมื่อฉันหัวร่อ	เธอหน้าอฉันนึกแปลกใจ
ถามเท่าไรเธอก็ไม่ตอบ (ซ้ำ)	หรือเธอชอบทำตนเป็นคนไป
แต่ก็ไม่เป็นไร (ซ้ำ)	ฉันรักคนไปชอบใจเสียเหลือเกิน

51. เพลง รำเสียวที่เถิดหนา

รำเสียวที่เถิดหนา	สัญญากันว่าจะรำ
รำสาวจริงนะน้องนะ(ซ้ำ)	เป็นขวัญตา

52. เพลง เรียมเคยรำ

เรียมเคยรำ	ใยหรือมาทำใจน้อย
เรียมอุตส่าห์มากอย	ร้อยกรอมาร้องเป็นเพลง
สาวเอยน้องมารำกับพี่	อย่าหลบหนีให้พี่วังเวง
สาวเอยอย่าเกรง	จะทำให้เพลงของเรียมจืดจาง

53. เพลง สายน้ำยังตัดไม่ขาด

สายน้ำยังตัดไม่ขาด	สายสวาทตัดขาดเสียเมื่อไร
ตัดบัวก็ยังมิเยื่อใย	ตัดน้ำใจยังมีเมตตา
ถ้อยที่ถ้อยอาศัยกัน	มานึกถึงฉันในวันข้างหน้า
ตื่นเถิด ตื่นเถิด เธอจำ	รำวงดีกว่ารำเรงหัวใจ

54. เพลง ไม่รักฉันก็ไม่ว่า

ไม่รักฉันก็ไม่ว่า	ขอผ้าให้ฉันซักผืน
เลิกรักฉันจะให้กลับคืน (ซ้ำ)	ขอผ้าซักผืนเอาไว้คู่ต่างหน้า

55. เพลง ฉันมาเข้าไปหน่อย

ฉันมาเข้าไปหน่อย	อย่าทำใจน้อยบ้านฉันอยู่ไกล
อุตส่าห์ฝ่าดงหลงไพร (ซ้ำ)	โปรดจงเห็นใจเถอะแมงามงอน
เหนื่อยนักหยุดพักกันเสียก่อน (ซ้ำ)	มารักกับฉันก่อนอย่าเพิ่งไปรักใคร (ซ้ำ)

56. เพลง หอมแต่กลิ่นดอกกลอย

หอมแต่กลิ่นดอกกลอย	หอมลอยไปตามสายลม
หอมฉนั้น หอมชวนให้ชม	กลัวจะลอยตามลมไปเสียเปล่าๆ

57. เพลง เจ้าช่อมาลี

เจ้าช่อมาลีคนดีของพี่ก็มา	สวยจริงหนาเวลาค่ำคืน (ซ้ำ)
ไอ้จันทร์ไปไหนทำไมถึงไม่ส่องแสง	จันทร์แสวงแสงสว่าง (ซ้ำ)
เมฆน้อยลอยมาบัง	แสงสว่างก็จางหายไป

58. เพลง ลม ลม ลม

ลม ลม ลม	เมื่อยามมีลม ลมพัดหนาว
หนาว หนาว หนาว	หนุ่มบอกว่าหนาว สาวมองหากู้
รักเอ๋ยเคยอยู่ (ซ้ำ)	ฉันอยากจะรู้ว่าคู่อยู่ไหน

59. เพลง หล่อจริงนะคารา

หล่อจริงนะคารา	งามตาจริงสาวเอย
วันนี้ฉันมีความสุข	สนุกกว่าเริงหัวใจ
ที่นี้เป็นแดนสวรรค์	เชอกับฉันมาเล่นกองกำ (ซ้ำ)

60. เพลง เสียงโชนตีดัง

เสียงโชนตีดัง	ฉันอยู่วัดขางฉันยังได้ยิน
เครื่องสายไวโอลิน (ซ้ำ)	ฉันยังได้ยินไม่วายกังวล
ลูกสาวใครมันน่ารักจริง	น่ารักจริงๆ นะลูกสาวใคร
สวยบาดใจเสียงจริงนะน้อง	มาต้องใจเธอเขียนหนังสือใส่ซอง (ซ้ำ)

61. เพลง ยามเมื่อเรารักกัน

ยามเมื่อเรารักกัน	แสงจันทร์นั้นส่องสว่าง
เมฆ หมอกก็ไม่มีบัง	รักนางเสียยิ่งกว่าใคร
ชายอื่นตั้งหมั้นมีถม	ฉันนิยมอยากได้เสียเมื่อไหร่
รักจริงยิ่งกว่าใครๆ	ชื่นหัวใจของน้องเอย

62. เพลงเธอกระซิบแต่เพียงเบา ๆ

เธอกระซิบแต่เพียงเบา ๆ	เธอกระซิบแต่เพียงเบา ๆ
ไม่รักก็อย่าอำพราง	อ้างอ้างไม่มีคู่ชม (ซ้ำ)
เธอรังเกียจในตัวฉันไหม	ฉันก็ได้แต่เพียงลม ๆ
หากได้น้องมาเป็นคู่ชม	คงสมอารมณ์ใจปอง (ซ้ำ)

63. เพลง จอกน้อยลอยวนสระแก้ว

จอกน้อยลอยวนสระแก้ว	คำแล้วแต่สวยสม
เรื่องามเหมือนดอกไม้ฉัน	แสงจันทร์นั้นส่องสว่าง
ยามจะหลับนอน	เหนื่อยอ่อนละล้าละลัง

64. เพลง จันทรวันเพ็ญกระต่ายเดิน

จันทรวันเพ็ญ	กระต่ายเดินหมอบชะเง้อ
น่ารักจริงนะเธอ	จะหลงละเมอไปถึงไหน
กระต่ายกับจันทร	นับวันจะแรมไกล
คูหรือน้ำใจ	กระต่ายจ๊ะ มานะจริง
คำคืนเดือนหงาย	ดาวกระจายแจ่มฟ้า
ลมหวานทวนมา	เมื่อเวลาจะโผบิน
มาลีชูก้าน	เมื่อยามจะบิน
กุหลาบส่งกลิ่น	หอมระรินชื่นใจ

65. เพลง ยูงรำแพนแสนจะฝ่อง

ยูงรำแพนแสนจะฝ่อง	ยังเป็นรองเธอรำวง
จิตใจฉันอ่อนเอนองค์	สวมเครื่องทรงศิลปะของไทย
เทพพนมพรหมสีหน้า (ซ้ำ)	เสกแป้งผัดหน้ายุราเจ้าเอ๋ย
สายบัว กิณนร	แนบข้างมยุรา เล่นน้ำงามทั่ว
รักกันให้หมั่นพันพัว	รู้ตัวหรือเปล่าเจ้างาม

66. เพลง ไกลแสนไกลเจอะเจอ

ไกลแสนไกลเจอะเจอ	พบเธอสวยงามยิ่งนัก
ควีน้องกระไรทรงศักดิ์ (ซ้ำ)	ดูน่ารักไปทุกสิ่งสรรพ
ได้เห็นเป็นโชคชะตา	ได้มาพบเธอแมนมั่น
รูปสวยของเธอนั้น	ทุกสิ่งสรรพสารพันแต่งมา
บาปบุญของเราเคยทำ	บาปกรรมของเราทำให้
กุศลบันดาลให้	เธอกับฉัน ได้มาเป็นคู่ครอง

67. เพลง ดอกบัวไทย

ดอกบัวไทย	นั้นช่างงามสุดพ้อง
แต่นั่นมอง	ฉันว่าเธอสวยกว่า
เรื่องงามจริง	งามยิ่งกว่าเทวา
ฉันรักเธอหนา	กว่าชีวาของฉัน
หากเธอตาย	ฉันก็วายชีวัน
มาตายด้วยกัน	ขึ้นสวรรค์คู่กันกับเธอ
เธอก็เปรียบเหมือนจันทร์	ฉันก็เปรียบเหมือนโลก
ระกำซ้ำอก	ผ่าโลกมาอยู่คู่กัน

68. เพลง นารีลอยหน้า

นารี นารี ลอยหน้า	รำมะนา รำมะนาบรรเลง
พอได้ฟังคำเสียงเพลง (ซ้ำ)	นารีบรรเลงเป็นเพลงรำมะนา(ซ้ำ)

69. เพลง เธอรำเมื่อฉันรำตาม

เธอรำเมื่อฉันรำตาม	เลี้ยวเข้าถ้าหัวใจเต้นแรง
ถอยนิด ถอยนิด ถอยหน่อย	ถอยหน่อย ถอยหน่อย ถอยนิด
อย่าเข้ามาชิดจะหาว่าแกล้ง	อยู่ห่าง ๆ ข้างหลังทรวงใน

70. เพลง ขวอนเทพไท

ขวอนเทพไท	วิงวอนท้าวขอให้ลงมาช่วย
วิงวอนคนสวยขอให้มาอยู่ใกล้	นางฟ้าจำแลงแฝงกายลงมา
เทพธิดามาลอยมารำ (ซ้ำ)	

71. เพลง สุพรรณเป็นเมืองขุนแผน

สุพรรณเป็นเมืองขุนแผน	ไปแก้เส้นไอลาวเวียงจันทร์
ไปตีเชียงใหม่ว่าจะได้แม่ลาวทอง	น้ำตาไหลนองไปตั้งสองสามวัน

72. เพลง เดือนจำเดือน

เดือนจำเดือน	สาวน้อยลอยเลื่อนเหมือนเดือนจากฟ้า
ยามเย็นไม่เห็นเธอมา	ในอุราให้สะท้อน
ที่จริงเราต้องหยุดพัก	มานั่งฝากรักกันเสียก่อน
สาวงามเมื่อยามวอน	จะพาน้องนอนเมื่อตอนที่ขงคิน

73. เพลง พ.ศ. ๒๔๘๕

พ.ศ. ๒๔๘๕	ไทยเราว่างเหงากันทุกคน
สมเด็จพระอานันทมหิดล	มาสิ้นพระชนม์เสียแต่ยังเยาว์

74. เพลง ช่อเจ้ามะคำปึง

ช่อเจ้ามะคำปึง	แหมสาวจริงกำลังจะหล่อ
น่ารักจริงหนอ	เจ้าช่อมะคำปึง
ช่อเจ้างามกระไร	แหมเสียคายมาอยู่ไกลถึง
น่ารักจริงๆ	ทุกสิ่งฉันได้แต่มอง
มองไปมองมา	แหมสายตานั่นเป็นแม่สื่อ
น่ารักถาความรักนั้นหรือ	เป็นสื่อไปด้วยสายตา

75. เพลง กาหลงบินเข้าดงกาฝาก

กาหลงบินเข้าดงกาฝาก	พูดแต่ปากแม่กาหลงเอ๊ย
* ใ้คดอก* ใ้คแม่ไปเลย	แม่กาหลงเอ๊ยบินเข้าดงกาฝาก
หมายเหตุ *	* เปลี่ยนเนื้อร้องเป็น ใ้คดำ ใ้คเขียว ใ้คแดง ได้

76. เพลง จันทรวังกลมมพัดโบก

จันทรวังกลมมพัดโบก	ลมหนาวเมื่อคราวลมโกรก
เดือนก็ตก นกก็ร้อง	ใจว่าหว่า ลีเก็กยังเป็นรอง
ผู้ชายใจสอง	รักแล้วเราชาวไทยมาช่วยกันตรึงตรอง

77. เพลง นกเขบินข้ามเขา

นกเขบินข้ามเขา	ไม่ใช่ของเรา เฝ้าแต่แลมอง
คู่นี้เหมาะกันหรือไม่ (ซ้ำ)	พวกเราชาวไทยมาช่วยกันตรึงตรอง

78. เพลง หนาวลมห่มฟ้าฝ้าย

หนาวลมต้องห่มฟ้าฝ้าย	หนาวใจฉันไม่รู้ทัน
หนาวรักกลัวจะหักกลางคัน	ฉันรู้ไม่ทัน ไอ้พ่อฟันเลี่ยมทอง

79. เพลง ไหนเล่าดอกรัก

ไหนเล่าดอกรัก	ดอกรักที่เธอจะให้
เก็บไว้ทำไม	ในกระเป๋าล่านะเธอ
ฉันอยากจะได้ (ซ้ำ)	ฉันกลัวรักใหม่มาเจอจะมาเจอ
ช่างสวยจริงเออ	กลัวเธอจะไม่รักจริง (ซ้ำ)

80. เพลง ดึกเสียแล้วละหนา

ดึกเสียแล้วละหนา	ฉันขอลาไปก่อน
จำใจจะต้องจำจร	อย่าอาวรณ์เล่าร้อนฤทัย
หากแน่ว่ามีความดี	โอกาสมีมาสนุกกันใหม่
ขอวอน *องค์พระนารายณ์*	จงให้มีความสุขเออ

หมายเหตุ* * เปลี่ยนเนื้อร้องเป็น องค์พระรัตนตรัย ได้

81. เพลง โอ้เขาดินสูงเนิน

โอ้เขาดินสูงเนิน	ชายเห็นเขาเดินไปก่อน
เขาดินจะกลายเป็นคอน	เสียแล้วพวกเราเศร้าใจ
เขาดินเป็นถิ่นพำนัก	เราเคยร่วมรักเราเคยร่วมใคร่
โอ้อื้อน้ำใจ	หญิงพูดไม่จริงเหมือนดั่งใจชาย
เดี๋ยวนี้เขาไปมีรักใหม่	เขาสืมเราได้เขาดินวนา (ซ้ำ)

82. เพลง ไอ้สวนลุมพินี

ไอ้สวนลุมพินี	น้องกับพี่เคยไป
สัญญาฝากรักกันไว้	ต่อไปจะไม่ลืมเดือน
จากกันไปหนึ่งวัน	เหมือนเราจากกันไปหนึ่งแรมเดือน
สวนลุมเป็นหลุมหลบรัก	นึกถึงเพื่อนในสวนลุม
วันไหนไม่ได้ไปสวนลุม	หัวอกฉันก็ลุ่มสวนลุมเฝ้าคอย

83. เพลง ชักชวนสาวงาม

ชักชวนสาวงาม	มาเล่นเพื่อนรำถวายหลวงพ่อบ
อนิจจารูปหล่อ	คือต่อยักคือข้างเดียว
เอาเรือยนต์เข้ามารับ	ขากลับแหม่น้ำมันเชื้อ
เดือนสิบเอ็ดเดือนเดียว	น้ำเชื้อวอดสำหรับพามา (ซ้ำ)

84. เพลง ได้เวลาสามโมง

ได้เวลาสามโมง	สามโมงโหมโรงบรรเลง
หวานตาหวานเพลง	บรรเลงเป็นเพลงรำวง
เจ้าภาพเขาไปเชิญ	จะไม่มาหรือก็ไม่ได้
ถ้าผิดบ้างพลั้งไป	ขออภัยเถิดนะพ่อกุณ (ซ้ำ)

85. เพลง กิ่งไทรและใบโศก

กิ่งไทรและใบโศก	ถูกลมโยกสัดใบ
แสนสงสารแต่ตัวเรา (ซ้ำ)	ไปหลงรักเขาเสียจนลืมกาย
เกลียดฉันฆ่าฉันเสียให้ตาย (ซ้ำ)	ฉันไม่เสียตายเพราะฉันรักเธอ

86. เพลง สาวสุดจะสวย

สาวสุดจะสวย	รูปร่างสำราญเอวกลมสมหน้า
ถ้าอย่างนั้นเข้ามารำคู่ (ซ้ำ)	จะเก็บใส่ตู้ใส่พานบูชา
ขาขึ้น ๆ ทางเขาวง	แต่ขาลง ๆ ทางเขาชัน
ตามน้องตามน้องไม่ทัน	ชะเอ้อเออ หมดปัญญา

87. เพลง ลืมเสียแล้วเจ้าเอ๋ย

ลืมเสียแล้วเจ้าเอ๋ย	เมื่อก่อนเราเคยเดินเล่น
มองฟ้าเวลาค่ำเย็น	สาวน้อยเดินเล่นหาดทราย
เรามานัดพบกัน	เมื่อตะวันจะใกล้ค่ำ
คนนี่เขามีคู่รำ (ซ้า)	เข้าค่ำทำให้เราเศร้าใจ (ซ้า)

88. เพลง ซ่อมมาลีมาลี

ซ่อมมาลีมาลี	ซื่อนี้มาลีของใคร
หอมระรื่นชื่นใจ โอ๊ย ๆ (ซ้า)	จวนจะได้เวลาสาขันธ์
เพียงจะได้ได้คดม	ชื่นชมเกษมสันต์
รักน้องไม่มีวันลืม (ซ้า)	หัวใจปลาทบปลืมไม่ลืมกัน

89. เพลง ฝั่งคะนี้ ฝั่งคะโน้น

ฝั่งคะนี้ ฝั่งคะโน้น	หนทางคนละฝั่งแม่น้ำ
รักกันต้องหมั่นใจจำ (ซ้า)	คำพูดทุกคำจำไว้ใส่ใจ
แม่น้ำกั้นกางขวางอยู่	มองคุณกันอยู่แต่ไกล
ยิ่งมองยิ่งเศร้าเสียใจ	ไปไม่ได้ใช้สายตามอง (ซ้า)

90. เพลง ลืม ลืม ลืม

ลืม ลืม ลืม	ลืมนั้นเสียแล้วละซี
รักกันยังไม่ทันพอปี (ซ้า)	แหมหล่ออย่างนั้นใครเล่าจะลืม
เมื่อวันวานฉันยังจำเธอได้	ก่อนเธอพูดอย่างไร หือ ๆ (ซ้า)
หวานใจฉันยังไม่ลืม	

91. เพลง จูสุกกรู จูสุกกรู

จูสุกกรู จูสุกกรู	มองคุณนงเขาคู่งาม
บินไล่ตามช่างงามกระไรหนอนี้	แต่ตัวฉันนั้นมีกรรม
จึงทำให้รักไม่มี	เจ็บใจกระไรหนอนี้
รักเขาดี ๆ เขาไม่เอ็นดู	

92. เพลง ยามเย็นเดินเล่นชายคลอง

ยามเย็นเดินเล่นชายคลอง	สองตาแลมอง
มองคลื่นกระทบฝั่ง	น้ำเซาะซัดคลื่นฟัง
ความรักร้อยซึ้ง	ก็จะฟังไปเป็นดิน
ไอ้ที่แข็งนั้นยังเหลืออยู่	ไอ้ที่ไม่รู้ละลายหายสิ้น
ความรักก็จะหักไปเป็นดิน (ซ้ำ)	ความรักสูญสิ้นเหมือนดินทราย

93. เพลง ฟังเสียงเพลงชาวเกาะ

ฟังเสียงเพลงชาวเกาะ	ฟังเพราะเสนาะจับใจ
สายน้ำหลังไหล (ซ้ำ)	กระทบหาดทรายดังกรีน ๆ (ซ้ำ)

94. เพลง กาเหว่าบินลอยละล่อง

กาเหว่าบินลอยละล่อง (ซ้ำ)	ไม่มีคู่ครองต้องมองชะเง้อ
ยื่นเฉยใครเลยจะไม่เก้อ (ซ้ำ)	ไม่ใช่คู่เธอละเมอแลมอง

95. เพลง ฉันทน์ใจ

ฉันทน์ใจ	ปลุกรักไว้หวังใจว่าจะเซย
กุ่มกุ่มกลัวหัวใจจริงเอย (ซ้ำ)	กลัวว่าเธอจะร้างห่างไกล
หากบุญของพี่ยังมี	คนนี้จะไม่ไปไหน
รักเธอไม่บอกกับใคร (ซ้ำ)	จะเก็บรักไว้ให้นอนละเมอ

96. เพลง สุเคราะห์หมั้นอยู่ทุกวัน

สุเคราะห์หมั้นอยู่ทุกวัน	ก่อนนั้นรักกันแทบจะกลืน
แสนเสียดายรักมากกลายเป็นอื่น (ซ้ำ)	ก่อนจะขึ้นต้องมานอนระทม

97. เพลง ลมโชยโผยพัดฉิว

ลมโชยโผยพัดฉิว	น้ำไหลลือปลิวไปตามสายชล
น้ำเต็มเปี่ยมล้น	ท่วมทันล้นฝั่งธารา
สาวเอยคอยรักแท้	อย่าเปลี่ยนแปรไปเป็นใจสอง
สมสู่มาเป็นคู่ครอง	คอยรักน้องรักแท้ที่แนใจ (ซ้ำ)

98. เพลง ตามองตา

ตามองตา	สายตาก็จ้องมองกัน
รู้สึกเสียวซ่าหน้าหัวใจ	จะว่ารักฉันก็ว่ารัก
จะว่าหลงฉันก็ว่าหลง	ฉันจึงอดโศกเธอไม่ได้
เธอช่างงามวิไล	ดอกไม้ที่เธอถือมา

99. เพลง ลมทะเลพัดล่อง

ลมทะเลพัดล่อง	นกยูงทองมาร้องรำแพน
จากถิ่นหากิน ไกลแดน (ซ้า)	นกยูงรำแพนพลัดแดนมาไกล

100. เพลง สายน้ำยังตัดไม่ขาด

สายน้ำยังตัดไม่ขาด	สายสวาทตัดขาดเสียเมื่อไร
ตัดบัวก็ยังมีใบ (ซ้า)	ตัดน้ำใจก็ยังมีเมตตา
ค่อยที่ค่อยอาศัยกัน	มานึกถึงกันในวันข้างหน้า
ตื่นเถิดตื่นเถิดเธอเจ้า	รำวงดีกว่ารำเรงหัวใจ

101. เพลง รักเขาข้างเดียว

รักเขาข้างเดียว	เขาไม่แลเหลียวเฝ้าแต่จะเหินห่าง
น้ำตาตกหัวอกฉันแทบจะพัง (ซ้า)	ผู้หญิงเขาไม่มีนั่งแทบล้มผางกลางวง

102. เพลง สาวเอยมาลงเรือพาย

สาวเอยมาลงเรือพาย	พาย พายอยู่ในลำคลอง
แหวกสวะ หล้าวา (ซ้า)	พอเหลือบเห็นหน้าน้ำตาไหลนอง

103. เพลง คำแล้วก็แต่งตัวไป

คำแล้วก็แต่งตัวไป	อยู่ทำไมหาผู้รักดีกว่า
นัดไว้ตั้งใจจะมาพบ (ซ้า)	ตะวันพลบไม่เห็นเธอมา
ฮัลลาลา ลาหล่า (ซ้า)	ผู้รักไม่มาชอกช้ำระกำใจ

104. เพลง ยามเย็นฉันมาเดินเล่น

ยามเย็นฉันมาเดินเล่น	พบนกนางแอ่นจับคู่เจรจา
แจ้ว ๆ แว่วสายลมมา (ซ้ำ)	ฉันนึกว่าเสียงหญิงเรไร
เอ๋ยปากว่าจะทัก วัยรักก็ไม่ใช่ (ซ้ำ)	ทำไฉนจะได้ไซ้ผม

105. เพลง สาวเอยไม่เคยเห็นหน้า

สาวเอยไม่เคยเห็นหน้า	บุญนำพาวาสนาเหลือเกิน
หล่อจริงน้องยิ่งมอชิงเพลิน แหม (ซ้ำ)	น่ารักเหลือเกินแต่ว่าจอนใจนัก
รักเขาตัวเราไม่เทียมศักดิ์ (ซ้ำ)	เพราะเราจอนหน้าก้อย่าไปรักเขาเลย

106. เพลง โอ้เขาดินสูงเนิน

โอ้เขาดินสูงเนิน	เราเคยเดินมาก่อน
เขาดินจะกลายเป็นคอน	หลาลา ลาล่าหนาวใจ
เขาดินเป็นที่พัก	เราเคยร่วมรักเราเคยร่วมใคร่
โอ้โอ้ น้ำใจหญิง	เหมือนน้ำกลอกกลิ้งหมุนเวียนเปลี่ยนไป
เดี๋ยวนี้เขามีรักใหม่	เขาลืมเราได้เขาดินวนา

107. เพลง ฉันยืนอยู่เดียว

ฉันยืนอยู่เดียว	เปลี่ยวใจฉัน ไม่มีคู่
ยิ่งพิศยิ่งดู	ทุกคู่เขาก็ไร้สวยดี
ฉันไม่มีวาสนา	นำพาให้ผู้รัยยิ่ง
ห่างเหินมิได้แอบอิง (ซ้ำ)	น้ำใจจริงเขาไม่รักฉัน
แต่ก่อนฉันเคยได้รำ	น้ำคำฉันจำได้มัน
คำพูดนิตเดียวเท่านั้น	พูดสั้นๆ ว่าฉันรักเธอ
กลางคืนฉันเก็บมาฝัน	กลางวันฉันนอนละเมอ

108. เพลง รุ่งงามกินน้ำอยู่เป็นวง

รุ่งงามกินน้ำอยู่เป็นวง	อยู่เป็นวงวงโค้งนภา
พระอาทิตย์ฉายแสงลงมา (ซ้ำ)	สว่างจ้าหยาดฟ้างามจริง
โน่นแน่ะดาวลอยคล้ากับเดือน	โน่นแน่ะเดือนลอยเลื่อนนภา
เอ้อ เอ้อ ใจ ไม่วายคะนึ่ง	

109. เพลง ไอ้กุ๊กกลาบเจ้าเอ๋ย

ไอ้กุ๊กกลาบเจ้าเอ๋ย	ก่อนเจ้าเคยส่งกลิ่น
หอม ระรวยระริน	กลิ่นกุ๊กกลาบช่างหอม
บ้านอยู่ไกลแสนไกล	ยังไม่วายมาดอม
กลิ่นกุ๊กกลาบช่างหอม	ชวนหัวใจจริงเอย (ซ้ำ)
ไอ้แม่สีชมพู	เธอมีคู่แล้วหรือยัง
ใจพะว้าพะวง	อยากจะทราบคำเธอ
กลับไปนอนละเมอ	คิดถึงเธอไม่วาย (ซ้ำ)

110. เพลง ศิลปากร

ศิลปากร	เคยพ้องกันอยู่เข้าเย็น
ฉันยังไม่เคยเห็น (ซ้ำ)	ฉันรำไม่เป็นศิลปากร
ทำนี้ใช่หรือไม่ใช่ (ซ้ำ)	ฉันรำไม่ได้ศิลปากร

111. เพลง มีดฟ้ามัวฝน

มีดฟ้ามัวฝน	ฉันยังทนมาได้
เท่าที่เธอนัดไว้	นัดไว้ทำไมไม่มา
ฉันมาคอย คอย คอย	คอยอยู่หลายเวลา
ไม่เห็นเธอมา	น้องยากี่เศร้าเสียใจ (ซ้ำ)

112. เพลง ผมดัดลอน

ผมดัดลอน	แลดูยิ่งงอนแลดูยิ่งงาม
ฉันอุตส่าห์เดินตาม (ซ้ำ)	เธองามเมื่อยามฉันมอง

113. เพลง ไอ้พระรามเดินดง

ไอ้พระรามเดินดง	เฝ้าแต่ทรงโศกา
เฝ้าเป็นห่วง เฝ้าเป็นห่วงสิดา	ตกไปอยู่ในเมืองยักษ์
ลอบรักกับทศกัณฐ์	ปานจะหนีสิดาคงลืมฉัน
นับวันสิดาต้องห่างไกล	

114. เพลง ไอ้ปลับปลิงคอย

ไอ้ปลับปลิงคอย	ฉันเฝ้าคอยหลงลมชมอยู่
เมื่อยามเช้าตรู่	ฉันดูแล้วให้อารมณ์
ไอ้ปลับปลิงคอย	ฉันเฝ้าคอยไม่เหมือนแต่ก่อน
สายลมพัดอ่อน	ฉันนอนสะท้อนฤทัย
ไอ้ปลับปลิงคอย	ฉันเฝ้าคอยหลงลมชมใหม่
ไม่นานเท่าไร	หัวใจฉันยังอดทน
อยู่สูงเกินไป	หัวใจฉันให้หมองหม่น
ปลับปลิงไม่หล่น	เหลือทนเสียแล้วหรือเจ้าเอ๋ย(ชั่ววรรค)

115. เพลง รักมาเกิดเป็นพิษ

รักมาเกิดเป็นพิษ	ระกำดวงจิตคิดแล้วให้เศร้า
ไอ้รักเราเอ๋ย	เราเคยถนอมรัก
ควรหรือ ควรหรือจะมาหัก	ให้รักของเราเสื่อมลง
แสนรักแสนรักแสนเศร้า	ใครเล่าจะมาเหมือนฉัน
คิดอยู่ทุกคืนทุกวัน (ซ้ำ)	ใจฉันนั้นฉันเฝ้าละเมอ

116. เพลง สาวน้อยอย่าเพิ่งเคือง

หน้อยละน้อยสาวน้อยอย่าเพิ่งเคือง	ไม่มีเรื่องอะไรสักนิด
คูสิคูอย่าเพิ่งคิด	ฉันไม่มีผิดอย่าเพิ่งคิดโกรธเคือง
ขอโทษอย่าโกรธฉันเลย	เมื่อก่อนเราเคยมีกรรมทำไว้
มาสัญญา ๆ กันเสียใหม่	ตอนนี้ไปจะไม่รักใครเลย
ไม่จริงดอกอย่ามาแกล้งหลอกฉัน	ทุกสิ่งอันมันเป็นไปไม่ได้
มาพูดเล่น ๆ ง่าย ๆ	สัญญาติผู้ชายช่างไม่อายุเสียเลย
แแรกกว่าจะไม่ลืม	หลงปลื้มอยู่แต่ในใจ
เดี๋ยวนี้เขาไปมีคูใหม่	ฉันเชื่อว่าชายฉันจะไม่เสียเลย (ซ้ำ)

117. เพลง โน่นสี่เครื่องยนต์

โน่นสี่เครื่องยนต์	บินวนอยู่บนอากาศ
คนไทยสามารถ	ยิงกราดไปด้วยปืนกล
และเมื่อวันที่ห้า	เดือนเมษายน
ชาวไทยทุกคน	เร็ววิ่งเข้าหลุมหลบภัย
เร็ว เร็ว วิ่งเข้าหลุมหลบภัย (ซ้ำ)	
พอเงียบเสียงปืน	เสียงปืนและลูกระเบิด
ฟังก็ฟังเสียงเถิด	นั่นลูกระเบิดมันมาทำลาย (ซ้ำ)

118. เพลง รักสาวกระไรรุ่นใหม่

รักสาวกระไรรุ่นใหม่	ทำใจจะได้เซซม
ฉันอยากจะเด็ดเอามาดม	มะยมหวานเย็น
ไม่ไกลไม่ไกล	สาวกระไรอย่างนี้
หลอกน้องมาดกหลุมรัก (ซ้ำ)	หัวอกจะหักเสียแล้วละซี

119. เพลง ลักขณวงศ์

ลักขณวงศ์รูปงาม	มาลงเล่นน้ำกับแม่พราหมณ์เกสร
แอบซิวตัวพี่จะแอบก่อน (ซ้ำ)	แม่พราหมณ์เกสรเที่ยวได้ค้นหา
ได้ยินเสียงที่มากูร้องก้อง	ตัวน้องก็ได้กูรับ
วาสนามันช่างอาภัพ	จะต้องเดินกลับไปหาหลวงตา

120. เพลง ยามจันทร์ฉาย

ยามจันทร์ฉาย	แสงกระจายสว่างนภา
คูจดังกลางวัน	ตัวฉันกระต่ายดำด้อย (ซ้ำ)
โอ้แม่สาวน้อยเปรียบเหมือนดวงจันทร์	เราซิวรักกันให้มันได้ไหมเจ้าเธอ

121. เพลง ลมโซโยโบกมา

ลมโซโยโบกมา	หอมกลิ่นลัดคามาตามสายลม
ชื่นชมหอมจริง (ซ้ำ)	รักซือนรักลา
รักเร่รักถ้ายรักเท	เขารักคะเนลอยลม
อยากจะเด็ดดอกฟ้าวาสนาไม่ถึง (ซ้ำ)	เข้าคำรำพึงเฝ้าคะนึ่งเอวกลมเอวกลม ๆ ๆ

122. เพลง สาวเอยมาลงเรือพาย

สาวเอยมาลงเรือพาย	พาย พายอยู่ในลำคลอง
แหวกสวาทหน้า (ซ้ำ)	พอเหลือบเห็นหน้าน้ำตาไหลนอง

123. เพลง เดือนจำเดือน

เดือนจำเดือน	เดือนจะมาเดือนจากฟ้า
ยามเย็นไม่เห็นเธอมา	ในอุราของพี่สะท้อน
ที่จริงเดินทางมาเหนื่อยนัก	มานั่งหยุดพักฝากรักกันก่อน
สาวงามจะได้อาวรณ์	จะพาน้องจรเวลาเที่ยงคืน

124. เพลง โอ้แม่สุริโยทัย

โอ้แม่สุริโยทัย	ถึงตัวจะตายชื่อท่านยังโด่ง
สมเป็นเกียรติและหญิงไทย (ซ้ำ)	ชักข้างเข้าไปกั้นพม่าฟันฟาด
พระอภัยมณีชีวาตมภ์ปลดปลง	

125. เพลง ยามเมื่อฟ้าคะนอง

ยามเมื่อฟ้าคะนอง	เสียงใครมาร้องเพลงรัก
ชื่อไรฉันไม่รู้จัก	จะมาฝากรักก็เกรงก็เกรง (ซ้ำ)

126. เพลง คิดไปใจหาย

คิดไปใจหาย	ใจหายไม่วายเว้น
เธอรักฉันจริงหรือเธอรักเล่น (ซ้ำ)	ฉันฝันเห็นอยู่แต่หน้าน้อง
จันทร์เทียมจันทร์	แสงจันทร์ประสานแสงทอง
รูปหล่อจำลอง	ฉันรักแม่ทองคำเอย

127. เพลง เสียตายตัว

เสียตายตัว	อย่ามัวไปหลงระเรีง
รักเรานั้นคือเพลิง	อย่าระเรีงไปเล่น
อย่าเอามือไปจี้	เดี๋ยวจะมีรอยไหม้
รักเรานั้นคือไฟ	ยังจำได้ไม่ลืม (ซ้ำ)

128. เพลง สาวเอ๋ยเมื่อไรจะมา

สาวเอ๋ยเมื่อไรจะมา
 รำหน้อยเถิดแม่เนื้อทอง เนื้อเย็น

สัญญากันว่ารำวง
 เรามารำเล่นด้วยความซื่อตรง

129. เพลง นกเขามาบินข้ามเขา

นกเขามาบินข้ามเขา
 คู่นี้เหมาะกันก็หรือไม่ (ซ้ำ)

ไม่ใช่คู่เราเฝ้าแต่แถมอง
 พี่น้องชาวไทยช่วยกันไต่รตรง

130. เพลง เชื้อผู้นำของชาติ

เชื้อผู้นำของชาติ
 สตรีเอาไว้ผมยาว (ซ้ำ)
 นุ่งถุงกระตุงกระตึง (ซ้ำ)

ประกาศทั้งชายและหญิง
 สวมรองเท้าให้ทันสมัย
 มั่นนารักจริงยอดหญิงชาวไทย

131. เพลง แหงนคูจันทร์

แหงนคูจันทร์
 เหมือนอยู่ใกล้พระจันทร์ที่ส่องแสง
 เฝ้าแต่แหงนคูจันทร์และเสรำใจ

แล้วสุขเกษมเปรมใจ
 ต่อไปนี้จันทร์จะย้ายไปต่างแดน

132. เพลง แหงนคูดาว

แหงนคูดาว
 รักจะมาเห็นห่าง
 กับเราเขาไม่ยกรำ
 ยั่วยวนให้ชายอื่นรำ
 เขาไม่ยกรำไปเสียดกับเรา

เมื่อคราวฟ้าสาง
 อ่างร้างไปเสียดกับเรา
 เขาทำกระบิดกระบวน
 ที่พูดกันไว้ทำไมกลับคำ

133. เพลง เชอรัก็ช่างน่าดู

เชอรัก็ช่างน่าดู
 อย่างมาทำๆ พุดจา
 หวานคารมคำคมแฉ่งอน
 รักนะซีจึงมาออนพุดจา
 รักรักฉันหน้อยได้ไหม

ถ้าฉันรำคู่คงจะเป็นบุญตา
 ประเดี๋ยวฉันจะให้ได้อาย
 รู้ว่างอนจะมาออนทำไม
 เสียดเวลาที่ไม่สนใจ
 วู๊ ไม่ได้หวานใจเธอมี

134. เพลง เห็นจะเชื่อไม่ได้

เห็นจะเชื่อไม่ได้
พบรักใหม่มากลายคำมั่น

น้ำใจของผู้ชายนั้น
รักขาดสะบั้นไม่หันมามอง

135. เพลง นั่นดอกอะไร

นั่นดอกอะไร
ฉันอยากจะรู้
ส่งกลิ่นหอมเย็น
ไอ้ดอกไม้นั้น
ขอดอกไม้นั้น
ผู้ใหญ่นั่นมี

ทัดไว้อยู่ที่เหนือหู
ว่าดอกไม้นั้น
หรือจะเป็นมะลิวัลย์
ขอให้ฉันจะได้ไหมเธอ
วู๋ ไม่ได้ดอกพี่
ให้ไปถามเขาดู

136. เพลง มอง มอง มอง

มอง มอง มอง
คู่รักฉันมาหรือยัง (ซ้ำ)
เอ๊ะนั่น เขาควงใครมา
เราละหนาขมขื่น

ฉันมองเสียจนเหลียวหลัง
ฉันก็ตั้งตาแต่จะมอง
ดูหน้าเขาช่างสดชื่น
เดินสะอื้นไม่อยากจะมอง

137. เพลง สวนลุมเป็นกลุ่มเรียงลม

สวนลุมเป็นกลุ่มเรียงลม
วันไหนไม่ไปสวนลุม (ซ้ำ)
ไอ้สวนลุมพิน้องกับพี่เคยไป
ต่อไปเราจะไม่ลืมเดือน
เหมือนเราจากกัน ไปหนึ่งแรมเดือน
พาคิดถึงเพื่อนอยู่ในสวนลุม

หัวอกระบมไม่ว่าสาวและหนุ่ม
จิตใจให้กลุ่มสวนลุมเฝ้าคอย
สัญญาฝากรักกันไว้
จากกันไปหนึ่งวัน
จากกันไปแล้วใครจะเหมือน (ซ้ำ)

138. เพลง รัฐบาลจัดการให้

รัฐบาลจัดการให้	คนไหนที่ไม่รู้หนังสือ
โลกเขาจะรำลือ	ไม่ยึดถือเอกลักษณ์ของไทย
ถ้าผู้ใดยากจน	ท่านผู้ทนหาวิชามาให้
วิทยาการใหม่	มาให้เพื่อจะได้ศึกษา
ส่งเสริมอาชีพ	เร่งรีบกันพัฒนา
สารพัดวิชา	ท่านหามาให้เล่าเรียน (ซ้ำ)

139. เพลง เชิญเถิด เชิญเถิดพี่น้อง

เชิญเถิด เชิญเถิด พี่น้อง	เรามาร่วมร้องกันเป็นเพลงร่าว
คนไทยควรจะได้เสริมส่ง (ซ้ำ)	มาเล่นร่าวการละเล่นของไทย
คนไหนที่ไม่รู้หนังสือ (ซ้ำ)	หัดฝึกปรือกันเสียให้ได้
เชิญเถิด เชิญเถิด หลิงชาย	เราจึงได้มาร่วมร่าว

140. เพลง แม่บ้านเกษตรกร

แม่บ้านเกษตรกร	อาหารกันทั่วถิ่นฐาน
ไทยเราสำราญ	เพราะมีแม่บ้านที่ดี
ช่วยเพิ่มศักดิ์ศรีครอบครัว	
(สร้อย) ชาตจะรอดปลอดภัยเพราะมีแม่บ้านที่ดี ที่ดี (ซ้ำ)	
แม่บ้านนั้นหรือ	ต้องยึดถือการเกษตร
ทั่วแคว้นแดนเขต	ทั่วประเทศของไทย
แม่บ้านของเราทุกคน	พลีตนกันด้วยจิตใจ
อบรมกันไว้	เพื่อฝึกนิสัยให้ดี
ช่วยเพิ่มศักดิ์ศรีครอบครัว (สร้อย)	

141. เพลง เพลินเสียงเพลง

เพลินเสียงเพลง	วิเวกวังเวง
เสียงเพลงหนาวใจ	อยู่ทำไม อยู่ทำไม
ทำไมไม่รำ	ดูหรือทำเป็นอาย
ฉันมองก็ไม่พอกู่	พิศดูไม่สมกับเธอ
อย่าหลอกให้ฉันโง่งเธอ	รักเธอจึงออกมารำ (ซ้ำ)

142. เพลง จดหมายถึงเธอไหมเล่าเจ้า

จดหมายถึงเธอไหมเล่าเจ้า	เจรจาบอกพี่โดยไว
บอกหน่อยเถิดแม่สายใจ	ไม่รักไม่ใคร่ขอจดหมายคืนมา

143. เพลง สาวน้อยเอวกลม

สาวน้อยเอวกลม	หิวผมยกลอนคัคคี่น
ใส่น้ำมันหอมรีน	สวมแต่หมวกไบลาน
แต่งตัวทันสมัย	สาวไทยใช้แบบญี่ปุ่น
หัวกระเป๋าจันทบูรณ	แม่คุณจะไปไหนกัน
ฉันจะไปดูหนัง	ไปขึ้นรถรางที่ทำพระจันทร์

144. เพลง หนูเจ้าหนูคนดี

หนูเจ้าหนูคนดี	หนูมาวันนี้หนูจะรักกับใคร
บอกพี่หน่อยได้ไหม	อยู่ไม่ได้หรอกพี่ (ซ้ำ ๒วรรค)
ผู้ใหญ่เขามี เขาจะว่ารักกัน	
ถึงเขาว่าก็ช่าง	ถ้าเขาซังหนูเล่า (ซ้ำ ๒ วรรค)
ธรรมดาหนุ่มสาวก็ต้องรักกัน	

145. เพลง น้ำตาลว่าหวาน

น้ำตาลว่าหวาน	นั้นยังไม่เท่า
ได้ไหมลิ้มเก่า	ตัวเราจะไม่จ้องอน
น้ำใจผู้ชาย	ไม่มีวันแน่นอน
รักซบรักซ้อน	ยกย่อนทำให้รักโรยราทำให้รักโรยรา

146. เพลง ไกลเข้าไปอีกนิด

ไกลเข้าไปอีกนิด	ซิดเข้าไปอีกหน่อย
ตาหวานน้อยๆ	อยู่ในวงเพื่อนรำ
รูปหล่อขอเชิญมาเล่น	เนื้อเย็นขอเชิญมารำ
มองมาก็ในตาหวานฉ่ำ (ซ้ำ)	มาชิมร่ากับพี่เถิดเฮย

147. เพลง เรียมเชิญรำ

เรียมเชิญรำ	ควรหรือมาทำใจน้อย
เรียมอุตสาห์มากอย	ร้อยกรองมาร้องเป็นเพลง
ขอเชิญน้องรำกับพี่	จะหลบจะหนีพี่วังเวง
สาวเอยอย่าเกรง	จะทำให้เพลงของเรียมจืดจาง

148. เพลง จันทร์วันเพ็ญ

จันทร์วันเพ็ญ	กระต่ายเดินหมอบชะเง้อ
คูดวงจันทร์นั้นซีเธอ (ซ้ำ)	จะทำให้เพลงของเรียมจืดจาง

149. เพลง เถาวัลย์นั้นแหละนารี

เถาวัลย์นั้นแหละนารี	วารินั้นแหละน้ำใจ
โบราณท่านเปรียบสอนไว้	เป็นคติสั่งสอนชาย
ปากบอกว่ารักใคร่	พบใหม่เธอไม่เลื่อมง
น้ำใจเธอชอบเป็นสอง (ซ้ำ)	อย่าไปจองเขาเลยพวกเรา

150. เพลง น้ำใหม่ไหลมา

น้ำใหม่ไหลมา	ฝูงปลาส่งหนอง
เที่ยวลอยละล่อง (ซ้ำ)	ไปตามลำคลอง
ผักไทรใบหญ้า (ซ้ำ)	ปลาส่งปลาแท้ แต่ยัง
พี่ได้ฝากรักบึง	ถิ่นแก่งหนองเก่า (ซ้ำ)
จากไปใจรำพึง	หวนคิดคะนึ่ง
ถึงน้องเก่าเจ้าเอย (ซ้ำ)	

151. เพลง แม่บ้านบานใจ

แม่บ้านบานใจ	เมื่อเราอยู่พร้อมเพรียงกัน
ชื่นชีวัน ร้องเพลงสุขสันต์สรรษา	ต่างคนยิ้มแย้มผ่องใส
สุขใจเป็นหนักหนา	เชื่อมไมตรีรอยยิ้มที่มีคุณค่า
ขยับยิ้มตลอดเวลา	ยิ้มกันเถิดหนาแม่บ้านชื่นใจ

152. เพลง ไม่มีน้ำใจผู้ใดไหนอื่น

ไม่มีน้ำใจผู้ใดไหนอื่น	จะยังจะยืนขึ้นจิตสนิทสนม
กลุ่มแม่บ้านทำข้ามใจเกลียวกลม	ผู้นิยมสามัคคีมีพลัง
ค่ายบางระจันนั้นเด่นเป็นมิ่งขวัญ	จะยึดมั่นในชาติ ศาสน์ กษัตริย์
จะช่วยเหลือผู้อื่นเป็นกิจวัตร	จิตผูกมัดในกลุ่มแม่บ้านเราเออ

153. เพลง ร่วมใจกันสามัคคี

ร่วมใจกันสามัคคี	ชาวสิงห์บุรีใจหาญกล้า
ประวัติศาสตร์มีมา	ฟันฟาดปัจจาเลือดทาแผ่นดินแดนไทย
ชาวสิงห์บุรีล้วนสุขศรีชีวา	สะอาดและพัฒนาประชามีวินัย
ชาติศาสนาพระมหากษัตริย์	จะเทิดทูนไว้มิให้ใครมาเหยียดหยาม
กึ่งสิงห์บุรี ปลาแม่ลาเลื่อนาม	พระนอนจักรสีห์องค์งาม
หลักเมืองเรื่อนามคู่สิงห์บุรี	

154. เพลง ตึกบางระจัน

ตึกบางระจัน	จำให้มั่นพี่น้องชาติไทย
เกียรติประวัติสร้างไว้	แต่ชนชาติไทยรุ่นหลัง
แม้ชีวิตอุทิศเมื่อชาติอัปปาง	เลือดไทยต้องมาไหลหลัง
ทาทั่วมื่นแผ่นดินทอง	
ไทยคงเป็นไทย	มิใช่ชาติเป็นเชลย
ไทยมิเคยถอยร่นชนชาติศัตรู	บางระจันสิ้นอาวุธต้องสู้
สองคาบฟาดฟันศัตรู	สู้จนชีพตนมลาย
ตัวตายดีกว่าชาติตาย	เพียงเลือดหยดสุดท้าย
ขอให้ไทยคงอยู่	แดนทองของไทยมิใช่ศัตรู
มั่นใครรุกรานเราสู้	เพื่อกู้แหลมถิ่นไทยงาม

155. เพลง อยุรยา

อายุรยา	เมืองเก่าของเราแต่ก่อน
จิตใจอาวรณ์มาเล่าสู่กันฟัง	อายุรยาแต่ก่อนนี้ยัง
เป็นดังเมืองทอง	ของพี่น้องเผ่าพงศ์ไทย
เดี๋ยวนี้ซึ่เป็นเมืองเก่า	ชายไทยแสนเศร้า
ถูกข้าศึกกรุกราน	ชายไทยทุกคนหัวใจร้าวราน
ข้าศึกเผาผลาญ	แหล่งกลานวอดวาย
เราคนชั้นหลัง	มองแล้วเศร้าใจ
อนุสรณ์เตือนให้	ชายไทยจงมัน
สมัครสมาน	ร่วมใจกันสามัคคี
คงจะไม่มี	ใครกล้าร้าวชาติไทย

156. เพลง เห็นจะเชื่อไม่ได้

เห็นจะเชื่อไม่ได้	น้ำใจของผู้ชายนั้น
พบรักใหม่แล้วมาคลายคำมั่น (ซ้ำ)	รักขาดสะบั้นไม่หันมามอง
โธ่ถึงช่างกระไร	น้ำใจของผู้ชายนั้น
พบรักใหม่แล้วมาคลายคำมั่น	รักขาดสะบั้นไม่หันมามอง

157. เพลง วันนี้ฉันมา

วันนี้ฉันมา ขอบุชาวีรชนของชาติ	ภูษาคีของเราได้ดี
คนไทยสามารถ	เขายังอุตสาหัต่อสู้ไฟรี
คูชี คูชี คูชี คนค่ายบางระจันมีแต่หอกแต่ดาบ	ด้วยหัวใจมัน
เขายังออกปราบ	เขาร่วมใจกันต่อสู้ไฟรี (ซ้ำ)
คนค่ายบางระจัน	

158. เพลง ชักชวนสาวงาม

ชักชวนสาวงาม	มาเล่นฟ้อนรำถวายหลวงพ่
อนิจจารูปหล่อ	หลวงพ่อยากดูฟ้อนรำ
ถูกขังยามยามดี	วันนี้ลูกมารำถวาย
ที่เขาได้บนไว้	สมหมายลูกถวายรำวง

159. เพลง แม่บ้านท่าข้ามหมู่สี่

แม่บ้านท่าข้ามหมู่สี่
 ไร่อยู่วังนารายณ์
 ลูกคิดบ้างพลั้งไป
 โปรดช่วยปราณี

วันนี้โชคดีได้มาร่ำถวาย
 ผู้ยิ่งใหญ่เมืองลพบุรี
 ขออภัยให้ลูกสักที
 อยู่สิงห์บุรีไม่ไกลไม่ไกล

160. เพลง ป.พิบูลสงคราม

ป.พิบูลสงคราม
 ให้นุ่งผ้าถุงเล็กจงกระเบน (ซ้ำ)
 ให้เลิกกินหมากออกปากห้ามปราม (ซ้ำ)

ท่านมาแนะนำเรายังจำได้
 กำหนดกฎเกณฑ์ให้ทันสมัย
 เราจะต้องทำตามเพื่อผู้นำของไทย

161. เพลง ธงชาติไทย

ธงชาติไทย
 ธงชาติศาสนา
 เดียวนี้ไทยได้คืนมา
 แปรณาฬิกาได้เวลาชักธง
 เถรพธง
 เพื่อสนับสนุน
 พวกเราจะต้องทำตาม

ครั้งแรกเสียไปเมื่อไทยถูกโกง
 ธงสัญญาให้ไทยยืนตรง
 แปรณาฬิกาพวกเรายืนตรง
 พวกเราจะต้องยืนตรง
 ของชาติไทย
 ป.พิบูลสงคราม
 แทนผู้นำของชาติไทย (ซ้ำ)

162. เพลง รำวงสามัคคี

ซี ซี ซี วันนี้วันดี
 คนไทยถือวัฒนธรรม

เรามาเต้นรำ
 คนไหนไม่รำขาดความสามัคคี

163. เพลง โทน ๆ ป๊ะ โทน

โทน ๆ ป๊ะ โทน
 มาเถิดสาว ๆ หนุ่ม (ซ้ำ)
 โทนสามัคคี โทน ๆ
 เสียงโทนสมัยโบราณ

เสียงโทนตำบลบัวชุม
 เรามาร่วมรวมกลุ่มรำ
 เสียงโทนตำบลบัวชุม
 เขารำกันมานานไม่รู้ว่าที่ร้อยปี

164. เพลง นกกระริง

โทน โทน โทน
ฉันรักมาด้วยความจริง
เธอจ๋าอย่างตามหวานนั้ก (ซ้า)
คู่รักมันไม่สำคัญ

ฉันร่ามันด้วยรัก
โยทิง โยทิง นกกระริงจับกิ่งดาวเรือง
กะเด็ยคู่รักของเธอจะเคื่อง
ประเด็ยคู่หมั้นของเธอเคื่อง

165. เพลง นกเขาขัน

คูชี่เจ้านกเขา
ส่งเสียงลั่น
คูชี่เจ้าตัวผู้
จับเรียงกระไรเคื่องคู่

คืนเข้าเฝ้าแต่ขัน
ฟังเพราะเสนาะจับใจ
จับอยู่ที่ภูเขาทอง
จู้ ฮุก จู หาคู่ประคอง

166. เพลง สาวอำเภอพิมาน

สาว ๆ อำเภอพิมาน
พ่อแม่หนูตามมาตี

หนีมารดามาเล่นรำโทน
ถ้าหนูรำดีไม่โดน (ซ้า)

167. เพลง น้ำค้างพร่างพรหม

น้ำค้างพร่างพรหม ลมเย็นอยู่บนยอดไม้
ผมยาวประบ่า หันหน้ามาทางนี้
โน่นดอกอะไรทักไว้อยู่เหนือหู
ส่งกลิ่นหอมเย็นหรือจะเป็นมะลิวัลย์
ขอดอกได้ไหมไม่ได้หรือกัฟี่
ดอกเด็ยก็เกิดหนา ก็เธอบ้าหรือดี
ฟี่จะไค้ไค้คดม (ซ้า)

ชื่นอกชื่นใจดอกไม้ไม่มีตั้งหลายสี
คนใส่เสื้อสีสวยดีน้องทักดอกอะไร
ฟี่อยากจจะรู้ว่าดอกไม้มนั้น
ดอกไม้มนั้นขอให้ฟี่จะไค้ไหมเธอ (ซ้า)
ดอกเด็ยก็เกิดหนอเจ้าของเขามี่
จะขอเท่าไหร่ฟี่ก็ไมให้อย่างหวังเลย

168. เพลง กระจ่ายหมายจันทร์

มองดูดาวแสงดาวก็เคลื่อน
คืนนี้จะจากพระจันทร์วันเพ็ญ
น่ารักจริงนะเธอ จะละเมอไปถึงไหน
คูชี่น้ำใจกระจ่ายเข้ามาจะจริง
หอมหวานชวนตา เมื่อเวลาจะ โผผิน
เ็นคูชูก้านจะบานจะบิน

มองดูเดือนๆก็แลเห็นหน้ามาสั่งคนรัก
กระจ่ายตื่นตื่นมองชะเง็อ
กระจ่าย กับจันทร์นับวันจะห่างไกล
คืนนี้เดือนหงายดาวกระจายแจ่มฟ้า
เจ้าช้ออังกาบกุหลาบส่งกลิ่น
กุหลาบส่งกลิ่น อำมะรันชื่นใจ

169. เพลง ลาที

เหนื่อยแล้วเมื่องมจน
ลาไปหัวใจจะขาด
ลาที ลาที ลาลับ ลาลับ ลาลับ สวัสดิ์
น้องและพี่

ลาก่อนนะคะคุณพี่
เสียดายว่าญาติของฉันไม่มี
เหนื่อยนักพักผ่อนกันเสียที
ฝันดีตลอดคืน

170. เพลง ช่อมะปรางปริง

เจ้าช่อ ไอ้ มะปรางปริง
น่ารักจริงหนอ
เชอช่างสวยถูกใจ
น่ารักจริง ๆ
ยามเมื่อเธออมมา
ความรักนั้นหรือ

สวยจริงกำลังจะหล่อ
เจ้าช่อ ไอ้ มะปรางปริง
เสียดายที่อยู่ปลายกิ่ง
ทุกสิ่งฉันได้แต่มอง
ฉันใช้สายตาเป็นสื่อ
เป็นสื่อกันด้วยสายตา

171. เพลง รักกันยังไม่ทันถึงปี

รักกันยังไม่ทันถึงปี
ถ้าไม่รัก ขอรักกลับคืน

ไหนคนดีมากกลายเป็นอื่น
รักกลายเป็นอื่นระวังให้ดี

172. เพลง กุหลาบหนามเตย

พอกุหลาบหนามเตย
เดี๋ยวนี้เขามีรักใหม่
รักใหม่เข้ามาซ้อน

ลืมเลยหรือพ่อขนตาอง
เสือกใสเชียวหนอรักก่อน
รักก่อนลืมเลย

173. เพลง ใจหนอใจ

ใจหนอใจเป็นได้ยังบานประตุ
ปลุกรักไว้คนละต้น (ซ้ำ)
ถ้าไม่โอดต้นไม่โอด

จะเปิดให้คูหัวใจ
รักใครจะโค่นก่อนใคร
ถ้าไม่จำเป็นจะไม่เกี่ยวข้องใคร

174. เพลง รำไปยิ้มไป

รำไปยิ้มไป	จะเข้ามาใกล้หัวใจเต้นแรง
ถอยนิด ถอยนิด ถอยหน่อย	เดินนิด เดินนิด เดินหน่อย
ดาวดวงน้อยกำลังส่องแสง	เป็นประกายฉายลงมา
เป็นประกายฉายลงมา	พอสบตาดูไบหน้าเธอแดง

175. เพลง ดูดาว

มองดูดาว	แสงดาวก็เคลื่อน
จะมองดูเดือน	เดือน ไม่แลเห็น
หันหน้ามาส่งคู่รัก (ซ้ำ)	คราวนี้ต้องจากละพ่อจันทร์วันเพ็ญ

176. เพลง รัก รัก รัก

รัก รัก รัก	หัวอกจะหักถูกรักหลอกลวง
สะเดากระไรว่าขม (ซ้ำ)	ยังไม่เท่าลมชายลวง

177. เพลง ยามเย็นเดินเล่นชายเขา

ยามเย็นเดินเล่นชายเขา	สองคนเราชมพรรณนา
โน่นนก นกสาธิตา ๆ	จับกิ่งเวหาจรจมน่าดู
ไก่อ่าบินมาเป็นคู่ ๆ	น่ารัก น่าดู เดินคู่คุยกัน

178. เพลง วันนี้เป็นวันสงกรานต์

วันนี้เป็นวันสงกรานต์	เจ้าของงานเขาหาเรามา
เราเล่นกันให้สนุกๆ	ปลาบปลื้มลื้มทุกซ์สนุกเฮฮา

179. เพลง ฟัง ซิ ฟัง ซิ เสียงโตน

ฟัง ซิ ฟัง ซิ เสียงโตน	เสียงโตนมันขั่วให้รำ
สายลมพัดมาเฉื่อยน้ำ ๆ	มันขั่วให้รำเพลงโตน

180. เพลง จะมองคูดาว

จะมองคูดาว	แสงดาวก็เคลื่อน
จะมองคูเดือน	ก็เดือนไม่แลเห็น
หันหน้ามาส่งคู่รัก ๆ	วันนี้ต้องจาก
แม่จันทร์วันเพ็ญ	

181. เพลง ตะวัน เย็นๆ

ตะวันเย็นๆ	สวยเด่นนภา
เขาพากันมาฝากรักน้องยา	น้องยากี่ไม่ปราณี
เสียแรงฉันรักๆ	ฉันจึงได้มา (ซ้ำ)
ไม่เวทนาขอลาไปที่	

182. เพลง ดาวเดือนเป็นพยานฉันด้วย

ดาวเดือนเป็นพยานฉันด้วย	คนสวยโคงแล้วไม่รำ
รูปหล่อตอชุ่มน้ำๆ	โคงแล้วไม่รำ
ทำให้ฉันเอียงอาย	

183. เพลง มาเถื่อน้องมา

มาเถื่อน้องมา	มาสัญญากันใหม่
โกรธเคืองกันเรื่องอะไร ๆ (ซ้ำ)	มาสัญญากันใหม่
มาเถื่อน้องมา	

184. เพลง ผู้คนเฮฮา

ผู้คนเฮฮา	วันนี้ละหนจะมาประชัน
เสียงโทนมาโຈ้ะ พิม ๆ	จะม้วยันซิมกันอยู่ทำไม
กระเถิบเข้าไปหน่อย	ถอยออกไปนิด ๆ ซิด ๆ เข้าไปอีกหน่อย
เฮ้อ ถอยออกไป	วันนี้ สาวไทยจะชิงรางวัล

185. เพลง หันใจ ฉันใด

หันใจ ฉันใด ที่ได้นำพา	หมดบุญวาสนา
ต้องลาทราชมเชย ๆ จากไป	หัวใจห่วงหนักๆ
เห็นหน้าคู่รัก	ฉันไม่ออกจากเลข

186. เพลง ดาวเดือนก็เคลื่อนก็คล้อย

ดาวเดือนก็เคลื่อนก็คล้อย	สาวน้อยนั้นมาหรือยัง
แลซ้ายก็ให้เปล่าตา	แลขวาละล้าละล้ง
ฉันทินเที่ยวคั่นเที่ยวหา (ซ้ำ)	ถ้า मैं เจอหน้าฉันจะว่าเสียให้จ้ง

187. เพลง เดือนดารา

เดือนดาราเด่นบนฟ้า	นภาขาวพ่อง
เด่นบนฟ้าหน้ามอง	เธอที่จ้องคู่รำเสียดใหม่ (ซ้ำ)
กอดดอกกระไรรำพึง	คิดถึงกระไรรำพัน
ชวนให้ไฟฝัน	แสงจันทร์ส่องหล้า
เดือนก็หงาย	ลมก็พรายพัดมา
ชุ่มชื่นอุรา	ฉันอยากจะหาคู่รำ (ซ้ำ)

188. เพลง ลา

ไม่สมคะเน	รักก็เร่ลอยล่อง
เมื่อมาพบคนใจสอง	ฉันจึงต้องขอลา
รักก็ลา	ไม่รักก็ลา
ลาก่อนนะพ่อดอกโศก (ซ้ำ)	ฉันจะไม่มีโชคจึงต้องโบกมือลา
รักก็ลา ไม่รักก็ลา	ลาก่อนนะแม่ดอกจาก (ซ้ำ)
รักแสนรัก	ฉันก็หักใจลา

189. เพลง จากกันแล้วละหนา

จากกันแล้วละหนา	ฉันขอลาไปก่อน
จำใจจะต้องจากจร	อย่าอาวรณ์เราร้อนฤทัย
หากแม้ว่ามีความดี	โอกาสมีมาสนุกกันใหม่
ขอวอนองค์พระนารายณ์	จงให้มีความสุขเอย

(วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี, 2534 หน้า 35-40)

จากบทเพลงที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรีรวบรวมไว้ทั้งสิ้น 189 เพลง ข้างต้นนี้

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์

สำหรับการวิจัยเรื่อง การแพร่กระจายวัฒนธรรมรำโทน จังหวัดลพบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ชื่อ – นามสกุล วัน เดือน ปีเกิด อายุ ที่อยู่ และสถานภาพ

.....

.....

.....

1.2 การศึกษา

.....

.....

.....

1.3 อาชีพหลัก / ตำแหน่ง

.....

.....

.....

1.4 ฐานะทางเศรษฐกิจ

.....

.....

.....

1.5 การใช้ชีวิตในพื้นที่ ทำอะไรบ้าง เวลาทำกิจกรรม

.....

.....

.....

1.6 บทบาททางสังคมนอกเหนือจากอาชีพหลัก

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 บริบททางสังคมและวัฒนธรรม

2.1 สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ในชุมชนเป็นอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ประวัติความเป็นมาของชุมชน เช่น ที่อยู่อาศัย ทรัพยากรธรรมชาติ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 สภาพการปกครองและประชาชน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 ศาสนา ความเชื่อ ประเพณีของหมู่บ้านรำโทน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 การแสดงรำโทน

3.1 ประวัติการก่อตั้งคณะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 ขนบความเชื่อเกี่ยวกับการแสดง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 เครื่องดนตรี

3.3.1 ลักษณะทางกายภาพของเครื่องดนตรี

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.3.2 การนำมาใช้บรรเลงประกอบการแสดง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.3.3 วิธีปฏิบัติเครื่องดนตรี

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.3.4 แผนภูมิการปฏิบัติเครื่องดนตรี

.....

.....

.....

3.3.5 วงดนตรี

.....

.....

.....

3.4 บทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงรำโทน

3.4.1 ประวัติความเป็นมาของเพลง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.4.2 รูปแบบการบรรเลงและการขับร้อง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.4.3 การแต่งกายของผู้แสดง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.4.4 ลักษณะเฉพาะการแสดงและทำรำ

3.5 นักแสดง

3.6 ระบบเศรษฐกิจของคณะ

3.7 ความนิยมของประชาชน

3.8 การสืบทอดศิลปะการแสดงรำโทน

3.9 การอนุรักษ์และเผยแพร่การแสดงรำโทน

ศูนย์วิทยุโทรทัศน์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ	นางรวิทิวา ไวยนันท์
วัน เดือน ปี เกิด	วันพฤหัสบดีที่ 16 เมษายน 2502
สถานที่เกิด	ต. บางตะบูน อ. บ้านแหลม จ. เพชรบุรี
ภูมิลำเนาปัจจุบัน	87/2 หมู่ 8 ตำบลนิคมสร้างตนเอง อำเภอเมือง จ. ลพบุรี
การศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - พ.ศ. 2515 สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนพิบูลสงเคราะห์ 1 จ.ลพบุรี - พ.ศ. 2520 สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จ. ลพบุรี - พ.ศ. 2522 สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ป.กศ.สูง) วิทยาลัยครูเทพสตรี จ. ลพบุรี - พ.ศ. 2526 สำเร็จการศึกษาระดับครุศาสตร์บัณฑิต (คบ.) วิทยาลัยครูเทพสตรี จ. ลพบุรี
หน้าที่ราชการ	<ul style="list-style-type: none"> - ปี พ.ศ. 2523 รับราชการที่โรงเรียนโคกตูมวิทยา จ. ลพบุรี - ปัจจุบันตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ (คศ. 3) โรงเรียนโคกตูมวิทยา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ